C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Úžasná Zeměplocha - 12 - Čarodějky na cestách.pdb

PDB Name: Pratchett - UZ 12 - Carodejky n
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.3.2006
Modification Date: 8.3.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

ČARODĚJKY NA CESTÁCH

Věnováno všem těm - a proč ne? - kdo
po vydání Soudných sester zaplavili autora
svou verzí textu Ježcí písně.
Přátelé… přátelé…

Tohle je Zeměplocha, putující vesmírem na hřbetě čtyř slonů, kteří stojí na krunýři Velké A'Tuin - nebeské želvy.

Kdysi dávno byl takový vesmír považován za neobvyklý a možná i za nemožný.

Jenže… kdysi dávno bývaly věci tak jednoduché!

Bylo to tím, že vesmír byl plný nevědomosti a vědec ho musel promývat jako prospektor, přikrčený se svou pánví u horského potoka. Drahocenné valouny vědění však musel hledat ve směsi štěrku nevědomosti, písku nejistoty a malých chlupatých a osminohých plovoucích obludek pověrčivosti.

Příležitostně se vztyčil a zvolal něco jako: "Hurá! Objevil jsem Třetí Boyleův zákon!" A každý věděl, na čem je. Potíž však spočívala v tom, že nevědomost se stávala čím dál tím zajímavější, hlavně taková ta nesmírná fascinující ignorance, zahrnující ty velké a důležité věci jako hmota a stvoření. Lidé přestali s trpělivou prací, při níž si v chaosu vesmíru budovali úhledné příbytečky z trámků rozumu a logických úvah, a začali se zajímat o chaos samotný - částečně z toho důvodu, že bylo mnohem snazší být odborníkem na chaos, ale hlavně proto, že něco takového představovalo fakticky ideální vzor, který jste si mohli dát vytisknout na tričko.

A tak lidé, místo toho, aby se dál věnovali těm správným vědám a výzkumům, najednou začali chodit po svých známých a vykládat, jak nemožné je, když člověk něco ví, a že vlastně neexistuje nic, o čem byste skutečně mohli říci, že o tom skutečně něco víte, a jak je to všechno vzrušující a jestlipak víte (oni se to tuhle někde doslechli) , že všude kolem nás jsou pravděpodobně samé malé vesmíry, ale nikdo je nevidí, protože jsou ukryty samy v sobě? A, hehe, nezdá se vám, že tohle je skvělé triko?

V porovnání s tímhle vším je obrovská želva nesoucí na zádech svět celkem normální věc. Alespoň nepředstírá, že neexistuje. Na Zeměploše se také nikdo nepokouší dokázat, že A'Tuin neexistuje, především ze strachu, aby se mu to, nedejte bohové, nakonec nepodařilo a on se náhle neocitl v pustém a prázdném vesmíru. Je tomu tak proto, že Zeměplocha existuje přesně na hranicích reality. I ty nejmenší drobnosti mohou tu a tam prorazit na druhou stranu. To je důvod, proč lidé na Zeměploše berou věci opravdu vážně.

Jako pohádky.

Protože pohádky jsou důležité.

Lidé si většinou myslí, že pohádky vytvářejí lidé. Ve skutečnosti je tomu právě naopak.

Pohádky (a ostatně i jiné příběhy) žijí nezávisle na těch, kdo v nich vystupují. Jestliže chápete tohle, pak je ve vašem vědění síla.

Pohádky a báje, veliké a pestrobarevné stuhy tvarovaného časoprostoru, se vlnily a vlály vesmírem od prvopočátku času. A vyvíjely se. Ty nejslabší zahynuly, zatímco ty silnější přežily a vykrmovány neustálým vyprávěním a pohlcováním těch slabších ztloustly… a vlály a kroutily se i v temnotách.

Jejich existence pokryla jemnými, ale neobyčejně vemlouvavými vzorci celý ten zmatek, kterému se říká historie. Pohádky a příběhy vytvořily hluboké brázdy, kterými se většina lidí ubírá, stejně jako voda teče z úbočí hor stále stejnými cestami. A pokaždé, když cestou příběhu projdou noví a odpočinutí představitelé, brázda se prohloubí.

Tomu se říká teorie příčinných souvislostí příběhů a vyprávění a znamená to, že určitým způsobem počatý příběh na sebe začne brát určitou podobu. Nasbírá do sebe záchvěvy spojené se všemi jinými podobami sebe sama, ať už byly vyprávěny kdekoliv.

Proto se historie neustále opakuje.

Proto bohům ukradlo oheň tisíce hrdinů. Tisíce vlků pohltilo babičku a bylo políbeno tisíce zakletých princezen. Miliony bezděčných herců prošlo - nevědomky - brázdami příběhu.

Dnes už je téměř nemožné, aby se nějaký třetí a nejmladší královský syn vydal splnit nějaký úkol, při jehož plnění už selhali jeho dva starší bratři, a nepodařilo se mu to.

Pohádkám je jedno, kdo v nich účinkuje. Důležité je jen to, že je příběh vyprávěn a že se neustále opakuje. Nebo, pokud tomu dáte přednost, si to představte takhle: Pohádky jsou parazitující životní forma, která deformuje životy tak, aby co nejlépe sloužily příběhu samotnému.

Bojovat s pohádkami umí jen opravdu výjimečné osoby a ty se stávají zažívací sodou historie.

Bylo, nebylo…

Šedozelené ruce sevřely kladivo a máchly s ním. Náraz byl tak silný, že vehnal zahrocený kůl víc než třicet centimetrů do země.

Další dva údery, a kůl byl dokonale zakotven.

Z korun stromů okolo mýtiny nečinně přihlíželi hadi a ptáci. V močále tiše leželi krokodýlové, podobní pruhům zkažené vody.

Šedozelené ruce zvedly příčné břevno a upevnily ho na místo. Pak ho přitáhly několika liánami tak pevně, že dřevo zaskřípalo.

Ona stála a pozorovala ho. Pak odněkud vytáhla střep zrcadla a připevnila ho na vrcholek svislého kůlu.

"Kabát," řekla.

Zvedl kabát a navlékl ho na příčný kůl. Dřevo nebylo dost dlouhé, takže poslední centimetry prázdných rukávů visely volně k zemi.

"A teď klobouk," pokračovala.

Ten byl vysoký, kulatý a černý. A leskl se.

Střípek zrcadla zářil v temnotě mezi okrajem klobouku a vysokým límcem kabátu.

"Bude to fungovat?" zeptal se.

"Bude," přikývla. "Dokonce i zrcadla mají své zrcadlové obrazy. Se zrcadly musíme bojovat zase zrcadly." Stočila pohled k mezeře mezi stromy a ke štíhlé bílé věži v dálce. "Musíme najít její odraz."

"Pak to bude muset zapůsobit hodně daleko."

"Ano. Potřebujeme veškerou pomoc, kterou můžeme získat."

Rozhlédla se mýtinou.

Přivolávala pana Jistou Cestu, Dobrou Paní Annu, Hotaloga Andrewse a Proroka Dlouhokroka. Asi to nebyli zvlášť skvělí bohové.

Byli to však ti nejlepší, jaké dokázala vytvořit.

Tohle je příběh o příbězích.

Nebo o tom, co to vlastně skutečně znamená být kmotřičkou sudičkou.

Najdete v něm ale i povídání o zrcadlech a zrcadlení.

V celém mnohovesmíru najdete zaostalé kmeny, které nevěří zrcadlům a zrcadlení a nechtějí se dát fotografovat, protože, jak říkají, ty věci vám kradou kousek duše a duše je vlastně to, co člověka pohání. A ti lidé, kteří nosí mnohem více oblečení, se ušklíbají, že je to jenom taková pověra, a to navzdory skutečnosti, že jiní lidé, kteří větší část života tráví právě v prostředí magického či technického zobrazování, často skutečně ztrácejí na duševních kvalitách. U některých z nich se to většinou připisuje přepracování, u jiných zase příliš velké dávce odraženého záření.

Pověra. Jenže pověra nemusí být špatná.

Zrcadlo vás může připravit o kousek duše. Zrcadlo může obsahovat odraz celého vesmíru, nebe plného hvězd, a to v kousku skla ne silnějším než lidské vydechnutí.

Naučte se co nejvíc o zrcadlech, a budete znát téměř všechno.

Podívejte se do zrcadla…

… ještě hlouběji…

… do oranžového světla na vrcholku hory tisíce kilometrů vzdálené od onoho tlejícího vlahého močálu…

Místní lidé tu horu nazvali Medvědí. To proto, že se tam vyskytovalo mnoho divokých včel, nikoliv medvědů. Každý ví, že najít hnízdo lesních včel není snadné, a proto byli okolní vesničané patřičně pyšní na to "kdeže hledati med vědí". To zapříčinilo jistou dávku výnosných nedorozumění. Do zdejších vesnic často vpochodovali rázným krokem cizinci, ověšení těžkými samostříly, sítěmi a pastmi, a nadutě se dožadovali domorodého vůdce, který by je dovedl k medvědům. Protože většina místních obyvatel díky tomu celkem slušně žila z prodeje turistických průvodců, map medvědích jeskyní, vyřezávaných kukačkových hodin zdobených medvědy, medvědích poutnických holí a sladkého pečiva ve tvaru medvědů, nenašel tak nějak nikdo čas, aby upravil podobu onoho jména třeba na Medovědná.

Hora byla tak lysá, jak jen hora může být.

Většina stromů se vzdala zhruba v polovině její výšky a dál rostla sem a tam jen nějaká ta patetická shrbená borovice, která holému temeni hory dodávala vzhled hlavy nešťastného plešatce, přehazujícího si sem a tam zbývajících pár vlasů v marné snaze dokázat světu, že on stále ještě potřebuje obden šampon a vodu, a ne leštěnku a flanelový klůcek.

Bylo to místo, kde se scházely čarodějky.

Dnešní noci zaplál oheň na samém vrcholku hory. V blikavém světle se pohybovaly temné postavy.

Měsíc pomalu plul napříč krajkou jemných mraků.

Nakonec vysoká postava ve špičatém klobouku prohlásila: "To chcete říct, že všechny ostatní taky přinesly bramborový salát?"

V horách Beraní hlavy byla jedna čarodějka, která se sabatu neúčastnila. Čarodějky si večer vyrazí stejně rády jako každý jiný člověk, ale ona měla v tomhle případě mnohem důležitější schůzku. A nebyla to schůzka, která by se dala jen tak jednoduše odvolat.

Desideráta Dutá psala poslední vůli.

Když byla Desideráta Dutá děvčetem, dala jí babička čtyři důležité rady, aby vedly její nejisté mladistvé kroky po záludně křivolakých stezkách života.

Byly to tyhle:

Nikdy nevěř psu s oranžovýma očima.

Vždycky si zjisti jméno a adresu toho mládence.

Nikdy nevstupuj mezi dvě zrcadla.

Den co den, ať jdeš kamkoliv, se oblékej do čistého prádla. Nikdy nevíš, kdy tě srazí k zemi povoz nebo zabije splašený kůň, a kdyby pak lidé zjistili, že na sobě máš špinavé prádlo, musela bys zemřít hanbou.

Pak Desideráta vyrostla a stala se čarodějkou. Jedna z drobných výhod toho být čarodějkou je, že přesně víte, kdy zemřete, a můžete nosit takové prádlo, jaké se vám zlíbí.

To ovšem bylo před více než osmdesáti lety, v době, kdy se vám skutečnost, že víte, kdy zemřete, zdála velmi zajímavá, protože v té době jste si byli - v duchu samozřejmě - jisti, že budete žít navěky.

To bylo tenkrát.

Tohle bylo teď.

Dnes se vám zdálo, že navěky zdaleka nevydrží tak dlouho jako kdysi.

Další poleno v krbu se rozpadlo na jemný popel. Desideráta se neunavovala tím, aby na letošní zimu objednávala nějaké palivo. Odporovalo by to veškeré logice.

A pak tady samozřejmě byla ještě tamta věc…

Opatrně ji zabalila do kusu hedvábného papíru a vytvořila podlouhlý tenký balíček. Teď přeložila dopis, napsala na něj adresu a zastrčila ho pod provázek, kterým převázala balíček. Tak, to bychom měli.

Zvedla hlavu. Desideráta byla už třicet let slepá, ale to pro ni nebyl žádný problém. Byla vždycky obdařena, pokud se to tak dá říci, darem vnitřního zraku. Takže ve chvíli, kdy jí oči vypověděly službu, upravila svůj vnitřní zrak tak, aby jím viděla do přítomnosti, což bylo mnohem snazší než hledět jím do budoucnosti. A protože oční bulvy okultismu nejsou závislé na světle, ušetřila navíc na svíčkách. Ve všem špatném je něco dobrého, když víte, kde hledat. Většinou se to říká.

Na stěně proti ní viselo zrcadlo.

Desidérátina tvář byla kulatá a růžová. Tvář v zrcadle - to nebyla ona.

Byl to obličej ženy zvyklé udílet příkazy. Desideráta nebyla ten typ, který by udílel příkazy. Ve skutečnosti spíše naopak.

Žena řekla: "Ty umíráš, Desideráto."

"Ano, to je pravda."

"Zestárla jsi. Byla jsi svým způsobem vždycky stará. Tvá síla je téměř ta tam."

"Ani to nepopírám, Lilith," souhlasila Desideráta.

"Takže ona teď přijde o tvou ochranu."

"Obávám se, že máš pravdu," přisvědčila pomalu Desideráta.

"Takže teď už je to jen mezi mnou a tou zlou ženskou z močálu. A já vyhraju."

"Obávám se, že už to tak vypadá."

"Měla sis najít nějakou zástupkyni."

"Na to jsem nikdy neměla čas. Já moc neumím plánovat dopředu, vždyť víš."

Tvář v zrcadle se zvětšila, jako kdyby žena na své straně přistoupila blíže ke sklu.

"Prohrálas, Desideráto Dutá."

"Tak už to na světě chodí." Desideráta poněkud nejistě vstala a zvedla kus látky.

Zdálo se, že postavu v zrcadle začíná situace popouzet. Jasně cítila, že lidé, kteří prohráli, by měli vypadat zlomeně, a ne jako když se právě skvěle baví na vaše konto.

"Nechápeš snad, co to znamená prohrát?"

"No, někteří lidé v tom mají dokonale jasno," řekla Desideráta. "Sbohem, milady." Zakryla zrcadlo látkou.

Zpoza závěsu se ozvalo jen vzteklé nadechnutí a pak se kolem rozhostilo ticho.

Desideráta chvíli stála ztracená v myšlenkách.

Pak zvedla hlavu a řekla: "Právě se začala vařit voda. Neměl byste chuť na šálek čaje?"

NE, DĚKUJI VÁM, ozval se hlas přímo za ní.

"Čekáte dlouho?"

CELOU VĚČNOST.

"Ale nezdržuju vás, viďte?"

JE TO KLIDNÁ NOC.

"Právě si vařím poslední šálek čaje. Myslím, že tam někde zbyla ještě jedna sušenka." NE, DĚKUJI.

"No, kdybyste náhodou dostal chuť něco zakousnout, je v tom hrnku na krbu. To je pravý klačský porcelán, věřil byste? Vyrobený pravým klačským řemeslníkem. Z Klače," dodala.

SKUTEČNĚ?

"Krásné časy." Desideráta prohrábla oheň. "To bylo tím zaměstnáním. No, vždyť s vámi to bude něco podobného, myslím."

ANO.

"Nikdy jsem nevěděla, kdy mě kdo povolá. Ale to vy budete taky znát, co? Hlavně to bývalo v kuchyních. Většinou se to odehrávalo v kuchyních. Někdy i na plesech, ale ve většině případů to byla kuchyň." Zvedla konvici a nalila vařící vodu do čajníku na krbu.

SAMOZŘEJMĚ.

"Plnívala jsem jim jejich přání."

Zdálo se, že tohle Smrtě poněkud zaskočilo.

PROSÍM? MYSLÍTE TAKOVÉ NĚCO JAKO… PROSTORNÉ ZÁSUVKY? NOVÉ VÝLEVKY? A TAKOVÉ TY VĚCI?

"Ale ne, ne. Lidem." Desideráta si povzdechla. "Je to opravdu velká zodpovědnost, být kmotřičkou sudičkou. Hlavně vědět, odkud pokud, víte? Z těch, kteří mají nárok na splnění přání, se často vyloupnou dosti nepříjemní lidé. Měl by jim člověk dát to, co chtějí, nebo co potřebují?"

Smrť vychovaně přikyvoval. Podle jeho názoru lidé dostanou, co se jim dá.

"Jako ta věc s tou Genovou - " začala Desideráta.

Při tom jméně Smrť prudce zvedl hlavu.

GENOVA?

"Znáte to tam? No jistě, jak jinak."

JÁ… JÁ TO ZNÁM SAMOZŘEJMĚ VŠUDE.

Výraz na Desiderátině tváři změkl. Její vnitřní zrak zaletěl někam do dálky.

"Byly jsme dvě. Sudičky chodí ve dvou, víte, i když jsem slyšela, že někde dokonce ve třech. V práci sudiček je obrovská síla. Je to, jako když jste částí historie. No, takže to děvčátko se sice narodilo z nemanželského lože, ale to nic neznamenalo, víte, ne že by se ti dva nechtěli vzít, ale tak nějak se k tomu nedostali… a Lilith jí dala do vínku krásu a to, že si vezme prince. Pch! A od té doby na tom pracuje. Co jsem mohla dělat? S takovým darem se nedá nic moc dělat. Lilith zná moc příběhů. Dělala jsem, co jsem mohla, ale na Lilithině straně byla ta síla. Slyšela jsem, že teď v tom městě dokonce vládne. Mění celý kraj jenom proto, aby se její sudba naplnila! Ale teď už je stejně příliš pozdě. Tedy pro mě. Takže jsem svou zodpovědnost předala někomu jinému. Tak to u sudiček chodí. Sudičkou nikdo být nechce.

Kromě Lilith, samozřejmě. Ta je v tomhle směru trochu lízům cajzum, jestli mi rozumíte, takže za sebe posílám někoho jiného. Doufám jenom, že už není moc pozdě."

Desideráta byla laskavá duše. Kmotřičky sudičky mají většinou dar hlubokého porozumění pro lidi a lidskou duši a to je to, proč jsou ty dobré neuvěřitelně laskavé a ty zlé neobyčejně mocné. Desideráta jen výjimečně používala silnějších slov, a když se tady vyjádřila velmi opatrným výrazem "lízům cajzum", vyjadřovala tím své přesvědčení, že osoba, o které mluví, se už pohybuje několik kilometrů za obzorem příčetnosti a stále zrychluje.

Nalila si šálek čaje.

"To je ta potíž s vnitřním zrakem," řekla po chvilce. "Člověk vidí, co se stane v budoucnosti, ale neví, co to znamená. Viděla jsem budoucnost. Viděla jsem kočár vykouzlený z velké dýně. A to je přece nemožné. A s tím kočárem jely myši proměněné ve sloužící, což je velmi nepravděpodobné. A pak tam bylo něco o hodinách, které tlučou půlnoc, a o skleněném střevíci. A to všechno se stane. Protože tak se příběhy odvíjejí. Nakonec jsem si pomyslela: Znám jisté lidi, a ti dokážou přinutit příběhy, aby fungovaly po jejich."

Znovu si povzdechla. "Přála bych si, abych do té Genovy mohla zajet sama. Teplo by mně udělalo dobře. A ke všemu ještě bude Tlusté úterý. Za starých časů jsem do Genovy jezdila na Tlusté úterý rok co rok."

Rozhostilo se ticho plné očekávání.

Pak řekl Smrť: NEMÁ TO PŘEDPOKLÁDÁM ZNAMENAT, ŽE MĚ ŽÁDÁTE, ABYCH VÁM SPLNIL PŘÁNÍ?

"To určitě! Nikdo neplní přání kmotřičkám sudičkám." Desideráta se znovu kamsi zahleděla svým vnitřním zrakem a pokračovala jakoby spíš pro sebe. "Vidíte? Musím dostat do Genovy ty tři. Musím je tam dostat, protože jsem je tam viděla. Musí ale být všechny tři. A s lidmi, jako jsou ony, to není nijak snadné. Musím použít hlavologii. Musím je nějak přinutit k tomu, aby se tam vypravily dobrovolně. Řekněte Esme Zlopočasné, že někam musí jet, a ona tam nepojede právě proto. Takže jí musíte říct, aby tam za žádnou cenu nejezdila, a rozběhne se tam i po rozbitém skle. Tak už to s rodinou Zlopočasných chodí, víte? Nikdy nevědí, kdy jsou poraženi."

Zdálo se, že jí najednou přišlo něco k smíchu.

"Ale jeden člen té rodiny se to teď konečně bude muset naučit."

Smrť mlčel. Jak si Desideráta uvědomila, z jeho pohledu byla prohra něco, s čím se nakonec setkal každý.

Dopila svůj čaj. Pak vstala, s určitou obřadností si nasadila svůj špičatý klobouk a kulhavým krokem vyšla zadními dveřmi ven.

Nedaleko domu byla ve skupince stromů vykopaná hluboká podlouhlá jáma, do které někdo ohleduplně spustil krátký žebřík. Slezla do jámy a s menšími obtížemi vystrčila žebřík nahoru na trávu. Pak si lehla. Pak si sedla.

"Pan Rohovec, ten troll dole na pile, dělá překrásné rakve, pokud vám samozřejmě nevadí borovice."

SPOLEHNĚTE SE, ŽE TO POVEDU V PATRNOSTI.

"Dohodla jsem se s pytlákem Říhou, aby mi vykopal tuhle jámu," pokračovala plynule v řeči, "a až půjde z

lesa, tak se tady zastaví a zasype ji. Mám ráda všechno v pořádku. Takže vzhůru tou cestou bílou, úvozem podle černých skal, mistře!"

COŽE? AHA. SLOVNÍ OBRAT.

Pozvedl kosu.

Desideráta Dutá odešla na věčný odpočinek.

"No prosím," prohlásila. "Tak zatím to bylo snadné. Jak to asi bude pokračovat?"

A teď jsme v Genově. Kouzelné království. Diamantové město. Šťastná země.

Ve středu města stojí mezi dvěma zrcadly žena a pozoruje, jak se její obrazy odrážejí do nekonečna.

Obě zrcadla se nacházejí ve středu osmiúhelníku zhotoveného ze zrcadel, stojícího pod otevřenou oblohou na vrcholku nejvyšší věže paláce. Objevovalo se tady tolik odrazů, že bylo nesmírně obtížné rozeznat, kde končí zrcadla a začíná skutečný člověk.

Jmenovala se lady Lilith de Tempscire, přestože během svého dlouhého, událostmi nabitého života slyšela na mnoho jiných jmen. A bylo tady něco, co si někteří lidé neuvědomí za celý život, ale co si ona uvědomila velmi záhy. Jestliže to na tomhle světě chcete někam dotáhnout - a ona se hned na začátku rozhodla, že to dotáhne tak daleko, jak daleko to půjde - , nelpíte na jménech a čerpáte sílu všude, kde je to jen trochu možné. Pohřbila tři manžely a alespoň dva z nich už byli v té chvíli mrtví.

Taky musíte hodně cestovat. Měňte země a jména, a pokud to vezmete správně do ruky, není pro vás svět nic než bezmocný měkkýš. Tak například na to, aby se stala lady, jí stačilo ujet pouhých sto šedesát kilometrů.

Teď už byla ochotná urazit jakoukoliv vzdálenost. ..

Obě hlavní zrcadla byla postavena proti sobě, ale ne docela. Stála mírně posunutá, takže se Lilith mohla podívat přes rameno a pozorovat, jak její mnohočetný obraz ubíhá vnitřním vesmírem zrcadla. -

Cítila, jak se vlévá sama do sebe a zmnožuje se díky nekonečným odrazům.

Když si Lilith povzdechla a vykročila z Vesmíru mezi zrcadly, stalo se něco úžasného. Její obrazy, podobné trojrozměrným stínům, v zrcadlech ještě nějakou dobu setrvaly a teprve pak začaly pomalu mizet.

Tak… Desideráta umírá. Ta přebytečná stará hlupačka. Do všeho chtěla mluvit. Zaslouží si smrt. Ta stará nikdy nepochopila, jakou moc vlastně ovládá. Patřila k lidem, kteří měli strach dělat dobro, aby tím náhodou někomu neublížili. Tihle lidé berou věci tak vážně, že dostávají morální zácpu, když mají splnit přání byť jediného mravence.

Lilith se z vrcholu věže rozhlédla po městě a krajině za hradbami. Výborně, takže teď už jí konečně nebude nic překážet. Ta hloupá vúdú ženská v močálech představuje pouhou malou nepříjemnost, protože ničemu nerozumí.

Takže teď už nic nestálo Lilith v cestě k tomu, co milovala ze všeho nejvíc.

Ke šťastnému konci.

Sabat na vrcholku hory se zatím poněkud uklidnil.

Umělci a spisovatelé měli vždycky poněkud přehnané představy o tom, co se na takových sabatech děje. To vyplývá ž toho, že většina z nich zbytečně dlouho pobývala v malých nevětraných místnostech se zataženými závěsy, místo aby se šli proběhnout na čerstvý vzduch.

Tak například je tady ten nahatý tanec. V průměrných zeměpisných šířkách a při normální teplotě byste našli jen několik nocí, kdy byste mohli tančit o půlnoci neoblečení, a to nemluvíme o ostrých kamenech, trnech a zatoulaných ježcích.

Pak se mluví o bozích s hlavou kozla. Většina čarodějek v bohy nevěří. Vědí samozřejmě, že bohové existují. Občas s nimi dokonce přicházejí tak nebo onak do styku. Jenže na ně nevěří. Na to je znají příliš dobře. Je to, jako kdyby měly věřit na pošťáka.

Dále je tady otázka jídla a pití - hadi, štíři a tak dále. Ve skutečnosti si čarodějky na takové věci ani v nejmenším nepotrpí. To nejhorší, co byste při jejich stolování mohli objevit, je pravděpodobně zvyk některých starších čarodějek milujících perníčky namáčet si je do čaje tak sladkého, že by v něm zůstala stát lžička. Možná byste se otřásli, kdybyste zjistili, že když se jim zdá čaj příliš horký, upíjejí ho dokonce z talířků. Častokrát svou činnost navíc doprovázejí zvuky, které si běžně spojujeme s levnějšími systémy odpadního potrubí. Možná že takové žabí stehýnko, nebo něco podobného, by přece jen bylo o něco přijatelnější.

Hodně se toho namluvilo i o kouzelných mastech. Tady se umělci a spisovatelé dostali (ale jen čiročirou náhodou) na mnohem jistější půdu. Většina čarodějek je už v letech, a to je doba, kdy pro vás začne mít různé mazání svůj půvab, a alespoň dvě z těch dnes přítomných byly namazány proslulou hrudní mastí Bábi Zlopočasné, vyrobenou z šalvěje a husího sádla. Ta mast vám sice neumožní létat ani nepřivolá věštecké vize, ale opravdu vás uchrání před nastuzením i jinými nemocemi. Důvodů pro tento zaručený výsledek je několik, ale jedním z hlavních je její aroma, které už druhý týden zesílí natolik, že se k vám nikdo neodváží přiblížit tak blízko, abyste od něj mohli něco chytit.

A nakonec si vezměte sabaty samotné. Naše průměrná čarodějka není od přírody tvorem skupinovým, rozhodně ne tam, kde jsou zúčastněny ostatní čarodějky. Dochází ke srážkám dominantních osobností. Přestože nevytvářejí žádné skupiny, existuje mezi nimi určitý počet skupinových náčelnic. Základní nepsaný zákon čarodějnictví praví: "Nedělej, co chceš, dělej, co říkám." Přirozený počet účastnic čarodějné rady je jedna. Čarodějky se obvykle scházejí jen tehdy, když už se tomu nemohou vyhnout.

Jako teď.

Rozhovor, který začal u Desirátiny nepřítomnosti, se celkem pochopitelně stočil k stoupajícímu nedostatku čarodějek.

"Cože, nikoho?" říkala právě Bábi Zlopočasná.

"Nikoho," přikývla Kmotra Vařbujónová. "Řekla bych, že to je tedy hrozné," zabručela Bábi Zlopočasná. "Přímo pohoršující."

"Jakže?" nastavila ucho prastará Babička Stěhovalová.

"Říká, že je to pohoršující!" křikla jí do ucha Kmotra Vařbujónová.

"Jakže?"

"Není tady žádné děvče, které by po ní převzalo živnost! Jako že by nastoupilo na Desiderátino místo!"

"Oh."

Význam právě odeznělého prohlášení se pomalu vstřebával.

"Jestli některá nechcete škraloup, ráda si ho vezmu," zazněl do ticha hlas Stařenky Oggové.

"Něco takového se za našich mladých dnů nemohlo přihodit," pokračovala v rozhořčených úvahách Bábi Zlopočasná. "Jen na téhle straně hor bylo bůhví kolik čarodějek. To ovšem bylo samozřejmě ještě předtím, než začaly všechny tyhle - " mávla pohrdavě rukou, " - zábavy. Dneska každý myslí jen na zábavy. My, když jsem byla mladé děvče, jsme nikdy nepořádaly takovéhle zábavy. Na to nebyl čas."

"Tempo rámus tentur," prohlásila Stařenka Oggová.

"Cože?"

"Tempo rámus tentur. To znamená jako, že tehdy bylo tehdy, a teď je teď," odpověděla Stařenka.

"Nepotřebuju nikoho, aby mi to vysvětloval, Gyto Oggová. Já poznám, kdy je teď."

"Musíš jít s dobou."

"To bych tedy nevěděla proč. Nevidím jediný důvod, proč bych -"

"Takže to vypadá, že si budeme muset znovu upravit hranice," vskočila jí do řeči Kmotra Vařbujónová.

"No, to já nemůžu," ohradila se okamžitě Bábi Zlopočasná. "Už se starám o tři vesnice. Moje koště pomalu ani nestačí vychladnout."

"No dobrá, jenže když teď zemřela Desideráta Dutá, je nás na to málo," trvala na svém Kmotra Vařbujónová. "Já vím, že už toho moc nezastala, tím spíš, že měla ještě to druhé zaměstnání, ale byla tam. A o to právě jde. Aby tam někdo byl. To je přece to, proč se tomu říká místní čarodějka."

Čtyři čarodějky zachmuřeně zíraly do ohně. Tedy přesněji řečeno tři z nich. Stařenka Oggová, která se na většinu věcí dívala z té lepší stránky, si napíchla na zelenou větévku krajíček chleba a dělala si nad ohněm topinku.

"V Proutěných Síťovicích mají mága," zamyslela se najednou Kmotra Vařbujónová. "Když tenkrát odešla Tetka Hopčiperná, poslali si místní do Ankh-Morporku pro mága. Je to skutečný mág. Má hůl. Má tam pracovnu a bůhví co a na dveřích má mosaznou cedulku s nápisem. Je na ní napsáno ‚Mág'."

Čarodějky si povzdechly.

"Paní Připalníková to už má taky za sebou," pokývala hlavou Kmotra Vařbujónová. "A Baběnka Obracelová jabysmet."

"Vážně? Stará Mabel Obracelová? Ta taky?" vyletělo Stařence Oggové užasle z úst spolu s deštěm drobečků. "Kolik jí vlastně bylo?"

"Sto devatenáct," odpověděla jí Kmotra Vařbujónová. "Ale já jí vždycky říkala ‚lozit po horách, to není nic pro ženskou ve tvém věku', jenže myslíte, že mě poslechla?"

"Někteří lidé už jsou prostě takoví. Tvrdohlaví jako mezci," přikývla Bábi Zlopočasná. "Řekněte jim, že nesmějí to nebo ono, a nedají pokoj, dokud to nezkusí."

"No, já dokonce slyšela její poslední slova," pochlubila se Kmotra.

"A co řekla?" zajímala se Bábi.

"Pokud si to dobře pamatuju, tak to bylo ‚ale do prkenný vohrady'," odpověděla Kmotra.

"Jo, to je přesně ten způsob, jak by si to byla přála," zamyslela se Stařenka Oggová. Ostatní čarodějky souhlasně pokyvovaly hlavami.

"Víte… mám strach, aby to nebyl soumrak čarodějek v horách Beraní hlavy," ozvala se po nějaké chvíli Kmotra Vařbujónová.

Čarodějky znovu upřely zasmušilé pohledy do ohně.

"Nepřinesla náhodou některá z vás ibiškové žu-žu?" přerušila za dalších pár minut jejich mlčení s nadějí v hlase Stařenka Oggová.

Bábi Zlopočasná se rozhlédla po sestrách čarodějkách. Kmotru Vařbujónovou nesnášela, protože ta měla na opačné straně hor školu, kde získala ten ošklivý zvyk, že když ji někdo vyprovokoval, vzdorovala mu velmi logickými argumenty. A Babička Stěhovalová byla pravděpodobně ta nejneschopnější věštkyně v dějinách věštectví. Se Stařenkou Oggovou Bábi taky nemohla ve všem souhlasit, i když to vlastně byla její nejlepší přítelkyně.

"A co takhle mladá Magráta?" nadhodila najednou Babička Stěhovalová s nevinným výrazem. "Její obvod má velký kus hranic společných s Desiderátiným obvodem. Možná že by si mohla přibrat nějaký ten kousek navíc?"

Bábi Zlopočasná a Stařenka Oggová si vyměnily pohledy.

"Vždyť ta to má v hlavě trochu pomotané," řekla nakonec Bábi.

"No tak, Esme, nepřeháněj," mírnila ji Stařenka Oggová.

"No, já tomu říkám pomotané," trvala na svém Bábi. "Nevykládej mi, že všechny ty její řeči o nějakém podivném příbuzenství a o tom, kým z rodiny by vlastně chtěla být, nenaznačují, že to v hlavě nemá trochu pomotané."

"Ale ona přece nikdy nic tak divného neříkala," nedala se Stařenka Oggová. "Tvrdila jen, že by chtěla být především sama sebou a - "

"No vždyť to povídám," zarazila ji Bábi Zlopočasná. "Já jí řekla: Simplicity česneková byla tvoje matka, Araminta Česneková tvoje babička. Jolanda Česneková je tvoje teta a ty jsi svoje… ty jsi svoje já."

Pak se opřela o kmen stromu za zády se spokojeným výrazem člověka, který právě vyřešil všechno, co by se někomu ve spojení s osobní krizí mohlo zdát nejasné.

"Jenže ona stejně neposlouchá," dodala.

Kmotra Vařbujónová nakrčila čelo.

"Magráta?" prohlásila zamyšleně. Pokusila si v duchu představit nejmladší čarodějku hor Beraní hlavy a vybavila se jí - no ne právě tvář, ale jen jakýsi výraz beznadějné dobré vůle s vodovýma očima, nejasný obrys těla podobného hoblovanému prknu a vlasy zcuchané jako kopka sena po bouři. Neúnavná pracovnice na poli dobrých činů. Neustále starostlivá a ustaraná. Typ osoby, která zachraňuje holátka vypadlá z hnízda a pláče, když pojdou, což je ovšem úloha, kterou laskavá Matka Příroda malým ptáčatům vypadlým z hnízda určila.

"No, nezdá se mi, že by to bylo zrovna pro ni," zavrtěla nakonec hlavou.

"A taky řekla, že se musí naučit být mnohem asertivnější," ušklíbla se Bábi.

"No, na tom není nic špatného," rozveselila se Stařenka. "Být čarodějkou znamená hlavně ovládnout umění asertivity."

"Já přece nikdy neřekla, že je na tom něco špatného. Můžeš být tak asertivní, jak chceš, to říkám já, dokud ovšem nejsi nasertivní a děláš, co se ti řekne."

"Neškrabte si to a ono se vám to za nějaký ten den zahojí," prohlásila Babička Stěhovalová.

Ostatní tři čarodějky se k ní obrátily pro případ, že by řekla ještě něco. Po chvíli bylo jasné, že se to nestane.

"A taky vede ty - co to vede, Gyto?" pokračovala Bábi.

"Kurzy sebeobrany," odpověděla Stařenka.

"No ale vždyť je to čarodějka!" užasla Kmotra Vařbujónová.

"Já jí to taky říkala," přikývla Bábi Zlopočasná, která celý život kráčela beze strachu místy plnými banditů a divoké zvěře, s jistotou, že ani noční temnota horského pralesa nemůže skrývat nic, co by bylo strašnější než ona sama. "Ona mi na to odpověděla, že to není důležité. Že to není důležité! To mi na to řekla."

"On jí tam stejně nikdo nechodí," uklidňovala ji Stařenka Oggová.

"Já si myslela, že se provdá za krále," nadhodila Kmotra Vařbujónová.

"To si myslel každý," souhlasila Stařenka. "Jenže znáš Magrátu. Je otevřená myšlenkám. Prostě si dá všechno nakukat. Teď prostě tvrdí, že odmítá být sexuálním objektem."

Všechny se nad tím zamyslely. Nakonec se ozvala Kmotra Vařbujónová a řekla pomalu, tónem někoho, kdo se vynořuje z hlubin užaslého pochopení: "Ale vždyť ona nikdy sexuálním objektem nebyla."

"Já vám můžu jen s radostí říct, že ani nevím, co to sexuální objekt vlastně je," prohlásila Bábi Zlopočasná pevně.

"Já jo," rozzářila se Stařenka Oggová.

Jako na povel se k ní otočily tři hlavy.

"Náš Štěpán kdysi jeden přivezl z cizozemských krajů."

Pohledy se ani nezachvěly.

"Bylo to hnědé, mělo to na sobě korálky a nahoře dvě malé dírky, aby se tam dal protáhnout provázek."

Pohledy se neodvracely.

"No, on o tom tvrdil, že je to, co jste říkaly," dodávala Stařenka.

"Já si myslím, že mluvíš o symbolů plodnosti," snažila se jí Kmotra Vařbujónová zbytečně pomoci z rozpaků.

Bábi zavrtěla hlavou.

"Podle toho, jak jsi to popsala, se mi zdá, že se to Magrátě vůbec nepodobá - " začala Bábi.

"A netvrďte mi, že to vážně stojí celou pětku," prohlásila rezolutně stará Babička Stěhovalová, která, jak se zdálo, řešila své problémy v jiném čase a na jiném místě.

Nikdo nikdy nebyl s to odhadnout v jakém a kde.

Bylo to jedno z rizik, která s sebou nesl dar vnitřního zraku. Lidská mysl není navržena tak, aby se vrhala dopředu a zase dozadu po té mocné dálnici času a může se stát, tak jako v tomto případě, že se utrhne ze svého stálého kotviště, pomalu bloudí sem a tam a jen příležitostně se vrátí do přístavu, který je jí ze všeho nejpovědomější. Babička Stěhovalová byla prostě časově nezaostřená. To znamená, že když jste s ní mluvili v srpnu, pravděpodobně vám naslouchala v dubnu. Nejlepší způsob, jak se s ní dorozumět, bylo říci jí něco teď a doufat, že na to zareaguje, až její mysl příště poputuje kolem.

Bábi pokusně zamávala Babičce rukou před nevidoucíma očima.

"Už je zase ta tam," řekla.

"No, jestli to tedy nemůže vzít Magráta, je tady Milča Fajnadějná, víte, ta z Dílů," řekla Kmotra Vařbujónová. "To děvče umí vzít za práci. A když dovolíte, šilhá ještě víc než Magráta."

"No, na tom není nic špatného. Když čarodějka šilhá, může jí to být jenom k dobru," přikývla Bábi Zlopočasná.

"Jo, jenže to taky musí umět využít," zabručela

Stařenka Oggová. "Stará Gerta Šimůnková taky šilhala a pamatujete si? Všechna zlá zaříkadla vždycky vrhala na špičku vlastního nosu. Lidi si nesmějí myslet, že můžou klidně namíchnout čarodějku, protože ta si pak prostě zamumlá sama pro sebe několik kleteb a upadne jí vlastní nos. To nesmíme dovolit!"

Znovu se všechny zahleděly do ohně.

"Předpokládám, že Desideráta si nezvolila svou nástupkyni sama?" řekla Kmotra Vařbujónová.

"To by tak nějak nešlo," zavrtěla hlavou Bábi Zlopočasná. "Takhle se to u nás nedělá."

"Já vím, ale Desideráta tady žila přece jen tak jako napřeskáčku. Víte, kvůli tomu zaměstnání, myslím. Vždyť

byla pořád někde v cizích krajích."

"Já nemám cizí kraje ráda," zabručela Bábi.

"Ale v Ankh-Morporku jsi byla," upozornila ji opatrně Stařenka. "To je taky cizí kraj."

"Ne, to tedy není. Jenom je to strašný kus cesty odsud. To vůbec není totéž jako cizí kraj. Cizí kraj je tam, kde na tebe huhlají v nesrozumitelném jazyce, cpou do sebe různé podivné blafy a uctívají, abys věděla, předměty," odsekla jí Bábi Zlopočasná, tato diplomatka dobré vůle. "Cizí kraj může být i někde nedaleko, zvlášť když si nedáš pozor. Fí," dodala zamyšleně. "Vždyť ona si z těch cizích krajů mohla přivézt prakticky cokoliv."

"Kdysi mi přivezla moc hezký modrobílý talíř," zavzpomínala Stařenka Oggová.

"To je ono," napadlo najednou Kmotru Vařbujónovou. "Někdo by měl zajít do její chalupy a porozhlédnout se tam. Měla tam dost hezkých věcí. Je to hrozné pomyšlení, představit si, že by tam vlezl nějaký lump a vyraboval to."

"Já si nedovedu představit, že by se nějaký lump odvážil vloupat čarodějce do - " začala Bábi, ale najednou zmlkla, jako když utne.

"No, vlastně ano," pokračovala najednou až podezřele krotce. "To je skvělý nápad. Já na to dohlédnu sama."

"Nedělej si s tím starosti, Esme, já tam klidně zaskočím," prohlásila dost vehementně Stařenka Oggová, kterou, jak se zdálo, také něco napadlo. "Mám to přímo na cestě domů, žádný problém."

"Ale ty se přece potřebuješ dostat kvůli rodině domů co nejdříve," ozvala se Bábi. "Nezdržuj se. Pro mě je to maličkost."

"Ale to přece není žádné zdržování," odpověděla jí Stařenka Oggová.

"Proč by ses měla ve svém věku zbytečně trmácet kus cesty," usmála se nakysle Bábi Zlopočasná.

Chvilku na sebe upřeně zíraly.

"No, já nevím, proč se tak dohadujete," přerušila je Kmotra Vařbujónová. "Nebylo by lepší, kdybyste tam zašly spolu, místo abyste se tady zbytečně hádaly?"

"Zítra ráno mám nějakou práci," odpověděla Bábi. "Co takhle po obědě?"

"Dobrá," přikývla Stařenka Oggová. "Sejdeme se přímo u ní. Hned po obědě."

"Kdysi jsme taky jeden měli, ale ten kousek, který jsi odšroubovala, upadl a ztratil se," uzavřela celou diskusi Babička Stěhovalová.

Pytlák Říha vhodil do jámy poslední lopatu hlíny. Cítil, že by měl říci pár slov. "Takže to bysme měli," prohlásil. Patřila v každém případě k těm slušným čarodějkám, pomyslel si, když se vracel ranním šerem k domku. Některé z těch ostatních - i když to jsou jistě úžasné ženy, dodával v duchu spěšně, ty nejskvělejší, jakým se může člověk v životě vyhnout - byly přece jen trošku příliš panovačné. Paní Dutá byla vždycky ochotná vyslechnou, politovat, a někdy dokonce i pomoci.

Na kuchyňském stole ležel tenký podlouhlý balíček, malá hromádka mincí a obálka.

Otevřel obálku, přestože nebyla adresována jemu.

Uvnitř byla menší obálka a kus popsaného papíru.

Na papíře bylo napsáno: Dobře tě vidím, Alberte Řího. Doruč ten báklíček a opálku, a esli se jenom pokusíš nasísnout dovnitř, stane se ti něco opravdu hrosného. Jako profousionální kmotříčka soudička nesmím nikoho proklíst, ale můžu ti předpovědět, že by to asijc zachrňovalo, že tě pokusí vtekly vlk a tvoje noha prozelená a zmodročerná a pak ti upadne pryč. A neptej se mě, jakvá že to vím, a ani nemůžeš, páč sem mrtvá. S postravem Desideráta.

Balíček bral se stolu s pevně zavřenýma očima.

V mocném magickém poli Zeměplochy cestuje světlo velmi pomalu, což znamená, že stejně pomalu cestuje i čas. Jak říká Stařenka Oggová, když je v Genově svačina, tady je úterý…

Jenže v Genově právě svítalo. Lilith seděla ve své věži, používala zrcadlo a vysílala svůj odraz, aby se rozhlížel světem. Pátrala a hledala.

Kdekoliv se zatřpytil hřeben vlny, kdekoliv se leskla ledová plocha, kdekoliv bylo zrcadlo nebo se světlo odráželo od vodní hladiny, mohla vyhlédnout ven a podívat se kolem. Nepotřebovali jste kouzelné zrcadlo. Stačila jakákoliv zrcadlová plocha, když jste věděli, jak ji použít. A Lilith, třpytící se silou milionů odrazů, to dobře věděla.

Kdesi hluboko v ní hlodala drobná pochybnost. Desideráta se toho nejspíš zbavila. Ona už byla taková. Svědomitá. A asi to dala té hloupé holce s vodnatýma očima, která ji občas navštěvovala v domku, té, co nosila lacinou bižuterii a neměla ten nejmenší vkus v oblékání. Hrozný typ.

Jenže Lilith si chtěla být jistá. Nebyla by tam, kde dnes byla, kdyby si nebyla jistá dnes a denně.

V kalužích a oknech po celém Lancre se vždy na okamžik zjevila Lilithina tvář a pak se přesouvala dál…

A teď přišlo ráno i do Lancre. Pralesem táhly podzimní mlhy.

Bábi Zlopočasná otevřela zadní dveře Desidérátina domku. Nebyly zavřené. Hosté, kteří Desidérátu navštěvovali, byli většinou takoví, že by je zámek stejně nezadržel.

"Dala se pohřbít vzadu na zahradě," ozval se jí hlas za zády. Byla to Stařenka Oggová.

Bábi uvažovala o dalším tahu. Jakmile by poukázala na to, že Stařenka přišla do domku mnohem dřív s úmyslem prohledat ho, dočkala by se reakce v podobě dotazu, co tady pak v tuhle ranní hodinu dělá sama Bábi. Kdyby měla dost času, jistě by si dokázala vymyslet něco, co by znělo logicky. Za těchto okolností se však zdálo, že bude nejjednodušší dělat, jako že je všechno v naprostém pořádku.

"No ano," odpověděla proto klidně, "ona Desideráta byla svým způsobem skutečně až úzkostlivě pečlivá."

"No, já myslím, že to bylo tou její prací," souhlasila Stařenka Oggová, protlačila se kolem Bábi a pátravě se

rozhlédla pokojem. "V takovém zaměstnání musíš vést v patrnosti spoustu věcí a nesmíš je pouštět ani na chvilku ze zřetele. Fuj! To je ale velká kočka!"

"To je lev," poučila ji Bábi Zlopočasná a vrhla pohled na vycpanou lví hlavu nad krbem.

"To tedy musel zvenčí narazit do té zdi pěknou rychlostí, když prošel hlavou až do obýváku," naklonila Stařenka Oggová hlavu ke straně.

"Někdo ho zabil," odpověděla napůl úst Bábi Zlopočasná a začala prohlížet místnost.

"No bodejť," přikývla s pochopením Stařenka Oggová. "Kdybych já viděla, že se mi něco takového pokouší prohledat stěnou do baráku, utloukla bych to pohrabáčem."

Neexistuje nic takového jako typický dům čarodějky, ale jestliže bychom chtěli popsat netypický dům čarodějky, byl by to tenhle. Kromě mnoha vycpaných zvířecích hlav se skleněnýma očima byly stěny pokryty policemi s knihami a množstvím akvarelů. Ve stojánku na deštníky stálo domorodé kopí. Namísto mnohem obvyklejší keramiky a kameniny stály na prádelníku cizokrajně vyhlížející mosazné nádoby a jemný modravý porcelán. Na celém místě nebylo vidět jedinou suchou květinu, zato bylo po celém pokoji množství knih, z nichž většina byla vyplněna drobným, úhledným Desideratiným rukopisem. Celý stůl byl pokryt čímsi, co pravděpodobně byly mapy, nakreslené s největší pečlivostí.

Bábi Zlopočasná neměla mapy ráda. Měla instinktivní pocit, že se v nich zem prodává příliš lacino.

"No, je vidět, že se opravdu zmohla," ozvala se Stařenka Oggová, zvedla jemně vyřezávaný vějíř ze slonoviny a začala se jím koketně ovívat.

"No, ona to měla dost snadné," řekla Bábi a otevřela několik zásuvek, do kterých nahlédla. Přejela prsty po římse krbu a zkoumavě se na ně podívala.

"Taky si mohla udělat chvilku čas a přejet krb prachovkou," zabručela nepřítomně. "Já bych si nedovolila umřít a nechat svůj dům v takovém stavu."

"Zajímalo by mě, kde nechala… vždyť víš… to?" prohlásila Stařenka, která právě otevřela dvířka velkých stojacích hodin a nahlížela dovnitř.

"Styď se, Gyto Oggová," zvýšila Bábi hlas. "Nejsme tady proto, abychom hledaly tamto."

"Samozřejmě, že ne. Jen mě to tak napadlo… " Stařenka Oggová se nenápadně postavila na špičky a pokoušela se nahlédnout na skříň.

"Gyto! Styď se! Běž a udělej nám hrnek čaje!"

"Hm, no dobrá."

Stařenka Oggová s nesrozumitelným brumláním zmizela v kuchyni. Za několik vteřin odtamtud dolehlo do obývacího pokoje skřípění ruční pumpy na vodu.

Bábi Zlopočasná nenápadně přešla ke křeslu a bleskovým pohybem zašmátrala pod polštáři.

Z vedlejší místnosti sem dolehlo jakési podivné klepání. Spěšně se narovnala.

"Neřekla bych, že by to mohlo být pod výlevkou," zavolala.

Odpověď Stařenky Oggové byla nesrozumitelná.

Bábi chvilku vyčkávala a pak se rychle přesunula k velkému krbu. Naklonila se a začala rukou šmátrat uvnitř.

"Hledáš něco, Esme?" ozval se jí Stařenčin hlas přímo za zády.

"Je to hrozně zanesené, samé saze," odpověděla Bábi a rychle se narovnala. "Hrůza."

"Takže to není ani tam nahoře?" zacukrovala Stařenka Oggová sladce.

"Nemám nejmenší tušení, o čem to mluvíš."

"No, přede mnou se přetvařovat nemusíš. Každý přece ví, že to měla," rozhodla se Stařenka Oggová řešit věci přímo. "Patří to k jejímu zaměstnání. Vždyť prakticky vzato, to je to zaměstnání."

"No… dobrá, řekněme, že jsem se na to chtěla jenom podívat," připouštěla váhavě Bábi Zlopočasná. "Jen tak si to chvíli podržet v ruce. Ani mě nenapadlo, že bych to mohla použít. Nikdy bych žádnou z těch věciček nepoužila. Vždyť jsem je v životě viděla sotva jednou nebo dvakrát. Ono už jich dneska tolik není."

Stařenka Oggová přikývla. "To je tím, že není k sehnání to pravé dřevo."

"Myslíš, že se s ní dala pohřbít?"

"Neřekla bych. Já bych se s ní rozhodně pohřbít nedala. Taková věc - to je velká zodpovědnost. No, vždyť sama víš, že by stejně pohřbená nezůstala. Taková věc chce být používaná. Chřestila by ti celý ten čas v rakvi. Vždyť víš, jaké jsou s nimi potíže."

Pak se trochu uvolnila. "Tak já připravím věci na čaj," usmála se, "a ty zatop." Pak znovu zmizela v kuchyni.

Bábi Zlopočasná se natáhla na krbovou římsu pro sirky a pak si uvědomila, že tam žádné nebudou. Desideráta vždycky říkala, že je příliš zaměstnaná, než aby se v domě obešla bez magie. I prádlo se jí pralo samo.

Bábi sice neschvalovala, když se magie používala k domácím pracím, ale nebyla právě naložená a navíc toužila po čaji.

Hodila na ohniště několik polen a chvilku se na ně zachmuřeně dívala s takovým výrazem, že dřevo zakrátko vzplálo studem. ,

A právě v té chvíli si Bábi všimla látkou zahaleného zrcadla.

"Zakrývala ho?" zavrtěla zamyšleně hlavou. "Nikdy by mě nenapadlo, že by se stará Desideráta bála bouřky."

Stáhla látku.

Upřela pohled do zrcadla.

Jen málo lidí na světě se dokázalo ovládat lépe než Bábi Zlopočasná. Její sebeovládání bylo pevné jako prut lité oceli. A asi stejně ohebné.

Jedinou ranou rozbila zrcadlo.

Lilith, sedící uprostřed svých zrcadel, se prudce narovnala.

Ona?

Tvář byla samozřejmě jiná. Starší. Bylo to přece tak dávno. Ale oči se nemění a čarodějky se pokaždé nejdříve dívají do očí.

Ona!

Magráta Česneková, čarodějka, právě také stála před zrcadlem. V jejím případě ovšem šlo o zrcadlo naprosto nekouzelné. Tohle bylo stále ještě v celku, ale jednu či dvakrát už mělo opravdu namále.

Zamračila se na svůj obraz a pak si znovu přečetla malý letáček vytištěný z laciného dřevořezu. Přišel včera.

Pomalu a tiše vytvořila rty několik slov, pak se narovnala, napřáhla před sebe ruce se sevřenými nataženými prsty, zuřivě udeřila do vzduchu a vykřikla: "HAAaaiiiiiíihh! Hm."

Magráta by byla první, kdo by přiznal, že má otevřenou mysl. Její mysl byla otevřená jako pole, jako nebe. Žádná mysl by nedokázala být otevřenější, alespoň ne bez speciálního chirurgického zákroku. A Magráta neustále čekala, co její mysl naplní.

Zatím ji neustále zaplňovalo hledání vnitřního klidu, vesmírné rovnováhy a skutečné podstaty Bytí.

Když lidé říkají "zničehonic se mi v hlavě objevil nápad", není to jen slovní obrat. Vesmírem neustále prolétá syrová inspirace v podobě droboučkých částic samonosných myšlenek. K hlavám, jako je Magrátina, jsou přitahovány stejně jako voda k jámě v poušti.

Všechno moje neštěstí spočívá v tom, že matka neuměla pořádně psát, pomyslela si Magráta. Pečlivý a milující rodič by jistě napsal Margareta správně. Pak by jí mohli říkat Maggie nebo Peggy, jedním z těch klidných, robustních jmen plných solidní spolehlivosti. Jenže se jménem Magráta toho moc nenaděláte. Znělo spíš jako jméno něčeho, co žije v noře pod břehem řeky a při každé záplavě to vyplaví voda.

Už ji napadlo, že si ho změní, ale kdesi hluboko v srdci věděla, že by to nepomohlo. I kdyby se přejmenovala na Chloe nebo Izabel, uvnitř by neustále zůstala Magrátou. Ale bylo by hezké to zkusit. Bylo by hezké nebýt Magrátou, i když třeba jen na pár hodin.

A právě myšlenky, jako jsou tyhle, často přivedou lidi k rozhodnutí vydat se cestou, na které by poznali Sebe Samé. Jedna z prvních věcí, které se Magráta naučila, byla, že by bylo nemoudré říci o hledání Sebe Samé Bábi Zlopočasné, která si myslela, že emancipace, to jsou ženské stesky, o kterých by se nemělo mluvit před muži.

Stařenka Oggová projevovala větší pochopení,

I když měla sklony komentovat Magrátiny snahy poznámkami, které Magrátě často připadaly jako dvojsmyslné, přestože to tak nebylo. Stařenka vůbec nevěděla, co to dvojsmysl je, naopak, občas měla co dělat, aby v Magrátině zmateném vyprávění našla vůbec nějaký smysl, a když se jí to podařilo, byla na to příslušně pyšná.

Krátce řečeno, Magráta došla k názoru, že její snaha naučit se něco od starších čarodějek je marná, a proto rozhodila sítě jinam. Úplně jinam. Ona si vlastně nedokázala ani uvědomit, jak jiné může ono jinam být.

Je to zvláštní věc s těmi odhodlanými hledači moudrosti, protože bez ohledu na to, co jsou zač a odkud pocházejí, vždycky hledají tu moudrost, která se ukrývá někde daleko. Moudrost je totiž jedna z věcí, které vypadají tím větší, čím dále jsou. Magráta věděla, že její cestu předurčuje znamení Škorpiona, které jí zaručuje vesmírný soulad, vnitřní jednotu a schopnost zasadit soupeři tak silný úder do ledvin, že mu vyletí ušima. Rozhodla se, že se touto předurčenou cestou vydá.

Jenže tady byly jisté potíže. Autor spisku, který právě studovala, velký mistr Lobsang Kol-Ike, žil, jak se zdálo podle adresy, v Ankh-Morporku. To jí ovšem nepřipadalo jako to správné sídlo kosmické moudrosti. A kromě toho, na lístku sice bylo mnoho moudrých úvah o tom, proč by Cesta neměla být zneužívána k útoku, ale naopak jen k míru a hledání kosmické moudrosti, ale ty všechny byly vytištěny velmi malým písmem mezi nadšenými kresbami lidí, kteří se tloukli cepy na obilí a křičeli při tom "Hai!". V dalších lekcích se pak mohl člověk naučit, jak přerazit holou rukou cihlu, přejít bosou nohou po žhavém uhlí a jiné kosmické moudrosti.

Magráta si pomyslela, že Ninja je moc hezké jméno pro děvče.

Znovu na sebe upřela pohled do zrcadla.Ozvalo se zaklepání na dveře. Magráta šla a otevřela.

Pytlák Říha, který stál na prahu, spěšně o krok ustoupil. Už tak se třásl jako osika. Lesem mu totiž nějakou chvíli táhl v patách hladový vlk.

"Ehm," začal. Pak se naklonil kupředu a strach v jeho obličeji nahradila zvědavá účast. "Udělala jste si něco na hlavě, slečno?"

Nechápavě se na něho podívala. Pak se jí rozbřesklo. Zvedla ruku a stáhla si šátek se vzorkem chryzantém, kterým měla ovázáno čelo a bez nějž je téměř nemožné hledat kosmickou moudrost tak, že vyvrátíme protivníkovi loket o 360 stupňů.

"To nic," odpověděla. "Co byste potřeboval?"

"Nesu vám balíček," oznámil jí Říha a podal jí ho.

Balíček byl asi šedesát centimetrů dlouhý a velmi tenký.

"Je u něj nějaký psaní," napovídal Magrátě Říha. Když otevírala dopis, přešlápl několikrát netrpělivě z nohy na nohu a pak se jí pokusil nahlédnout přes rameno.

"To je soukromé," řekla Magráta.

"Vážně?" zavrtěl hlavou Říha a natáhl krk.

"Vážně!"

"Bylo mi řečeno, že dostanu za doručení nějakej šesťák," prohlásil pytlák. Magráta našla v peněžence drobné.

"Peníze se slévají v řetězy, které spoutávají dělnickou třídu," varovala ho, když mu je sypala do dlaně. Říha, který o sobě nikdy v životě nepřemýšlel jako o pracujícím, zato byl výměnou za desetník ochoten naslouchat jakémukoliv blábolu, s nevinným výrazem horlivě přikyvoval.

"A doufám, že to s tou vaší hlavou bude co nejdřív v pořádku, slečno," loučil se.

Když se nakonec Magráta ocitla sama v soukromí svého kuchyňského koutu, rozbalila balíček. Byla v něm nepříliš silná sněhobílá hůlka.

Znovu se podívala na krátký psaný vzkaz. Říkalo se v něm: "Nikdá sem neměla dost časůch učit si nastupknici, takževá musíš ty stačit. Musíš jet do města Genova. Já bych sem to uďála sama, akorát že už nemůžu, páč sem mrtvá. Lenóra Sobotová si NESMÍ vzít prince. PS: Je to důležité!"

Magráta se podívala na svůj obraz v zrcadle.

Znovu si přečetla lístek.

"PSPS: Řekni těm dvoum starejm škatulím, aby s tebou nejezdily. Akurát by tomu všemu daly na frak."

Přečetla si lístek potřetí.

"PSPSPS: Ona má sklony ďát dýně, ale stačí to párkrát vozkoušet a chytíš ten štych."

Magráta znovu upřela pohled do zrcadla. Pak se vrátila k hůlce.

V jednom okamžiku je život jednoduchý a snadný, a najednou se natáhne a je plný zádrhelů.

"Božíčku," řekla tiše sama sobě, "stala se ze mě víla kmotřička!"

Bábi Zlopočasná stále ještě stála a zírala jako opařená na rozbité zrcadlo, když do místnosti vběhla Stařenka Oggová.

"Esme Zlopočasná, cos to udělala? Vždyť to nosí smůlu, je to… Esme!?"

"Ona? Ona?"

"Není ti nic?"

Bábi Zlopočasné se chvilku protáčely panenky, ale pak zatřásla hlavou, jako kdyby se pokoušela vypudit nestravitelnou myšlenku.

"Cože?"

"Celá jsi zbledla. V životě jsem tě takhle bledou neviděla."

"No… víš, je to jedno s druhým…, když se takhle rozbije zrcadlo… a vůbec…" zamumlala Bábi.

Stařenka se podívala Bábi na ruku. Bábi na ní měla dlouhý šrám, který krvácel. Pak se jí znovu podívala do tváře a rozhodla se nikdy nepřiznat, že Bábinu krvácející ruku viděla.

"Taky by to mohlo být znamení," řekla a namátkou si vybrala bezpečnější konverzační téma. "Když někdo umře, stávají se právě takové věci. Ze stěn padají obrazy, zastaví se třeba hodiny… velký skříně na šaty spadnou ze schodů… a tak."

"Tedy, já jsem nikdy v životě na něco takového nevěřila… počkej, co myslíš tím, že skříně padají ze schodů?" podívala se na ni Bábi.

Dýchala zhluboka a snažila se uklidnit. Kdyby nebylo všeobecně známo, že Bábi Zlopočasná je tvrdá ženská, mohli by si lidé v tomto okamžiku pomyslet, že zažila největší šok svého života a teď se zoufale snaží dostat do své klasické každodenní formy.

"No, to se například stalo, když umřela moje prateta Žofka," vysvětlovala jí Stařenka Oggová, "přesně tři dni, čtyři hodiny a šest minut, ale na chlup po tom, co zemřela, spadla její šatní skříň ze schodů. Naši chlapci - Drahuš s Jasoněm - se ji pokušeli vytočit z takové úzké chodbičky a ona jim tak jako uklouzla, vždyť víš. Naprosto neuvěřitelné. Řeknu ti rovnou, já ji tam nechtěla nechat Agátě, to tedy nikdy Já jsem pokaždé chodila navštěvovat její matku na svátek Prasečí hlídky a kdo ošetřoval Žofii, když už byla ke konci nemohoucí - he? No, takže -"

Bábi vypnula uši, nechala klasickou Stařenčinu litanii o láskách, neláskách a krevních mstách v Oggovic rodině proudit mimo sebe a začala hledat šálky na čaj.

Všeobecně bylo známo, že Oggovi jsou velmi rozvětvená rodina, tedy nejen rozvětvená, ale také plodná, všudypřítomná, a možná že by se našel někdo, kdo by se nestyděl použít výrazu tak trošku roztahovačná. Jejich rodokmen, tedy rodinný strom, by se jistě nevešel na žádný obyčejný papír, protože vypadal spíše jako mangrovové houští. A každá z jeho odnoží vedla sice rezervovanou, ale chronickou vendetu se všemi ostatními, založenou většinou na tak proslulých causes célébres jako: "Co jejich Kevin řekl na svatbě sestřenky Diany o našem Staníkovi?" nebo "Kdo dostal ty stříbrné příbory, o kterých teta Em svatosvatě slíbila, že je dostane po její smrti naše Dorka, to by mě tedy opravdu zajímalo, děkuju vám mnohokrát, pokud vám to nevadí."

Stařenka Oggová jako nikým nezpochybňovaný matriarcha popichovala všechny strany stejně, bez rozdílu. Stařenka sice neměla žádného koníčka, ale pokud bychom u ní vůbec o nějakém koníčku chtěli mluvit, mělo k tomu nejblíž tohle.

V jedné jediné odnoži rodiny Oggů bylo tolik sporů a jízlivosti, že by to stačilo celému pohoří těch nejzuřivějších horalů na sto let.

Občas se dokonce stávalo, že se k jejich sporům přidal nějaký hloupý a nepoučený cizinec a pronesl nelichotivou poznámku o někom z Oggů, se kterou se obrátil k jinému Oggovi. V takovém případě se každý takto oslovený Ogg bezodkladně obrátil proti cizinci, stejně jako všichni ostatní přítomní členové rodiny, kteří se kolem troufalého naivy stáhli jako dobře naolejované soukolí, aby ho okamžitě, dokonale a nemilosrdně rozdrtili.

Lidé z oblasti hor Beraní hlavy považovali Oggovic krevní msty za požehnané. Pomyšlení, že by se nezměrná energie celé Oggovy rodiny obrátila proti světu, budila v obyčejných lidech až posvátnou hrůzu. Naštěstí na celé Zeměploše neexistoval nikdo, s kým by některý Ogg vedl spor raději než s jiným Oggem. Bylo to v rodině.

Ostatně, když to domyslíte do důsledků, je to divná věc, tyhle rodiny…

"Esme? Jsi v pořádku?"

"Cože?"

"Ty hrnky se ti klepou v ruce jako drahý pinči. A čaj je po celém tácu!"

Bábi se nepřítomně zadívala na tu spoušť a pokusila se vzdorovat, jak nejlépe v tu chvíli dokázala.

"To není moje vina, že ty pitomé hrnky jsou tak malé a nic v nich nevydrží," zabručela.

Otevřely se dveře.

"Dobré ráno, Magráto," dodala, aniž se ohlédla ke dveřím. "Co tady děláš?"

Bylo to snad v tom, jak zaskřípaly panty. Magráta dokázal otevřít i dveře tak, že to znělo jako omluva.

Mladší čarodějka se pomalu přesunula do místnosti, tvář měla červenou jako cikánskou spodničku a ruce schované za zády.

"My jsme se tady jen tak náhodou zastavily, abychom probraly Desideratiny věci. Je to naše povinnost k sestře - čarodějce," oznámila Bábi hlasitě a víceméně nezávazně do místnosti.

"Ne že bysme hledaly kouzelou hůlku kmotry sudičky," dodala Stařenka.

"Gyto Oggová!"

Stařenka Oggová se na okamžik zatvářila provinile a pak svěsila hlavu.

"Promiň, Esme."

Magráta dala ruce před sebe.

"Ehm," řekla a zčervenala ještě víc.

"Ty jsi ji našla!"

"No, jak bych vám to… nenašla," odpověděla Magráta a netroufala si přitom podívat se Bábi do očí. "Desideráta mi ji… tedy víte… ona mi ji dala."

Nastalé ticho hlasitě praskalo a něco vyděšeného si pobrukovalo.

"Ona ji dala tobě?" řekla nakonec Bábi Zlopočasná.

"Ehm. Ano."

Bábi a Stařenka se na sebe podívaly.

"No tohle!" zavrtěla hlavou Stařenka.

"Vždyť ona tě dohromady ani neznala, nemám pravdu?" prohlásila Bábi, která se obrátila k Magrátě.

"Chodívala jsem k ní dost často kvůli jejím knihám," vysvětlovala Magráta. "A-- ona taky ráda vařila různá cizí jídla a tady široko daleko není nikdo, kdo by to jedl, tak jsem sem občas zašla, abych jí dělala společnost."

"Ahá! Vtírala ses jí do přízně!" vyštěkla Bábi.

"Ale mě nikdy ani ve snu nenapadlo, že by mně odkázala hůlku," bránila se Magráta. "Vážně ne!"

"Tady pravděpodobně muselo dojít k nějaké chybě," začala Stařenka Oggová, jako když másla ukrajuje. "Ona asi chtěla, abys ji dala jedné z nás."

"To je ono!" rozzářila se Bábi. "Tak to bylo! Jistě věděla, že jsi skvělý poslíček, všechno vyřídíš a tak dál. Tak ukaž, ať se na ni podíváme."

Magrátě zbělely klouby na ruce, kterou hůlku svírala.

"…ona ji dala mně…" řekla slabým hlasem.

"No, ke konci už musela mít hodně roztěkané myšlenky," prohlásila Bábi.

"...jenže ona ji dala mně…" trvala na svém Magráta nesměle.

"Být vílou sudičkou, to je nesmírně zodpovědná věc," prohlásila Stařenka. "Musíš být nápaditá a přizpůsobivá a taktní a schopná orientovat se i ve složitých záležitostech srdce a takové krámy. To měla Desideráta vědět."

"… no ano, ale ona ji dala mně…"

"Magráto Česneková, jako starší místních čarodějek ti přikazuji, abys mi tu hůlku dala," naklonila se k ní Bábi. "Tyhle hůlky vždycky způsobí jen fůru nepříjemností!"

"Počkej, počkej," mírnila ji Stařenka. "To už zacházíš trochu daleko -"

"…ne…" řekla Magráta.

"A stejně, nejsi přece nejstarší čarodějka," hodila

Stařenka po Bábi okem. "Stará Babička Stěhovalová je starší než ty."

"Ty mlč. A i kdyby, ona už je trochu grogy - é -mentál!" zarazila ji Bábi přísně.

"…nemůžete mi to poručit. Čarodějky žádnou hierarchii neuznávají ..."

"To je pohoršující chování, Magráto Česneková!"

"Ne, to teda není," zastala se Stařenka Oggová v zájmu zachování míru Magráty. "Pohoršující chování je, když se producíruješ před lidmi a nemáš oblečené žádné - "

Umlkla uprostřed věty. Obě starší čarodějky pozorovaly malý pruh papíru, který vypadl Magrátě z rukávu a kývavým pohybem se pomalu snášel k zemi. Bábi se vrhla kupředu a chytila jej ještě ve vzduchu.

"Aha!" prohlásila vítězoslavně. "Tak teď se podíváme, co Desideráta skutečně napsala…"

Rty se jí při čtení vzkazu nehlučně pohybovaly. Magráta se pokusila vnitřně obrnit.

Než dočetla, pohnulo se v Bábině obličeji postupně hned několik svalů. Pak lístek s kamennou tváří zmačkala.

"Přesně, jak jsem si myslela," prohlásila. "Desideráta píše, že máme Magrátě poskytnout veškerou pomoc, kterou můžeme, protože je tak mladá a nezkušená. Že je to tak, Magráto?"

Magráta upřela oči do Bábiny tváře.

Mohla bys jí říct, že nemá pravdu, pomyslela si. Ten lístek mluvil naprosto jasně… rozhodně se nedal

vykládat jinak, hlavně ten kousek o starších čarodějkách… mohla bych jí říct, ať ten lístek přečte nahlas. Je to jasné jako letní den. To chceš být navěky třetí čarodějkou? Jenže pak plamen vzpoury, který tentokrát vzplál ve velmi nezvyklém krbu, uhasí.

"Ano," zamumlala a vzdala se veškeré naděje. "Něco takového."

"Píše se tam, že je velmi důležité, abychom dojely do nějakého města a tam se postaraly, aby si někdo vzal nějakého prince," pokračovala Bábi.

"To je Genova, řekla Magráta. "Našla jsem si to v Desiderátiných knihách. A my máme dohlédnout na to, aby si za žádnou cenu nevzala prince."

"Kmotřička víla a má zabránit děvčeti v tom, aby si vzalo prince?" podivila se upřímně Stařenka. "To zní tak trochu jako… pitomost."

"Splnit jí tohle přání by nemělo být ani trochu těžké," pokývala hlavou Bábi. "Milióny děvčat si nevezmou prince."

Magráta podnikla zoufalý pokus.

"Genova je opravdu hrozně daleko odsud," řekla.

"No to doufám," zamračila se Bábi Zlopočasná. "Poslední, o co stojím, je mít cizinu někde za humny."

"Já jsem chtěla jenom říct, že to bude představovat dlouhou a namáhavou cestu," pokoušela se Magráta zničeně. "A vy už… nejste… tak mladé jako dřív."

Na společnost se sneslo dlouhé, ukřivděné ticho.

"Vyrazíme zítra ráno," prohlásila nakonec Bábi Zlopočasná pevně.

"Podívejte se," začala Magráta zoufale, "proč bych nemohla jet sama?"

"Protože s povinnostmi kmotřičky sudičky nemáš žádné zkušenosti," prohlásila s převahou Bábi Zlopočasná.

To bylo trochu moc i na Magrátinu pokornou duši.

"No, vy ale taky ne," dovolila si.

"To je pravda," přikývla klidně Bábi. "Jenže podstata věci je v tom, že… věc je v tom… důležité je, že my v tom ty zkušenosti nemáme mnohem delší dobu než ty!"

"To je pravda," přisvědčovala Stařenka. "My máme spoustu zkušeností s věcmi, ve kterých nemáme zkušenosti," přikyvovala šťastně.

"A právě to je to, co se počítá," zakončila celou debatu Bábi.

V Bábině domě bylo jen jedno už dosti zašlé zrcadlo. Když dorazila domů, zahrabala je na nejvzdálenějším konci zahrady hluboko do země.

"Tak," odfoukla si potom, "A teď si mě zkoušej špehovat."

Lidem vždycky připadalo neuvěřitelné, že Jasoň Ogg, mistr kovářský a léčitel dobytka, je syn Stařenky Oggové. On totiž nevypadal jako někdo, kdo se narodil, ale jako něco, co bylo zkonstruováno. V loděnici. Jak se zdálo, přírodě se zlíbilo doplnit jeho všeobecně pomalé a laskavé způsoby množstvím svalů, které by stačily dvěma pořádným býkům, pažemi o síle stromových kmenů a nohama, které se podobaly čtyřem pivním sudům postaveným po dvou na sebe.

K jeho věčně žhnoucí výhni lidé vodili obyčejné koně, tažné koně i ušlechtilé a divoké hřebce, rudooké a pěnou zbrocené krále koňského národa, obludy s nohama většíma než polévkové talíře, které dovedly menšího muže prokopnout zdí. Ale Jasoň Ogg, který znal tajemné Koňské slovo, vzal i nejdivočejšího hřebce za ohlávku, vešel s ním docela sám do kovárny, zavřel dveře a po hodině vyvedl zvíře ven nejen nově okované, ale i nezvykle krotké.

Za jeho mohutnou postavou se shromáždil zbytek Stařenčiny rozvětvené rodiny a spousta lidí z městečka, kteří, jakmile viděli, že se děje něco zajímavého kolem čarodějek, neodolali příležitosti užít si to, čemu se v horách Beraní hlavy říká "betálná čumenda".

"Takže my vyrazíme, Soníku," řekla Stařenka Oggová. "Říká se, že v cizině mají cesty dlážděné zlatem. Třeba tam ještě zbohatnu, co myslíš?"

Jasoňovo obočí se zamyšleně spojilo nad kořenem nosu.

"No, nová kovadlina by se docela šikla," přikývl nakonec.

"Jestli se vrátím bohatá, už nikdy nebudeš muset pracovat v kovárně," rozhlížela se poněkud pyšně Stařenka.

Jasoň se zamračil.

"Jenže mně se v kovárně líbí," odpověděl pomalu.

To, jak se zdálo, Stařenku na okamžik zaskočilo. "No dobrá, tak ti dám udělat kovadlinu z ryzího stříbra."

"To by k ničemu nebylo, mámo. Byla by moc měkká," zaduněl Jasoňův bas.

"Když ti přivezu kovadlinu z ryzího stříbra, budeš mít kovadlinu z ryzího stříbra, hochu, ať se ti to líbí nebo ne!"

Jasoň smutně svěsil hlavu. "Když myslíš, mami."

"Dohlídni na to, aby sem někdo chodil udržovat dům a každý den aby se tady větralo, rozumíš," dávala Stařenka poslední příkazy. "A taky chci, abyste každý den na nějakou hodinku rozdělali oheň v krbu, aby dům nevychladl."

"Dobrá, mami."

"A všichni ať dovnitř chodí zadem, slyšíš? Přední vchod jsem zaklela. Kde jsou ty holky s mými zavazadly?"

Popuzeně se rozhlédla kolem jako malá šedá slepice liliputka, která prohání hejno velkých slepic.

Magráta to všechno poslouchala s velkým zájmem. Její vlastní přípravy spočívaly v tom, že zabalila jeden větší pytel, kde měla výběr šatstva, který by jí umožnil přizpůsobit se každému počasí, jímž by je cizí kraje mohly

překvapit, a menší pytel s několika užitečně vyhlížejícími knihami z Desideratiny knihovny. Desideráta si vášnivě ráda zapisovala všechno možné, a popsala tak svým úhledným drobným rukopisem několik knih. Kapitoly měly nadpisy typu "S kouzelnou hůlkou a koštětem napříč Velkou pouští Nefskou".

Jediné, o čem neměla nejmenší nutkání udělat si nějaké poznámky, bylo očividně to, jak zacházet s kouzelnou hůlkou. A Magráta věděla jedině to, že by se s ní mělo mávnout a něco si přát.

Na cestě z Magrátina domku do městečka leželo několik velkých dýní, které svědčily o nespolehlivosti tohoto postupu. Jedna z nich si ještě teď myslela, že je lasička.

Magráta teď na chvíli zůstala stát opodál sama s Jasoněm, který rozpačitě přešlapoval z nohy na nohu.

Prohrábl si kštici. Doma mu bylo vždycky vštěpováno, že se musí chovat uctivě k ženám a Magráta do této kategorie přece jen také spadala.

"Dohlídnete na naši mámu, že jo, slečno Česneková?" řekl a v hlase se mu chvěly obavy. "Ona má poslední dobou dost divný nápady, jako třeba teď s tou cestou."

Magráta ho poklepala po rameni.

"Tyhle věci se stávají často," uklidňovala ho. "Víte, když ženská vychová děti a tak dál, chce prostě začít žít svůj vlastní život."

"A čí život to žila do ty doby, slečno?"

Magráta na něj vrhla rozpačitý pohled. Když se jí ta myšlenka objevila v hlavě, nepřemýšlela o podstatě její moudrosti.

"No, vždyť víte, jak to je," řekla a během řeči si připravila jakés takés vysvětlení, "nastanou prostě chvíle, kdy žena touží po tom najít sama sebe."

"No ale proč potom nezačne hledat zrovínka tady, doma?" zavrtěl Jasoň nechápavě hlavou. "Teda, koukněte, slečno, já se vám nesnažím říct, abyste nikam nejezdila, ale my si tak nějak v rodině mysleli, že se vám podaří přemluvit mámu a paní Zlopočasnou, aby zůstaly doma."

"Ale já jsem to zkoušela," odpověděla mu Magráta. "Já to vážně zkoušela. Řekla jsem jim, vždyť vám se vlastně ani nikam nechce', to jsem jim řekla. Anno domini jsem řekla. ‚Už taky nejste tak mladé, jako jste bývaly', to jsem jim taky řekla. ‚Je přece nesmysl, abyste se trmácely stovky kilometrů kvůli takové maličkosti, a ještě ve vašem věku'."

Jasoň naklonil hlavu ke straně. Jasoň Ogg by se jistě neměl šanci dostat do finále zeměplošské soutěže o nejrychleji chápajícího chasníka (NECHACHA) , ale svoji matku znal dokonale.

"Tohle všechno jste řekla naší mami?" zeptal se pak pro jistotu.

"Podívejte, nedělejte si starosti," pokračovala Magráta. "Jsem si skoro jistá, že se vaší mamince cestou nemůže nic -"

Vysoko nad hlavami se jim ozvalo hlasité zapraštění. K zemi se v pomalých spirálách snášelo několik podzimně zbarvených listů.

"Pitomý strom… kdo sem u všech všudy postavil ten pitomý strom?" ozval se odněkud shora rozhořčený hlas.

"To bude Bábi," řekla Magráta.

Byla to jedna z vad na jinak skvělém charakteru Bábi Zlopočasné. Odmítala pochopit způsob, jak zacházet s věcmi, které bylo třeba řídit. Odporovalo to její povaze. Měla svůj názor, který prostě spočíval v tom, že její povinností je se hýbat a zbytek světa se musí přizpůsobit tak, aby se ona co nejrychleji a nejsnadněji dostala ke svému cíli. To znamenalo, že občas musela slézt ze stromů, na které by nikdy nevylezla. Přesně to udělala teď a potom, co posledních pár centimetrů seskočila, rozhlédla se zuřivě kolem, aby pohledem varovala každého, kdo by chtěl její výkon komentovat.

"Výborně, takže konečně jsme všechny," prohlásila Magráta spokojeně.

Nezabralo to. Bábin pohled se okamžitě zaostřil do míst kdesi kolem Magrátiných kolen.

"A co to máš u všech všudy na sobě?" prohlásila Bábi.

"Aha. To. Hm. Já si myslela… tedy, víte, nahoře v horách bude jistě zima… víte fouká tam studený vítr a je tam sníh a … vůbec," začala Magráta. Toho okamžiku se bála a sama sebe nenáviděla za to, jak je slabá. Koneckonců, bylo to praktické. Dostala ten nápad jednou v noci. Když už nic jiného, v žádném případě jste nedokázali provést kop Vesmírné harmonie, popisovaný mistrem Kol-Ikem, když se vám nohy pletly do sukní.

"Kalhoty?"

"Ale tyhle jsou jiné než obyčejné -"

"A přitom tady kolem stojí bůhví kolik mužských a všichni koukají," prskla Bábi. "Já si myslím, že je to nestydaté."

"Co je nestydaté?" zeptala se Stařenka Oggová, která se mezitím odloučila od rodiny a došla k nim.

"Magráta Česneková, jak tady stojí tak… tak… rozdvojená," vychrlila ze sebe Bábi a zvedla nos.

"No, pokud si zjistila jméno a adresu toho mladíka, kvůli kterému -"

"Stařenko!" zamračila se Magráta.

"A já si myslím, že vypadají docela pohodlně," pokračovala Stařenka, "i když jsou trochu pytlovité."

"Mně se to nelíbí," trvala na svém Bábi. "Každý jí vidí nohy."

"To tedy ne," postavila se Stařenka na Magrátinu stranu. "To teda nevidí, protože jim stojí v cestě ta látka."

"No, možná, ale každý vidí, kde nohy má," nevzdávala se Bábi.

"Nesmysl. To je, jako kdybyste se pohoršovala nad tím, že pod šaty jsou všichni nazí!" hájila se Magráta.

"Magráto Česneková, kéž je ti odpuštěno," prohlásila Bábi Zlopočasná.

"Ale vždyť je to pravda!"

"Ne, to tedy není. Já mám pod šaty ještě tři košile."

Pak si Bábi prohlédla od hlavy k patě Stařenku. I Gyta Oggová se na společný výlet do cizích krajů pečlivě připravila a oblékla. Bábi Zlopočasná nenacházela, co by jí vytkla, i když se dost snažila.

"Ty se raději podívej na svůj klobouk," zabručela nakonec. Stařenka, která znala Bábi nějakých sedmdesát let, se jen usmála.

"Pro každou příležitost, co říkáš?" řekla. "Vyrobený mistrem Vernisážem v Dílech. Je až do špičky vyztužený Vrbovým proutím a uvnitř má osmnáct kapes. Tenhle klobouk zastaví i ránu kladivem. A co říkáš tomuhle?"

Stařenka pozvedla lem své sukně. Na nohou měla zbrusu nové boty. Pokud se na ně Bábi Zlopočasná dívala jako na boty, nemohla jim vůbec nic vytknout. Byly pevné a měly ten správný, střízlivý tvar, což znamenalo, že přes ně mohl přejet naložený vůz a na silné, dokonale tvarované kůži nezůstal ani škrábanec. Měly jedinou chybu a tou byla jejich barva.

"Červené?" vyděsila se Bábi. "To přece není barva na boty pro čarodějku!"

"Mně se líbí," nedala se vyvést z míry Stařenka Oggová.

Bábi si povzdechla. "Jsem si jistá, že se cítíš neobyčejně spokojená sama se sebou," zabručela. "Věřím, že v cizích krajích uvidíme velké množství podivných věcí. Ale víš, co se říká o ženských, které nosí červené boty."

"Ať si to klidně říkají, ale ať k tomu vždycky přidají, že v nich mám nohy v teple a suchu," odpověděla spokojeně Stařenka. Pak vložila Jasoňovi do ruky klíč od domu.

"Budu ti cestou psát, jestli mi slíbíš, že si najdeš někoho, kdo by ti to přečetl," řekla mu.

"Jasně, mami. A co s tou kočkou, mami?" přikývl Jasoň. /

"Oh, Silver jede s námi," uklidnila ho Stařenka.

"Cože? Ale vždyť je to kočkal" vyštěkla na ni Bábi Zlopočasná. "Nemůžeš s sebou přece vláčet kočku! Já s žádnou kočkou nikam nejedu. Jestli není dost na tom, že musím cestovat s kalhotama a křiklavýma botama!"

"Ono by se mu po paničce stýskalo, kdybych ho tady nechala, že, kocourku?" zašišlala Stařenka a zvedla Silvera ze země. Visel úplně bezvládně, jako pytlík s vodou, který někdo náhodou uprostřed uchopil a podržel ve vzduchu. Pro Stařenku Oggovou byl Silver pořád to malé koťátko, které si na podlaze v kuchyni hrávalo s klubíčky vlny.

Pro zbytek světa to byl obrovský kocour, klubko naprosto nezničitelných životních sil a energie zabalených v kůži, které ze všeho nejvíc připomínalo krajíc chleba zapomenutý alespoň čtrnáct dnů na teplém vlhkém místě. Cizinci ho často litovali, protože z uší mu zbývaly jen potrhané pahýly a jeho kočičí obličej vypadal jako místo, kde nějakou dobu tábořili medvědi. Nemohli tušit, že za to všechno si mohl Silver sám. Ve své kocouří pýše byl ochoten bojovat s čímkoliv a znásilnit absolutně všechno, a to včetně nákladního vozu taženého čtyřspřežím. Když se Silver vydal hlavní ulicí, i ti nejzuřivější psi se zoufalým kňučením mizeli pod schody a ve sklepech. Lišky se zdaleka vyhýbaly okolí vesnice. Vlci ji obcházeli širokým obloukem.

"Je to už takový starý chudák," pobrukovala Stařenka.

Silver obrátil k Bábi Zlopočasné žlutý pohled plný zlomyslnosti, pohled, jaký si kočky vyhrazují pro lidi, kteří je nemají rádi, a začal příst. Silver byl pravděpodobně jediná kočka na světě, která se dokázala při předení pochechtávat.

"Vždyť víš, co se od čarodějek očekává," pokračovala Stařenka Oggová. "Že budou s kočkama jedna ruka."

"Možná, ale s kočkama, jako je on, určitě ne."

"Ty prostě nemáš kočky ráda, Esme," řekla Stařenka a přitiskla Silvera k sobě.

Jasoň Ogg odvedl Magrátu kousek stranou.

"Náš Jeník mi četl ze starýho kalendáře o tom, že tam, co jedete, jsou všude strašlivý divoký zvířata a tak," zašeptal. "Obrovský chlupatý obludy přej vyskakujou na cestovatele, to se píše v tom kalendáři. Ani nechci pomyslet na to, co by se stalo, kdyby něco takovýho vyskočilo na naši mami a na Bábi."

Magráta upřela pohled do té obrovské, červené a upřímné tváře.

"Dohlídnete na to, aby se jim nic nestalo, budete vod ty dobroty?"

"Nedělejte si žádné starosti," pokoušela se ho utěšit Magráta a jen v duchu doufala, že si opravdu žádné starosti dělat nemusí. "Udělám, co budu moci."

Jasoň s úlevou přikývl. "Já akorát proto, že se v tom kalendáři píše, že většina z těch oblud je moc vzácnejch a některý přej jsou docela na vyhynutí. Bylo by jich škoda."

Slunce už stálo dost vysoko na obloze, když se tři čarodějky širokou spirálou vznesly k nebi. Chvíli je zdrželo koště Bábi Zlopočasné. Startování Bábina koštěte vždycky představovalo spoustu běhání sem a tam. Zdálo se, že koště nechápe, co se po něm chce, dokud ho někdo několikrát neprohnal velkou rychlostí vzduchem. Trpasličí technici, ať už s ním Bábi přišla kamkoliv, nad ním zůstávali stát v němém úžasu. Už několikrát vyměnili jak násadu, tak kompletní metlice.

Když se Bábino koště nakonec přece jen zvedlo do vzduchu, doprovázel jeho vzlet chór pozdravných výkřiků.

Malé království Lancre zabíralo sotva o něco víc než větší zářez na úbočí obrovských hor Beraní hlavy. Hned za ním se tyčily ostré štíty a spleť temných hlubokých údolí a to vše pomalu stoupalo k mocné páteři střední části hor.

Daleko vpředu pak hory náhle klesaly prudce dolů, směrem ke Stoským pláním, modrému pásu hlubokých lesů, ještě světlejšímu zdánlivě nekonečnému pásu jasně modrého moře a k ošklivé hnědé čmouze zhruba uprostřed cesty, ve které by zkušený cestovatel poznal město Ankh-Morpork.

Kdesi vysoko zpíval skřivánek, tedy alespoň zpívat začal. Když však spatřil, jak se kousek pod ním objevila

špička klobouku Bábi Zlopočasné, popletl si melodii.

"Výš už neletím," oznámila Bábi pevně.

"Jenže kdybychom vyletěly ještě výš, viděly bychom, kam letíme," odpověděla jí Magráta.

"Tvrdila jsi, že ses podívala na Desiderátiny mapy," odsekla Bábi.

"To ano, jenže ono odsud seshora všechno vypadá úplně jinak," bránila se Magráta. "Je to všechno takové… no míň přehledné. Myslím si, že musíme pokračovat… tamtudy."

"Jseš si jistá?"

Položit takovou otázku čarodějce je zásadně nesprávné. Zvláště když ji klade někdo jako Bábi Zlopočasná.

"Naprosto," přikývla bez váhání Magráta.

Stařenka se zadívala na ostré vrcholy před nimi.

"Tím směrem leží spousta pěkně vysokých hor," nadhodila opatrně.

Stoupaly planinku za planinkou, kolem sněhem pokrytých kamenných říms a sledovaly nekonečné ledové závěsy, které se jim třpytily nad hlavami. Hluboko v srdci hor Beraní hlavy nikdo nelyžoval, a i kdyby, byla by to jen kratičká chvilka následovaná zoufalým výkřikem. Nikdo tady nepobíhal v dirndlech a s jódlováním. Tohle nebyly laskavé hory. Tohle byly hory, kam si zimy jezdily užít letní prázdniny.

"Těmi horami vedou průsmyky a takové věci," ozvala se po chvíli Magráta nejistě.

"No, jenom aby," zněla optimistická odpověď Stařenky Oggové.

Dvě zrcadla můžete tímhle způsobem používat jen tehdy, když opravdu víte jak: Musíte je nastavit tak, aby se zrcadlila jedno v druhém. Protože jestli vám váš odraz dokáže ukrást kousek vašeho já, pak odraz odrazu může vaše já zesílit, vrátí vás vám samotným a dává vám moc…

A váš odraz se promítne do nekonečna, v odrazech odrazů odrazů, a ty všechny jsou úplně stejné, všude, v celé světlem opisované křivce.

Jenže ono to tak přesně není.

Zrcadla obsahují nekonečno.

Nekonečno však obsahuje víc věcí, než byste si mysleli.

Tak pro začátek například všechno.

I nedostatek.

Protože v zrcadle mohou existovat miliony milionů odrazů, ale jen jedna jediná duše, která k nim všem patří.

Zrcadla vám mohou hodně dát, ale vzít ještě mnohem víc.

Hory se rozestoupily jen proto, aby před čarodějkami odhalily další hory. Mračna, už tak dost těžká a tmavá, ještě zhoustla.

"Jsem si jistá, že míříme správným směrem," prohlásila Magráta. Pod nimi ubíhala ledem pokrytá skaliska. Čarodějky prolétaly změtí malých členitých kaňonů, které se jeden druhému podobaly jako vejce vejci.

"Když vy mě nenecháte letět dost vysoko," stěžovala si Magráta.

"Během pár minut bude sněžit jako blázen," oznámila jim Stařenka Oggová. Schylovalo se k večeru. Světlo odtékalo z horských údolí pomalu jako nezatuhlý pudink.

"Já… já si myslela, že tady budou vesnice nebo něco takového," ozvala se po chvíli Magráta, Jede si budeme moci nakoupit zajímavé ukázky lidové výroby a folklórních předmětů a taky se ukrýt v některé z jejich hrubých chýší."

"Tady?" ušklíbla se Bábi Zlopočasná. "Sem bys nedostala ani trolla."

Tři košťata se začala pomalu snášet do pustého údolí, vlastně do pouhého zářezu v mohutném úbočí horského masivu.

"A začíná být zatraceně zima," přidala se Stařenka Oggová se svou troškou. Pak se usmála. "A proč se jim vlastně říká hrubé chýše?"

Bábi Zlopočasná slezla ze svého koštěte a rozhlédla se po kamenitém údolí. Zvedla jeden kámen a očichala ho. Pak se přesunula k hromadě drobných kamínků, která Magrátě připadala stejná jako kterákoliv jiná hromada štěrku, a několikrát v ní zašťourala násadou koštěte.

"Hmmm," řekla.

Na klobouku jí přistály první vločky sněhu.

"Ale, ale," prohlásila.

"Co to děláte, Bábi?" zeptala se Magráta.

"Přemýšlím."

Bábi přešla k téměř kolmé straně údolí, pomalu procházela kolem a upřeně zírala na kamennou stěnu. Stařenka Oggová se k ní přidala.

"Myslíš, že i tady nahoře?" zajímala se.

"Řekla bych, že jo."

"Nebude to tady na ně trochu vysoko?"

"Ti malí prevíti jsou všude. Kdysi mi jeden dokonce vlezl do kuchyně," rozohnila se Bábi. "Přej .sleduju rudnou žílu', tvrdil."

"Jsou to ale ksindlíci," zavrtěla Stařenka hlavou.

"Nevadilo by vám, kdybyste mi řekly, co to vlastně děláte?" zeptala se užaslá Magráta. "Co je tak zajímavého na hromadě štěrku?"

Sníh zhoustl.

"To není štěrk," zabručela Bábi. "To je hlušina." Došla ke kolmému místu skalnaté stěny pokryté ledem, která se podle Magráty ani v nejmenším nelišila od podobných stěn typu "snadná smrt", jichž bylo ve skalách plno. Jenže Bábi se právě tady zastavila a zdálo se, že napjatě naslouchá.

Pak najednou ustoupila, několikrát udeřila do skály násadou koštěte a zvolala hromovým hlasem:

"Otevřete, vy mrňaví hajzlíci!"

Stařenka Oggová do stěny kopla. Ozvalo se duté zadunění.

"Tady jsou lidi, kteří mrznou k smrti!" dodala.

Chvíli se nic nedělo. Pak kus skály ustoupil o několik centimetrů dovnitř. Ve škvíře zahlédla Magráta záblesk oka plného podezření.

"No?"

"Trpaslíci?" podivila se Magráta.

Bábi Zlopočasná se sklonila tak, že se její nos ocitl ve stejné úrovni s okem.

"Jmenuju se Bábi Zlopočasná"prohlásila významně.

Pak se vzpřímila a zatvářila se vítězoslavně.

"A to jako co?" ozval se hlas odněkud zpod oka. Bábina tvář ztuhla. Stařenka Oggová do své společnice strčila.

"Musíme být aspoň osmdesát kilometrů od domova," prohlásila. "Třeba o tobě tady v těch místech neslyšeli."

Bábi se znovu sklonila k oku. Z klobouku se jí sesula malá návěj sněhu, který se tam zatím nastřádal.

"Dobrá, ty za to asi nemůžeš," prohlásila ledově, "ale určitě tam dole máte nějakého krále, co? Tak teď hezky běž a řekni mu, že je tady Bábi Zlopočasná, ano?"

"Je zaměstnanej," odtušil hlas, "nemá čas. Máme nějaký potíže,"

"Fajn, takže doufám, že nestojíte o to, abyste měli ještě další se mnou," zamračila se Bábi do skalní štěrbiny. Neviditelný mluvčí, jak se zdálo, její prohlášení chvilku zvažoval.

"Máme na dveřích ochrannej nápis," prohlásil nakonec mírně vzpurným tónem hlas. "Je napsanej neviditelnejma runama. Víte, co dneska stojí jedna jediná neviditelná runa?"

"Nepotuluju se kolem a nečtu si nápisy na kdejakých dveřích," odpověděla mu Bábi odměřeným hlasem.

"Říkáte Zlopočasná?"

"Jo, uprostřed s ‚Č' jako čarodějka."

Kamenné dveře zapadly. Když byly zavřené, nebylo na stěně vidět nic jiného než vlasová puklina. Sníh padal stále hustěji. Bábi Zlopočasná několikrát popoběhla sem a tam, aby se zahřála.

"Tak, tady máte ty cizince," prohlásila znechuceně. "A takoví jsou všichni."

"Nemyslím, že by byli trpaslíci cizinci," zavrtěla hlavou Stařenka Oggová.

"Nevím proč ne," usekla Bábi Zlopočasná. "Trpaslík, který žije velký kus cesty od nás, musí být cizí. A slovo cizinec znamená právě to, že je někdo cizí, ne?"

Pozorovaly kamenné dveře a kolem hlav se jim vznášely obláčky sraženého dechu. Magráta si dveře prohlížela ze všech stran.

"Já na nich žádné neviditelné runy nevidím," řekla nakonec.

"Jasně, že ne," ušklíbla se Stařenka, "to je tím, že jsou neviditelné."

Dveře se najednou otevřely.

"Tak jsem mluvil s králem," ozval se hlas.

"A co říkal?" zeptala se Bábi dychtivě.

"Voň řek: ‚Proboha ne! Ta nám tady ještě ke všemu chyběla!'"

Bábi se rozzářila. "Vidíte? Já věděla, že už tady o mě slyšeli!"

Stejně tak jako existují stovky cikánských králů, existují i stovky králů trpasličích. Ten výraz znamená něco jako "starší technik". Královny trpaslíci nemají. Trpaslíci jsou velmi rezervovaní, pokud jde o otázku jejich pohlaví; ostatně pohlaví a sex nepovažují ve srovnání s věcmi, jako jsou hydraulika nebo metalurgie, za nijak zvlášť důležité.

Tenhle král stál uprostřed zástupu kovkopů, kteří se navzájem překřikovali. Zvedl pohled k čarodějkám s výrazem topícího se člověka, kterému někdo podává doušek vody.

"Jste v tom alespoň trochu dobrá?" prohlásil.

Stařenka Oggová a Bábi Zlopočasná na sebe vrhly významný pohled.

"Myslím, že to mluví s tebou, Magráto," obrátila se Stařenka k mladé čarodějce.

"Máme totiž velký sesuv na devátém obzoru," postěžoval si král. "Vypadá to moc špatně. Byla to neobyčejně slibná žíla zlatonosného křemene a ta je teď nenávratně ztracena."

Jeden z trpaslíků v davu za ním něco nesrozumitelného zamumlal.

"Aha, no jistě. A taky tam zůstalo pár našich mládenců," dodal král jakoby mimochodem. "A do toho všeho se tady ještě objevíte vy. Takže já to vidím tak, že je to nejspíš osud."

Bábi Zlopočasná si setřásla z klobouku sníh a rozhlédla se kolem.

Podzemí na ni i proti její vůli udělalo dojem. V dnešních dnech už málokde najdete pravé trpasličí síně. Většina trpaslíků vyrazila vydělávat velké peníze do nížin a měst, kde být trpaslíkem bylo mnohem snazší - tak především jste nemuseli trávit většinu času ve tmě pod zemí a otloukat si kladivem vlastní palce, zatímco se vám hlavou honily neradostné úvahy o klesajícím obratu na světovém trhu s kovy. Nedostatek úcty k tradicím, to byl největší problém dnešních dnů. A vezměte si trolly. V Ankh-Morporku dnes žilo víc trollů než v celých horách. Bábi Zlopočasná proti

trollům nic neměla, ale vnitřně cítila, že kdyby většina trollů přestala nosit oblečení, chodit vzpřímeně a vrátila se zpět pod mosty a do jeskyní, odkud by jako za starých časů vyskakovali na lidi, přepadali je a požírali, byl by svět mnohem šťastnější.

"Měl byste nám raději ukázat to místo, kde se to stalo," řekla. "Takže se zřítila spousta kamení, co?"

"Prosím?" zeptal se král.

Často se říká, že Eskymáci mají padesát výrazů označujících různé druhy sněhu.

Není to pravda.

Říká se také, že trpaslíci mají dvě stě výrazů označujících kámen.

Nemají. Nemají žádný výraz pro kámen, stejně jako ryby nemají výraz pro vodu. Oni mají výraz pro vyvřelý kámen, kámen vzniklý usazením, přeměněný kámen, kámen pod nohama, kámen, který jim padá shora na helmu, i pro kámen, který vypadal velmi zajímavě a který, jak by byli ochotni přisahat, ještě včera večer ležel zrovna na tomhle místě. Ale slovo, které by znamenalo prostě "kámen", to nemají. Ukažte trpaslíkovi kámen a on nevidí kámen, ale, tedy například, úlomek krystalického siřičitanu barnatého podřadné jakosti.

Nebo - jako v tomto případě - dvě stě tun středně těžké hlušiny. Když čarodějky dorazily na místo katastrofy, zastihly tam skupinu trpaslíků v horečnaté práci. Část se jich pokoušela vyztužit popraskaný strop a ostatní vyváželi zeminu ze závalu. Mnozí měli v očích slzy.

"Je to… je to strašné," zamumlal jeden z nich. "Hrozné neštěstí."

Magráta mu půjčila kapesník. Hlasitě se vysmrkal.

"Začalo to velkým posuvem v linii zlomu a vzápětí jsme přišli o celou sloj," vyrážel ze sebe a vrtěl hlavou. Další trpaslík ho konejšivě poklepal po zádech.

"Podívej se na to z té lepší stránky," utěšoval ho. "Pořád ještě můžeme vyvrtat kolmou šachtu z patnácté chodby. Vždyť my se k tomu zlatu nakonec nějak dostáném, neboj se."

"Promiňte," vmísila se jim do řeči Magráta, "ale jsou někde pod tím kamením opravdu trpaslíci, že?"

"No, to víte, že ano," ujišťoval je král. Jeho tón naznačoval, že to je pouhý vedlejší průvodní jev celé katastrofy, protože získat nové trpaslíky je jen otázkou času, zatímco slušná zlatonosná žíla - to je nějaká vzácnost!

Bábi Zlopočasná si kritickým okem obhlédla sesuv.

"No, budeme potřebovat, abyste to tady co nejrychleji vyklidili," řekla. "To myslím jako, že vy trpaslíci odsud vypadnete. Tohle je privátní záležitost."

"Já vím, co v tom je," král trpaslíků na ni chytře zamrkal. "Výrobní tajemství, co?"

"Něco takového," přikývla Bábi.

Král shromáždil přítomné trpaslíky do houfu a spolu s nimi se vydal zpět ke vstupním prostorám. Čarodějky zůstaly samy v chodbě osvětlené několika kahany. Ze stropu chodby se tu a tam vydrolilo trochu země a štěrku.

"Hmm," zabručela Bábi Zlopočasná.

"Tak to jsem zvědavá, co s tím teď provedeš;" ušklíbla se Stařenka.

"Všecko jde, když se chce, a všechno je možné, když se na to skutečně soustředíme," odpověděla jí nepřítomně Bábi.

"V tom případě je načase, aby ses soustředila, jak nejlíp to umíš, Esme. Kdyby byl Stvořitel chtěl, abychom uměly kouzly pohnout takovýmhle závalem, nebyl by vymyslel krumpáče a lopaty. Být dobrou čarodějkou je taky to, že víš, kdy ti nezbývá použít nic jiného než krumpáč a lopatu. A polož to kolečko, Magráto, v technice se vyznáš jako prase v houslích."

"No dobrá," prohlásila popuzeně Magráta. "Tak proč nezkusíme hůlku?"

Bábi Zlopočasná si odfrkla. "Pch! Tady? Kdo kdy slyšel o kmotřičce sudičce v dolech?"

"No, kdybych byla já uvězněná za bůhví kolika tunama kamení někde hluboko pod horama, byla bych první, kdo by o ní slyšet chtěl," odpověděla jí Magráta se zápalem.

Stařenka Oggová přikývla. "To má tedy pravdu, Esme. Na to, kde jsi kmotřičkou sudičkou, žádné pravidlo není."

"Já té hůlce nevěřím," odpověděla jí Bábi. "Mně připadá příliš mágovsky."

"Ale jděte," řekla Magráta. "Vždyť ji používaly celé generace kmotřiček sudiček."

Bábi rozhodila ruce v bezmocném gestu.

"Dobrá, dobrá, dobrá," vyštěkla. "Tak se'do toho dej! Udělej ze sebe hlupáka!"

Magráta sáhla do svého vaku a vytáhla hůlku. Tohoto okamžiku se od začátku bála.

Hůlka byla vyrobená z materiálu připomínajícího slonovinu, nebo snad kost. Magráta doufala, že to není slonovina. Kdysi na ní byly vyryty složité značky a ornamenty, ale celé generace buclatých rukou kmotřiček sudiček ji ohmataly téměř do hladka.

Do hůlky bylo zasazeno několik zlatých a stříbrných kroužků. Nebyly na ní žádné pokyny. Ani jediná runa, jediný piktogram na celém jejím povrchu nenaznačoval, jak s ní zacházet.

"Myslím, že bys s ní měla zamávat," napovídala Stařenka Oggová. "Jsem si jistá, že to bude něco takového."

Bábi Zlopočasná si založila ruce. "To vůbec není správné čarování, takové věci by čarodějky provozovat neměly."

Magráta hůlkou pokusně zamávala. Nic se nestalo.

"Možná že bys k tomu měla ještě něco říct," neopouštěla ji Stařenka.

Zdálo se, že Magráta propadá panice.

"No jo, ale co tak kmotřičky sudičky říkají?"

"Ehm," odkašlala si Stařenka, "to nevím."

"Pch!" odfrkla si Bábi.

Stařenka Oggová si povzdechla. "Copak ti Desideráta vůbec nic neřekla?"

"Ne!"

Stařenka pokrčila rameny.

"V tom případě ti nezbývá než dělat, co umíš," vzdala to Stařenka.

Magráta upřela pohled na hromadu kamení. Pak zavřela oči. Zhluboka se nadechla. Pokusila se vytvořit si v hlavě obraz kosmické vyrovnanosti. Mniši to mají pěkně jednoduché s tím svým vesmírným souladem, pomyslela si, když si sedí v klidu zasněžených hor a jediné, co jim dělá starosti, je sněžný muž. Měli by tak někdy zkusit najít vnitřní klid a vesmírný soulad ve chvíli, kdy na ně pohrdavě zírá Bábi Zlopočasná.

Mávla poněkud nejistě hůlkou a pokusila se vypudit z hlavy všechny myšlenky na dýně.

Cítila, jak se zachvěl vzduch. Slyšela, jak se Stařenka prudce nadechla.

Řekla: "Stalo se něco?"

Po chvíli jí odpověděla Stařenka Oggová. "Jo. Dalo by se to tak říct. Já jenom doufám, že jsou hladoví."

A Bábi Zlopočasná dodala: "Tak takhle podle vás vypadá to vaše kmotřičkosudičkovství, ano?"

Magráta otevřela oči.

Hromada před ní nezmizela, ale už to nebyla hromada kamení.

"Támhle vidím… okamžik… jo, je to tak, támhle vidím dokonce i tykev," řekla Stařenka.

Magráta otevřela oči ještě víc.

"Samé dýně?"

"A sem tam nějaká tykev. Tykev," zdůraznila Stařenka pro případ, že by to někomu nedošlo.

Vrcholek hromady se najednou pohnul. Několik malých dýní se skutálelo dolů a zastavilo se Magrátě téměř u nohou a ve vzniklém otvoru se objevila malá trpasličí tvář.

Zírala na čarodějky.

Nakonec řekla Stařenka: "Všechno v pořádku?"

Trpaslík přikývl. Jeho pozornost se však soustředila na hromadu dýní, které vyplňovaly chodbu od země až ke stropu.

"Ehm, ano," řekl nakonec. "Je tady někde táta?"

"Táta?"

"No, král."

"Aha." Stařenka se obrátila směrem k východu, přiložila ruce k ústům a zahalekala: "Hééj, kráálíií!"

Po chvíli se objevili trpaslíci. I oni užasle zírali na chodbu ucpanou dýněmi. Král postoupil kupředu a zvedl obličej k vrcholku hromady.

"Všechno v pořádku, synu?"

"Všechno dobrý, táto. Už se to nehejbe."

Král si ulehčené oddechl a bylo vidět, že napětí v jeho tváři povolilo. Pak ho dodatečně něco napadlo. "A naši jsou taky všichni v pořádku?"

"Dobrý, táto."

"Jednu chvíli už jsem si vážně dělal starosti. Napadlo mě, jestli jsme nenarazili na konglomerát nebo brekcii, hochu."

"Byl to jenom kus řídký hlušiny, táto."

"Výborně." Král se znovu zadíval na hromadu dýní. Pak se poškrabal ve vousech. "Nemůžu si nevšimnout, že jste narazili na dýně."

"Taky se mi zdá, že je to nějakej divnej druh pískovce, táto."

Král přistoupil k čarodějkám.

"Vy vážně dokážete proměnit cokoliv v kdeco?" zeptal se s nadějí v hlase.

Stařenka Oggová vrhla koutkem oka pohled na Magrátu, která stále ještě nevěřícně zírala na hůlku.

"Obávám se, že v téhle chvíli dokážeme jenom dýně," odpověděla opatrně.

Zdálo se, že její odpověď krále poněkud zklamala.

"No dobrá," zabručel. "Jestli je něco, co bychom pro vás mohli udělat, dámy… šálek čaje, nebo něco jiného…"

Bábi Zlopočasná postoupila kupředu. "Právě jsem na něco takového myslela," řekla.

Králova tvář se rozzářila.

"Jenže to bude trochu dražší," dodala Bábi.

Králova tvář zase zhasla.

Stařenka Oggová se přesunula k Magrátě, která opatrně třásla hůlkou a upírala na ni zmatený pohled.

"To bylo opravdu chytré," zašeptala Stařenka. "Ale jak tě napadlo udělat zrovna dýně?"

"To jsem neudělala já!"

"Copak nevíš, jak se s tím zachází?"

"Právě, že nevím. Já si myslela, že prostě stačí, když chceš…, když si přeješ…, aby se něco stalo!"

"No, asi k tomu bude třeba ještě něco víc než pouhé přání," konejšila ji Stařenka, jak to jen uměla. "Obvykle to tak bývá."

Přibližně za východu slunce, tedy pokud se dá v dolech odhadnout východ slunce, zavedli trpaslíci čarodějky ke břehu jakési podzemní řeky, na místo, kde kotvilo několik člunů. Ke kamennému můstku byla přivázaná malá loďka.

"Po té řece doplujete přímo na druhou stranu hor," řekl jim král. "Abych řekl pravdu, mám dojem, že dokonce teče až do Genovy." Pak převzal od jednoho z trpaslíků velký košík. "A tady jsme vám zabalili nějaký ten mlsek na zub," dodal.

"A to poplujeme celou cestu na té loďce?" zeptala se Magráta. Několikrát pokradmu mávla hůlkou. "Já se v lodičkách nijak moc nevyznám."

"Poslyš," odpověděla jí Bábi, která už nastupovala, "řeka ví, kudy z hor ven, což je mnohem víc, než co víme my. Košťata můžeme použít později, až se bude krajina chovat trochu rozumněji."

"A my si zatím můžeme trochu odpočinout," pokývala hlavou Stařenka a pohodlně se opřela na zádi.

Magráta pozorovala obě starší čarodějky, které si dělaly pohodlí na zádi a vypadaly při tom jako dvě slepice, které se chystají usednout na hnízdo.

"Víte, jak se tady vesluje?" zeptala se.

"My to nepotřebujeme," odpověděla jí Bábi.

Magráta zasmušile přikývla. Pak nad hladinu její odevzdanosti vystrčila ploutvičku malá rybka sebeúcty.

"Já to ale asi taky neumím," pokusila se.

"To nic," uklidňovala ji Stařenka. "Kdybysme viděly, že něco děláš špatně, hned ti to řekneme, neboj se. Tak těbůch, královské Veličenstvo!"

Magráta si těžce povzdechla a chopila se vesel.

"Ty ploché konce přijdou do vody," napovídala jí Bábi ochotně.

Trpaslíci mávali. Loďka odrazila od břehu a v kruhu světla, vrhaného lucernou na přídi, se pomalu rozjela po proudu. Magráta rychle zjistila, že stačí, když příď loďky udržuje ve správném směru.

Slyšela, jak Stařenka říká: "Nedokážu pochopit, proč si vždycky na vrata malujou ty neviditelné runy. Víš, co myslím? Ty zaplatíš nějakému mágovi bůhví kolik peněz za to, že ti na dveře namaluje neviditelné runy, ale jak zjistíš, že jsi za svoje peníze dostala poctivý zboží?"

Pak zase Bábi: "No, já v tom nevidím žádný problém. Když je nevidíš, víš prostě, že jsou to poctivé neviditelné runy."

Stařenka: "No jo, to bude ono. Dobrá, tak se podívejme, co máme na svačinku." Chvíli bylo slyšet popraskávání košíku a šustění papírů.

"Ale, ale, ale."

"Co je to, Gyto?"

"Dýně."

"Dýně jak?

"Ne ‚dýně jak', ale prostě dýně. Dýňovatá dýně."

"No, když teď mají mají dýní dost…" řekla Magráta. "Samy víte, jak to chodí na konci léta, když jsou najednou zahrady plné všeho možného. Já už jsem poslední roky s rozumem v koncích. Vymýšlím nové čatný a všelijaké zavařeniny, nakládám kopr a… jen aby se to spotřebovalo -"

Ve slabém světle lucerny zahlédla Bábin obličej. Jeho výraz naznačoval, že pokud je Magráta s rozumem v koncích, nedalo jí mnoho práce tam dojít.

"Já," začala po chvilce Bábi, "jsem v životě nenaložila jedinou okurku."

"Ale vždyť máte okurky hrozně ráda," nechápala Magráta. Čarodějky a nakládané věci, to k sobě patřilo jako - zaváhala a při pomyšlení, že by měla použít slova "Jahody se šlehačkou", se jí žaludek sevřel jako rukavice, takže je raději v duchu nahradila slovy "věci, které k sobě patří" a cítila, jak se jí do očí tlačí slzy. Pohled na Stařenku Oggovou, která svým jediným zbylým zubem porcovala nakládanou cibulku, by však pravděpodobně vyvolal slzy i v očích mnohem silnějších povah.

"Samozřejmě, že je miluju," přikývla Bábi. "Jenže já je dostávám."

"Víte," ozvala se Stařenka, která stále ještě pátrala v hlubinách košíku, "kdykoliv mám co do činění s trpaslíkama, nemůžu se ubránit, aby se mi v hlavě neobjevil výraz pidižvík."

"Jsou to nebezpeční ďáblíci. Měli jste vidět, kolik mně chtěli účtovat, když jsem si u nich kdysi nechala opravit koště!" prohlásila Bábi.

"Jo, ale vy jste jim stejně nezaplatila, že?" podívala se na ni Magráta.

"O to přece nejde," zvýšila Bábi popuzeně hlas. "Nemělo by se jim hlavně dovolit, aby lidem účtovali takové peníze. To je prostě obyčejná zlodějna."

"Já jenom nevím, jak to může být zlodějna, když jim nakonec stejně nezaplatíte," trvala na svém Magráta.

"Já nikdy za nic neplatím," prohlásila Bábi. "Mě lidi nikdy platit nenechají. Nemůžu přece za to, že mi lidi pořád něco dávají, co? Jdu jen tak po ulici a z domů vybíhají lidi s čerstvě pečenými koláči a mladým pivem nebo starými šaty, které vypadají, jako by je ani nikdo neměl na sobě. ‚Ale paní Zlopočasná, vezměte si prosím tenhle košík vajec,' říkají. Lidi jsou strašně hodní. Chovej se k lidem slušně, a oni se budou chovat slušně k tobě. Budou k tobě uctiví. Být čarodějkou," prohlásila na závěr s neochvějnou jistotou, "to znamená, že člověk nemusí za nic platit."

"Koukněme se, co to tady máme?" ozvala se Stařenka a vytáhla malý balíček. Rozbalila ho a zjistila, že je v něm několik tvrdých hnědých koleček.

"A hele," prohlásila Bábi Zlopočasná, "to abych se jim omluvila. "To je ten proslulý trpasličí chleba, na to vezmi jed. A ten oni nedají jen tak někomu!"

Stařenka uhodila hnědým kotoučem o bok člunu. Ozval se zvuk podobný tomu, který vydá dřevěné pravítko, když ho položíte na okraj lavice a brnknete na ně - takové duté boioiong.

"Říká se, že nikdy neoschne, i když ho budeš skladovat celé roky," sdělovala Bábi.

"Dodá ti dost energie na celé dny a noci chůze," dodávala Stařenka.

Magráta se natáhla dopředu, vzala jednu hnědou placku do ruky a pokusila se z ní kousek ulomit. Rychle se vzdala.

"A tohle má být k jídlu?" zeptala se.

"Ó, já si nemyslím, že by byl k jídlu," vysvětlovala jí Stařenka. "On je spíš tak nějak k tomu, aby tě…"

"...udržoval v pohybu," doplnila ji Bábi. "Říká se, že -"

Umlkla.

Zřetelně slyšely, že se teď do tichého bublání řeky, rušeného jen občasným dopadem vodních kapek padajících z kamenné klenby, vmísilo pravidelné šplouch, šplouch jakéhosi jiného plavidla, které se k nim přibližovalo.

"Někdo nás sleduje!" sykla Magráta.

Na okraji světelného kruhu vrhaného lucernou se objevily dvě nevelké, zeleně světélkující polokoule. Jak se vzápětí ukázalo, byly to oči malého šedého stvoření, vzdáleně připomínajícího žábu. Tvor seděl obkročmo na kusu dřeva, pádloval rukama a blížil se k čarodějkám.

Doplul až k loďce. Dlouhé, vyzáblé a jakoby lepkavé prsty se sevřely na dřevěném bortu a truchlivý obličej se zvedal, až byl stejně vysoko jako tvář Bábi Zlopočasné.

"Nazdárek," zahuhlalo stvoření, já mám dneška narozeniny."

Všechny tři na něj chvíli v němém úžasu zíraly. Pak Bábi Zlopočasná uchopila jedno veslo a pevnou rukou udeřila obludku do hlavy. Ozvalo se hlasité šplouchnutí následované řadou vzdalujících se kleteb.

"Odporný malý hnusák," prohlásila Bábi, když se vydaly na další cestu. "Zdálo se mi, že by mohl dělat potíže."

"Určitě," přikývla Stařenka Oggová. "Vždycky jsou to tihle mrňaví slizouni, na který si člověk musí dávat největší pozor."

"Jenom by mě zajímalo, co po nás vlastně chtěl?" zamyslela se Magráta.

Za necelou půlhodinu vyplula loďka z ústí podzemního tunelu a ocitla se v úzké soutěsce, sevřené ze všech stran příkrými útesy. Na kamenných stěnách se třpytil led a na severních římsách se bělaly sněhové návěje.

Stařenka Oggová se s bezelstným výrazem rozhlédla kolem, pak se pohrabala v tajemných záhybech svých mnoha spodniček a vytáhla malou lahvičku. Ozval se bublavý zvuk.

"Vsadila bych se, že tady bude moc krásná ozvěna," řekla po chvíli.

"Ať tě to ani nenapadne," odpověděla jí přísně Bábi.

"Co ať mě ani nenapadne?"

"Zpívat tu odrhovačku."

"A o čem to mluvíš, Esme?"

"Jestli opravdu hodláš zpívat tu píseň, já vystupuju," trvala na svém Bábi Zlopočasná.

"A o jaké písni to medle mluvíš, Esme?" pokračovala Stařenka s nevinným výrazem v konverzaci.

"Ty dobře víš, o jaké písničce to mluvím," odtušila Bábi ledově. "Vždycky se opiješ, vykašleš se na mě a zpíváš tu odrhovačku."

"Já si žádnou takovou písničku nepamatuju, Esme," vytáčela se Stařenka.

"Myslím tu," začala se rozpalovat Bábi, "o samičce toho hmyzožravce, která se nedá nikdy nikým… prostě o té… a o všech těch ostatních zvířatech."

"Aha," Stařenčina tvář se v ranním světle rozzářila jako samo sluníčko, "ty myslíš:… ale paní ježková, i když se vám neschová…"

"Tu myslím!"

"Ale to je velmi stará píseň," ohradila se Stařenka. "A stejně, v cizích krajích přece lidé nevědí, co ta slova znamenají."

"No, podle toho, jak je zpíváš ty," usekla Bábi, "by snadno poznala, o čem ta písnička je, i ta havěť, co žije na dně kaluží."

Magráta vyhlédla přes bok loďky. Hřebínky vlnek se tu a tam barvily do bělá a začínaly pěnit. Proud se rozběhl rychleji a plavaly na něm úlomky ledové tříště.

"Je to lidová písnička, Esme," trvala na svém Stařenka.

"Pch!" odpověděla Bábi Zlopočasná. "To bych řekla, že je to lidová písnička! O lidových písničkách vím svoje. Pch! Člověk si myslí, že poslouchá nějakou hezkou písničku třeba o… kukačkách, houslích a slavíkovi, ale pak se ukáže, že je to vlastně o… o úplně něčem jiném," dodala se zachmuřeným výrazem. "Lidovým písničkám člověk nesmí věřit. Dovedou být pěkně záludné."

Magráta odstrčila loďku od velkého balvanu. Proud je pomalu otáčel napříč.

"Znám jednu o dvou modrých ptáčcích," zamyslela se Stařenka Oggová.

"Hm," řekla Magráta.

"Jo, na začátku to určitě jsou dva modří ptáčci, ale vsadila bych se, že na konci jsou z nich nějaké pochybné metyfóry," odsekla Bábi.

"Stařenko?" ozvala se znovu Magráta.

"Mně stačilo, když mi Magráta vykládala o májkách a o tom všem kolem nich," pokračovala Bábi. Pak ale zadumaně dodala: "Docela ráda jsem se vždycky za jarního rána na májky dívala."

"Mám dojem, že ta řeka začíná být trochu divoká," vskočila jí do řeči Magráta.

"Já nevím, proč někteří lidé nemůžou nechat věci tak, jak jsou," zabručela Bábi.

"Já ale myslím hodně divoká…" řekla Magráta a odstrčila loďku od ostrého kamene.

"Poslyš, ona má pravdu," rozhlédla se Stařenka Oggová. "Je vážně trochu prudší."

Bábi vrhla přes Magrátino rameno pohled na řeku před nimi. Hladina se najednou vyrovnala a rozběhla se úctyhodnou rychlostí, jak tomu bývá například těsně před většími vodopády. Loďka se hnala kupředu, odkud k nim dolehlo tlumené dunění.

"O vodopádu nám nic neřekli," zamračila se Bábi.

"Asi si mysleli, že ho objevíme samy," odpověděla jí klidně Stařenka Oggová, která si posbírala svá zavazadla a zvedla Silvera za kůži za krkem ze dna loďky. "Takový průměrný trpaslík je na informace dost skoupý, to ti řeknu. Kromě toho věděli, že máme košťata."

"Vy máte,"odsekla jí Bábi Zlopočasná. "Nebo tě napadá, jak bych mohla nastartovat v loďce? Tady nemůžu běhat sem a tam, nebo snad ano? A přestaň se pořád tak nesmyslně naklánět, nebo nás ještě -"

"Uhni tou nohou, Esme."

Loďka se divoce zakývala.

Magráta se chopila příležitosti. Hůlku vytáhla přesně v té chvíli, kdy se přes bok loďky přelila první voda.

"Nebojte se," uklidňovala své společnice. "Použiju hůlku. Mám pocit, že už jsem tomu přišla na kloub, takže -"

"Ne!" vykřikly dvojhlasem Bábi se Stařenkou.

Ozval se hlasitý, vlhký zvuk. Loďka změnila tvar. Změnila i barvu. Teď měla neobyčejně veselý odstín oranžové.

"Dýně!" zaječela Stařenka Oggová, když tiše klouzala do vln. "Další podělaná dýně!"

Lilith se pohodlněji opřela v křesle. Led po okrajích řeky nebyl tak dobrý jako zrcadlo, ale stačil.

Dobrá. Bledničkovité, předčasně vyrostlé děvče, které by si spíše samo zasloužilo pozornost kmotry sudičky, než aby se sudičkou stalo, a malá starší žena, která vypadá jako venkovská pradlena, opíjí se a zpívá nestydaté písničky. A kouzelná hůlka, s níž ta hloupá holka neumí zacházet.

Dotklo se jí to. Více než to, skoro ji to ponižovalo. Desideráta s paní Gogolovou by určitě dokázaly víc než tyhle. Síla Člověka se mimo jiná pozná i podle síly jeho nepřátel.

Samozřejmě, ještě tam byla ona. Po tolika letech…

Jistě. Tomu rozuměla. Protože ony musely být tři. Tři, to bylo v pohádkách velmi důležité číslo. Tři přání, tři princezny, tři kůzlátka, tři hádanky… Tři čarodějky. Dívka, matka a… ta třetí. To přece byla pohádka, která patřila k těm nejstarším.

Esme Zlopočasná nikdy pohádkám nerozuměla. Nikdy také nechápala, jak skutečné mohou některé odrazy být. Kdyby to pochopila, byla by dnes asi vládla světu.

"Vy se pořád jen díváte do těch zrcadel," ozval se nedůtklivý hlas. "Jak já to nenávidím, když se pořád jen díváte do těch zrcadel!"

Aga se rozvalil do křesla v rohu, přičemž jeho oblek z černého hedvábí tiše zašustil. Lilith by za normálních okolností do svého zrcadlového království nikoho nepustila, ale technicky vzato, byl to přece jen jeho zámek. Kromě toho byl Aga tak roztěkaný a hloupý, že si nebyl s to uvědomit, co se děje. Na to ostatně dohlédla. Alespoň si to donedávna myslela. Ale zdálo se, že v poslední době si Aga začíná některé věci spojovat…

"Vůbec nechápu, proč musíte pořád dělat něco takového," zakňoural. "Já si vždycky myslel, že při čarování se jen tak ukáže a fiíí."

Lilith si vzala klobouk, postavila se před zrcadlo a pečlivě si ho nasadila.

"Tahle cesta je jistější," odpověděla mu. "Je soběstačná. Když se používají zrcadlová kouzla, nepotřebujete se spoléhat na nikoho jiného, jen na sebe. Proto také nikdy nikdo nedobyl svět s pomocí magie… zatím. Pokoušejí se ji získat… odjinud. A vždycky se za to musí platit. Ale když člověk používá zrcadla, není závislý na ničem, jen na vlastní duši."

Z okraje klobouku si stáhla přes obličej hustý závoj. Když opustila bezpečí zrcadel, dávala přednost soukromí závoje.

"Já zrcadla nenávidím," zamumlal Aga.

"To proto, že říkají pravdu, milý hochu."

"Pak je to krutá magie."

Lilith upravila závoj do tvaru, který jí vyhovoval.

"To jistě. Když pracuješ se zrcadly, je veškerá moc jen tvá, pramení z tebe. Odjinud ji získat nemůžeš," přikývla.

"Ta žena v močálech ji čerpá z močálů," zavrtěl hlavou Aga.

"Tak. Ale ta síla si ji jednoho dne vezme zpět. Vůbec nechápe, co vlastně dělá."

"A vy ano?"

Pocítila záchvěv pýchy. Vždyť on byl jízlivý! Odvedla skutečně pěkný kus práce.

"Rozumím podstatě příběhů," odpověděla mu, "a to mi stačí."

"Ale nepřivedla jste mi tu dívku," zakňoural Aga. "Slíbila jste mi ji. Pak bude konečně po všem, já budu moci spát ve skutečné posteli a už nebudu žádnou zrcadlovou magii potřebovat…"

"Takže ty už máš magie dost?" zeptala se Lilith nasládle. "Chtěl bys, abych s tím přestala? To je ta nejjednodušší věc na světě. Vytáhla jsem tě z bahna, chtěl bys, abych tě tam hodila zpět?"

Tvář mu naplnila panika.

"Tak jsem to nemyslel! Já jenom… nemůžu se dočkat, až bude všechno skutečné. Říkala jste, že stačí jeden

jediný polibek. Nedokážu pochopit, proč je to tak těžké zařídit…"

"Správný polibek ve správný čas," odpověděla mu Lilith. "Musí to být v ten pravý čas, jinak to nebude nic platné." Usmála se. Viděla, jak se chvěje. Trochu to bylo chtíčem, z největší části strachem a zbytek měla na svědomí dědičnost.

"Neboj se," uklidňovala ho. "Nemůže se to nestát."

"A co ty čarodějky, které jste mi ukázala?"

"Ty? Ty jsou jen… součástí příběhu. S těmi si nelam hlavu. Příběh je sám pohltí. A ty ji nakonec dostaneš, protože je to psáno. Nebude to krásné? A teď… nepůjdeme? Myslím, že tě očekávají vladařské povinnosti."

Pochopil její narážku. Byl to vlastně příkaz. Vstal, nabídl jí rámě a bok po boku se vydali do audienční síně.

Lilith byla na Agu pyšná. Jistě, byl tady ten jeho poněkud choulostivý noční problém, způsobený tím, že jeho duševní pole ve spánku nebezpečně sláblo, ale to nebyla ta hlavní potíž. Další komplikací byla zrcadla, která ho ukazovala v jeho skutečné podobě, ale to vyřešila jednoduše tím, že dala rozbít zrcadla v celém širém okolí s výjimkou těch svých. A nakonec jeho oči. S jeho očima nedokázala udělat nic. Neexistuje prakticky žádná magie, která by dokázala změnit něčí oči. Jediné, co ji nakonec napadlo, bylo nasadit mu na ně brýle s tmavými skly.

I tak to byl opravdový triumf. A on jí byl tak vděčný. Bude na něj hodná.

Pro začátek z něj udělá opravdového muže.

Druhý největší vodopád na Zeměploše objevil v roce Otáčejícího se kraba proslulý cestovatel Guy de Yoyo. Na břehu řeky, kus cesty pod ním, seděla u malého ohně Bábi Zlopočasná a z mokrého ručníku, který měla přehozený přes ramena, jí stoupala jemná pára.

"No dobrá, ale podívej se na to z té lepší stránky," říkala jí právě Stařenka Oggová. "Alespoň se mi podařilo udržet najednou jak svoje koště, tak tebe. A Magráta měla svoje. Jinak už bychom si prohlížely ten vodopád odspoda."

"Možná že by to bylo lepší. Ona v tom hledá lepší stránku!" Bábiny oči se téměř krvelačně zaleskly.

"Vždyť to bylo nádherné dobrodružství, fakticky," dodávala Stařenka a vrhla na Bábi úsměv plný odhodlání. "Jednoho dne na to budeme ještě rády vzpomínat."

"No to jsem zvědavá," ušklíbla se Bábi.

Stařenka si otřela dlouhé škrábance, které měla na paži. Silver, hnaný neselhávajícím pudem sebezáchovy vlastním každé kočce, se vydrápal po těle své paní a jediným mohutným skokem z vrcholu jejího klobouku se přenesl do bezpečí. Teď spal vedle ohně a snil své kocouří sny.

Po nebi přeletěl stín. Byla to Magráta, která pročesávala říční břehy směrem po proudu.

"Myslím, že jsem našla skoro všechno," oznámila jim, když přistála. "Tady je, Bábi, vaše koště. A taky… hůlka." Na tváři se jí objevil rádobyodvážný úsměv. "Na jednom místě vystupovala na hladinu řeky řada malých dýněk, podle toho jsem ji našla."

"Měly jsme opravdu štěstí, to vám tedy řeknu," dodávala jí sebedůvěry Stařenka. "Slyšíš to, Esme? Takže jídlo nám v žádném případě chybět nebude, to je, co?"

"Taky jsem našla košík, ve kterém zbyl trpasličí chléb," dodávala Magráta, "i když mám strach, jestli se nerozmočil."

"To určitě ne, věř mi," uklidnila ji Stařenka Oggová. "Trpasličí chleba je nezničitelný. Fajn, fajn," řekla spíš sama pro sebe a znovu si sedla k ohni. "Je to vlastně, jako kdybychom si udělaly takový malý piknik, co? Oheň hezky praská… a to překrásné okolí… Vsadila bych se, že třeba v Jakazačistánu nebo nějaké jiné zemi žije spousta lidí, kteří by dali nevímco za to, kdyby teď mohli být na našem místě…"

"Jestli okamžitě nepřestaneš být tak veselá, Gyto Oggová, budu ti muset plesknout jednu za ucho," zašklebila se na ni Bábi Zlopočasná.

" Jseš si jistá, že na tebe neleze nachlazení?" starala se Stařenka Oggová.

"Právě dosychám," zasupěla Bábi Zlopočasná. "Zevnitř."

"Podívejte se, já se vám vážně omlouvám," řekla Magráta. "Povídám, že je mi to lítol"

Sama si však v duchu říkala, že vlastně neví proč. Ta loďka, to přece nebyl její nápad. Ona tam ten vodopád nepostavila. Ona dokonce seděla tak, že ani nemohla vidět, že se k němu blíží. Přeměnila loďku v dýni, ale ani to nechtěla. To se přece mohlo stát každému.

"Taky se mi podařilo zachránit Desidrátiny zápisníky," dodala.

"No to je skutečně skvělé," přikývla Stařenka Oggová. "Teď aspoň víme, kde jsme se ztratily."

Rozhlédla se kolem. Tu nejhorší část hor měly za sebou, ale pořád ještě se kolem nich tyčila vysoká skaliska a vysokohorské louky, na nichž se bělal sníh. Odněkud z dáli k nim vítr donesl cinkání ovčích zvonků.

Magráta rozložila mapu. Byla pomačkaná, vlhká a poznámky, které na ni byly dodatečně připsané, se rozpily. Opatrně ukázala na nejrozmazanější kousek.

"Myslím si, že jsme tady," řekla.

"To ti tedy řeknu," pokývala hlavou Stařenka Oggová, která měla o mapách ještě nejasnější představu než Bábi Zlopočasná, a upřela pohled na místo, kde měla Magráta položený prst, "že je úžasné, jak se na takový malý kousek papíru vůbec všechny vejdeme."

"Řekla bych, že v téhle situaci by bylo nejlepší sledovat řeku," pokračovala Magráta. "Stejně tady není žádná jiná cesta, po které bychom se mohly pustit," dodala rychle.

"Předpokládám, že jsi nenašla můj vak?" zeptala se Bábi Zlopočasná. "Měla jsem v něm osobní potřeby."

"Ten se musel potopit jako kámen," prohlásila Stařenka Oggová.

Bábi Zlopočasná se postavila jako generál, který právě dostal zprávu, že jeho armáda byla v bitvě druhá.

"Tak jdeme," řekla. "Kudy teď?"

Kudy teď - to byl prales, temný a divoce jehličnatý. Čarodějky nad ním letěly mlčky. Tu a tam bylo vidět malé chaloupky, napůl ukryté pod stromy. Občas se nad pochmurnou krajinou zvedaly šedivé útesy, zahalené mlhou pozdního odpoledne, které čněly z lesní pustiny. Jednou nebo dvakrát proletěla trojice kolem hradů, pokud by se člověk odhodlal těm stavbám tak říkat; vypadaly spíš, jako kdyby vyrostly z krajiny, než jako něco, co vybudovala lidská ruka.

Byla to krajina, kterou využívá určitý druh příběhů a bájí, ten druh, který zahrnuje vlky, česnek a vyděšené dívky. Příběhy plné temnot a žízně po krvi, příběhy, jejichž kožnatá křídla pleskají na pozadí měsíce…

"Der flabberghast," zabručela Stařenka.

"Cože?" obrátila se k ní Magráta.

"To je v cizí řeči netopýr."

"Netopýry jsem měla vždycky ráda," rozjasnil se Magrátě obličej, "je mi jedno jaký druh."

Čarodějky zjistily, že bez jakékoliv dohody se jejich košťata v letu přiblížila co nejvíce k sobě.

"Dostávám hlad," oznámila svým dvěma společnicím Bábi Zlopočasná. "A byla bych ráda, kdyby nikdo nemluvil o dýních."

"Máme ještě trpasličí chleba," navrhla jí Stařenka..

"Trpasličí chleba je tady vždycky," odsekla jí Bábi. "Já bych dala přednost něčemu, co bylo uvařeno letos, pokud se k tomu můžu vyjádřit."

Minuly další hrad, který se vypínal na samém vrcholu pustého skaliska.

"Ze všeho nejvíc bychom teď potřebovaly nějaké malé, útulné městečko," řekla Magráta.

"To jo," souhlasila Stařenka Oggová, "ale bude nám muset stačit támhleto dole."

Tři páry očí se upřely naznačeným směrem. Nebyla to ani tak vesnice, jako spíš chomáč domků, seskupených kolem několika velkých stromů. Vypadala stejně pochmurně jako její pusté okolí, ale stíny hor se už natahovaly napříč nehostinnou krajinou a vzhled země pod trojicí čarodějek v cestovatelkách z jakéhosi tajemného důvodu nevyvolával touhu po tom pokračovat v nočním letu.

"Nemůžu říct, že by tam dole bylo nějak zvlášť živo," komentovala pohled Bábi.

"Asi tady chodí spát se slepicemi," pokrčila rameny Stařenka.

"Vždyť ještě ani nezapadlo slunce," nezdálo se to Magrátě. "Možná že bychom měly zaletět do toho hradu?"

"Raději ne," odmítla její návrh Bábi zamyšleně a bylo jasné, že mluví za všechny. "Víme, kde je naše místo."

Nakonec tedy přistály na plácku, který se tvářil jako vesnická náves. Někde vzadu za domy zaštěkal pes. Na několika domech najednou s třesknutím zapadly okenice.

"Jsou velmi přátelští," zabručela Bábi. Došla k velké budově, nad jejímž vchodem visel vývěsní štít zašlý časem až k nečitelnosti. Pěstí několikrát udeřila do dveří.

"Otevřete!" dožadovala se. "Ne, takhle ne," zarazila ji Magráta. Přistoupila ke dveřím a opatrně na ně zaklepala. "Promiňte, prosím. Bona fide poutníci."

"Bona co?" vypoulila na ni oči Stařenka.

"To se tak říká," vysvětlovala jí Magráta. "Každý hostinec musí otevřít bona fide poutníkům a poskytnout jim to nejnutnější."

"Vážně?" zeptala se Stařenka se zájmem. "Tak to je něco, co by si měl člověk pamatovat."

Dveře zůstávaly zavřené.

"Pusťte," protlačila se Stařenka mezi Bábi a Magrátou. "Znám trochu cizozemsky."

"Otevřetes vous, gunga din, čop, čop, pěkně sakra šnel," řekla.

Bábi Zlopočasná ji pozorně poslouchala.

"Tak tohle je cizozemská řeč?"

"Můj vnuk Štěpán je námořník," odpověděla jí Stařenka s převahou. "Divila by ses, kolik slov, která tady nikdo neslyšel, se v cizině naučil."

"To věřím," přikývla Bábi. "Doufám, že alespoň některá z nich se dají použít v rozhovoru s obyčejným cizozemcem."

Znovu zabušila na dveře. Tentokrát se pomalu pootevřely a ve škvíře se objevil bledý obličej.

"Promiňte -" začala Magráta.

Bábi se do dveří jednoduše opřela. Majitel tváře je držel zevnitř; slyšely, jak podrážky jeho bot skřípají na kamenné podlaze, když ho Bábi pomalu odtlačovala ke stěně.

"Nechť požehnání navštíví tento dům," prohlásila Bábi jen tak koutkem úst. Pro čarodějku to byla vždycky dobrá zahajovací věta. Lidé si při ní většinou uvědomili, co jiného by jejich dům mohlo navštívit, a to jim připomnělo čerstvě pečené koláče, z pece vytažený chléb nebo nepotřebné zánovní šaty, na které by si možná jinak vůbec nevzpomněli.

Jenže jak se zdálo, požehnání bylo jednou z mála věcí, které už tenhle dům navštívily.

Byl to opravdu jakýsi hostinec. Ani jedna z čarodějek však během svého života neviděla tak bezútěšné místo. Ale i tak tam bylo skoro plno. Na lavicích kolem stěn sedělo množství dalších bledých lidí a všichni upírali pohledy na tři nově příchozí.

Stařenka Oggová zhluboka nasála vzduch.

"A sakra," prohlásila. "A teď mi vykládejte něco o česneku." Byla to pravda. Po místnosti byly rozvěšeny celé věnce česneku - pod stropem, po stěnách i nad stoly.

Stařenka kývla na bledého muže za výčepem.

"Dober tág, skvělý chlap. Trois pivos, naval sjuda, pour favour, ham ham, smotri."

"Co s tím má co dělat nějaký sud?" dotazovala se Bábi.

"To je cizozemsky, že máme žízeň a hlad a že jsme tři," nezaváhala Stařenka ani vteřinu.

"Řekla bych, že to znamená bůhví co," zasmušila se Bábi. "Skoro bych se vsadila, že si to vymýšlíš."

Hospodský, operující podle základního předpokladu, že valné procento lidí, kteří vejdou do hostince, tam jde proto, aby ukojilo žízeň a hlad, donesl k jejich stolu tři piva.

"Vidíš?" rozzářila se Stařenka vítězoslavně.

"Mně se nelíbí, jak se na nás všichni dívají," řekla Magráta, zatímco Stařenka vesele štěbetala na užaslého hostinského ve svém osobním esperantu. "Támhleten mužský se na mě ušklíbl."

Bábi Zlopočasná si opatrně sedla na lavici a při tom úzkostlivě dbala na to, aby byla ve styku s dřevem co nejmenší část její anatomie. Bylo to pro případ, že by slovo cizozemský znamenalo mimo svůj základní význam i to, že je to nakažlivé.

"No prosím," nafoukla se Stařenka, když se na stole objevil podnos. "Nic na tom není. Stačilo mu nadávat tak dlouho, dokud mi neporozuměl."

"Vypadá to odporně," Bábi pohrdlivě ohrnula rty.

"Česneková klobása a česnekový chleba," pomlaskávala si zálibně Stařenka. "To miluju."

"Měly bychom si dát také nějakou čerstvou zeleninu," nadhodila Magráta - specialistka na zdravou výživu.

"Už se stalo," odpověděla jí spokojeně Stařenka a ukrojila si pořádný kus klobásy, jejíž aroma vhánělo slabším jedincům slzy do očí. "Je v tom spousta česneku," vysvětlovala, "a taky mám dojem, že jsem támhle na polici zahlédla něco jako nakládané cibulky."

"Ano? V tom případě budeme dnes v noci potřebovat dva pokoje," prohlásila Bábi s kamennou tváří.

"Tři," přidala se rychle Magráta.

Rozhodla se riskovat, zvedla oči a znovu se rozhlédla po místnosti. Mlčící vesničané je upřeně pozorovali a ve všech těch pohledech se zračilo něco, co se nedalo nazvat jinak než smutek plný naděje. Je pochopitelné, že každý, kdo trávil většinu času ve společnosti Bábi Zlopočasné a Stařenky Oggové, byl zvyklý, že na něj téměř neustále někdo zírá; obě starší představitelky čarodějného řemesla dokázaly vyplnit jakýkoliv prostor naprosto beze zbytku. Taky bylo pravděpodobné, že lidé v tomhle koutě světa, obklopeném hlubokými lesy a divokými skalami, nevídali cizince často. Navíc je třeba přiznat, že pohled na Stařenku Oggovou konzumující s neobyčejnou chutí klobásu by možná překonal i její parádní číslo - pojídání nakládaných cibulek.

Ale i tak… ti lidé na ně přece jen zírali velmi zvláštním způsobem…

Zvenčí, odněkud z lesů, sem dolehlo vlčí vytí.

Přítomní vesničané se v tom okamžiku roztřásli jako jeden muž. Majitel hostince k nim mumlavým hlasem krátce promluvil. Vzápětí potom všichni současně, vstali, jako kdyby ten úkon secvičovali za dlouhých zimních večerů, a hrnuli se ke dveřím. Bylo vidět, že i venku mají sklon udržet se v co nejtěsnějším houfu. Jakási stará žena se na okamžik zastavila vedle Magráty, položila jí ruku na rameno, se soustrastným výrazem smutně pokývala hlavou, ztěžka si povzdechla a následovala ostatní. Ale Magráta byla zvyklá i na takové věci. Lidé ji často litovali, když ji viděli ve společnosti Bábi Zlopočasné.

Nakonec se k nim přišoural hostinský se zapálenou loučí a posuňky jim naznačil, aby ho následovaly.

"Jak jsi mu to vysvětlila s těmi postelemi?" zeptala se Magráta.

"Já mu řekla ‚ča ca, mejsije, zimmer frei my drei, halí belí, hop hop'," vysvětlila jí s přehledem Stařenka.

Bábi si to polohlasem zkusila zopakovat a pak přikývla.

"Je vidět, že se ten tvůj hoch vyzná, to mu přiznám," řekla nakonec.

"On tvrdí, že to funguje vždycky," rozzářila se Stařenka.

Nahoře byly opravdu dva pokojíky, ke kterým se muselo vystoupat po dlouhém, úzkém a skřípajícím dřevěném schodišti. A Magráta dostala jeden pro sebe. Jak se zdálo, přál si to tak i hospodský. Přesněji řečeno byl v tomto bodě velmi důrazný.

Přála si, aby byl tak pečlivě nezavíral okenice.

Magráta byla zvyklá spát při otevřeném okně. Takhle bylo v pokojíku příliš tma a dusno.

No a co, pomyslela si, já jsem kmotřička sudička. Bábi se Stařenkou, to je jen můj doprovod.

S otráveným výrazem se na sebe dívala do malého popraskaného zrcadla, které viselo na stěně pokojíku, a naslouchala zvukům, které sem zcela zřetelně pronikaly slaboučkou stěnou z vedlejšího pokoje.

"Proč otáčíš to zrcadlo ke stěně, Esme?"

"Nemám prostě ráda, když na mě tak zírají."

"Ale vždyť ony na tebe zírají jen tehdy, když zíráš ty na ně."

Chvilka ticha a pak: "Poslyš, k čemu je tady ta kulatá věc, nevíš?"

"No, já bych řekla, Esme, že to má být polštář."

"Pch! Tomu já tedy polštář neříkám. A nemají tady dokonce ani pořádné přikrývky. Co myslíš, jak se tomu asi říká?"

"Mám dojem, že se tomu tady říká paplón."

"My u nás tomu tedy říkáme štepdeka. Pch!"

Delší odmlka. Pak:

"Vyčistila sis zub?"

Další pauza.

"Brr, Esme, ty máš nohy jako led, to ti tedy řeknu. Máš je úplně tuhé."
"To tedy ne. Mám je pěkně teplé a jako ve vatě."
Ticho. Najednou:
"Boty! Tvoje boty! Ty máš na nohou boty!"
"No to bych řekla, Gyto Oggová, že mám na nohou boty."
"A šaty! Vždyť ty jsi se ani nevysvlekla!"
"V cizích zemích člověk nikdy nemůže být dost opatrný. Mohlo by tady být všechno možné to… tamto, jak se to'… breberky… a všechno to leze kolem… tady-havěť…"
Magráta vklouzla pod ... jakže se to jmenuje? - paplón a pokoušela se usnout. Bábi Zlopočasné stačila jedna hodina spánku denně, zatímco Stařenka Oggová by dokázala usnout i vestoje.
"Gyto? Gyto! GYTO!"
"Jakkdesože…"
"Spíš?"
"Hmmm, nójá…"
"Já pořád slyším nějaké zvuky!"
"Jasně, játakýýý…"
Magráta začala dřímat.
"Gyto? GYTO!"
"…sozaskdokde…"
"Jsem si naprosto jistá, že někdo lomcoval okenicemi a pokoušel se dostat dovnitř!"
"… v našem věku? Kecy… spi, Esme, jáužtaky…"
V pokojíku bylo čím dál tím tepleji a vzduch byl každou minutou vydýchanější. Magráta vstala, odsunula zástrčky a jediným rozmáchlým gestem otevřela okenice dokořán.
Ozvalo se užaslé vyjeknutí a vzápětí něco s tlumeným plesknutím dopadlo dole na ulici.
Místnost zalila stříbřitá zář úplňku. Magrátě se ulevilo a se skvělým pocitem vlezla zpět do postele.
Vzápětí, jak se jí zdálo, ji znovu vzbudily hlasy odvedle.
"Gyto Oggová, co to děláš"?"
"No, řekla jsem si, že slupnu nějakou maličkost."
"To nemůžeš spát?"
"Představ si, já dneska nějak nemůžu zabrat, Esme," přiznávala Stařenka. "Nedokážu si vysvětlit proč."
"Počkej! Ty jíš tu česnekovou klobásu! Páni, tak já spím v jedné posteli s osobou, která se cpe česnekovou klobásou!"
"Co to děláš, Esme? Ta klobása je moje! Hned mi ji vrať -"
Rozespalá Magráta slyšela, jak na podlaze vedlejší místnosti zadusaly obuté nohy, pak cvaknutí zástrček a zaskřípění otvíraných okenic.
V polospánku měla dojem, že zaslechla tlumené "buf" a pak další tlumený náraz na hrubé dlažbě před hostincem.
"Já měla dojem, že máš česnek ráda, Esme," zazněl ublížený hlas Stařenky Oggové.
"Na správném místě a ve správný čas je taková klobása skvělá věc, ale to rozhodně neznamená postel o půlnoci. A teď se kus posuň, stáhla jsi na sebe skoro celý paplón."
Po nějaké chvíli byl sametový klid měsíční noci přerušen Bábiným hlubokým a zvučným chrápáním. Krátce potom se k němu připojilo chrápání Stařenčino, které bylo mnohem jemnější. Stařenka totiž spávala díky své rozvětvené rodině častěji ve společnosti, a proto si přece jen zvykla využívat svůj nasální orchestr umírněněji. Bábin chrapot by se dal používat k řezání dřeva.
Magráta si přitiskla ten strašný kulatý polštář na uši a zahrabala se pod deku.

Dole na ulici se právě pokoušel ze studené dlažby odstartovat nezvykle velký netopýr. Už ho dvakrát omráčili, jednou ho udeřila do hlavy neopatrně otevřená okenice a podruhé se ocitl na konci balistické křivky, po níž svištěla česneková klobása. Proto se teď cítil opravdu velmi nedobře. Ještě jeden pokus, pomyslel si, a vracím se na hrad. Kromě toho, do východu slunce už mnoho času nezbývá.
Jeho rudé oči se obrátily vzhůru k oknu Magrátina pokoje a chtivě zaplály. Pak se ten podivný tvor napjal a -
Najednou na něj dopadla těžká tlapa. Netopýr se překvapeně ohlédl. Silver neměl dobrou noc. Propátral celé okolí hostince, aby vyslídil nějakou z místních koček, ale nenašel jedinou. Pak prohledal smetiště, ale i tam vyšel naprázdno. Lidé v tomhle městečku odpadky nevyhazovali. Oni se jimi živili.
Zaběhl si do lesa, našel si pár vlků, sedl si a šklebil se na ně tak dlouho, že se začali cítit nejistě a raději utekli
Vážně, byla to velmi neuspokojivá noc. Až do téhle chvíle.
Netopýr se pod jeho tlapou zazmítal. Silverově malému kočičímu mozku se zazdálo, že se pokouší změnit podobu, a něco takového si na něj žádná přerostlá myš s křídly dovolovat nesměla.
Zvláště ne teď, když měl konečně něco, s čím si mohl pohrát.

Genova byla pohádkové město. Lidé tam žili celé dny ve smíchu a den za dnem vítali se šťastnými výrazy na tvářích. Pokud se totiž chtěli dalšího dne vůbec dožít, tak jim nic jiného nezbývalo.
Na to už Lilith dohlédla. Je možné, že si lidé mysleli, že byli šťastní spíš předtím, než na to Lilith začala dohlížet, a hlavně než nahradila starého barona Agou, ale to bylo takové chaotické, neuspořádané a necílevědomé

štěstí, a proto se jí tak snadno podařilo získat nejdříve vliv a pak i moc.

Jenže tomu jejich původnímu štěstí chyběl jakýkoliv životní styl. Nemělo hlavu ani patu.

Jednoho dne jí za všechno poděkují.

Pochopitelně jako všude, i tady se našli nějací ti kverulanti. Lidé prostě někdy nevědí, co by chtěli. Děláte pro ně to nejlepší, vládnete podle svého nejlepšího svědomí městu, dohlížíte na to, aby jejich životy byly od rána do večera naplněny prací a štěstím, a oni se najednou bez jakékoliv příčiny obrátí proti vám.

Audienční síň lemovaly řady strážných. A síň byla plná návštěvníků. Prakticky to byl vládce, kdo přijímal návštěvy, delegace, vyslance jiných zemí, ale hlavně vynášel rozsudky. Lilith ráda pozorovala lidi, kteří se na tuhle slávu přišli podívat. Za šesták příkladu bylo lepší než za deset tolarů trestů.

V těch dnech nedocházelo v Genově k mnoha zločinům. Alespoň ne k takovým, které by se považovaly za zločiny někde jinde. Věci jako krádeže se vyřizovaly rychle a vůbec k nim nebylo třeba rozhodnutí vladaře. Mnohem důležitější, alespoň podle Lilithiných měřítek, byly zločiny proti podstatě příběhu. Jak se zdálo, nevěděli lidé, jak se mají chovat.

Lilith nastavila zrcadlo životu a všechny kousky života, které se do zrcadla nevešly, prostě odsekala…

Aga, s jednou nohou přehozenou přes opěradlo, se povaloval na trůně. On takovým sedadlům nikdy nepřišel na chuť.

"A co udělal tenhle?" zeptal se a zívl. Otevřít si ústa dokořán, to bylo alespoň něco, v čem byl opravdu dobrý.

Mezi dvěma obrovskými strážnými se krčil drobný stařík.

Vždycky se najde někdo, kdo je ochotný dělat strážného, dokonce i v takovém městě, jako byla Genova. Kromě toho dostanete pěknou uniformu s modrými kalhotami a červeným kabátcem a vysoký černý klobouk s kokardou.

"Ale já… já prostě neumím pískat," vypravil ze sebe roztřesenými rty stařík. "Já… jsem nevěděl… že se to… že je to proti… zákonu…"

"Ale vy jste řezbář, výrobce hraček," zarazil ho Aga. "Řezbáři si celý den spokojeně pohvizdují a zpívají si veselé písničky." Podíval se na Lilith. Ta spokojeně přikývla.

"Já… já žádné písničky neumím…" bránil se řezbář. "Nikdy jsem se… žádnou písničku nenaučil… Umím jenom vyrábět hračky. Já se vyučil na mistra hračkáře… Sedm roků jako učedník… pak jako mistr… vlastně celý život…"

"Jenže já se tady dozvídám," zamračil se na něj Aga, který se tvářil jako zosobnění soudce čtoucího těžké obvinění, "že ani nevyprávíš dětem pohádky." "Nikdo mi ni… nikdy neřekl, že musím… vyprávět pohádky," odpověděl roztřesený řezbář. "Podívejte, já umím jen vyrábět hračky. Hračky. To je jediná věc, kterou doopravdy umím. Hračky. A dělám moc h-hezké hračky. Jsem prostě h-hračkář."

"Nemůžeš být dobrý hračkář, když dětem nevyprávíš pohádky," prohlásila Lilith a naklonila se kupředu.

Řezbář se otočil k tváři zahalené závojem.

"Já žádné neznám," řekl.

"Ty žádné neznáš?"

"Já… já bych mohl dětem vyprávět o tom, jak se…, jak se dělají h-hračky," vypravil ze sebe starý muž.

Lilith se narovnala a opřela se v křesle. Hustý závoj znemožňoval zjistit, jaký má výraz.

"Já si myslím, že nejlepší bude, když tě tady lidová garda doprovodí," řekla Lilith, "a odvede tě na místo, kde se určitě naučíš zpívat. A možná že za nějakou dobu začneš i hvízdat. Nebude to krásné?"

Podzemní vězení starého barona byla nechutná. Lilith je dala vymalovat a zařídila je. Spoustou zrcadel.

Když audience skončila, vytratila se z davu jedna osoba a přes palácové kuchyně vyšla ven. Strážní u boční branky se ji nepokusili zastavit. V jejich malém životním prostoru představovala velmi důležitou osobu.

"Dobrý den, paní Příjemná."

Zastavila se, sáhla do svého košíku a vytáhla párek pečených kuřecích stehen.

"Zrovínka jsem zkoušela úplně novou marinádu s burskými oříšky," usmála se na strážné. "Víte, že na váš názor velmi dám, mládenci," řekla.

Vděčně si vzali porce kuřete. Paní Příjemnou viděl rád každý. S kuřetem dokázala udělat takové věci, že kdyby se kuřata mohla sama ochutnat, byla by skoro pyšná na to, k jakému účelu byla zabita.

"Teď jdu ven, protože potřebuju nasbírat nějaké bylinky," oznámila jim.

Dívali se za ní, když vyrazila jako malý tlustý a odhodlaný šíp směrem k tržišti, které se rozkládalo přímo na břehu řeky. Pak se pustili do pečeného kuřete.

Paní Příjemná se proplétala mezi stánky a dávala si velký pozor, aby se proplétala skutečně dokonale. I v Genově byli lidé, kteří byli ochotní jít a někomu o vás vyprávět příběhy. Zvláště v Genově. Byla kuchařka, tak se proplétala. A taky si dávala pozor, aby byla pořád kulatá, růžová, usměvavá a od přírody veselá. Vždycky se ujistila, že má ruce zabílené od mouky. Když měla pocit, že ji někdo pozoruje, pronesla nějaké vhodné slovo jako "božíčku" nebo "stafraportsky". Zatím se jí to vyplácelo.

Opatrně se rozhlížela po znamení. A nakonec ho našla. Uviděla stánek naplněný posadami se živými slepicemi, perličkami, kuřaty a jinými poživatelnými ptáky a na vrcholku jeho středního kůlu seděl černý kohout. Její vúdú přítelkyně byla na místě.

V okamžiku, kdy její pohled zavadil o obrovského černého ptáka, kohout k ní obrátil hlavu.

Kousek stranou od ostatních stánků se tyčil ještě jeden, jakých bylo na trhu mnoho. Před ním stál na ohništi z dřevěného uhlí velký bublající kotel. Vedle něj byl sloupek kameninových misek, naběračka a plechový talíř. Na talíři už

byla pěkná hromádka mincí; lidé platili paní Gogolové za jídlo jen tehdy, když si mysleli, že to stojí za to, ale přesto talíř na mince často nestačil.

Hustá kaše v kotli měla barvu odpudivé hnědi. Paní Příjemná si nabrala plnou misku a čekala. Paní Gogolová měla jistý dar.

Po nějaké chvíli se ze stanu ozval hlas: "Co je nového, paní Příjemná?"

"Dala zavřít výrobce hraček," oznámila paní Příjemná jen tak všeobecně do vzduchu. "A včera starého hostinského Devereauxe, protože nebyl dost tlustý a nemá červené tváře. To už je tenhle měsíc čtvrtý případ."

"Pojďte dál, paní Příjemná."

Ve stanu bylo horko a tma. Uprostřed hořel další oheň a na něm stál další kotel. Nad ním se skláněla paní Gogolová a míchala v něm velkou sběračkou. Ukázala kuchařce na měch k rozfoukání ohně.

"Rozdmýchejte mi trochu oheň a podíváme se co a jak."

Paní Příjemná poslechla. Ona sama magii nepoužívala, a když, tak jen k tomu, aby se jí vydařila jíška nebo pěkně vykynul chléb, ale ctila, když ji používal někdo jiný. Zvláště když to byl někdo jako paní Gogolová.

Uhlíky změnily barvu z červené na oranžovou, pak zežloutly a vzplály bílým žárem. Hustý obsah kotle začal bublat. Paní Gogolová nahlédla do páry, která z něj stoupala v hustých kotoučích.

"Copak to děláte, paní Gogolová," zeptala se kuchařka znepokojeně.

"Pokouším se podívat, co se stane," odpověděla jí vúdúistka. Její hlas se prohloubil a přešel do temného mumlání osoby psychicky obdařené.

Paní Příjemná upírala oči do bublající hmoty.

"Někdo si objedná krevety?" zeptala se nejistě.

"Vidíte ten kousek ibišku?" zeptala se paní Gogolová. "Všimla jste si té krabí nožky, která se vynořila právě na támhletom místě?"

"Vy jste přece nikdy krabím masem nešetřila," podotkla paní Příjemná.

"Vidíte ty husté bubliny kolem listu pastiňáku? A to, jak se ve spirále točí kolem támhleté červené cibule?"

"Vidím! Teď to vidím!" vykřikla uchváceně paní Příjemná.

"A víte, co to znamená?"

"To jistě znamená, že jídlo bude mít skvělou chuť!"

"Samozřejmě," souhlasila laskavě paní Gogolová. "Ale taky to znamená, že přicházejí jistí lidé." "No ne! A kolik?"

Paní Gogolová ponořila naběračku do bublající masy a ochutnala.

"Tři lidé," odpověděla. Pak si zamyšleně olízla rty a dodala: "Ženy."

Znovu ponořila naběračku do kotle. "Není to špatné," prohlásila. "Je v tom namočená i kočka. To se pozná podle sasafrasu." Mlaskla si. "Kocour. Šedý. Jednooký." Pak zapátrala jazykem v dutině zubu na levé straně. "Má jen… to levé." Paní Příjemné poklesla brada. "Najdou dřív vás, než najdou mě," pokračovala paní Gogolová. "Dovedete je sem."

Paní Příjemná chvilku pozorovala pochmurný úsměv na tváři paní Gogolové, ale pak znovu sklopila oči k bublající tekutině v kotli.

"A ony sem celou tu cestu jedou jen pro vlastní potěšení?" zeptala se.

"Dalo by se to tak říct." Paní Gogolová se na nízké stoličce narovnala. "Byla jste se podívat na to děvče v bílém domě?"

Paní Příjemná přikývla. "Myslíte mladou Popelku," řekla. "Ano, zajdu tam pokaždé, když je to možné. Ale to jde, jen když jsou sestry mimo palác. Hrozně ji vyděsily, paní Gogolová."

Znovu zapátrala očima v kotli a znovu je zvedla k paní Gogolové.

"Vy vážně vidíte v tom -"

"Mám pocit, že máte maso v marinádě a že už by potřebovalo vytáhnout," přerušila ji paní Gogolová.

"Ano, Jistě." Paní Příjemná se začala velmi váhavě obracet k odchodu. Nakonec se zastavila. Paní Příjemná se nedala snadno odbýt, natož odněkud vystrnadit, zvláště když nechtěla.

"Ta ženská, Lilith, říká, že s pomocí zrcadel vidí do celého světa," řekla mírně obviňujícím tónem.

Paní Gogolová zavrtěla hlavou.

"Jediné, co člověk v zrcadle najde, je on sám," odpověděla rozhodně, "zato v dobrém gumbu najdete opravdu všechno."*

Paní Příjemná přikývla. To byla všobecně známá věc. O tom nebylo sporu.

Když kuchařka odešla, potřásla paní Gogolová smutně hlavou. Vúdú čarodějka se uchylovala k různým taktikám, aby lidem dokázala, že je téměř vševědoucí, ale teď se přece jen poněkud styděla. Styděla se za to, že v té počestné ženě vzbudila dojem, že dokáže vyčíst budoucnost z kotlíku gumba. Jediná věc, kterou paní Gogolová dokázala vyčíst z hladiny bublajícího gumba, byla, že vás v nejbližší budoucnosti očekává skvělé jídlo.

To, co řekla paní Příjemné, totiž vyčetla z misky jambaláji, kterou si připravila dávno předtím.

Magráta ležela s kouzelnou hůlkou pod polštářem. Vznášela se v tom zvláštním nehmotném stavu mezi bděním a spánkem.

Ona byla zaručeně ta nejsprávnější osoba, která měla zdědit hůlku. O tom nebylo pochyb. Někdy - ale zvláště když byla pod jednou střechou s Bábi Zlopočasnou a snažila se takovým myšlenkám vyhnout co největším obloukem - vážně přemýšlela o tom, jaký vztah k čarodějnictví její dvě společnice opravdu mají. Zdálo se jí, že obě starší čarodějky většinou nic kouzelného ani nezajímá, že se tím prostě nechtějí unavovat.

Vezměte si například léčitelství. Magráta věděla, že je mnohem lepší ve znalosti rozeznávání a používání léčivých bylin než ty dvě. Po staré Dobračce Sejkonopné, své předchůdkyni, v jejímž domku dnes žila, zdědila řadu obsažných knih a ona sama do nich připsala několik velmi důležitých poznatků, které si ověřila v praxi. Mohla by lidem vykládat věci! Kdyby se jim rozhodla vyprávět například o takovém čertkusu lesním bradavičnatém, zajímalo by je to jistě tak, že by od ní houfně prchali. Možná proto, aby to rychle oznámili dalším. Ovládala dílčí destilaci a dvojitou destilaci a taky věci, při kterých bylo potřeba sedět celou noc u kahanu a hlídat a řídit se barvou plamene pod křivulí. Zdokonalovala se v tom.

A Stařenka zatím na všechno předepisovala horkou placku, ať už hořčičnou nebo křenovou nebo bůhvíjakou, a velkou sklenici toho, co pacient nejraději pil. Stařenka totiž vycházela ze zásady, že když už má být člověk nemocný, měl by si to pořádně užít. (Magráta svým pacientům alkohol zakazovala, protože škodí játrům, a když zjistila, že některý z jejích pacientů neví, co alkohol dokáže s játry, věnovala nějakou tu hodinku na to, aby mu to jaksepatří vysvětlila.) A Bábi… ta většinou dala lidem láhev obarvené vody a řekla jim, že se od té chvíle cítí mnohem lépe.

Magráty se ovšem nejvíc dotýkalo, že oni se většinou opravdu líp cítili.

Co mělo tohle společného s čarodějným uměním?

Zato s kouzelnou hůlkou, pomyslela si, může být všechno jiné. S kouzelnou hůlkou můžete udělat pro lidi mnoho dobrého, čáry tady přece byly od toho, aby vylepšily život lidem. Tímhle si byla Magráta v načechraném růžovém budoáru svého srdce jistá.

Znovu pomalu klesla pod hladinu spánku.

Zdal se jí zvláštní sen. Nikdy po tom se o něm nikomu nezmínila, protože… no, prostě o takových věcech se nemluví.

Zdálo se jí, že ji v noci probudilo strašlivé ticho, a proto vstala, aby se u okna nadýchala čerstvého vzduchu. A když procházela kolem zrcadla, zahlédla v něm pohyb.

Nebyla to její tvář, vypadala jako obličej Bábi Zlopočasné. Obličej se na Magrátu usmál - mnohem příjemněji a přátelštěji, než se na ni Bábi kdy zasmála, pomyslela si Magráta - a zmizel. Lesklý povrch zrcadla se nad tváří zavřel jako vodní hladina.

Spěšně se vrátila do postele a pak už ji probudil až zvuk dechové kapely, která vyhrávala melodie složené se samého es-tata, m-papa a ufa-ufa. Venku jásali a smáli se lidé.

Magráta se rychle oblékla, vyšla na chodbu a zaklepala na dveře starších čarodějek. Žádná odpověď. Zkusila kliku.

Teprve když s ní několikrát pořádně zalomcovala, převrátila se s hlasitou ranou židle, která pod ní byla vzepřená zevnitř a měla posloužit jako bezpečnostní pojistka proti taškářům, pobertům, jakož i jiným nočním nenechavcům.

Na jedné straně postele vyčnívaly zpod přikrývky boty Bábi Zlopočasné. Hned vedle nich bylo vidět bosé nohy Stařenky Oggové, která v noci "cestovala" sem a tam a nakonec skončila u tepla. Při jejich decentním pochrupování nadskakovalo v pravidelných intervalech porcelánové umyvadlo na toaletce; to už nebyl zmatený neuspořádaný chrapot někoho, kdo chce utrhnout pár minut dřímoty, ale vytříbené plnonosé chrápání spravedlivého člověka, který spí s přesvědčením, že noc je ještě mladá.

Magráta zaklepala na podrážku Bábiny boty.

"Hej, probuďte se! Něco se děje."

Probouzející se Bábi Žlopočasná, to byl nezapomenutelný pohled, který navíc mnoho očí nespatřilo.

Myšlenky většiny lidí, kteří se probouzejí, pomalu zrychlují v kontrole základních systémů - kdo jsem, kde jsem, kdo je ten chlap/ženská vedle mě, proboha, kde jsem vzal tu policajtskou čepici, co jsem to vlastně dneska v noci vyváděl?!

A to všechno jen proto, že jsou lidé zmítáni Pochybnostmi. To je ten motor, který je pohání životem. Je to gumový svazek v modelovém letadélku jejich duše a oni tráví část života tím, že ho natáčejí, dokud se nazauzlí. Časné ráno je ta nejhorší doba - nastává tady ten krátký okamžik paniky v případech, že jste v noci na čas odpluli do neznáma a na vaše místo se vetřelo něco jiného. Něco takového se Bábi Zlopočasné nikdy nestalo. Ta přecházela z hlubokého spánku přímo na plný výkon všech šesti válců. Nikdy nemusela hledat sama sebe, protože při sobě stála v každé situaci.

Bábi zavětřila. "Něco se pálí," prohlásila.

"Oni si udělali i oheň," vysvětlovala jí Magráta.

Bábi zavětřila podruhé.

"A to na něm pálí česnek?"

"No, pálí. Nedokážu si představit proč. Strhali taky všechny okenice z oken, pálí je na návsi a tančí kolem ohně."

Bábi Zlopočasná strčila Stařenku Oggovou loktem do žeber.

"Ty, probuď se."

"Zosetoproš?"

"Celou noc jsem pomalu nezamhouřila oka," postěžovala si Bábi Magrátě, "s tím, jak ta chrápe."

Stařenka Oggová opatrně vyhlédla zpod přikrývky.

"Je tak brzo ráno, že je brzo i na to, aby bylo brzo ráno," zabrumlala a chystala se znovu zalézt pod deku.

"Přestaň a vylez," prohlásila Bábi. "Potřebujeme tvoje jazykové znalosti."

Majitel hostince mával pažemi nahoru a dolů a pobíhal v kruzích kolem. Ukázal na hrad, jehož pochmurné věže

se tyčily nad vrcholky temného lesa. Chvíli zuřivě sál vlastní předloktí a pak upadl na zem na záda a zavřel oči. Nakonec vstal a s očekáváním se zadíval na Stařenku Oggovou, zatímco za ním vesele plápolal obrovský oheň z česneku a dřevěných okenic.

"Ne-e," odpověděla mu Stařenka po chvíli. "Furt nekomprehenduju, prošeptána."

Muž vstal a oprášil si prach z kožených kalhot.

"Chce nám, myslím, naznačit," řekla Magráta, "že někdo umřel. Nejspíš někdo v tom hradě."

"No, musím říct, že jak se zdá, všichni se z toho velice radují," prohlásila Bábi Zlopočasná pohoršené.

Ve slunci nového dne vypadalo městečko mnohem veseleji. Čarodějkám všichni mávali a smáli se na ně.

"Asi jim umřel domácí, co žil na hradě," zamyslela se Stařenka Oggová. "A myslím, že se nám snaží naznačit, že to byl nějaký krvežíznivý ptáček a pěkně je vysával."

"Aha. To bude asi ono." Bábi se uklidnila, zamnula si ruce a vrhla pohled na prostřený stůl, který někdo vytáhl z hostince ven na sluníčko. Zálibně přeletěla očima připravenou snídani. "Musím říct, že s jídlem se znatelně polepšili. Podej mi chleba, Magráto."

"Všichni se usmívají a mávají nám," rozhlížela se Magráta. "A podívejte se na ty dobroty!"

"To se přece dalo čekat," odpovídala jí Bábi plnými ústy. "Mají nás tady teprve jednu noc a už jim dochází, jaké je potkalo štěstí, když můžou být laskaví k čarodějkám. Tak a teď mi pomoz sundat víčko z toho medu."

Pod stolem seděl Silver a myl se.

Upíři vstávali z mrtvých, z hrobů i ze zatuchlých krypt, ale ani jedinému se zatím nepodařilo vstát z kočičího žaludku.

Drahý Jasoni a všichni v č. 21, v č. 34, v č. 15, v č. 87, a v č. 61, ale ne v č. 18, dokud nevrátí tu mísu, co si ode mě půjčila, a ne že ne, ať si říká co chce.

No tak jsme dorosily až sem, že je to ale lán cesty, neptejte se mě na dýně, ale zatím nic vážného. Nakrýslila jsem vám oprásek místa, kde jsme noclehyrovaly neska v noci, a uďála sem vám křížek u okna, co jsme spaly v tom pokoji. Počasý -

"Co to tam děláš, Gyto? My jsme připravené na další cestu."

Stařenka Oggová zvedla hlavu a tvář měla zrůzněnou soustředěním.

"No, myslela jsem, že napíšu našemu Jasoňovi. Vždyť víš, aby si nedělal starosti. Tak jsem mu nakreslila tuhle hospodu na kus papundeklu a tuhle mejsije to dá někomu, kdo pojede naším směrem. Nikdy nevíš, třeba to dojde."

- zatím ulejzá.

Stařenka se zahryzla do konce tužky. Nebylo to poprvé v dějinách vesmíru, kdy člověku, ke kterému mluvené slovo přicházelo stejně snadno jako sen, vyschla inspirace v okamžiku, kdy byl postaven tváří v tvář psacímu náčiní a několika linkám na rubu pohlednice.

No to bude pro zatím všechno, brzo napýchu napýšu znova. MÁMA. P.S. Kocour nějak není ve své kůži, asi mu to cizozemsko leží v žaloudku.

"Tak jdeš, Gyto? Magráta už mi startuje koště."

P.P.S. Bábi posílá mnoho pozdravůch.

Stařenka Oggová se s pocitem dobře vykonané práce pyšně narovnala.

Magráta doběhla na kraj návsi a zastavila se.

Opodál se shromáždila velká skupinka vesničanů, kteří si prohlíželi ženu s nohama. Chovali se sice velmi slušně a s porozuměním, ale z nepochopitelného důvodu jí to připadalo o to horší.

"Víte, ono to totiž neletí, dokud se s tím neběží velmi rychle," vysvětlovala, a už když ta slova říkala, uvědomila si, jak nesmyslně musí znít, zvláště když je slyšíte v cizím jazyce, "Myslím, že se tomu říká letmý start."

Zhluboka se nadechla, soustředila se a znovu se rozeběhla.

Tentokrát zabralo. Zazmítalo se jí v rukou. Štětiny se naježily. Podařilo se jí převést ho na neutrál, než s ní smýklo ze země. Jednu věc bylo třeba o koštěti Bábi Zlopočasné říci - patřilo k těm opravdu staromódním, postaveným ještě za dnů, kdy se košťata stavěla tak, aby vydržela, a ne aby je do deseti let prožral červotoč tak, že se rozpadla. To znamenalo, že možná potřebovalo trochu delší čas k nastartování, ale když už jednou chytlo, tak nemarnilo čas a vyrazilo.

Magráta kdysi uvažovala o tom, že se Bábi Zlopočasné pokusí vysvětlit celou složitou symboliku čarodějných košťat, ale pak od toho upustila. Měla nejistý pocit, že by to dopadlo ještě hůř než jejich debata o symbolice májek.

Odlet se trochu opozdil. Vesničané trvali na tom, že jim musí dát na rozloučenou malé dárky, převážně potraviny. Stařenka Oggová pronesla řeč, které sice nikdo nerozuměl, ale po jejímž ukončení všichni zajásali. Silver, který si každou chvilku hlasitě odříhl, se vsunul na své obvyklé místo mezi štětinami Stařenčina koštěte.

Když vzlétly nad koruny pralesa, začal z hradu vystupovat proužek dýmu, který neustále sílil. Nakonec vyšlehly plameny.

"Mám pocit, že tam vidím tančit lidi," řekla Magráta.

"Jo, dělat domácího, to je vždycky dost nevděčná věc," pokývala hlavou Bábi Zlopočasná. "Předpokládám, že byl trochu neochotný, když měl zařídit nějaké ty vnitřní správky, nátěr oken, nebo dokonce opravu střechy. Můj domácí si mého domku nevšiml jedinkrát za všechny ty roky, co tam bydlím," dodala. "Je to ostuda. Á to jsem, prosím, jen ubohá stará ženská."

"A já myslela, že je ten dům váš," užasla Magráta, když se košťata v mírně klínovité formaci pustila pres

prales.

"To ne, akorát už šedesát let neplatí nájem," vysvětlila jí Stařenka Oggová.

"A je to snad moje vina?" odpověděla jí Bábi Zlopočasná. "Moje vina to není. Já byla vždycky ochotná zaplatit." Pak se jí na tváři objevil pomalý, sebevědomý úsměv. "Stačilo, kdyby mi byl o to nájemné řekl," dodala.

Tohle je Zeměplocha, jak je vidět z velké výšky. Mračna se nad ní stáčejí do dlouhých kruhových vzorů.

Z mračen se vynořily tři černé tečky.

"Je mi jasné, proč to cestování nikoho moc neláká. Vždyť je to hrozná nuda. Celé hodiny prales a zase jen prales."

"To je pravda, a my máme ještě to štěstí, že můžeme letět, což je mnohem rychlejší, Bábi."

"Jak dlouho už ostatně letíme?"

"Asi deset minut od té chvíle, co jsi se ptala posledně, Esme."

"Vidíš? Nuda."

"To je tím, že musíme sedět na té násadě, kde se sedí hrozně nepohodlně. Představte si nějaké speciální koště, upravené k letu na velké vzdálenosti. Člověk by se na něm mohl třeba i natáhnout a hodit si šlofíka."

Chvilku o tom všechny tři přemýšlely. "A taky by si tam člověk mohl dát něco dobrého na zub," dodala Stařenka. "Opravdické jídlo, to se ví. S omáčkou. Ne jen tak nějaký studený chlebíček a tak." Experiment v oblasti vzdušného vaření, podniknutý na malém olejovém vařiči, byl urychleně ukončen v okamžiku, kdy hrozilo nebezpečí, že Stařenčino koště chytí plamenem.

"No, myslím, že by se to udělat dalo, kdyby měl člověk opravdu hodně velké koště," uvažovala nahlas Magráta. "Velké třeba jako strom. Pak by jedna z nás mohla řídit a další by vařila."

"Tak to se nikdy nestane," vrtěla hlavou Stařenka. "A víš proč? Jednoduchý. Dokážeš si představit, kolik by nám trpaslíci účtovali za takové koště?"

"To je pravda, ale víš co? Mohly bychom pak vozit lidi, kteří by se rychle potřebovali dostat někam daleko, a dát si to od nich pořádně zaplatit. Víte, kolik lidí má strach z lapků a lupičů...a z mořské nemoci… a co já vím, z čeho ještě?"

"Co ty tomu říkáš, Esme?" nadhodila Stařenka Oggová. "Já budu řídit a Magráta se postará o vaření."

"Jo? A co budu v tom případě dělat já?" obrátila se k ní Bábi Zlopočasná podezřívavě.

"Oh… no… bude tam zapotřebí někoho, kdo přivítá lidi na násadě koštěte a donese jim jejich jídlo," nezaváhala Magráta. "A kdo by jim taky vysvětlil například, co mají dělat, kdyby čáry selhaly."

"No, kdyby čáry selhaly, všichni spadnou na zem a zabijí se," upozornila ji Bábi.

"To je pravda, ale musí tam být někdo, kdo jim řekne, jak to mají udělat," vysvětlovala jí Stařenka Oggová a po straně mrkla na Magrátu. "Určitě by nevěděli, jak se mají zabít, když s létáním nemají žádné zkušenosti."

"A mohly bychom si říkat -" odmlčela se. Na Zeměploše, která se pohybovala na hranici nereálná se často stávalo, že do hlavy, která správně rezonovala, se často vplížily malé částečky reality. To se stalo i teď.

"- Čarodějné aerolinie, ve zkratce ČA, jak se vám tolíbí?"

"Koště letí mžikem, KLM," nedala se zahanbit Magráta, "nebo Pan …air… třeba…"

"Já bych do toho žádné bohy netahala," odfrkla si Bábi.

Stařenka Oggová vrhla na své dvě společnice mírně zlomyslný pohled.

"Taky bychom tomu říkat Létající pann -"

Poryv větru uchopil všechna tři košťata a zatočil s nimi jako s pápeřím. Mezi cestovatelkami nakrátko zavládla panika, ale vzápětí dostaly košťata opět pod kontrolu.

"Samé nesmysly," zabručela Bábi.

"Možná, ale aspoň nám to pomohlo ukrátit si čas," libovala si Stařenka Oggová.

Bábi vrhla nevlídný pohled na zelený koberec hluboko pod nimi.

"K tomu bys lidi nikdy nepřinutila," prohlásila s jistotou. "Jsou to samé nesmysly."

Milý Jasoni a rodino,

na druhé stránce lístku najdete obrázek místa, co tam zamřel nějaký král a taky byl pochřbený, bůhsuď proč. Bylo to ve vesnici, co jsme noclehýrovaly včera. Měly jsme ňáké jídlo, moc fajn, nikdo by neuhádl, že jsou to slimáci, ti s domečkem, jeden šmak. Esme si naložila třikrát, než to zjistila. Potom se chytila s kuchařem a Magrátě bylo celou noc špatně ze žaloudku a taky měla řídký případ s hustým běháním. Vzpomeňte si někdá na svoji milující MAMI. P.S. Kadibudky jsou tady NECHUTNÉ, mají je VEVNITŘ, v domech, to je ta cizozemská HYGEINA.

Uběhlo několik dnů.

V nevelkém tichém hostinci v jakési maličké zemi seděla Bábi Zlopočasná a s podezřením pozorovala sporák přes uličku. U něj stál majitel hostince se zoufalým výrazem člověka, který se sice ještě nepustil do hry, ale už má jistotu, že ať se stane co se stane, on vyhrát nemůže.

"Dobrá a prostá domácí kuchyně," prohlásila Bábi. "Nicovíc nechci. Znáte mě. Já nejsem ten, kdo by si vymýšlel. Jednoduché, pořádné jídlo. Ne samý tuk a koření a kdoví co. Známe to, vy si stěžujete na něco, co máte v hrášku, a nakonec zjistíte, že je to přesně to, co jste si objednali."

Stařenka Oggová si zastrčila ubrousek za límeček šatů a mlčela.

"Jako to místo, co jsme tam byly včera večer," pokračovala neochvějně Bábi. "Jeden by si myslel, že když si objedná obložené chleby, že se může spolehnout na to, že dostane, co si objednal, ne? Tedy… myslím obložené

chleby! Nejjednodušší jídlo na celém světě. Člověk by si myslel, že slušný obložený chléb dokážou udělat i cizozemci. Pch!"

"Jenže oni jim neříkají obložený chléb, Bábi," upozorňovala ji Magráta a jedním okem přitom pozorovala hostinského, který posouval po ohni pánev. "Oni jim říkají… myslím, že jim říkají hlebičky."

"Byly výborné," rozzářila se Stařenka Oggová. "Ty rybičky! Miluju herinka v kyselém nálevu!"

"Jenže si musí myslet, že jsme slepé, když nám dají obložený chleba bez horního chleba," prohlásila Bábi vítězoslavně. "No, ale já jim řekla svoje, to mi věřte. Příště si to po hříchu rozmyslí, než se někoho pokusí ošidit o plátek chleba, který mu po právu náleží!"

"No, to věřím," souhlasila s ní zasmušile Magráta.

"A taky nesouhlasím s tím, aby se těm jídlům dávala všechna ta podivná jména, aby lidi nevěděli, co to vlastně jedí," pokračovala Bábi, která se rozhodla podrobit mezinárodní kuchyni kritice v plném rozsahu. "Mám ráda názvy, které ti rovnou řeknou, o co jde, jako třeba… ti ptáci nebo ten chlap a to… s tím klackem…"

"Sejkory, kuba a přesbidlo," doplnila ji Stařenka nepřítomně. Pozorovala hostinského kutění kolem pánve s určitou nejistou předtuchou.

"Jo, to je ono. Poctivou domácí stravu. Vezměte si například to jídlo, co jsme měly na oběd. Ne že bych chtěla říct, že to nebylo docela dobré," zachovala se Bábi velkomyslně. "Jenže takovým tím cizozemským způsobem. Ale říkali tomu Kviz de Grenuj a kdo má vědět, co to znamená?"

"Žabí nožičky," překládala bezmyšlenkovitě Stařenka.

V té chvíli byla tichá selanka přerušena hlubokým Bábiným nadechnutím a bledě zeleným odstínem, který se začal plížit Magrátě po tvářích.

Stařenka Oggová si uvědomila situaci a její myšlenky se rozběhly rychleji než kdykoliv předtím.

"To ovšem nejsou skutečné žabí nožičky," pospíšila si s vysvětlením. "To je něco, jako když řeknete ‚volské oko', a víte, že je to vajíčko usmažené na pánvi. Prostě takové legrační jméno."

"No, mně to jako moc velká legrace nepřipadá." Bylo vidět, že Bábi se poněkud vzpamatovala. Pak se otočila a vrhla pátravý pohled na lívance.

"Alespoň že umějí udělat slušný lívanec," zabručela. "Jak těm tady říkají?"

"Crap suzzete, myslím," odpověděla jí Stařenka.

Bábi se chystala odpovědět. Pak ale zavřela ústa a s pochmurným zadostiučiněním pozorovala, jak hostinský jídlo dokončil, rozdělil ho na talíře a pokropil něčím z barevné láhve. Přitom obdařil čarodějky úsměvem plným naděje.

"No tak se na to podívejte," zvolala Bábi vzápětí pohoršené. "Teď mu chytily plamenem a on si myslí, že to budeme jíst!"

Možná že by později bylo možno zmapovat cestu tří čarodějek napříč světadílem jednoduchým demografickým průzkumem. Dlouho potom byste možná našli ospalé vesničky ležící v klínu prašných kopců a v nich tiché kuchyně se stěnami ověšenými svazky cibule. Možná že kdybyste tam vstoupili, zjistili byste, že přítomný kuchař sebou netrhá, nepokouší se ukrýt za dveře a neprchá v hrůze, když do kuchyně vkročí někdo cizí.

Drahý Jasoni,

tady už je moc teplejš. Magráta říká, že je to tím, že jsme dál od Středu. Lekrace je v tom, naše peníze jsou tady cizí. Musíš si je vyměnit za jiné peníze, co mají jinou podobu, a podle mě to vůbec nejsou peníze. To jsme ale nechaly na Esme, ona při výměně dostává skvělé výsledky, ani by jeden nevěřil. Magráta mi řekla, že by ráda napsala knihu ‚S jedním tolarem na den kolem Zeměplochy', a nejlepčí na tom je, že je to pořád ten samý tolar, jak to Bábi umí. Esme se už chová jako cizozemec, včera si sundala svoji šávlu, tejď jenom čekám, kdy začne tančit po stolech. Tohle je obrázek jednoho proslůjeného mostu, nebo nějakého takovýho. S láskou MÁMA.

Slunce pražilo do dlažebních kamenů a zvláště na dvorek malého hostince.

"Člověk si jenom těžko představuje," začala Magráta, "že u nás doma je podzim."

"Garkon? Mučo víno, fůrt nos, merči."

Hospodský Stařence nerozuměl jediné slovo, ale byl to dobrosrdečný člověk, který si jistě nazasloužil, aby se mu říkalo garkon, a proto se na Stařenku usmál. Byl by se ovšem pravděpodobně smál na každého, kdo by měl stejně neomezenou kapacitu co do vypitého alkoholu jako Stařenka.

"Já nesouhlasím ani s tím, jak všechny ty stolky a stolečky postaví na ulici," kritizovala Bábi Zlopočasná místní nešvary, i když je třeba přiznat, že v tom tentokrát mnoho zápalu nebylo. Bylo příjemně teplo. Ne že by neměla ráda podzim, naopak, bylo to roční období, na které se opravdu těšila, ale v jejím stáří bylo příjemné vědět, že se odehrává stovky kilometrů odsud a ještě v době, kdy ona tam není. Pod stolem vyspával Silver. Ležel na zádech jako leklá ryba, nohy měl vytrčené k nebi a jen tu a tam se divoce zazmítal, to jak ve spánku honil vlky.

"Tady v Desidrátiných poznámkách se píše," obracela Magráta opatrně zažloutlé stránky, "že v pozdním létě mají ve zdejším kraji tradiční slavnost, při níž vypouštějí do ulic stádo býků a nechávají je běhat sem a tam."

"To by podle mě stálo za to vidět," řekla Bábi Zlopočasná. "A proč to dělají?"

"Proto, aby je mohli mladíci a muži pronásledovat a dokázali tak svou odvahu," vysvětlovala Magráta. "Podle toho, co se tady píše, jim strhávají nějaké kokardy z čela."

Přes Stařenčinu vrásčitou tvář přeběhlo postupně několik výrazů jako změny počasí přes pláň poznamenanou vulkanickou činností.

"To zní nějak divně," prohlásila nakonec, "proč by to dělali?"

"Ona to tady nevysvětluje docela přesně," odpověděla jí Magráta. Obrátila další list. Rty se jí tiše

pohybovaly, když četla dál. "Co znamená .cojones'?"

Odpovědělo jí dvojí pokrčení ramen.

"Poslyš, s tím pitím bys měla začít brzdit, Gyto," ozvala se Bábi, když hospodský před Stařenku Oggovou postavil další láhev. "Já bych nevěřila žádnému pití, které je takhle zelené."

"Ale vždyť tohle není opravdický alkohol," uklidňovala ji Stařenka. "Tady na té vinětě se píše, že je to vyrobené z různých bylin. Pořádný alkohol z bylin nikdy neuděláš. Okoštuj kapku."

Bábi čichla k hrdlu otevřené láhve.

"Voní to jako anýzovka," připustila.

"Tady se píše ‚Absinth', na té láhvi," upozorňovala ji Stařenka.

"Ale to je přece jen jiný název pro pelyněk," usmála se Magráta, která se v bylinkách vyznala dokonale. "Můj herbář říká, ‚zze to na pokazzenj zzaloudek dobré geft, a kdyzz fe bere przed gjdlem, przedchazj to zzaludecnjm tezzkoftem'."

"Tady to máš," prohlásila s převahou Stařenka. "Bylinky. Vždyť on je to vlastně lék." Nalila oběma svým společnicím štědrou dávku. "Jen to tam šoupni, Magráto, trzeba tj po tom trofíku povyroftou prfa."

Bábi Zlopočasná si potajmu rozvázala a povolila boty. Už nějakou chvíli vedla při sama se sebou, jestli si nemá sundat vestu. Asi je všechny tři opravdu nepotřebuje.

"Měly bychom pokračovat v cestě," zabručela.

"Já už mám těch košťat plné zuby," zaškaredila se na ni Stařenka. "Pár hodin na násadě a já měla bum ztuhlý jako preclík."

S očekáváním se podívala na své dvě společnice. "To je cizí slovo pro zadek," poučila je po chvilce. "I když je to zvláštní věc, protože to ‚bum' sice někde znamená zadek, ale jinde zase tulák a tulák se v další zemi řekne tramp, jenže to o kus dál už znamená hobo. Legrační věc, tahle slova."

"To jsem se nasmála," ušklíbla se Bábi.

"Řeka je tady dost široká," uvažovala nahlas Magráta, "a plují po ní velké lodě. Nikdy jsem na takové velké lodi nebyla. Víte, co myslím? Na takové té opravdu velké, co se hned tak nepotopí."

"Co se týče čarodějek, je koště mnohem stylovější," řekla Bábi Zlopočasná, ale naprosto bez přesvědčení. Neměla sice Stařenčiny znalosti mezinárodního anatomického názvosloví, ale některé její části, u nichž by nepřipustila ani to, že zná jejich jména, natož, že je sama vlastní, si velmi citelně stěžovaly.

"Já už takové lodi viděla," zasnila se Stařenka. "Vypadají jako velikánské vory a nahoře mají postavené domy. Tam bys pomalu ani nevěděla, že jsi na lodi, Esme. Hele, co to dělá?"

Hostinský spěšně vyšel z výčepu a rychle začal nosit všechny ty legrační malé stolečky a židle dovnitř. Pak kývl na Stařenku a začal jí něco naléhavým tónem povídat.

"Myslím, že chce, abychom šly dovnitř," řekla Magráta.

"Mně se tady líbí," zavrtěla hlavou Bábi. "MNĚ SE TADY LÍBÍ, DĚKUJI VÁM," zopakovala hostinskému pro případ, že by jí poprvé nerozuměl. Bábin přístup k cizím jazykům byl jednoduchý. Řekněte jim to pěkně pomalu a nahlas a oni už si to nějak přeberou.

"No tak! Okamžitě nám přestaňte brát ten stolek!" vyštěkla na hospodského Stařenka a pleskla ho přes ruce.

Nešťastný muž jim začal něco rozčileně vykládat a ukazoval někam nahoru do ulice.

Bábi s Magrátou upřely na Stařenku pohledy plné očekávání.

"Já mu nerozumím ani slovo," přiznala Stařenka bez mučení.

"ZŮSTANEME, KDE JSME, DĚKUJEME VÁM," prohlásila Bábi rozhodným hlasem. Pohled hostinského se střetl s jejíma očima. Vzdal se. Zamával rukama v bezmocném gestu a zmizel uvnitř.

"Oni si prostě myslí, že si mohou dovolovat, protože jsme ženské," prohlásila Magráta. Diskrétně potlačila říhnutí a znovu pozvedla zelenou láhev. Její žaludek se cítil mnohem lip už teď.

"To máš svatou pravdu. A víte co?" řekla Stařenka Oggová. "Já se včera v noci ve svém pokoji zabarikádovala a můžu vám říct, že se na mě žádný mužský ani nepokusil dobývat."

"Gyto Oggová, někdy jsi jako -" Bábi se zarazila a upřela pohled přes Stařenčino rameno na něco v ulici.

"Po ulici se k nám blíží stádo krav," oznámila svým dvěma společnicím.

Stařenka si otočila židli, aby na krávy dobře viděla.

"To musí být ta veselice s býky, co o ní mluvila Magráta," řekla. "To bude stát za pohled."

Magráta zvedla oči. Z každého okna v prvních a u bohatých domů i v druhých patrech vystrkovaly hlavy chomáče lidí. Jekot trubek, dusot kopyt a zpocená kouřící těla býků se rychle přibližovaly.

"Támhleti lidé se nám smějí" řekla popuzeně Magráta.

Silver se pod stolem pohnul a převrátil se na břicho. Otevřel své zdravé oko, zaostřil na blížící se býky a sedl si. Zdálo se mu, že tohle by mohla být skvělá zábava.

"Smějí se nám?" zamračila se Bábi. Zvedla oči. Ti lidé v oknech opravdu vypadali, jako že se něčím velmi dobře baví.

Oči se jí zúžily.

"Budeme se prostě chovat, jako kdyby se nic nedělo," rozhodla.

"Ale jsou to hrozně velcí býci," ozvala se poněkud nervózně Magráta.

"Ti s námi nemají absolutně nic společného," usekla Bábi. "Nám není vůbec nic do toho, že se pár bláznivých cizozemců rozhodlo chovat se jako praštění, když vidí pár býčků. Tak a teď mi podejte to bylinkové víno."

Pokud si Lagro te Kabona vybavuje události onoho dne, vypadaly podle něj takhle:

Bylo to v den Slavnosti býků. A ty bláznivé ženské tam jen tak seděly a pily absint, jako kdyby to byla voda! Pokusil se je sice dostat dovnitř, ale ta stará, hubená, na něj začala křičet. Tak je nechal být, ale dveře otevřel dokořán - lidé většinou rychle pochopí, co se děje, když uvidí ulicí dusat stádo býků se skloněnými hlavami a skupinou povykujících mladíků a mužů v patách. Ten, komu se podaří získat velkou rudou kokardu připevněnou mezi rohy největšího a nejzuřivějšího býka, si tím vysloužíčestné místo na večerních oslavách a hostině - Lagro se usmál při čtyřicet let staré vzpomínce - připomnělo mu to jeho tehdejší úspěch, a hlavně jistý neformální, téměř tajný, ale velmi příjemný románek s jednou mladou ženou z městečka, který jim vydržel dost dlouho…

A ty bláznivé ženské si jen tak seděly na ulici.

Býk v čele díky tomu poněkud znejistěl. Za normálních okolností by strašlivě zabučel a zahrabal kopytem po zemi, aby se jeho oběti daly nějakým zajímavým způsobem na útěk, ale jeho mozek se teď nebyl s to vyrovnat s oním naprostým nedostatkem zájmu. Jenže to nebyl jeho hlavní problém, tím bylo dalších dvacet býků, kteří se mu už teď snažili vylézt na záda.

Ale i ti přestali být jeho hlavním problémem, protože ta strašlivá ženská, ta celá v černém, najednou vstala, zamumlala na něj něco a plácla ho přímo mezi oči. Pak ta druhá, kulatá, jejíž žaludek měl odolnost a kapacitu pochromované nádrže na vodu, upadla do své židle a začala se strašlivě smát. Nakonec ta mladá - tedy ta, co byla mladší než ty druhé dvě - začala na býky mávat rukama a křičela kšá, kšá, jako kdyby to byly husy!

Pak byla ulice najednou plná rozzuřených býků a křičících zděšených mladých mužů. Jedna věc je pronásledovat úzkými ulicemi městečka stádo zpanikařených býků a druhá zjistit, že se všechna ta rozzuřená zvířata najednou pokoušejí běžet týmiž úzkými uličkami opačným směrem.

Hospodský, který scéně přihlížel z bezpečí okna své ložnice v prvním patře, docela dobře slyšel, jak na sebe ty strašlivé ženské pokřikují. Ta kulatá se pořád smála jako bláznivá a neustále ze sebe vyrážela podivný válečný pokřik, který zněl nějak jako "ZkusještěkoňskéslovoEsme!". Pak ta mladší, která se prodírala mezi splašenými býky, jako kdyby smrt rozdupáním zaživa bylo něco, co se může stát jenom jiným lidem, došla k vedoucímu býku a vzala si kokardu se stejným klidem, s jakým by nějaká stařenka vytáhla své kočce z tlapky trn. Držela ji, jako by nevěděla, co to je nebo co by s ní měla dělat…

Náhlé ticho na býky zapůsobilo. Jejich malé mozky zaplavené krví si uvědomily, že tady něco není v pořádku. Býci upadli do rozpaků.

Naštěstí ty strašlivé ženské ještě toho odpoledne odjely z městečka lodí dolů po řece, hned potom, co ta malá kulatá zachránila svého kocoura. Ten zahnal do kouta sto třicet kilo zmateného hovězího a pokoušel se ho vyhodit do vzduchu a pohrát si s ním.

Ten večer si dal Lagro te Kabona velmi záležet na tom, aby byl ke své stařičké matce co nejhodnější.

V městečku se příští rok slavil Svátek květů a o Slavnosti býků se nemluvilo - už nikdy.

Tedy alespoň ne před muži.

Velké lopatkové kolo bičovalo hnědou vodu řeky do bílé pěny. Hybnou silou plavidla bylo několik trollů, kteří ve stínu vlkého slunečníku šlapali na nekonečném pohyblivém pásu. Ve větvích stromů na vzdálených březích zpívali ptáci. Přes vodu se až k lodi nesla vůně ibišku, která téměř, ale bohužel ne docela, převažovala nad pachem řeky.

"Tak tohle," prohlásila spokojeně Stařenka Oggová, "se mi líbí mnohem víc."

Natáhla se v lehátku na palubě a teď líně otočila hlavu k Bábi Zlopočasné, jejíž obočí se v nesmírném soustředění při čtení setkalo nad kořenem nosu.

Stařenčiny rty se zvlnily v ďábelském úsměvu.

"Víš, jak se tahle řeka jmenuje?" zeptala se.

"Ne."

"Se jmenuje Oldman river."

"Ano?"

Víš, co to znamená?"

"Ne."

"Ten starý řeka, mužský rod," řekla Stařenka.

"Ano?"

Bábi nereagovala.

"No, to už mě u těch cizozemšťanů ani nepřekvapuje," zabručela. Stařenka zklamaně poklesla do lehátka.

"To čteš jednu z Desiderátiných knih, ne?" nadhodila po chvilce.

"Ano," přikývla Bábi. Pak si se vznešeným gestem olízla prst a obrátila list.

"Kam se ztratila Magráta?"

"Šla si zdřímnout dolů do kajuty," odpověděla Bábi, aniž zvedla hlavu.

"Copak, zlobí ji žaludek?"

"Tentokrát je to její hlava. A teď už mlč, Gyto, vidíš, že čtu."

"A o čem?" zajímala se živě Stařenka.

Bábi Zlopočasná si těžce povzdechla a položila si prst na stránku, aby neztratila místo, kde skončila.

"O tom místě, kam jedeme," odpověděla. "O Genově. Desideráta tady píše, že je de-ka-dent-ní."

Úsměv z tváře Stařenky Oggové nezmizel.

"Jo?" řekla. "A to je dobře, ne? Já ještě nikdy ve městě nebyla."

Bábi Zlopočasná na chvíli přestala číst. Stejně už nějakou tu minutu uvažovala. Ani zdaleka si nebyla jistá významem slova "dekadentní". Zatím vyloučila možnost, že by to znamenalo "mající deset zubů", protože podle toho

by nakonec Stařenka byla "unidentní". Ať už to znamenalo cokoliv, bylo to něco, co Desideráta považovala za nutné zapsat. Bábi Zlopočasná knihám jako zdroji informací zásadně nedůvěřovala, ale věděla, že tu a tam se tomu nevyhne, a teď ještě navíc neměla na výběr.

Měla jakýsi nejasný dojem, že "dekadentní" má něco společného s tím, že se celý den neroztáhnou závěsy na oknech.

"Taky tady píše, že je to město umění, rozumu a kultury," pokračovala Bábi.

"To znamená, že se tam budeme cítit jako doma," libovala si Stařenka.

"Je mimo jiné proslulé i krásou svých žen," poskytla jí Bábi dobrovolně další informaci.

"Zapadneme tam jedna radost." Stařenka byla živoucí zosobnění sebedůvěry.

Bábi opatrně otočila další list. Desideráta věnovala velkou pozornost různým událostem na celé Ploše. Na druhé straně však nepsala pro čtenáře, ale jen a jen pro sebe, takže její poznámky byly občas poněkud kryptické a představovaly spíše jakési aides memoire než souvislé popisy.

Bábi četla: "L. tejďkom vládne městu jako šedivá eminenc, síla ukrytá ve stínu trůnu, a říká se, že baron S. byl zabitý. Utopený v řece. Nebyl to dobrý chlap, ale těžko tak zlý jako L., páč ona říká, že chce uďát v městě Kouselné království, Šťastné a Mýromilované místo. A lidi ajť dělají co dělají, ohlížejí se po špijónech, co má L. na každém rochu, a nikdo si netrofá nic říct, protože kdo by si trofnul mluvit proti zlu, které někdo dělá ve jméně Štěstí a Mýru? Všude v ulicích je klid a sekery sou nabroušené. Ale P. je alespoň prosátím v pezpečí. L. s ní má svoje plány. A paní G., co byla baronova amour, se ukrývá v močálech a bojuje s L. bahenními kously, ale nemůžeš bojovat se zrcadlovou magií se všemi těma jejími otrazy."

Sudičky chodí ve dvojicích, někdy i po třech, to Bábi věděla. Takže to byla Desideráta… a L… Ale kdo je ta osoba v močále?

"Gyto?" řekla Bábi.

"Cosetojak?" odpověděla jí Stařenka, která mezitím začala dřímat.

"Desideráta tady říká o jedné osobě, že byla amour jiné osoby."

"To bude asi metyfór," děla zkušeně Stařenka Oggová.

"Aha," zabručela Bábi nepřátelsky, "zase jedna z těch věcí."

"Jenže nikdo nemůše zastavit Mardi Gras," četla Bábi dál. "Jestli by někdo něco uďál, muselo by to být o Samedi Nuit Morte, v té poslední noci karnevalu, v té noci, co je napůl mezi Živými a Mrtvými, když magie zaplaví ulice města. Jestli je L. sránitelná, tak je to tu noci, páč ten karneval zozobňuje všecko, co nenávidí…"

Bábi Zlopočasná si stáhla klobouk do očí, aby ji neoslňovalo sluníčko.

"Potom tady píše, že se ve městě každý rok pořádá karneval," řekla. "Říkají tomu Mardi Gras."

"To znamená Tučný oběd," přikývla se samozřejmým výrazem mezinárodní lingvistka Stařenka Oggová. "Garkon! Etcetera gross mint tulip avec petit miska de buráky, bardzo děkan!"

Bábi Zlopočasná zavřela knihu.

Nikomu jinému by to nepřiznala, a už vůbec ne jiné čarodějce, ale čím víc se blížily ke Genově, tím menší byla její sebedůvěra.

V Genově čekala Ona. Po všech těch letech! A dívala se na ni ze zrcadla! Smála se!

Slunce pražilo. Pokoušela se mu vzdorovat. Jenže dřív nebo později stejně podlehne a bude to muset vzdát. Nastane čas vysvléct si další vestu. Stařenka Oggová chvíli seděla a vykládala si karty na příbuzné, ale pak zeširoka zažívala. Patřila k čarodějkám, které kolem sebe měly rády ruch a spoustu lidí. Stařenka Oggová se začínala nudit. Byla to velká loď, podobná ze všeho nejvíce plovoucímu hostinci, a Stařenka si byla jistá, že se tady jistě najde nějaká vzrušující zábava.

Nenápadně odložila svůj vak na lehátko, a pak se ho vypravila hledat.

A trollové se pachtili dál.

Když se Bábi Zlopočasná probudila, leželo už tlusté kulaté a rudé slunce hodně nízko. S provinilým výrazem, který ukryla pod okrajem klobouku, se rozhlédla kolem. Usnout během dne - to dělaly jen staré ženské a Bábi Zlopočasná byla stará ženská, jen když to vyhovovalo jejím záměrům.

Jediný, kdo ji pozoroval, byl Silver, který ležel stočený na Stařenčině lehátku. Upíral na ni zdravé oko, ale tenhle pohled nebyl ani zdaleka tak strašný jako pohled jeho druhého oka potaženého mléčně bílou blankou.

"Jen jsem si promýšlela další taktiku," zabručela pro všechny případy.

Zavřela knihu a vydala se do své kajuty. Byl to velmi stísněný prostor. Některé kajuty byly pravděpodobně větší, ale po všem tom bylinkovém víně a v tom hrozném teple neměla Bábi jedinou chuť použít Vliv, aby takovou velkou kajutu dostala.

Na úzkém lůžku, přišroubovaném ke stěně, seděly v pochmurném mlčení Magráta se Stařenkou. "Tak bych si dala něco na zub," prohlásila Bábi. "Cestou sem jsem cítila nějakou omáčku, takže myslím, že bychom se měly zajít podívat, jak tady vaří. Co vy na to?"

Obě její společnice dál zarytě zíraly do podlahy. "No, v nejhorším máme pořád ještě dýně," řekla nakonec Magráta. "A vždycky je tady trpasličí chleba."

"Trpasličí chleba je tady vždycky," přikývla Stařenka mechanicky. Zvedla hlavu a Bábi spatřila něco, co dlouho nepamatovala. Stařenka se styděla a její tvář byla plná rozpaků.

"Hm, teda, Esme… totiž to… víš, ty peníze…"

"Mluvíš o těch penězích, co jsme všechny daly dohromady a svěřily ti je do úschovy, protože jsi tvrdila, že tvoje bombarďáky jsou nejbezpečnější místo na světě?" upřela na ni pátravý pohled Bábi. Měla dojem, že rozhovor

začal podobně, jako když se odněkud z vysokého svahu skutálí několik očividně neškodných oblázků, které však signalizují sesuv laviny.

"Jo, to jsou ty peníze, co o nich mluvím…"

"Ty peníze ve velkém koženém sáčku? Ty, ze kterých jsme chtěly něco ušetřit, a proto jsme se dohodly, že z nich budeme utrácet velmi opatrně a opravdu s rozmyslem?" naklonila se k ní Bábi.

"No, víš… podívej… ty peníze…"

"No? Tak ty peníze…" zamračila se na ni významně Bábi.

"…tak ty jsou pryč."

"Někdo ti je ukradl?"

"Ona hrála hazardní hry" nevydržela to už dál Magráta a v jejím hlase se chvěla posvátná hrůza. "S mužskýma!"

Já jsem nehrálal To nebyl žádný hazard!" ohradila se prudce Stařenka. "Já nikdy nehraju! Oni ty karty vůbec neuměli! Taky jsem bůhví kolik her vyhrála.."

"Ale peníze jsi prohrála," nespouštěla z ní pohled Bábi.

Stařenka Oggová sklopila oči a něco zamumlala.

"Cože?"

"No, řekla jsem, že jsem je vyhrála skoro všecky," odpověděla neochotně Stařenka. "No a taky jsem si říkala, rozumíš, že by se nám hodily nějaké peníze navíc, když jedeme do města, a tam se, panečku, utrácí! Vždycky jsem byla dobrá, když přišlo na Mordýřovu sudou a…"

"Takže ses rozhodla sázet vysoko," přikývla Bábi unaveně. "A pak měli najednou štěstí všichni, jenom ty ne, že?"

"Bylo to děsné," přikývla Stařenka.

"Hmm."

"No, ale to není žádné hraní,"hájila se Stařenka, se nezdálo, že by to bylo hraní. Když jsme začali hrát, hráli jako ponocní. To přece není žádný hazard, hrát s někým, kdo to neumí. To dá rozum."

"V tom váčku bylo skoro čtrnáct tolarů," řekla Magráta, "a to nepočítám ty cizozemské peníze."

"Hmm."

Bábi Zlopočasná si sedla vedle Stařenky na postel a chvilku zamyšleně bubnovala prsty na pelest. V očích měla nepřítomný pohled. Slova "falešný hráč" na její stranu hor Beraní hlavy nikdy nedorazila. Lidé tam byli přátelští, poctiví a přímí, a kdyby přistihli podvodníka, jednoduše a klidně by mu přitloukli ruku ke stolu podkovákem a nikdo by se ho neptal, jak mu říkají. Jenže lidská povaha je všude stejná.

"Ty se moc nezlobíš, Esme, viď, že ne?" zeptala se po chvíli s nadějí Stařenka.

"Hmm."

"Myslím, že nové koště si budu moct pořídit dost brzo potom, co se vrátíme domů."

"Hm… cože?"

"Když prohrála všechny peníze, vsadila své koště," vykulila na Bábi triumfálně oči Magráta.

"A zbyly nám vůbec nějaké peníze?" zeptala se Bábi.

Po pečlivé prohlídce všech kapes a nohavic spodního prádla se na stolku objevil necelý půltolar v drobných.

"Dobrá," přikývla Bábi. Shrábla mince do dlaně. "To by mělo stačit. Tedy alespoň do začátku. Kde jsou ti chlapi?"

"Co chcete dělat?" zeptala se Magráta.

"Půjdu si zahrát karty," odpověděla jí Bábi.

"To nemůžete udělat!" vyskočila Magráta, která dobře rozpoznala záblesk v Bábině oku. "Vy chcete použít čáry, abyste vyhrála! Nesmíte použít kouzla k tomu, abyste vyhrála! Nesmíte ovlivňovat zákon náhody! To je špatné?

Loď, to bylo prakticky malé plovoucí městečko a v teplé letní noci se nikomu moc nechtělo zdržovat v dusném podpalubí. Plochá paluba lodi byla zaplněna skupinkami trpaslíků, trollů a lidí, kteří se líně pohybovali sem a tam mezi nákladem. Bábi Zlopočasná se mezi nimi proplétala s obratností užovky a mířila přímo k velkému salonu, který se táhl prakticky po celé délce nástavby. Zevnitř se ozývaly zvuky hlučného veselí a rozmařilé nálady.

Říční lodě byly nejrychlejší a nejpohodlnější způsob dopravy na celé stovky kilometrů. Jak by jistě řekla Bábi, našla se na nich vždycky velmi podezřelá sebranka, a když se blížil Tučný oběd, byly doslova nabity určitým typem lidí, kteří neinklinovali k poctivému životu, spíše naopak.

Vešla do salonu. Náhodný divák by mohl dojít k závěru, že dveře do salonu jsou kouzelné. Bábi Zlopočasná si po palubě vykračovala jako vždycky - rázným, rychlým a pružným krokem. Jakmile prošla dveřmi, změnila se náhle v sehnutou stařenku, která tak tak vlekla nohy a vypadala uboze, že jen to nejčernější srdce mohlo zůstat při tom pohledu nepohnuto.

Pomalu se došourala k baru a tam se najednou zastavila. Za barem totiž viselo největší zrcadlo, jaké kdy v životě viděla. Chvíli ho upřeně pozorovala, ale zdálo se, že je celkem bezpečné. Pomyslela si, že to prostě bude muset riskovat.

Nahrbila se ještě o něco víc a oslovila barmana.

"Sorry mohér, molo dyje člověk," začala.

"Co pro tebe můžu udělat, stará?" ucedil barman koutkem úst.

Bábina grimasa stařecké imbecility zakolísala opravdu jen na zlomeček vteřiny.

"Oh… vy mně rozumíte?" zeptala se.

"U nás na lodi se najde často podezřelá sebranka," odpověděl jí barman.

"No, víte, napadlo mě, jestli byste nebyl tak laskavý a nemohl mi půjčit balíček těch obrázků, co se jim říká karty," požádala ho třaslavým hlasem Bábi.

"Chcete si zahrát Starou pannu, co?" ušklíbl se barman.

V Bábiných očích se na okamžik mrazivě zablesklo, ale pak, s přemáháním téměř nadlidským, odpověděla: "Ne, ne, jenom si chci vyložit Pasiáns, mladíku. Ráda bych se to jednou opravdu naučila."

Zašmátral pod pultem a hodil jí paklík umaštěných karet.

Poníženě mu poděkovala a odšourala se k malému stolku ve stínu, kde si jen tak namátkou obrátila několik karet lícem nahoru, rozložila je po leštěné desce stolku, plné koleček od sklenic, a se soustředěným výrazem na ně zírala.

Uběhlo snad jen několik minut, když se jí na rameno položila přátelská ruka. Zvedla hlavu a zírala přímo do přátelské, upřímné tváře muže, kterému by každý člověk s radostí půjčil peníze. Když se muž usmál, zablýskl mu v ústech zlatý zub.

"Odpusťte, matičko," prohlásil muž, "ale mí přátelé a já -" rukou pokynul k několika ještě poctivějším tvářím u nedalekého stolu, "bychom se cítili mnohem lépe, kdybyste se k nám připojila. Pro ženu může být velmi nebezpečné, když na lodi cestuje sama."

Bábi Zlopočasná se na něj usmála neméně přátelsky a udělala neurčité gesto ke kartám.

"Víte, já nikdy nevím, jestli ta čísla platí víc než ty obrázky, nebo naopak. Tolikrát už mi to někdo vysvětloval, a já to vždycky zapomněla. Jednou určitě zapomenu vlastní hlavu!"

Všichni se zasmáli. Bábi se pomalu přešourala k druhému stolu. Sedla si na volnou židli, která čirou náhodou stála tak, že ten, kdo si na ni sedl, měl přímo za pravým ramenem zrcadlo.

Usmála se pro sebe a pak se s očividnou dychtivostí naklonila kupředu.

"Takže kdo mi řekne," nadhodila, "Jak se ta hra hraje?"

Všechny čarodějky jsou velmi citlivé na děje a zákonitosti příběhů. Cítí je stejně jako člověk koupající se v malém jezírku cítí pohyb proplouvajícího pstruha.

Když někdo ví, jak příběhy fungují, má bitvu téměř vyhranou.

Tak například, když si nějaký očividný prosťáček sedne ke karetnímu stolku se třemi zkušenými falešnými hráči a řekne: "Vysvětlili byste mi, jak se hraje tahle hra?" pak se budou brzo dít věci, které zatřesou společností tak, že někomu vypadnou i falešné zuby.

Magráta se Stařenkou Oggovou seděly bok po boku na lodním lůžku. Stařenka nepřítomně drbala Silvera na břiše a Silver spokojeně předl.

"Mohla by se dostat do ošklivého maléru, kdyby použila čáry, aby vyhrála," řekla Magráta. "A víš, jak nerada Bábi prohrává," dodala.

Bábi Zlopočasná opravdu příliš prohrávat neuměla. Podle jejího názoru byly prohry něco, co se může stát jen někomu jinému.

"To je to její ego," řekla Stařenka Oggová. "Každý jedno má. Ego. A ta? Ta má ego jako hrom. No, ale mít velké ego, to samozřejmě patří k tomu, když je někdo čarodějkou."

"Ona je určitě rozhodnutá použít magii," řekla Magráta.

"Je to pokoušení Osudu, používat magii ve hře náhody," přikývla Stařenka Oggová. "Šidit - to je v pořádku. Tedy, víš jak to myslím, švindlovat může každý. Ale užívat magii - no, to je pokoušení Osudu."

"Ne. Osud ne," řekla zachmuřeně Magráta.

Stařenka Oggová se otřásla.

"Pojďme," řekla Magráta. "Musíme jí v tom zabránit."

"To je to její ego," pokývala znovu Stařenka bezmocně hlavou. "Strašná věc, tohleto velké ego."

"Já mám," řekla Bábi opatrně, "tři obrázky takových těch jako králů a pak tři obrázky těch jako jedniček s písmenem A."

Všichni tři muži se rozzářili a navzájem na sebe vesele pomrkávali.

"To je Trojnásobný mord!" prohlásil ten, který Bábi přivedl ke stolu a který se jmenoval pan Frank.

"A to je dobrá karta, že?" zeptala se nejistě Bábi.

"To znamená, milá paní, že jste zase vyhrála!" Pan Frank k ní přistrčil hromádku drobných mincí.

"Božíčku," vydechla si šťastně Bábi. "To znamená, že už mám… kolik to vlastně je dohromady… skoro pět tolarů?"

"Já tomu prostě nerozumím," řekl pan Frank. "To musí být to zázračné štěstí začátečníka, co?"

"Jestli to takhle půjde dál," řekl jeden z jeho společníků, "budou z nás za chvilku žebráci."

"Nakonec z nás stáhne kůži zaživa, haha," připojil třetí. "Haha."

"Já si myslím, že bychom toho měli nechat, dokud je čas," řekl pan Frank. "Haha."

"Haha."

"Haha."

"Počkejte, já bych ráda hrála ještě chvíli," rozhlédla se po nich Bábi dychtivě. "Právě tomu začínám rozumět."

"No, ale je pravda, že by od vás bylo poctivé dát nám příležitost vyhrát alespoň něco nazpět, haha," řekl pan Frank. "Haha."

"Haha."

"Haha."

"Haha. Co takhle zahrát si o půl tolaru? Haha?"

"No, já myslím, že dáma, které takhle přeje štěstí, by si mohla vsadit i celý tolar," řekl třetí muž.

"Haha!"

Bábi se podívala na hromádku drobných, které měla před sebou. Chvilku se tvářila nejistě a pak - to na ní všichni tři hráči snadno poznali - si uvědomila: Kolik můžu prohrát, když mi tak krásně jde karta?

"Ano!" přikývla odhodlaně. "Vsázím tolar!" Pak najednou zčervenala. "Ale že je to hrozně vzrušující, Co říkáte!"

"To tedy ano," řekl pan Frank. Pak si přitáhl balíček karet.

Najednou se ozval ohlušující třeskot. Všichni tři muži užasle zírali směrem za bar, kde se z obrovského rámu řinul na podlahu proud střepů.

"Co se stalo?"

Bábi pana Franka počastovala starosvětsky milým úsměvem. Ani se neohlédla.

"Řekla bych, že tomu mladíkovi za barem musela vyklouznout z ruky ta sklenice, kterou právě leštil, a vletět rovnou do zrcadla. Doufám, že to nebude muset uhradit ze svého platu, chudák malý."

Trojice mužů si vyměnila pohledy.

"Tak se do toho dejme," prohlásila dychtivě Bábi, já už mám svůj tolar připravený."

Pan Frank si poněkud nervózně změřil prázdný rám za barem. Pak ale pokrčil rameny.

Jenže tenhle jeho pohyb zřejmě způsobil, že se mu někde něco uvolnilo. Ozvalo se tlumené kovové cvaknutí, jako když sklapne pastička na myši. Pan Frank zbledl a sevřel si levou rukou pravý rukáv. Bylo ale pozdě, protože mu z něj vyklouzlo malé kovové zařízení, samá pružina a zohýbaný kovový pásek, a dopadlo na zem. V důmyslných malých čelistech v něm vězelo pikové eso.

"Hopla," poznamenala Bábi.

Magráta nahlížela kulatým oknem do salonu.

"Co dělá teď?" zasykla jí Stařenka do ucha.

"Znovu se tak přátelský usmívá," odpověděla Magráta.

Stařenka Oggová smutně potřásla hlavou. "Ego," povzdechla si.

Bábi Zlopočasná hrála karty tím způsobem, který by přivedl většinu hráčů v celém vesmíru k naprostému šílenství.

Držela karty ve svislé řadě v obou rukou, a to těsně před očima. Okraje karet vyčuhovaly jeden nad druhým sotva o několik milimetrů. Zírala na ně tak upřeně, jako by je vyzývala, jen ať si na ni něco dovolí. A během hry z nich spouštěla oči, jen když pozorovala, jak se rozdává.

Všechno jí trvalo strašlivě dlouho. A nikdy ani v nejmenším neriskovala.

Po pětadvaceti minutách prohrála jediný tolar a pan Frank se začal potit. Bábi už ho třikrát ochotně upozornila, že se spletl a asi nešťastnou náhodou rozdal některé karty zespoda balíčku, a pak si také barmanovi řekla o nové karty, protože "koukněte se, tahle má tady vzadu takové malé značky".

Ale nejhorší ze všech byly ty její oči. Pan Frank dvakrát složil pěkný Trojnásobný mord jenom proto, aby zjistil, že ona nemá v ruce nic víc než mizerný Ukradený pytel. Potřetí si byl jistý, že už přesně ví, jak na ni, začal přisazovat a vběhl i se svou krásnou Jednobarevnou pětkou do čelistí Pětinásobného mordu, který ta baba musela budovat už od začátku kola. A pak - klouby obou zaťatých rukou mu zbělely - ta stará rachomejtle řekla: "Já jsem zase vyhrála? Se všemi těmi nízkými kartami? Hošku - že já mám ale štěstí!"

Při dalším kole si při prohlížení karet začala tiše pobrukovat. Za normálních okolností by jejich trojice něco takového jen přivítala. Ti, co si nervózně poklepávají na zuby, zvedají užasle obočí, mnou si rozpačitě uši nebo se spokojeně usmívají - to byly pro člověka, který se vyznal, peníze tak jisté, jako kdyby je už měl uložené v ponožce pod matrací. Jenže tahle dojemná babka byla čitelná jako kus černého uhlí. A to její pobrukování, to bylo… vemlouvavě neodbytné. Člověk brzo zjistil, že se po ní tu melodii pokouší opakovat. Trnuly po ní zuby. A vzápětí už jste jenom bezmocné pozorovali, jak vykládá mizernou Chycenou pětku vedle vašeho ještě ubožejšího Dvojitého mordu a říká: "Cože? To už jsem zase vyhrála?"

Pan Frank si zoufale snažil vzpomenout, jak se hrají karty bez toho důmyslného zařízení, které mu vypadlo z rukávu, velkého zrcadla a poznačených karet. A při pobrukování, které v něm budilo stejný pocit jako skřípění nehtu po okenní tabuli.

Zdálo se, že to ta baba pořád ještě hraje jen tak odhadem, ne že se to naučila.

O hodinu později vyhrávala čtyři tolary, a když v jedné chvíli prohlásila "jsem já to ale šťastná holka", prokousl si pan Frank jazyk.

A pak dostal přímo do ruky Královský mord. Pravděpodobnost, že by někdo měl vyšší sestavu karet než Královský mord, prakticky neexistovala. Takovou kartu dostanete - jednou či dvakrát v životě.

Ona pasovala! Ta stará čarodějnice odhodila karty! Oželela jediný prašivý tolar, který měla v banku, a pustila hru!

Magráta znovu opatrně nahlédla do okna.

"Co se tam děje?" strkala do ní Stařenka.

"Teď všichni vypadají hrozně rozzlobeně."

Stařenka si sundala klobouk a vytáhla z něj dýmku. Zapálila si ji a sirku hodila obloukem přes palubu. "Aha. Tak to si bude pobrukovat, dej na mě. Umí si hrozně protivně pobrukovat, naše Esme, jé-jej!" Stařenka vypadala

spokojeně. "Už si začala třepat prstem v uchu?"

"Nic takového zatím nevidím."

"Nikdo si nedovede čistit ucho tak jako Esme."

Teď se baba začala rýpat v uchu!

Prováděla to velmi decentně, jako pravá dáma, a přitom si ta stará vykopávka jistě ani neuvědomovala, že něco takového dělá. Prostě a jednoduše si každou chvíli strčila malíček do ucha a zakvedlala s ním sem a tam. Vydávalo to zvuk, jako když křídujete malé kulečníkové tágo.

Bylo strašné, jak něco takového dokáže člověka odvést od těch správných myšlenek. Ke konci už byli všichni tři muži napůl šílení.

A ona zase vypadla ze hry! A jemu trvalo více než pět minut, než dal dohromady mizerný Dvojitý mord!

"Vzpomínám si," ozvala se po chvíli Stařenka Oggová, jak u nás byla Esme jednou na návštěvě. Bylo to tenkrát při oslavách korunovace krále Verence. Hráli jsme s dětmi Hoň souseda uličkou! o šestáky. Obvinila tenkrát Jasoňova nejmladšího, že švindluje, a ještě celý týden potom trucovala."

"A švindloval?"

"To bych řekla, že jo!" rozzářila se Stařenka pyšně. "Potíž s Esme je v tom, že ona neumí prohrávat. No, taky nikdy neměla příležitost se v tom pocvičit."

"Lobsang Kol-Ike říká, že člověk občas musí prohrát, aby pak dosáhl vítězství," přikývla Magráta.

"To mi připadá jako pěkná pitomost," ušklíbla se Stařenka. "To je sen-buddhismus, co?"

"Ne. To jsou ti, co říkají, že člověk, který chce zvítězit, na to potřebuje mnoho peněz," zavrtěla hlavou Magráta. "Ten však, kdo kráčí stezkou Škorpiona, ví, že jediný způsob, jak zvítězit, jest prohrát každý boj s výjimkou toho posledního. Používáš sílu nepřítele proti němu samotnému."

"Cože? To ho jako třeba přinutíš, aby praštil sám sebe, nebo co?" zavrtěla Stařenka nechápavě hlavou. "To je mi pěkný blábol."

Magráta se zamračila.

"Co ty o tom víš?" řekla s nezvyklou ostrostí.

"Cože?"

"No, abys věděla, já už toho mám dost!" pokračovala Magráta. "Já se alespoň pokouším naučit něco nového! Já se nepotuluju sem a tam, nezastrašuju lidi a nejsem v jednom kuse nenaložená!"

Stařenka si vytáhla dýmku z úst.

"Já nejsem nenaložená," řekla mile.

"Já taky nemluvila o tobě!"

"Podívej, Esme byla vždycky tak trochu nenaložená," připustila Stařenka. "U ní je to prosté docela přirozené."

"A opravdovou magii téměř neprovozuje. K čemu to je, když je někdo čarodějkou, a přitom magii vůbec nepoužívá? Proč třeba nepoužívá magii k tomu, aby pomáhala lidem?"

Stařenka na ni zamžourala obláčkem tabákového dýmu.

"Možná proto, že ví, jak dobrá v té magii je, řekla bych," odpověděla. "Podívej, já ji znám už strašně dlouho. Znala jsem celou jejich familii. Všechny Zlopočasné byly v magii dobré, dokonce i někteří mužští. Mají v sobě dědičný dar magie. Jenže ono je to na druhou stranu tak trochu i prokletí. Víš… ona si myslí, že magií se lidem příliš pomoct nedá, alespoň ne správně. A je to pravda."

"No ale k čemu to potom - ?"

Stařenka si prohrábla hlavičku dýmky sirkou.

"Poslyš, matně si vzpomínám, že když tenkrát byla ve vaší vesnici ta epidemie," začala Stařenka zeširoka, "přišla tam Esme sama od sebe a pomáhala, kde mohla, co? Stála na nohou čtyřiadvacet hodin denně. Nepamatuju si, že by odmítla pomoct někomu, kdo byl nemocný nebo v nouzi a pomoc potřeboval. A taky vím, že to občas byly moc ošklivé případy, kterých by se většina lidí štítila. A vzpomeň si, jak to bylo, když tenkrát z hor přitáhl ten obrovský ošklivý troll, co bydlí pod Přelomenou horou. Sháněl pomoc, protože jeho žena se necítila dobře, všichni po něm házeli kamení a nadávali mu, a byla to zrovínka Esme, kdo se sebral, šel s ním a pomohl tomu dítěti na svět. Jo… a když pak starý Drátěnka Skokahup házel kamení po Esme, netrvalo dlouho a v noci mu něco tajemně rozšlapalo stodolu a všechny kůlny. Ona vždycky říká, že lidem kouzlama nepomůžeš, ale můžeš jim pomoct vlastním sádlem. To jako tím, že pro ně něco opravdu uděláš, tak to myslí."

"No, já přece netvrdím, že je to nějaká protivná, nesnášenlivá ženská -"začala Magráta.

"Pch! Tak to já zas tedy ano! To bys musela ujít pěkný lán světa, abys našla protivnější ženskou, než je Esme," prohlásila rezolutně Stařenka Oggová, "a mně to můžeš věřit. Ona o sobě naprosto přesně ví, co je zač. Narodila se hodná a dobrá, a jí se to prostě nelíbí."

Stařenka si vyklepala dýmku o lodní zábradlí a obrátila se zpět k oknu do salonu.

"Když chceš Esme porozumět, musíš pochopit jednu věc, děvče," pokračovala Stařenka. "Ona má nejen velké ego, ale taky dokonalou hlavologii a psycholologii. Jsem zatraceně ráda, že mě něco takového nepotkalo."

Bábi už vyhrávala dvanáct tolarů. Jakákoliv jiná činnost v salonu utichla. Teď tady bylo slyšet jen tiché šplouchání lopatkového kola na zádi a hlášení hloubkoměřiče na přídi.

Bábi vyložila Trojnásobný mord a vyhrála dalších pět tolarů.

"Co myslíš tou ‚psychologii'?" zeptala se Magráta. "To sis přečetla v nějaké knize?"
Stařenka jí nevěnovala pozornost.
"Teď dávej pozor, jak přitvrdí," řekla, když nahlédla oknem do salonu. "Když si odbyla ucho, začne si tiše, jen tak pro sebe, dělat takové to ‚c,c,c - c,c,c'.
Tak to většinou znamená, že má za lubem něco ošklivého."

Pan Frank zabubnoval prsty po stole, uvědomil si ke své hrůze, že to dělá, a aby zakryl svůj zmatek, nakoupil tři nové karty. Jak se zdálo, ta stará škatule si ničeho nevšimla.
Upřel oči do nové sestavy v ruce.
Odvážil se vsadit dva tolary a vyměnil si jednu kartu.
Znovu se opatrně podíval do karet.
Jaká je tady pravděpodobnost, že by člověk dostal Královský mord dvakrát v jediném dni?
Důležité je nezpanikařit.
"Já myslím," slyšel říkat sám sebe, "že bych si troufl přihodit dva další tolary."
Rozhlédl se po svých společnících. Jeden po druhém poslušně složili karty.
"No, to tedy nevím," odpověděla mu Bábi, která očividně mluvila ke svým kartám. Znovu si vyčistila ucho. "C,c,c. Jakže tomu říkáte, když chcete přidat nějaké peníze, protože si myslíte, že máte dobrou kartu?"
"Říkáme tomu ‚zvednout'," odpověděl jí pan Frank a klouby na rukou mu zbělely.
"No, tak já bych to tedy zvedla. O pět tolarů, asi."
Panu Frankovi se pod stolem rozklepala kolena.
"Dorovnávám a zvyšuju o dalších deset tolarů!" vyrazil ze sebe rychle.
"To bych si taky troufla," prohlásila Bábi s očima upřenýma do karet.
"Já přidám ještě dalších dvacet tolarů!"
"Já - " zabreptala Bábi, která se najednou, jak se zdálo, cítila zaskočená náhlým obratem situace, "- já můžu přidat… skoro nové koště."
Je pravda, že v tom okamžiku panu Frankovi zazvonil kdesi hluboko v podvědomí malý poplašný zvoneček, ale on už se přece plným tryskem hnal nezadržitelně k vítězství.
"Platí!"
Rozložil karty po stole.
Dav užasle vydechl.
Začal k sobě přitahovat bank.
Na zápěstí se mu sevřela šlachovitá Bábina ruka.
"Ještě jsem nevyložila svoje karty," řekla s koketním výrazem.
"To ani nemusíte," odsekl jí pan Frank. "Tuhle kartu těžko přebijete, madam."
"Ale existuje ještě jedna vyšší karta, ne? Myslím, že se jmenuje Zamordovaný mordýř, já to alespoň slyšela."
Zaváhal.
"Ale to… to byste musela mít postupku z devíti karet v jedné barvě," zahuhlal a ponořil pohled do nezbadatelných hlubin jejích očí.
Bábi se narovnala.
"Víte," řekla upjatě, já si myslela, že mám nějak moc těch černých lístečků. To je dobře, ne?"
Jediným pohybem rozprostřela karty po stole. Přihlížející dav tiše zahýkal údivem.
Pan Frank se divoce rozhlížel kolem.
"To bylo skvěle provedeno, madam," prohlásil jakýsi starší gentleman. Z davu se ozval nadšený aplaus. Dav byl velký a nevyzpytatelný.
"Ehm… tedy… to jistě," vypravil ze sebe pan Frank. "Ano… opravdu skvělá práce. Madam, jste opravdu velmi nadaná žačka, učíte se opravdu rychle, viďte?"
"Rychleji než vy. Dlužíte mi pětapadesát tolarů a koště," usmála se na něj Bábi s andělskou nevinností.

Když vyšla ze salonu, Magráta se Stařenkou už na ni čekaly.
"Tady máš svoje koště," vyštěkla, sotva prošla dveřmi. "A doufám, že máte zapakované věci, protože opouštíme loď."
"Proč?" nechápala Magráta.
"Protože, jen co se situace trochu uklidní, začnou nás hledat jistí muži."
Poslušně za ní cupitaly do kajuty.
"Nepoužívala jste magii?"
"Ne."
"A švindlovalas?" Stařenka naklonila hlavu zvědavě ke straně.
"Ne, stačila mi hlavologie," odpověděla jí Bábi.
"Kde ses takhle naučila mastit karty?" zeptala se Stařenka s obdivem.
Bábi se zastavila. Obě do ní zezadu narazily.
"Pamatuješ si, jak vloni v zimě onemocněla Babička Stěhovalová? Tenkrát na tom byla moc špatně, takže jsem u ní vysedávala celý měsíc noc co noc."
"Jo, to pamatuju."
"No, tak kdyby sis celý měsíc po nocích rozdávala Mordýřovu sudou s někým, kdo má u svého vnitřního

zraku pohyblivou sítnici, taky by ses to naučila," uzavřela Bábi svůj výklad.

Drahý Jasoni a všichni,

co si nejvíc ušijete v cizozemských krajích, je smrad, já už je umím dokonale poznat od sebe. Esme na každého křičí, já myslím, že ona si myslí, že oni jsou Cizozemci nasvál, jenom aby ji byli na zlosť. Už si ani nepamátuju, kdy jsem ji naposled viděla takhle spokojenou. Ale zaseje má na jednu stranu pravdu, oni opčas vážně potřebujou zvětřit, to vám řeknu, na oběd jsme se zastavily někde a já si objednala biftek, oni ho tady jmenujou biftek alou tatare a tvářili se jako BŮHVÍCO jenom proto, že jsem ho chtěla dobře propečený. Všechno nejlepčí, MAMI.

I měsíc tady byl blíž.

Zeměplošský měsíc putoval po nebi tak, že nad horami Beraní hlavy vedla jeho oběžná dráha mnohem výš než v krajích, kudy teď čarodějky cestovaly. Tady, o tolik blíž k Okraji, byl také mnohem větší. A oranžovější.

"Vypadá jako dýně," řekla Stařenka Oggová.

"Měla jsem dojem," ozvala se nesměle Magráta, "že jsme se dohodly, že už o dýních nepadne ani slovo."

"Jo, jenže jsme neměly žádnou večeři," postěžovala si Stařenka.

Bylo tady ještě něco jiného. S výjimkou několika dnů uprostřed opravdu vydařeného léta nebyly čarodějky zvyklé na teplé noci. Připadalo jim to tak nějak nesprávné, klouzat pod obrovským oranžovým měsícem a nad temným pralesem, který cvrkotal, bzučel a hemžil se myriádami hmyzu.

"Teď už musíme být pěkný kus cesty od řeky," nadhodila Magráta. "Nemohly bychom přistát, Bábi? Tady už nás nikdo hledat nebude."

Bábi Zlopočasná zapátrala pohledem v šeru pod nimi. Řeka se v téhle části klikatila v hustých lesklých meandrech, takže na to, aby její tok urazil deset kilometrů, musela voda protéct korytem dlouhým třicet. Zem mezi záhyby řeky byla pokryta pestrobarevnou směsicí travnatých pahorků a lesa. Ta vzdálená záře daleko k Okraji, to už mohla být sama Genova.

"Celonoční jízda na koštěti může přinést bolest nejen srdci kočovníka," zafilozofovala si Stařenka.

"No, tak tedy dobrá," povolila Bábi.

"Támhle je nějaké městečko," ukázala Magráta, "a taky zámek."

"No to snad ne… další domácí ne!"

"Je to docela pěkný malý zámeček," pokračovala Magráta. "Co kdybychom tam jen tak zaskočily? Už mám hostinců plné zuby."

Bábi upřela pohled k zámečku. Viděla potmě jako kočka.

"Jseš si jistá, že je to opravdu zámeček?"

"Vidím věže, cimbuří a tak dál," trvala na svém Magráta. "Samozřejmě je to zámek."

"Hmm. Já tam vidím ještě jiné věci než věže a cimbuří," zavrtěla hlavou Bábi. "Myslím, že bychom se tam měly opravdu podívat, Gyto."

Ve spícím zámku panovalo nekonečné a hluboké ticho, rušené jen jednou ročně v čase, kdy z pichlavých větví opadávaly okvětní plátky planých růží a s tichým šuměním se snášely k zemi. Občas se v hustém růžovém houští objevili nějací ptáci a rozhodli se, že si v bezpečí ostnatého porostu, který teď vyplňoval trůnní sál od podlahy ke stropu, postaví pohodlné hnízdo. Moc daleko se ovšem se stavbou nedostali, protože i oni v krátké době usínali. Museli byste mít výjimečně dokonalý sluch, abyste ještě kromě těchto zvuků zachytili tichý růst výhonků a pukáni růžových poupat.

Tak to bylo celých deset let. Za celou dobu se v zámku ani kolem něj neozval jediný -

"Hej, vy tam, otevřete!"

"Bony fidy plochoběžníkos šarže guten bidlos!"

- jediný zvuk, který by -

"Pojď sem, Magráto, a zvedni mě tuhle. Dobře. Ještě chlup a… "

Ozvalo se zařinčení rozbíjeného skla.

"Vy jste jim rozbily okno!"

- jediný zvuk, který by porušil -

"Budete jim muset říct, že to zaplatíte, víte to?"

Brána zámku se pomalu otevřela a z ní na obě čarodějky vykoukla tvář Stařenky Oggové, která si z vlasů vybírala trny a bodláky.

"Je to tam pěkně zadělané," řekla znechuceně. "Všude po domě spí lidi, jsou celí zaprášení a samá pavučina. Měla jsi pravdu, Esme. Tohle smrdí magií."

Čarodějky se prodíraly zarostlými prostorami zámku. Koberce pokrýval prach a návěje suchého listí. Mladé sykomory podnikly odvážný pokus o dobytí nádvoří. Všechny zdi byly porostlé břečťanem, psím vínem a dalšími popínavkami.

Bábi Zlopočasná chytila za límec jednoho ze strážných a postavila ho na nohy. Z oblečení mu v oblacích opadával prach.

"Vzbuď se!" přikázala mu.

"Fzhtf," zabručel voják a sesul se do své původní polohy.

"A takhle to vypadá všude," oznámila jim Magráta, brodící se zpět hustým porostem kapradí, který se táhl směrem ke kuchyni. "Všude tam spí kuchaři a kuchtíci a v hrncích není nic než plíseň! Ve spíži na podlaze dokonce

chrápe několik myší!"

"Hmm," zamyslela se Bábi. "Za tím vším bude kolovrátek, dejte na mě."

"Myslíš, že je to práce Černé Alissy?" nadhodila Stařenka Oggová.

"Skoro to tak vypadá," přikývla Bábi Zlopočasná. Pak dodala tiše: "Nebo někoho, jako byla ona."

"Řeknu vám, to byla čarodějka, která znala moc příběhů," řekla Stařenka. "Byla zvyklá pohybovat se alespoň ve třech takových příbězích najednou. Říkalo se o ní, že to byla největší čarodějka, jaká kdy žila - ne že by byla zlá, ale tak mocná, že už v tom občas ani nebyl žádný rozdíl. Když přišlo na to zaklít palác na sto roků do spánku nebo začarovat princeznu, takže spřádala slámu na Zlotu, nedokázal to nikdo lépe než Černá Alissa.

Já ji jednou potkala," vyprávěla Stařenka, když trojice stoupala na vrchol hlavní zámecké věže po kamenném schodišti, jež bylo jediným vodopádem stínomilných skalniček. "To bylo, ještě když jsem byla docela mladé děvče a vzala mě k ní s sebou stará Deliria Trumpánová. Jenže v té době už byla pěkně… výstřední. Perníkové domky a takové šílenosti." Mluvila smutně, jak lidé mluví o starším příbuzném, který už to dopracoval tak daleko, že si téměř pravidelně obléká spodní prádlo přes šaty.

"Takže to muselo být nějakou dobu předtím, než ji ty dvě děti zavřely do její vlastní pece na chleba?" zajímala se Magráta a při tom se snažila uvolnit si rukáv, který se jí zachytil na šípkovém trní.

"To víš. To byla smutná věc. Musím říct, že ona ve skutečnosti lidi nejedla," pokračovala Stařenka. Alespoň ne často. Tedy, jak bych vám to… nějaké řeči jsem zaslechla, jenže víte, jak to chodí…"

"A přesně tak se to stane skoro pokaždé," vmísila se do Stařenčina monologu Bábi. "Jak se jednou s příběhy nějak víc zapleteš, zmatou tě a začnou tě vláčet s sebou. Pak už přestaneš rozlišovat, co je příběh a co skutečnost. A nakonec tě pohltí. A přitom nejsou skutečné. Já věci, které nejsou skutečné, nemám ráda."

Otevřela dveře na vrcholu schodiště. "Aha. Pokojík," ušklíbla se kysele. "Ještě to mohla být zahradní besídka."

"Je neuvěřitelné, jak rychle všechno to křoví roste," rozhlížela se Magráta.

"To je součást časového zaklínadla," vysvětlila jí Bábi. "Aha, támhle je. Já věděla, že ji tady někde najdeme."

U jedné stěny stálo lůžko a na něm ležela postava, která se téměř ztrácela v loubí planých růží.

"A támhle je kolovrátek," oznámila Stařenka a ukázala na neurčitý tvar obrostlý hustým břečťanem.

"Nesahej na něj!" upozornila ji Bábi. "Žádný strach, chytím ho za šlapadlo a vyhodím z okna."

"Jak tohle všechno víte?" vyptávala se užaslá Magráta.

"Protože to je stará lidová pohádka," odpověděla jí Stařenka. "Už se to stalo bůhví kolikrát."

Bábi Zlopočasná a Magráta se sklonily nad spící postavou asi třináctileté dívenky, která byla pokryta prachem a stříbřitým pylem růží.

"Není krásná?" vydechla Magráta, přející a nesobecká jako vždy.

Od okna k nim dolehlo zachřestění kolovrátku, který se roztříštil hluboko na dlažbě nádvoří. Pak se Stařenka Oggová vrátila a opražovala si ruce.

"Už jsem to zažila kolikrát," prohlásila klidně.

"Tak to sis vymyslela," odkázala ji Bábi do patřičných mezí.

"No dobrá," nedala se vyvést z míry Stařenka, "tak teda jednou, no. Ale slyšela jsem o tom kolikrát. To každý, je to lidová pověst, přesně jak jsem řekla. Každý o tom slyšel a většinou se to stalo ve vesnici bratrancova kamaráda -"

"Protože to tak opravdu bývá," řekla Bábi Zlopočasná.

Bábi vzala spící děvče za zápěstí.

"Ona spí, protože by jinak už brzo dostala - "

Bábi se k ní obrátila.

"Já vím, vím. Vím to, rozumíš? Vím to zrovna tak dobře jako ty. Nebo si snad myslíš, že to nevím?" Sklonila se nad nehybnou rukou. "Tak tady máte to svoje kmotřičkování a sudičkovství," promluvila spíš pro sebe. "Pořád se někomu plést do života, pořád ho kontrolovat a usměrňovat. Pch! Někdo se píchnul o otrávenou jehlu? Tak šup! Všichni ostatní na sto let spát! Jen si s tím nelámat hlavu, provedeme to co nejjednodušeji. A všechno kvůli té jediné krátké chvilce. A trošce krve. Jako kdyby to byl konec světa." Najednou se odmlčela. Stařenka jí stála za zády a Bábi jí v žádném případě nemohla vidět do tváře. "Gyto?"

"Copak, Esme?" zapředla Stařenka Oggová nevinně.

"Já cítím, že se ušklíbáš. Ty tvoje nápady. Že ti to v tvém věku nepřijde hloupé. Chtělo by to aspoň za šesták psychologie."

Bábi zavřela oči a zamumlala několik slov.

"Neměla bych použít svou hůlku?" zeptala se váhavě Magráta.

"To se neodvažuj," zarazila ji Bábi a vrátila se ke svému mumlám.

Stařenka přikývla. "Už se jí očividně vrací barva do tváří," řekla.

O pár minut později dívenka otevřela oči a upřela nic nechápající pohled do tváře Bábi Zlopočasné.

"Je čas vstávat," oznámila jí Bábi nezvykle příjemným hlasem, "nebo mineš tu nejpěknější část druhých deseti let svého života."

Děvče se pokusilo zaostřit na Stařenku, pak na Magrátu, ale nakonec se vrátilo pohledem k Bábi Zlopočasné.

"Vy?" řeklo.

Bábi tázavě zvedla obočí a podívala se na své dvě společnice.

"Já?"

"Vy… vy jste ještě tady?"

"Ještě?" nechápala Bábi. "Já tady, slečinko, v životě nebyla."

"Ale…" dívce se objevil na tváři zmatený výraz. A s příměsí strachu, jak si Magráta všimla.

"No, já se tak ráno občas taky cítím, drahoušku," usmála se na dívku Stařenka Oggová, natáhla se a uklidňujícím gestem ji poplácala po hřbetě ruky. "Nikdy nejsem tak docela při sobě, dokud si nedám první hrnek čaje. Tady jim to ovšem bude chvilku trvat, než vyházou z konvic myší hnízda a - Esme?"

Bábi upírala zrak na jakýsi prachem pokrytý předmět na stěně.

"Plést se do věcí..." zašeptala.

"Co se děje, Esme?"

Bábi Zlopočasná přešla rázným krokem pokoj, přistoupila k protější zdi a otřela prach z velkého zrcadla v ozdobném rámu.

"Hmm!" zabručela a otočila se do místnosti. "No, my vyrazíme," řekla.

"Jenže já si myslela, že si tady odpočineme. Vždyť už pomalu svítá," vzpírala se Magráta.

"Nemá cenu zdržovat se až do chvíle, kdy se nás rozhodnou přivítat," hodila přes rameno Bábi, která už vycházela z místnosti.

"Ale vždyť jsme zatím neměly ani…" začala Magráta. Pak se podívala na zrcadlo. Bylo velké, oválné a mělo široký zlacený rám. Vypadalo naprosto normálně. Magrátě se zdálo nepravděpodobné, že by Bábi Zlopočasnou znepokojil její vlastní odraz.

"To má zase jednu z těch svých nálad," utěšovala ji Stařenka Oggová. "Tak pojď. Nemá cenu tady zůstávat." Pohladila zmatenou princezničku po hlavě. "Tak čágo, slečinko, a pozdravujte vlaštovky. Pár týdnů s koštětem a sekerou, a bude to tady kolem vypadat jako nové."

"Tvářila se, jako kdyby Bábi poznala," vrtěla hlavou Mágráta, když následovaly vzpřímenou postavu Bábi Zlopočasné dolů po schodech.

"No, my přece víme, že to není možné, že?" odpověděla jí Stařenka. "Esme v tomhle kraji v životě nebyla."

"Mně jenom není jasné, proč musíme najednou tak rychle odsud," vzpouzela se Magráta. "Čekala bych, že všichni budou veselí a vděční, protože jsme zlomily tu kletbu a tak."

Pomalu se začaly probouzet i další části paláce.

Tři čarodějky proklusaly kolem strážných, kteří si v úžasu prohlíželi své pavučinami pokryté uniformy a husté křoví obrůstající jejich stanoviště. Když procházely zarostlým nádvořím, vypotácel se z jedněch dveří postarší muž ve vybledlém plášti lemovaném žužmelínem a opřel se o rám, aby se rozhlédl. Pak spatřil zrychlující postavu Bábi Zlopočasné.

"Vy?" vykřikl. "Stráže!"

Stařenka Oggová neváhala. Chytla Magrátu za loket a pustila se do běhu, takže u palácové brány už dohánělа Bábi Zlopočasnou. Ze strážnice se vypotácel jeden z vojáků, který zřejmě býval po ránu svěžejší než jeho kolegové, a pokusil se jim přehradit cestu násadou své píky, ale Bábi se o násadu prostě opřela a otočila chudáka o devadesát stupňů.

Pak byly venku a pádily ke košťatům, opřeným ležérně o příhodný strom před zámkem. Bábi sebrala to svoje, aniž zpomalila, a ono pro jednou výjimečně nastartovalo téměř na první pokus.

Kolem Bábina klobouku proletěl šíp a zabodl se nedaleko do silné větve.

"Tak takhle si já vděčnost nepředstavuju," stěžovala si Mágráta, když se košťata vznesla nad koruny stromů.

"Spousta lidí se chová dost zmateně, když se tak najednou probudí," odpověděla jí klidně Stařenka.

"Všichni si tam mysleli, že Bábi znají," přemýšlela nahlas Magráta.

Bábino koště se ve větru zakývalo.

"Jenže to není pravda!" vykřikla Bábi. "Nikdy v životě mě neviděli, je to jasné?"

Chvíli letěly v zaraženém tichu.

Pak se ozvala Magráta, která měla podle Stařenky vzácný dar zcela bezelstně vstupovat na nebezpečnou půdu, a prohlásila: "Zajímalo by mě, jestli bylo správné, co jsme udělaly. Řekla bych, že to byl spíš úkol pro nějakého krásného prince."

"Pch!" odfoukla si popuzeně Bábi, která letěla kousek před nimi. "A k čemu by to bylo? Podle toho, jak si proseká cestu křovím, se tak asi pozná, jaký z něj bude manžel, co? Tak může vážně myslet jen kmotřička sudička, nikdo jiný! Chodit sem a tam a vnucovat lidem dobré konce, ať už o ně stojí nebo ne. Moc fajn!"

"No ale na dobrých koncích přece není nic špatného," odporovala jí se zápalem Magráta.

"Poslyš, šťastný konec je dobrá věc, když se ukáže, že je opravdu šťastný," odpověděla jí Bábi a rozhlížela se po obloze. "Jenže to za lidi nikdy nevyřešíš, ty jim ten šťastný konec jednoduše přičarovat nemůžeš, protože to nejde. Je snad jediný způsob, jak bys lidem mohla zajistit, aby celé jejich manželství bylo šťastné. Ve chvíli, kdy oba řeknou ‚ano, beru', bys jim musela useknout hlavy, rozumíš? Štěstí… šťastný konec je něco, co se nedá vyčarovat…"

Bábi Zlopočasná upřela oči ke vzdálenému městu.

"Jediné, co vyčarovat můžeš," dodala, "je konec."

Najedly se na lesní mýtině. Daly si opékanou dýni. Vytáhly i trpasličí chleba a podrobily ho důkladnému průzkumu. Jenže trpasličí chleba - to je opravdový zázrak.. Ještě nikdy nikdo nebyl hladový, když se mohl vyhnout nějakému trpasličímu chlebu. Stačilo se na něj chvilku dívat a okamžitě vás napadla celá řada věcí, které by byly k jídlu vhodnější. Vaše boty, například. Nějaký ten balvan. Syrová ovce. Vlastní noha.

Pak se pokusily chvilku si zdřímnout. Alespoň Stařenka s Magrátou. Jenže dopadlo to nakonec tak, že jen tak ležely a poslouchaly, jak si Bábi Zlopočasná popuzeně mumlá sama pro sebe. Ještě nikdy ji neviděly tak rozrušenou.

Po nějakém čase Stařenka navrhla, aby se kousek prošly. Je krásný den, řekla. Tohle je zajímavý kus lesa,

tvrdila, se spoustou vzácných bylin, na které by se každá čarodějka ráda podívala. Každému udělá dobře, mínila, když se projde v takovém krásném ránu na sluníčku. Lidi to uklidňuje a vylepšuje jim to náladu.

Les byl opravdu překrásný. Po nějaké té půlhodince byla dokonce i Bábi Zlopočasná ochotná připustit, že v jistém slova smyslu tenhle les není tak docela cizozemský a kýčovitý. Magráta občas odbíhala z pěšiny a trhala byliny. Stařenka dokonce přezpívala několik veršů známé písně "Hole mágů, to nejsou přeludy, bývají na konci zdobeny žaludy" a její dvě společnice se zmohly jen na velmi vlažné protesty.

Jenže tady pořád něco nebylo v pořádku. Stařenka Oggová i Magráta cítily, že mezi nimi a Bábi Zlopočasnou vyrostla jakási neviditelná stěna, něco nevyřčeného a důležitého, co před nimi Bábi skrývá. Čarodějky před sebou obvykle žádná tajemství nemívají, třeba už jen kvůli tomu, že většina z nich je tak zvědavých a neodbytných, že před sebou ani žádná tajemství mít nemohou. Tohle jim dělalo starosti.

Pak se pěšina ostře stočila kolem skupiny starých rozložitých dubů a tam čarodějky potkaly malou holčičku v červeném pláštíku a červené čepičce.

Poskakovala vesele středem pěšinky a prozpěvovala si písničku, která byla mnohem jednodušší a podstatně slušnější než kterákoliv píseň z repertoáru Stařenky Oggové. Čarodějek si všimla teprve ve chvíli, kdy do nich téměř narazila. Zastavila se a po tvářičce se jí rozlil bezelstný úsměv.

"Dobrý den, stařenky," pozdravila.

"Ehm," odkašlala si Magráta.

Bábi Zlopočasná se k děvčátku sklonila.

"A copak tady v tom hlubokém lese děláme tak sama, mladá dámo?"

"Nesu tady ten košíček dobrot své babičce," odpovědělo děvčátko.

Bábi se narovnala a v očích se jí objevil nepřítomný pohled.

"Esme," obrátila se k ní Stařenka s naléhavostí v hlase.

"Já vím, já vím," přikývla Bábi.

Magráta se sehnula k holčičce s idiotským výrazem, který používá většina těch dospělých, kteří si chtějí získat náklonnost dětí. A právě oni u dětí nemají ani takovou šanci jako prašivý pes. "Hm. Pověz mi, děvčátko… neřekla ti náhodou maminka, aby sis dávala pozor na zlého vlka, který by se mohl potulovat tady někde kolem?"

"Ano, řekla," přikývla dívenka.

"A tvoje babička…" přidala se Stařenka Oggová, "zkusila bych hádat, že je v poslední době tak trochu připoutaná na lůžko, že?"

"Proto jí taky nesu tady ten košíček s jídlem -" začalo vysvětlovat dítě.

"Hned jsem si to myslela."

"Vy znáte moji babičku?" zeptala se holčička.

"Á-a," přikývla Bábi Zlopočasná. "Tak trochu."

"Přesně to samé se stalo ve Skundském pralese, když jsem byla malá holka," řekla Stařenka Oggová tiše. "Nenašli pak ani bab -"

"A kde má tvoje babička svoji chaloupku, děvčátko?" přerušila Bábi Zlopočasná Stařenku hlasitě a při tom ji dloubla loktem do žeber.

Holčička ukázala na vedlejší pěšinu, která mizela v lese.

"Vy ale nejste zlá čarodějnice, že ne?" vykulila na Bábi oči.

Stařenka Oggová se rozkašlala.

"Já? To víš, že ne. My jsme - my jsme -" začala Bábi.

"Víly," řekla Magráta.

Bábi Zlopočasná vyděšeně zalapala po dechu. Takové vysvětlení by ji ani v duchu nenapadlo.

"Maminka mě totiž varovala i před zlými čarodějnicemi," řeklo dítě a vrhlo na Magrátu pohled plný podezření. "Jaké jste víly?"

"Ehm. No, květinové?" zaváhala Magráta. "Podívej, tady mám kouzelnou hůlku -"

"Jaké květinové?"

"Cože?"

"Od jakých květin jste víly?"

"No," začala Magráta, "dobrá, já jsem… víla Tulipána a tohle je…" pokračovala nejistě Magráta a pečlivě se při tom vyhýbala Bábinu pohledu, "víla… Sedmikráska… a tohle je…"

"Víla Ježková," představila se Stařenka Oggová bez zaváhání.

Tohle rozšíření vílího panteonu děvčátko podrobilo bližšímu zkoumání.

"Nemůžeš být víla Ježková," řeklo dítě, které chvíli intenzivně přemýšlelo. "Ježek není květina."

"Jak to víš?"

"Protože má bodliny."

"To má i cesmína. A bodlák."

"Hm."

"A já mám kouzelnou hůlku," vnucovala se dítěti Magráta. Teprve teď si troufla podívat se na vílu Sedmikrásku.

"No, my teď půjdeme napřed," řekla Bábi Zlopočasná. "Ty tady zatím hezky počkej s vílou… Tulipánou…, nebo jak to říkala, a my se podíváme, jestli je tvoje babička v pořádku. V pořádku?"

"Vsadila bych se, že to vůbec není pravá kouzelná hůlka," řeklo děvčátko, které si Bábi přestalo všímat a obrátilo se k Magrátě s neselhávající dětskou schopností najít v sebelepší dospělácké konstrukci ten nejslabší článek.

"Vsadím se, že to nedokáže věci proměnit v jiné věci."

"No, víš -" začala Magráta.

"Vsadím se" nedala se zastavit holčička, "vsadím se, že nedokážeš támhleten pařez proměnit třeba… třeba… v dýni! Hihihi, vsadila bych se, o co chceš, že to nedokážeš. Vsadím se s tebou o trilion tolarů, že ten pařez nedokážeš proměnit v dýni!"

"No vidím, že vy dvě spolu budete skvěle vycházet," řekla víla Ježková. "Budeme zpátky co by dup."

Dvě košťata prolétala nízko nad lesní pěšinou.

"Může to být jen taková shoda okolností," nadhodila Stařenka Oggová.

"Ale není," zavrtěla hlavou Bábi. "Vždyť to dítě mělo na sobě dokonce i tu červenou čepici!"

"Já taky měla červenou čepici, když mi bylo patnáct," upozornila ji Stařenka.

"Možná, jenže tvoje babička žila ve vedlejším domě. Když jsi k ní šla na návštěvu, nemusela ses bát vlků."

"Jo, akorát starýho Žumpála, co ho měla v podnájmu."

"Jenže to byla jen náhoda."

Mezi stromy před nimi se objevily namodralé obláčky dýmu. Z lesa na jedné strany pěšiny se k čarodějkám donesly zvuky seker, pil a padajících stromů.

"Dřevorubci!" řekla Stařenka. "Tak to je úplně v pořádku, když jsou tady dřevorubci! Jeden z nich v poslední chvíli přiběhne a -"

"To se jen tak vykládá těm dětem," zavrtěla hlavou Bábi, když pokračovaly v letu. "A babce stejně nepomůže, pamatuješ? Ta už bude sežranál"

"Tuhle pohádku jsem vždycky nenáviděla," řekla Stařenka. "Nikdo se v ní nikdy nestaral, co se stane s tou chudinkou bezbrannou stařenkou."

Pěšina náhle vyústila na nevelkou paseku. Nejdříve zahlédly ubohou zeleninovou zahrádku, utlačovanou jehličnatými stromy skoro ze všech stran, ve které bojovalo několik zažloutlých natí alespoň o malý kousek místa na slunci. Ta věc uprostřed zahrady musel být zanedbaný domek, protože tak mizerně by člověk nepostavil ani seník.

Seskočily z košťat, nechaly je vznášet se ve stínu nedalekého houští a zabušily na dveře chalupy.

"Taky už můžeme jít pozdě," řekla Stařenka. "Vlk už tady může -"

Po chvilce se zevnitř domku ozvaly šouravé kroky a dveře se maličko pootevřely. V šeru uvnitř se zalesklo oko plné podezření.

"Ano?" ozval se ze šera slabý a roztřesený hlas.

"Vy jste babička?" dotazovala se Bábi Zlopočasná.

"A vy jste výběrčí daní, drahoušku?"

"Ne, madam, my jme -"

"- víly," dopověděla rychle víla Ježková.

"Já ale neotevírám lidem, které neznám, drahoušku," řekl hlas a pak v něm zazněl maličko nedůtklivý tón. "Zvláště ne takovým, kteří po sobě ani neumyjí nádobí, když jim na zápraží nechám misku skoro čerstvého mléka."

"Rády bychom si s vámi chvilku promluvily," řekla víla Sedmikráska.

"Ano? A máte něco, čím byste se mi mohly prokázat, drahoušku?"

"Já vím, že jsme u té správné babičky," řekla víla Ježková. "Je tady rodinná podoba. Má velké uši."

"Nech toho," štěkla na ni víla Sedmikráska. "To není ona, co má velké uši. Teprve vlk bude mít velké uši. V tom je celý ten vtip. Copak opravdu nikdy nedáváš pozor?"

Babička jejich při sledovala s neobyčejným zájmem. Celý život věřila na víly a teď je poprvé skutečně viděla na vlastní oči. Byl to pro ni zážitek. Bábi Zlopočasná si všimla jejího užaslého výrazu.

"Řeknu vám to takhle, madam," prohlásila až despoticky úředním tónem. "Jak by se vám líbilo, kdyby vás zaživa sežral vlk?"

"Myslím si, že něco takového by se mi vůbec nelíbilo, drahoušku, ani trošku," odpověděla babička škvírou ve dveřích.

"Jediná další možnost jsme my," dala jí to Bábi naplno.

"A božíčku! Víte to jistě?"

"Naše čestné vílí slovo," ujistila ji víla Ježková.

"No. Skutečně? Tak dobrá. Můžete dovnitř. Ale žádné z těch vašich triků. A nezapomeňte po sobě umýt nádobí. Jo, nemáte s sebou náhodou džbán zlata, co?"

"To snad skřítci, ne?"

"Houby, ti žijou v horách. Ona myslí gobliny." "Nebuď směšná. Gobliny najdeš akorát pod mosty a v jeskyních."

"To jsou přeci trollové. Trolly zná každý."

"No, my prostě žádné zlato nemáme."

"Hm," zasmušila se babička. "Mohla jsem si to hned myslet."

Magráta si o sobě ráda myslela, že to s dětmi umí, i když neustále v duchu přemítala, jestli je to pravda. Neměla je nijak zvlášť v lásce a to jí taky dělalo starosti. Stařenka Oggová to s dětmi uměla dokonale tak nějak sama od sebe, i když její systém spočíval hlavně v tom, že jim střídavě a naprosto nesystematicky dávala jednou pytlík sladkostí a jindy zase tučný záhlavec, zatímco Bábi Zlopočasná je většinu času ignorovala. Kupodivu to zabíralo skoro stejně dobře jako metoda Stařenčina. Zatímco Magráta se starala. Zdálo se jí, že je to nespravedlivé. "Vsadím se s tebou o milión trilionů triliónů tolarů, že nedokážeš na dýni proměnit támhleto křovíčko," řeklo dítě.

"Ale vždyť jsi sama viděla, že všechno ostatní se v dýně proměnilo," snažila se holčičku usměrnit Magráta.

"Ta hůlka nakonec určitě přestane fungovat," odpovědělo jí dítě s neochvějnou logikou.

Magráta se bezmocně podívala na hůlku. Už zkusila všechno - přála si věci jen tak v duchu, neslyšně vyslovovala rty, mluvila šeptem, nahlas, křičela a ve chvíli, kdy si byla jistá, že jsou obě starší čarodějky z doslechu, dokonce udeřila hůlkou do kamene a zařvala na ni vztekle "cokoliv jen ne dýni!".

"Ty to asi pořádně neumíš, žejo?" konstatovalo dítě.

"Pověz mi jednu věc," obrátila se Magráta k holčičce. "Řekla jsi nám, že tvoje maminka věděla, že se tady v lese potuluje zlý vlk, je to tak?"

"Jo, to je pravda."

"A přesto tě poslala samotnou, abys odnesla tady ty pamlsky své babičce?"

"No. Proč?"

"Jen tak. Přemýšlela jsem o tom. A dlužíš mi milión trilionů triliónů squiliónů tolarů."

Mezi babičkami vládne jisté tajemné a nepostižitelné společenství, které by se snad dalo vzdáleně přirovnat ke spolku zednářů nebo karbonářu. Má ještě navíc tu výhodu, že když vstupujete do tohohle spolku, nikdo vás nenutí, abyste stáli na jedné noze a recitovali při tom strašlivé sliby a přísahy. Jakmile se Stařenka Oggová ocitla uvnitř domku a postavila na oheň konvici s vodou, cítila se jako doma. Silver se rozvalil u krbu, kde hořel malý oheň, a v klidu usnul, zatímco se čarodějky pokoušely babičce vysvětlit, o co tady jde.

"No ale já si vůbec nedokážu představit, jak by se sem mohl nějaký vlk dostat, drahoušku," vrtěla babička laskavě hlavou. "Víte, co myslím? Vždyť jsou to vlci. Neumějí otevřít dveře."

Bábi Zlopočasná odtáhla potrhanou záclonku a vyhlédla na paseku.

"My víme," přikývla krátce.

Stařenka Oggová hodila bradou k malé posteli ve výklenku zdi vedle krbu.

"Tam obvykle spáváte?"

"Když se špatně cítím, drahoušku. Jinak spávám nahoře v mansardě."

"Na vašem místě bych se tam teď šla na chvilku natáhnout. A vzala byste s sebou mého kocoura, prosím? Byla bych nerada, aby se nám pletl do cesty."

"A teď přijde ta chvíle, kdy mi za misku mléka poklidíte celý dům, vyperete všechno prádlo a uvaříte něco strašně dobrého?" rozzářila se babička dychtivě.

"No, i to se může stát. Jeden nikdy neví."

"Stejně je to legrace, drahoušku. Já si vás představovala menší a taky -"

"To je tím, že jsme pořád venku, na čerstvém vzduchu," odbyla ji Stařenka. "Tak a teď už běžte."

Zůstaly dole samy dvě. Bábi Zlopočasná se rozhlédla po malém pokoji podobném jeskyni. Prkna podlahy už byla na poloviční cestě do říše kompostů. Závoje pavučin na stropě se černaly sazemi z krbu.

Možná že by se v takovém domě dalo začít s velkým úklidem, kdyby člověk vzal do ruky krumpáč a lopatu, ale mnohem lepší by byla krabička sirek.

"Je to vážně legrace," prohlásila Stařenka, když stará paní pomalu a těžce vysupěla po rozvrzaných schodech nahoru. "Je mladší než já, věřila bys? Jenže já cvičím."

"Ty? Ty jsi v životě necvičila," zarazila ji Bábi Zlopočasná přes rameno, protože oknem neustále pozorovala křoví lemující mýtinu. "V životě jsi nedělala nic, co bys nechtěla."

"No vždyť to povídám," pobrukovala si Stařenka šťastně. "Koukni, Esme, já si pořád myslím, že by to mohla být jenom -"

"Není! Cítím ten příběh. Někdo se prostě stará o to, aby se tady v okolí tyhle příběhy odehrávaly. Vím to."

"A víš taky kdo, viď, Esme?" nadhodila Stařenka s vědoucím výrazem.

Viděla, jak se Bábi najednou v náhlém zmatku rozhlédla po zašlých stěnách místnosti.

"Řekla bych, že je moc chudá na to, aby si mohla dovolit zrcadlo," pokračovala zdánlivě nesouvisle Stařenka. "Já nejsem slepá, Esme. Vím, že zrcadla a kmotřičky sudičky patří k sobě. Tak co se děje?"

"Zatím bych o tom nerada mluvila. Mohla bych se mýlit a nechci ze sebe udělat hlupáka. Dokud nebudu vědět - pozor, támhle se něco objevilo!" Stařenka Oggová přitiskla nos na špinavé okno. "Já nic nevidím."

"V tom křoví se něco hýbe. Vlez do postele."

"Já? Já myslela, že do postele vlezeš ty?"

"Nechápu, jak sis mohla něco takového myslet."

"No jo, když o tom tak přemýšlím, tak ani já nechápu, jak jsem si to mohla myslet," prohlásila Stařenka odevzdaně. Sloupky v hlavě i nohách postele byly ozdobeny dřevěnými koulemi. Na jedné z nich visel velký čepec, který Stařenka sebrala, a když si ho nasadila a uvázala, vlezla pod přikrývku. "Poslyš, ta matrace je vycpaná slámou!" "Myslím, že na ní nebudeš muset ležet dlouho."

"Píchá! A mám pocit, že se v ní něco hýbe!" Něco narazilo na dveře domku. Čarodějky ztichly. Pak to začalo čenichat u zadních dveří.

"Víš," obrátila se Stařenka šeptem k Bábi, "kuchyň je příšerná. Není tam kousek dřeva. Skoro žádné potraviny. A džbán mléka, které je prakticky na pochodu -"

Bábi rychle přešla místností k ohništi a pak se vrátila zpět na své stanoviště za dveřmi.

Za nějakou chvíli něco začalo škrabat v místech, kde byla zvenčí na dveřích západka, jako kdyby se ji pokoušel otevřít někdo, kdo neumí zacházet ani se dveřmi, ani s prsty.

Dveře se s hlasitým zaskřípěním pomalu otevřely.

Místností se rozšířil silný pach pižma a vlhké kožešiny.

Na podlaze zazněly nejisté kroky, které se blížily k postavě schoulené pod přikrývkou.

Stařenka pozvedla okraj čepce jen o tolik, aby zpod něj viděla ven.

"Copak se to -" začala, ale pak se ozvalo: "A do prkenný vohrady, v životě mě nenapadlo, že bude mít zuby tak velikánský -"

Bábi Zlopočasná přirazila dveře, otočila klíčem a postoupila kupředu. Vlk se obrátil a zvedl v obranném gestu tlapy před sebe.

"Neeúúúú!"

Bábi na okamžik zaváhala, ale pak ho ze všech sil udeřila do hlavy těžkou litinovou pánví.

Vlk bez hlesu padl k zemi. Stařenka Oggová spustila nohy z postele.

"Když se to stalo ve Skundu, říkalo se, že to byl vlkodlak nebo co, a já si už tehdy myslela, že vlkodlaci se tak nechovají," řekla. "Jenže mě ani ve snu nenapadlo, že to mohl být opravdický vlk. To mě na chvíli dost zaskočilo."

"Opravdoví vlci nechodí po zadních nohou a neotvírají domovní dveře," odpověděla jí Bábi Zlopočasná. "Pojď a pomoz mi to vytáhnout ven."

"Fakt mě to pěkně vzalo, když vykouknu a vidím tu velkou chlupatou a uslintanou věc, jak míří rovnou na mne," pokračovala Stařenka a chytila omráčené zvíře na jednom konci. "Setkala jsi se někdy se starým Žumpálem?"

Byl to samozřejmě vlk, který vypadal docela obyčejně, jenže byl mnohem hubenější, než vlci obvykle bývají. Pod kůží mu zřetelně vystupovala žebra a srst měl matnou a řídkou. Bábi vytáhla vědro kalné vody ze studny, která byla hned za záchodkem, a nalila mu ji na hlavu.

Pak si sedla na pařez a opatrně ho pozorovala. Vysoko ve větvích zpívalo několik ptáčků.

"Mluvilo to," zamyslela se. "Chtěl říct ‚ne'."

"Taky mě to napadlo," přikývla Stařenka. "Jenže pak jsem si řekla, že jsem si to asi jenom představovala."

"Nemá cenu si něco představovat," odpověděla jí Bábi, "věci jsou už tak dost ošklivé."

Vlk zasténal. Bábi podala pánev Stařence Oggové.

Chvilku mlčela a pak řekla: "Myslím, že se mu budu muset podívat do hlavy."

Stařenka Oggová se zasmušila. "To bych na tvém místě nedělala, Esme."

"Jenže já jsem na svém místě sama a potřebuju se dozvědět co a jak. Ty buď připravená s tou pánví."

Stařenka pokrčila rameny.

Bábi se soustředila.

Je velmi obtížné číst lidskou mysl. Většina lidí totiž myslí současně na takové množství věcí, že je téměř nemožné najít v celé té záplavě jeden jediný souvislý proud.

Zvířecí mysli jsou jednodušší. Zdaleka ne tak přeplněné. Nejsnáze se čte mysl masožravců, zvláště pak před jídlem. V duševním světě neexistují barvy, ale kdyby tomu tak bylo, mohli bychom mysl masožravce popsat jako něco horkého, purpurového a ostrého jak šíp. Ani mysli býložravců nejsou nijak složité - jsou to stočené stříbrné pružiny připravené k útěku.

Jenže tohle nebyla normální zvířecí mysl. Byly to mysli dvě.

Občas v podvečer, když Bábi tiše sedávala před svou chalupou a nechávala své vědomí volně bloudit kolem, vstoupila do hlavy lovců číhajících v pralese. V některých případech se jejich vědomí podobalo tomuhle myšlení, nebo spíš tohle myšlení bylo stínem toho, co našla v hlavách lidských lovců. Jen výjimečné, těsně předtím než lovec zabil vyhlédnutou kořist, se jeho rozptýlené myšlenky na krátkou dobu spojily. Tohle byl jakýsi opak - tohle byl pokřivený a zmrzačený pokus o lidské myšlení, zbytky tenké slupky logických úvah loupajících se z nabroušeného hrotu dravcích úmyslů. Bylo to vědomí šelmy, které se pokoušelo myslet.

Žádný div, že rychle propadalo stavu šílenství.

Otevřela oči.

Stařenka Oggová stála těsně vedle ní a pánev držela nad hlavou.

"No tak?" prohlásila výhružně. "Kdo je to?"

"Myslím, že bych potřebovala sklenici vody," odpověděla jí Bábi Zlopočasná. Zmatkem, který jí vířil hlavou, zablikalo rudé světélko výstrahy. "Ale ne tam z té studny, jestli ti to nevadí."

Stařenka se poněkud uvolnila. Když se začne čarodějka přehrabovat v cizí mysli, nikdy si nemůžete být jistí, kdo se nakonec z takového výletu vrátí. Bábi Zlopočasná však patřila k těm nejlepším. Magráta možná bude hledat sama sebe navěky, ale Bábi by zřejmě těžko pochopila, o co v takovém hledání jde a proč ho vůbec někdo podniká. Cestu do vlastní mysli by nenašla jen v případě, že už by neexistovala.

"Je tam to mlíko," nadhodila opatrně Stařenka.

"Jakou mělo barvu?"

"No… pořád ještě bylo docela bílé."

"Tak jo."

Když se Stařenka Oggová otočila a vydala se k domku, Bábi se trochu uvolnila a otřásla se.

Dívala se na vlka a přemýšlela, co by tak pro něj mohla udělat. Obyčejný vlk by nelezl do domku, ani kdyby uměl otevřít dveře. Vlci se většinou člověku vyhýbají, pokud jich ovšem není větší množství pohromadě a není to na konci dlouhé a kruté zimy. A ani potom to nedělají proto, že by byli velcí, zlí a lstiví, ale jednoduše proto, že jsou vlci.

Tenhle vlk se pokoušel být člověkem.

Jenže na tohle pravděpodobně lék neexistoval.

"Tady máš svoje mlíko," oznámila jí Stařenka Oggová.

Bábi natáhla ruku a vzala si mléko, aniž zvedla oči.

"Někdo tomu vlkovi vštípil do hlavy myšlenku, že je člověk," řekla Stařence. "Přinutili ho, aby si věřil, že je myslící tvor jako člověk, a pak na něj zapomněli. Stalo se to už před několika lety."

"Jak to víš?"

"Já… zůstala mi část jeho vzpomínek," odpověděla Bábi. A taky instinktů, dodala v duchu. Uvědomovala si, že bude několik dnů trvat, než se zbaví nutkání pronásledovat saně ledovou plání.

"Ah."

"Vědomí mu v hlavě uvázlo mezi vlkem a člověkem a vzpříčilo se mezi oběma těmi druhy."

"Můžeme mu nějak pomoct?"

Bábi zavrtěla hlavou.

"Už to trvá příliš dlouho. Stal se z toho zvyk. A navíc je k smrti vyhládlý. Nedokáže se chovat jako vlk a není schopný být člověkem. A v tomhle stavu prostě nemůže existovat dál."

Poprvé od chvíle, kdy vystoupila z mysli omráčeného zvířete, obrátila tvář ke Stařence. Stařenka o krok ucouvla.

"Nedokážeš si představit, jak trpí," řekla Bábi. "Potuluje se po okolí celé roky. Neumí se chovat lidsky a nedokáže být vlkem. Nedokážeš si představit, jaké to je."

"No, řekla bych, že skoro dokážu," zírala na ni Stařenka. "Podle tvého obličeje. Myslím, že ano. Kdo to tomu stvoření udělal?"

"Mám svoje podezření."

Rozhlédly se kolem.

Po cestičce přicházela Magráta s holčičkou. Vedle nich kráčel jeden z dřevorubců.

"Pch," ušklíbla se Bábi. "Jasně. Bodejť by ne. V takových příbězích vždycky musí být -" a poslední slova doslova vyplivla, "- šťastný konec."

Kolem kotníku se jí pokoušela sevřít vlčí pracka.

Bábi Zlopočasná upřela pohled do vlčí tváře.

"Prrrossmmm," zavrčel vlk. "Rrrrchlýýý kouoúúnc!"

Přiklekla k němu a vzala ho za tlapu.

"Ano?" zeptala se.

"Anououoú!"

Vstala a jako vtělená autorita mávla na přicházející trojici.

"Pane dřevorubče?" řekla. "Mám tady pro vás práci"

Dřevorubec nikdy nepochopil, proč vlk položil hlavu na pařez dobrovolně.

Nebo proč ta stará ženská, ve které se zuřivost převalovala jako kroupy ve vařící polévce, trvala na tom, že se má to zvíře pořádně pohřbít, místo aby se stáhlo a mršina hodila do křoví. Byla v tom směru naprosto neoblomná.

A tak skončil velký, zlý vlk.

Bylo o hodinu později. K domku se mezitím přiloudala celá řádka dřevorubců, kterým se zdálo, že se tam něco zajímavého děje. Dřevařina není zaměstnání, které by vám obvykle poskytovalo mnoho záminek k přerušení práce.

Magráta umývala podlahu s pomocí takové dávky magie, jakou vymáčknete z rýžáku a kýblu mýdlové vody. Dokonce i Stařenka Oggová, jejíž nevelký zájem o domácí práce se vytratil nadobro ve chvíli, kdy její nejstarší dcera udržela v rukou prachovku, čistila stěny. Babička, již většina předchozích dějů pochopitelně unikala, za nimi oddaně cupitala s miskou mléka. Pavouci, kteří dlouhé roky považovali strop za právoplatné dědictví svého rodu, byli jemně, ale nesmlouvavě vykázáni ze dveří.

A Bábi Zlopočasná si zatím vyšla kolem mýtiny s předákem dřevorubců. Byl to mladý muž s hrudníkem jako sud, který si očividně myslel, že se svými koženými chránítky na zápěstích, zdobenými mosaznými nýty, vypadá mnohem lépe, než tomu ve skutečnosti bylo.

"On se tu v okolí potuloval kolik let, jasný?" vykládal Bábi mladík. "Plížil se kolem vesnic a tak."

"A vy jste se na něj nikdy nepokusili promluvit?" zeptala se Bábi.

"Promluvit na něj? Vždyť to byl vlk, jasný? a s vlkama se nemluví. Zvířata přece nemluvěj, jasný?"

"Hm, no už je mi to jasné. A co ta stará paní? Vás dřevorubců je tolik, nenapadlo vás náhodou někdy za ní zajít a podívat se, jestli jí něco nechybí?"

"Cože? Ani nápad!"

"A proč ne?"

Předák dřevorubců se tajnůstkářsky naklonil k Bábi.

"No, říká se o ní, že je to čarodějnice, jasný?"

"Vážně?" podivila se Bábi. "A jak se to pozná?"

"No, má přece všechny ty… znamení, jasný?"

"A jaká znamení to jsou?"

Bylo vidět, že předák dřevorubců se tady začíná pohybovat na velmi nejisté půdě.

"No… tak teda… bydlí úplné sama v lese, jasný?"

"Ano…?"

"A… a taky… má nos jako skobu a v jednom kuse si něco huhlá pro sebe…"

"Ano…?"

"Jo, a taky nemá jedinej zub, jasný?"

"Božíčku," řekla Bábi, "teď už vím, proč s takovými, jako je ona, nechcete mít nic společného, jasný?"

"Jasný." Předák dřevorubců si očividně oddechl.

"Ona by vás mohla proměnit v něco ošklivého, jen co by se na vás podívala, jasný?" Bábi si zasunula malíček do ucha a zatočila s ním.

"To ony dokážou, tomu věřte!"

"Určitě to dokážou. To se tedy vsadím," přikývla Bábi. "Ani nevíte, jak jsem ráda, že jste nablízku vy dřevorubci, takoví silní chlapi. C-c-c. Hmm. Mohla bych se podívat na ten váš přístroj, mladý muži?"

Podal jí sekeru. Když ji Bábi vzala do rukou, dramaticky podklesla v kolenou. Na čepeli byly stále ještě stopy vlčí krve.

"Ale prokrindáčka, ta je opravdu pořádně velký nástroj," řekla. "A vy to s ním asi opravdu umíte, co?"

"Na lesních slavnostech v závěru loňského ročního běhu jsem vyhrál stříbrný pásek," odpověděl jí dřevorubec pyšně.

"Ročního běhu? Rok jste běžel? Božíčku. To je ale výkon. Skvělý. A já tu sekeru sotva pozvednu." Bábi zvedla sekeru jednou rukou a velmi neohrabaně s ní máchla. Dřevorubec rychle uskočil, když mu čepel proletěla těsně kolem obličeje a zabořila se na půl centimetru do kmene stromu.

"Jej, to je mi líto," řekla poplašeně Bábi Zlopočasná. "Jsem to ale nešikovná stará ženská! Jenže já bylá vždycky nemehlo, když došlo na techniku!"

Ušklíbl se na ni a pokusil se sekeru vytáhnout ze dřeva.

V tom okamžiku klesl na kolena a tvář mu zbělela jako křída.

Bábi se sklonila, až měla ústa v úrovni jeho ucha.

"Mohli jste zajít za tou starou paní," řekla tiše. "Mohli jste se pokusit promluvit na toho vlka. Ale neudělali jste to, jasný?" Pokusil se odpovědět, ale zdálo se, že se jeho rty odmítají otevřít.

"Jak vidím, teď toho opravdu nesmírně lituješ," pokračovala. "Vidím, že teď chápeš, po jak nesprávných cestách jste kráčeli. Vsadím se, že se už nemůžeš dočkat okamžiku, kdy se zase postavíš na nohy a dáte jí do pořádku celou zahradu a budete se starat o to, aby měla každý den konévku čerstvého mléka a zásobu dřeva na vaření a otop, že?

Abych řekla pravdu, vůbec by mě nepřekvapilo, kdybyste byli tak velkorysí a postavili jí nový domek, s pořádnou studnou a tak dál. Někde u vesnice, aby nemusela žít tak opuštěně, jasný? Abys rozuměl, já občas vidím do budoucnosti a právě teď vím, že všechno, co ti tady vykládám, se stane, jasný?"

Po tváři se mu řinul pot. Zdálo se, že teď už ho odmítají poslouchat i plíce.

"A také vím, že dodržíš svoje slovo, a já z toho mám takovou radost, že se postarám, abys měl výjimečné štěstí," pokračovala Bábi stále stejným příjemným a monotónním hlasem. "Vím dobře, že vaše řemeslo může být velmi nebezpečné. Lidé mohou přijít k úrazu. Mohou na ně nečekaně spadnout stromy. Může jim vyletět sekera z topůrka a rozpoltit jim hlavu." Dřevorubec se roztřásl a Bábi pokračovala: "Takže já teď pronesu jisté zaklínadlo a tím zajistím, že se ti nic takového nepřihodí. Protože jsem ti tak vděčná za všechno, co uděláte pro tu ubohou ženskou. Jasný? Stačí přikývnout."

Podařilo se mu pohnout o kousíček hlavou. Bábi Zlopočasná se usmála.

"Výborně!" přikývla, narovnala se a shodila ze šatů pár smítek jehličí, které se jí tam zachytilo. "Vidíš, jak překrásný může být svět, když si lidé navzájem pomáhají?"

Čarodějky se rozloučily někdy kolem oběda. V té době už byla babiččina zahrada plná lidí a vzduch se naplnil zvukem pil, seker a kladiv. Novinky, jako je Bábi Zlopočasná, se šíří rychle. Tři dřevorubci ryli záhony, dva čistili krb a čtyři další už měli napůl vykopanou novou studnu, jejíž šachta se propadala do země s imponující rychlostí.

Babička patřila k těm laskavým lidem, kteří se drží jedné myšlenky tak dlouho, dokud jim již hlavy násilím nevypudí jiná, a proto teď pobíhala zmateně kolem a všem nabízela misky plné mléka.

Čarodějky se během toho pracovního zmatku tiše vytratily.

Magráta si po chvíli odkašlala. "Tak vidíte. Tady máte jasný důkaz o tom, jak si dokážou lidi navzájem pomáhat, když jim někdo jde příkladem jako ten mladý dřevorubec. Nemusíte je do ničeho nutit, ani je pořád strašit."

Stařenka Oggová obrátila pátravý pohled k Bábi Zlopočasné.

"Viděla jsem, že jste si s tím mladým chvíli povídali. O čem jste mluvili?"

"O pilinách," odpověděla Bábi, aniž hnula brvou.

"Vážně?"

"Jeden z těch dřevorubců mi řekl," přerušila jejich rozhovor Magráta, že v lese se dějí ještě další divné věci. Zvířata se občas chovají jako lidé, říkal. Prý tady nedaleko dokonce žila rodina tří medvědů."

"Na tom, že pohromadě žijí tři medvědi, není nic divného," odpověděla jí Stařenka. "Občas se sdružují."

"V domku?"

"Tak to je neobvyklé."

"Vždyť to povídám," trvala na svém Magráta.

"To by se jeden opravdu cítil dost divně, kdyby si tam skočil půjčit trochu medu," souhlasila Stařenka. "A co tomu říkali sousedi?"

"Ti tomu říkali ,chro, chro'," odpověděla Magráta.

"A proč, kruci, říkali ,chro, chro'?"

"A co jiného mohli říkat? Byla to prasata."

"Tedy řeknu vám, my taky jednou měli takové sousedy, kteří -" začala Stařenka.

"Já myslím prasata. Rozumíš? Čtyři nohy. Zatočený ocásek. Čím je vepřové, než z něj udělají vepřové? Prasetem."

"Nedovedu si představit, že by někdo nechal čuníka bydlet v domě," zavrtěla Bábi hlavou.

"On mi říkal, že je nikdo nenechal bydlet v domě. Prý si ti čuníci postavili svoje vlastní domky. Byli tři. Tři čuníci. Tři malá prasátka."

"A co se s nimi stalo?" vyzvídala Stařenka.

"Sežral je ten vlk. Byla to jediná natolik hloupá zvířata, že ho pustila tak blízko, aby je chytil. Nezbylo po nich vůbec nic, jen ty domky."

"To je smutné."

"Ten dřevorubec mi taky říkal, že jejich domky za mnoho nestály."

"No a co bys čekala? S těmi jejich kopýtky a tak…" pokývala hlavou Stařenka.

"On říká, že přesně nad jeho postelí střecha strašlivě prosakuje."

Čarodějky chvíli pokračovaly v cestě mlčky.

"Pamatuju si," začala Stařenka a opatrně přitom po očku pozorovala Bábi, "že jsem kdysi slyšela povídat o jedné staré čarodějnici, historické, která žila na nějakém ostrově a ztroskotané námořníky měnila na čuníky."

"To je ale něco hrozného," pohoršila se Magráta. "Já si myslím, že ono to především souvisí s tím, co člověk opravdu je, tedy uvnitř, samozřejmě," pokračovala Stařenka. "Vezmi si například tady Silvera." Kocour, který se jí stočil kolem ramen jako nepříliš vonící kožešinový límec, začal hlasitě příst. "Ten je skoro jako člověk."

"A ty občas vykládáš pěkné bláboly," ozvala se Bábi Zlopočasná.

"To dělám většinou tehdy, když mi někteří lidé nechtějí říct, co se opravdu děje," odpověděla jí zamračeně Stařenka Oggová.

"Řekla jsem ti, že si nejsem jistá," zabručela'Bábi.

"Nahlíželas tomu vlkovi do vědomí, že?"

"To ano."

"Takže…?"

Bábi si ztěžka povzdechla. "Někdo tady byl před námi. Jen tudy procházel. Někdo, kdo zná sílu příběhů a dokáže jí využít. A ty příběhy, pohádky a pověsti… tak nějak zůstaly v okolní atmosféře. A stačí, aby je někdo jen trochu přikrmil, a už se začínají znovu odehrávat…"

"Proč by to ale kdo dělal?" nechápala Stařenka.

"Cvičení" odpověděla krátce Bábi.

"Cvičení, na co cvičení?"

"Myslím, že to nakonec zjistíme," zněla Bábina tajemná odpověď.

"Měla byste mi říct, co si o tom myslíte," vmísila se jim do řeči Magráta. "Nezapomeňte, že oficiální kmotřičkou sudičkou naší výpravy jsem já. Mně by se mělo říkat co a jak. Musíte mi říkat všechno."

Stařenka Oggová ucítila, jak jí po zádech přeběhl mráz. Tohle byl ten typ emocionální krajiny, s jejíž tváří byla jako hlava Oggovy rodiny velmi dobře obeznámena. Člověk, který pronesl takovou poznámku v podobný čas, udělal něco podobného, jako kdyby setřásl sníh z nejvyšší větve velkého stromu stojícího na příkrém svahu vysoko v horách, a to uprostřed lavinové sezóny. Byl to jen ten nenápadný začátek procesu, který končívá pohlcením několika vesnic. Celé velké větve Oggovy rodiny přestaly mluvit s jinými, nemenšími větvemi Oggovy rodiny jen kvůli tomu, že někdo řekl "Ne, děkuju vám mnohokrát" špatným tónem a na špatném místě. Tohle bylo mnohem horší.

"Podívejte se," pospíšila si, "co kdybychom -"

"Já nejsem povinna nikomu nic vysvětlovat," prohlásila Bábi Zlopočasná.

"Jenže se přece předpokládá, že jsme tři čarodějky," nedala se odbýt Magráta. "Pokud se ovšem o nás vůbec dá říct, že jsme čarodějky."

"Jak to myslíš, médie?" obrátila se k ní Bábi.

Médie? pomyslela si Stařenka. Někdo ukončil větu slůvkem médie? To je, jako když někdo udeří toho druhého rukavicí a pak mu ji hodí pod nohy. Jakmile někdo ukončí větu slovem médie, není návratu. Stejně to ale ještě zkusila.

"Co kdybysme se někde zastavily na hrnek báječného -"

Magráta se bezhlavě vrhla kupředu, jako ten, kdo tančí v záři plamenů pohlcujících jeho vlastní mosty.

"Jenže," pokračovala, já bych řekla, že -"

"No?" usekla Bábi.

"Mně se zdá," zkusila to Magráta znovu, "že jediná magie, kterou užíváme, je hlavologie. To není to, čemu by většina lidí říkala magie. Prostě se na lidi jenom mračíme a vlastně je klameme. Těžíme z jejich naivity. To nebylo to, co jsem od života čekala, když jsem se rozhodla stát se čarodějkou -"

"A kdo říká," ušklíbla se na ni Bábi jízlivě, "že jsi se stala čarodějkou?"

"Teda já vám řeknu, ten vítr se mi nelíbí, měly bychom radši -"

"Co jste to řekla?" zvýšila hlas Magráta.

Stařenka Oggová si zakryla oči rukama. Vyzvat někoho, aby opakoval to, co řekl, znamená nejen to, že byste si měli dát vyšetřit uši, ale i to, že vás jeho prohlášení velmi rozčílilo, a širší pojednání o tom najdete už na druhé straně lexikonu "Jak se vyhnout hádkám".

"Myslím, že jsem se vyjádřila naprosto jasně," odpověděla Bábi. "Dost mě překvapuje, že jsi mi nerozuměla. Mně se to zdálo jasné až až."

"Ten vítr je čím dál tím horší, neměly bychom -"

"No, takže tomu mám rozumět tak, že bych musela být mazanější, méně uvážlivá a častěji nenaložená," odsekla Magráta, "to je to jediné, co se od čarodějky žádá, co?"

"Tak já jsem neuvážlivá? Já?"

"Máte ráda jen lidi, kteří potřebují pomoc, protože když potřebují pomoc, jsou slabí, a když jim pomůžete, cítíte se silná! Jak by v takových případech mohla uškodit trocha nějaké té magie?"

"Protože ono to nikdy neskončí jen u té trošky, ty hloupá holko!"

Magráta o krok ustoupila a tvář jí polil nach. Sáhla do svého vaku a vytáhla tenký svazek, který před sebe napřáhla jako zbraň.

"Možná že jsem hloupá," vyhrkla zadýchaně, "ale já se aspoň pokouším něco se naučit. Víte, k čemu dokážou lidé použít magii? Tady v té knize se píše o lidech, kteří dokážou… umějí… chodit po žhavém uhlí nebo strčit ruce do ohně, a ono se jim nic nestane!"

"Laciné triky," odsekla Bábi.

"Oni to opravdu dokážou!"

"Nesmysl. To nedokáže nikdo."

"To jenom dokazuje, že jsou schopni kontrolovat věci. Magie, to může být víc než vědět víc než ostatní a manipulovat s lidmi!"

"Ták? A ty si to představuješ tak, že uděláš ping, objeví se hvězdičky a zářící prach a vyřízeno? Nebo že je to tak jednoduché jako ‚podívej, padá hvězda, rychle si něco přej'? To že by mohlo udělat lidi šťastnější?"

"Něco takového přece musí fungovat! Protože jinak… jinak… to by bylo všechno úplně k ničemu! Nic by nemělo smysl! Když jsem přišla do Desideratiny chalupy, vy jste tam hledaly kouzelnou hůlku, že?"

"Chtěla jsem jenom zabránit tomu, aby padla do nesprávných rukou!"

"To znamená jakýchkoliv kromě těch vašich, co?"

Upíraly na sebe nepřátelské pohledy.

"Copak v duši nemáte alespoň špetku romantických představ?" naklonila se Magráta k Bábi téměř s prosbou v hlase.

"Ne," odpověděla Bábi. "To tedy nemám. Hvězdy se o tvá přání vůbec nezajímají, magie málokdy něčemu pomůže a každý, kdo strčí ruku do ohně, tak se spálí. Jestli se chceš stát něčím, co se alespoň trochu podobá čarodějce, Magráto Česneková, musíš se naučit tři věci. Co je skutečné, co není skutečné a jaký je mezi tím -"

"A vždycky si zjistit jméno a adresu toho mladíka, se kterým si chceš vyjít," přidala Stařenka Oggová svůj kousek moudrosti. "Tedy alespoň mne se to vždycky vyplatilo. To byl jen takový žert," dodávala spěšně, když viděla, jak se na ni dívají.

Tady, na okraji pralesa vítr opravdu zesílil. Vzduchem vířilo listí a stébla trávy.

"Každopádně míříme tím správným směrem," prohlásila Stařenka nesouvisle, protože hledala způsob, jak ty dvě dostat od sebe. "Podívejte, támhle na tom ukazateli je napsáno ‚Genova'."

A skutečně. Byl to starý, červotoči prožraný dřevěný ukazatel na kraji lesa. Konec desky s nápisem někdo vyřezal do tvaru ukazujícího prstu.

"A cesta taky není špatná," bzučela Stařenka rychle dál. Hádka poněkud ochabla, ovšem to bylo pravděpodobně tím, že spolu obě strany toho času nemluvily. Nejen tak, že by mezi sebou momentálně neprovozovaly hlasovou komunikaci - to znamená jen to, že je ticho. Jejich věc šla mnohem dál, až daleko na druhou stranu ticha, až k místu, kde vám cestu přehradí mocný val slov "My spolu nemluvíme".

"Žluté cihly," zabručela si Stařenka. "Kdo to kdy slyšel, že by se cesta stavěla ze žlutých cihel?"

Magráta a Bábi Zlopočasná stály se založenýma rukama zády k sobě a zíraly opačným směrem.

"Možná že chtěli, aby to tady bylo trochu veselejší," uvažovala Stařenka nahlas. Na obzoru se třpytila Genova, zasazená doprostřed jasné zeleně. Cesta teď klesala do rozlehlého údolí posetého malými vesničkami. Na své cestě k městu jimi protékala řeka.

Vítr se jim opíral do sukní.

"V tomhle větru nemůžeme v žádném případě letět," zvedla oči k nebi Stařenka, která se ještě stále snažila zženštile zastat konverzaci tří lidí.

"To znamená, že zatím budeme muset po svých, co?" řekla a pak, protože i v tak nevinných duších, jako byla Stařenčina, se někde hluboko ukrývá jiskřička poťouchlosti, dodala: "A co kdybychom si, holky, zazpívaly do kroku, co?"

"Teď už vím, že bych si neměla zbytečně všímat toho, co dělají ostatní, natož do toho mluvit," prohlásila Bábi. "Ale věřím, že jsou tady jiní lidé, hlavně ti s kouzelnými hůlkami a geniálními nápady, kteří se ke všemu budou chtít vyjádřit."

"Pch!" odfoukla si Magráta. Vykročily jedna za druhou po cestě dlážděné žlutými cihlami ke vzdálenému městu. Stařenka Oggová tvořila jakousi mobilní nárazníkovou zónu uprostřed.

Někteří lidé by potřebovali jednu věc," oznámila Magráta jen tak všeobecně celému světu, "a to je aspoň kousek srdce."

"A někteří lidé by potřebovali úplně něco jiného," obrátila se Bábi Zlopočasná k zataženému nebi, "a to je aspoň kousek mozku."

A já bych ze všeho nejvíc potřebovala, pomyslela si zoufale Stařenka Oggová, panáka.

O tři minuty později jí na hlavu spadl dům.

V té chvíli už měly čarodějky dost velké rozestupy. Bábi Zlopočasná kráčela rázným krokem v čele, zatímco

Magráta se trucovitě loudala vzadu a Stařenka Oggová byla přímo uprostřed.

Jak sama řekla později, nebylo to, ani jako když řekneš "švec". Prostě a jednoduše - v jednom okamžiku šla po cestě malá buclatá čarodějka a v následující chvíli na tom místě ležel pochroumaný dřevěný domek.

Bábi Zlopočasná se otočila a zjistila, že zírá na popraskané, nenalakované přední dveře. Magráta zatím téměř narazila nosem do zadních dveří z téhož popraskaného a sluncem vybledlého dřeva.

Bylo naprosté ticho, rušené jen skřípotem polámaného dřeva.

"Gyto?" řekla Bábi.

"Stařenko?" řekla Magráta.

Obě otevřely dveře.

Domek byl velmi jednoduchý - dvě přízemní místnosti oddělené chodbičkou vedoucí od předních k zadním dveřím a na zadním konci schody nahoru. Ve středu chodbičky, obklopena úlomky termity prožraných prken podlahy, pod špičatým kloboukem naraženým skoro až na bradu, seděla Stařenka. Po Silverovi nebylo ani památky.

"Co se stalo?" ptala se Stařenka zmateně. "Co se to stalo?"

"Spadl ti na hlavu dům," odpověděla jí Magráta.

"Ah. Zase jedna z těch věcí," odpověděla zmateně Stařenka.

Bábi ji uchopila za ramena.

"Gyto? Kolik prstů ti ukazuju?" zeptala se naléhavým tónem.

"Jaké prsty? Všude je tma."

Magráta s Bábi rukou společnou uchopily krempu Stařenčina klobouku a napůl jí ho zvedly a napůl vyšroubovaly z hlavy. Ospale na ně zamrkala.

"To ta kostra a výztuhy z proutí," prohlásila, když na sebe špičatý klobouk, podobný deštníku vstávajícímu z mrtvých, se zaskřípěním vzal své původní tvary. Mírně se kývala ze strany na stranu. "Ten dokáže zastavit ránu palicí, takový klobouk s výztužemi z proutí. Všechny ty vzpěry, rozumíte?

Ty rozloží sílu. Musím o tom napsat panu Vernisážovi."

Poněkud uklidněná Magráta se rozhlédla chodbou.

"On prostě a jednoduše spadl z nebe!" prohlásila udiveně.

"To někde muselo být nějaké tornádo nebo co," zavrtěla hlavou Stařenka Oggová. "Cestou sebralo dům, pak vítr zeslábl, a bac ho, dům šel k zemi. Se silnými větry si člověk kolikrát pěkně užije! Pamatujete si ten strašlivý vichr, co byl vloni? Jedna z mých slepic snesla jedno a to samé vejce čtyřikrát po sobě."

"Ona mluví z cesty," obrátila se Magráta k Bábi.

"Ne, to tedy nemluvím, tak já mluvím pořád," odpověděla jí Stařenka.

Bábi Zlopočasná nahlédla do jedné z místností. "Předpokládám, že bychom tady nenašly něco k jídlu nebo pití, co myslíte?" nadhodila.

"Myslím, že bych se dokázala přinutil spolknout jeden nebo dva hlty brandy," pospíšila si Stařenka s ujištěním.

Magráta nahlédla na schody vedoucí nahoru.

"Challóóó," zavolala přiškrceným hlasem člověka, který chce být zaslechnut, aniž při tom bude tak nevychovaný, že by pokřikoval v cizím domě. "Je tam někdo?"

Stařenka se naopak podívala pod schody. Silver se tiskl do jednoho kouta a podobal se velké chlupaté kouli. Vytáhla ho na světlo za kůži na krku a poněkud zmateně ho pohladila. Navzdory mistrnému kloboučnickému kusu, který vyšel z rukou mistra Vernisáže, navzdory tomu, že podlaha byla prožraná termity, dokonce i navzdory legendárně tvrdé hlavě vlastní všem Oggům se teď totiž cítila o chlup hůře, než byla zvyklá. Navíc ji postihl slabý záchvat stesku po domově, který přeletěl jako malý mráček přes tvář slunce zářícího na věčně modrém nebi její dobré nálady. Doma by vás jistě nikdo domem do hlavy neudeřil.

"Víš, Silvere," řekla trochu posmutněle, "Lancre je prostě Lancre."

"Našla jsem nějakou marmeládu," oznámila jim Bábi Zlopočasná z kuchyně.

Stařence Oggové obvykle stačilo k obveselení málo.

"To je prima," odpověděla spokojeně. "Bude se skvěle hodit na trpasličí chleba!"

Do kuchyně se teď vrátila i Magráta.

"No, já nevím, jestli je správné, abychom braly jídlo cizím lidem," prohlásila. "Víte, jak to myslím, vždyť ten dům musí někomu patřit."

"Hm. Poslyš Gyto, nemluvil tady někdo, náhodou?" prohlásila Bábi škrobeně.

Stařenka zvedla oči k nebi.

"Já jsem jenom chtěla říct, Stařenko," pokračovala Magráta, "že to prostě není náš majetek."

"Ona říká, že to není naše, Esme," obrátila se Stařenka k Bábi.

"Řekni každému, koho by to náhodou zajímalo, Gyto, že je to jako s věcmi vyplavenými z lodního vraku," odpověděla Bábi.

"Ona říká, že kdo dřív přijde, ten dřív mele, Magráto," obrátila se Stařenka k mladší čarodějce.

Venku se něco mihlo. Magráta přistoupila k malému zaprášenému oknu a vyhlédla ven.

"To je ale legrace. Kolem domu tančí bůhví kolik trpaslíků," podivila se.

Bábi ztuhla.

"Poslyš a - tedy, Gyto, zeptej se jí, jestli taky zpívají," řekla.

"Zpívají, Magráto?"

"Ano, něco slyším…," přikývla Magráta. "Je to něco jako ‚hou a hou'."

"To je opravdu pravá trpasličí píseň," přikývla Stařenka "Trpaslíci jsou jediní tvorové, kteří dokážou hýkat ‚hou a hou' skoro celý den."

"Zdá se, že jsou hrozně šťastní," řekla zamyšleně Magráta.

"Asi to byl jejich domek a teď jsou rádi, že ho mají nazpět."

Ozvalo se zabušení na zadní dveře. Magráta otevřela. Od prahu spěšně ustoupil zástup pestře oblečených a rozveselených trpaslíků a k Magrátě se zvedlo několik desítek párů očí.

"Ehm…" začal jeden z trpaslíků - očividně náčelník, "je ta stará… čarodějnice mrtvá?"

"Kterou starou čarodějnici myslíte?" zeptala se Magráta.

Trpaslík na ni chvíli zíral v němém úžasu a s otevřenými ústy.

"Kolik jich máte?"

"Můžete si vybrat ze dvou," odpověděla mu Magráta. Necítila se zrovna v nejlepší náladě a nebyla ochotná rozšiřovat konverzaci víc, než bylo nutné. Nezvykle protivná nálada ji nakonec přinutila dodat: "A pokud byste je chtěli koupit, můžete si je vzít zadarmo, protože ani jedna z nich nestojí za nic."

"Oh." Trpaslík chvíli uvažoval. "A na kterou z těch starých čarodějnic spadl dům?"

"Na Stařenku, ale není mrtvá. Je jenom trochu mimo sebe. Ale jste hodní, že se staráte," odpověděla Magráta. "Je to od vás moc hezké."

Jak se zdálo, to trpaslíky zarazilo. Shlukli se do chumlu a k Magrátě doléhaly jen útržky rozhovoru. Vypadalo to, že se trpaslíci o něčem dohadují.

Pak se hlavní trpaslík vrátil k Magrátě. Sundal si čepici a nervózně s ní otáčel v rukou.

"Ehm," začal rozpačitě, "nemohli bychom dostat její boty?"

"Cože?"

"Její boty," opakoval trpaslík a začervenal se. "Mohli bychom je dostat, prosím?"

"Na co potřebujete její boty?"

Trpaslík na ni chvíli upíral zmatený pohled. Pak se obrátil a zmizel v hloučku svých druhů. Nakonec se znovu vrátil k Magrátě.

"My prostě máme… takový… pocit…, že bychom měli mít její boty," odpověděl.

Stál před Magrátou, upíral na ni oči a rozpačitě pomrkával.

"Dobře, já se jí zeptám," přikývla Magráta, "ale nevěřím, že by s tím souhlasila."

Když se chystala přivřít dveře, začal trpaslík kloboukem točit ještě o něco rychleji.

"A prosím, jsou rubínové, že ano?" odvážil se.

"No, jsou opravdu červené," přisvědčila Magráta. "Je to v pořádku?"

"Ony právě musí být červené." Všichni ostatní trpaslíci mohutně přikyvovali hlavami. "Kdyby nebyly červené, bylo by to špatné."

Magráta na něj vrhla nechápavý pohled a zavřela dveře.

"Stařenko," začala pomalu, když došla do kuchyně, "venku jsou nějací trpaslíci a chtěli by tvoje boty."

Stařenka zvedla hlavu. V kredenci našla okoralý půlbochník chleba, takže teď velmi soustředěně žvýkala. Bylo by úžasné vědět, co všechno se dá jíst, když si můžete vybrat mezi tím a trpasličím chlebem.

"A na co?" zeptala se.

"To mi neřekli. Oni mi jen řekli, že mají neodbytné nutkání získat tvé boty."

"To se mi zdá neobyčejně podezřelé," zabručela Bábi.

"Starej Třaslověj Jakovím v Proutěných Síťovicích byl, když se jednalo o boty, učiněný ďábel," zavzpomínala Stařenka a odložila nůž, kterým krájela chleba. "Zvlášť černé a takové ty na knoflíčky po straně. On je vlastně sbíral. Když vás viděl jít kolem v nových botách musel si jít okamžitě lehnout a kolik hodin nemohl sáhnout na práci."

"Mám dojem, že to je přání na trpaslíky velmi neobvyklé," zamyslela se Bábi.

"Třeba z nich chtějí pít," napadlo Stařenku.

"Jak to myslíš, ‚pít z nich'?" nechápala Magráta.

"No, víš, to oni tak někde v cizozemsku dělávají," vysvětlovala jí Stařenka. "Pijí bublinkové víno z dámských bot,"

Všechny sklopily oči ke Stařenčiným botám.

Dokonce ani Stařenka si nedokázala představit, proč by z nich někdo měl chtít pít, ani jak by to s ním potom dopadlo.

"Tedy řeknu vám, že mi to u nich připadá ještě divnější než u starého Jakovíma," vrtěla Stařenka zamyšleně hlavou.

"Zdálo se mi, že jsou z toho sami nějací zmatení," přikyvovala Magráta.

"Bodejť by nebyli," zabručela Bábi Zlopočasná. "Copak se to stává často, aby poctivý trpaslík dostal nutkání jít a stahovat slušným čarodějkám boty? To vypadá, jako kdyby se tady kolem potuloval další pohádkový příběh," pokračovala. "Myslím, že bychom si měly s těmi trpaslíky pořádně promluvit."

Prošla chodbou a otevřela zadní dveře.

"Tak co je?" zeptala se.

Trpaslíci při pohledu na ni znovu o něco ustoupili. Nastalo šeptání, strkání lokty a zazněly tlumené výkřiky typu "proč já, běž ty," a odpovědi jako "protože já se ptal minule". Nakonec z hloučku někdo vystrčil jednoho trpaslíka. Možná že to byl ten samý jako minule. U trpaslíků se to dost těžko pozná.

"Ehm," začal. "Ehm. Boty?"

"Na co?" naklonila se k němu Bábi.

Trpaslík se poškrabal za uchem. "Ať mě troll kousne, jestli vím," odpověděl. "My už jsme o tom sami přemýšleli, abych vám řekl pravdu. Jdeme si asi před půlhodinou jen tak ze šichty v uhelném dole a najednou vidíme dům, který spadl na... na čarodějnici a… jednoduše… jsme…"

"Vy jste prostě najednou věděli, že máte na to místo běžet a sebrat jí boty?" doplnila ho Bábi.

Trpaslíkova tvář se roztáhla v úsměvu plném ulehčení.

"Jo, přesně tak to bylo!" přikývl. "A taky, že by sme při tom měli zpívat píseň Hou-a-hou. Jenže se tak nějak předpokládalo, že bude na placku. Tedy bez urážky, samozřejmě," dodal rychle.

"To ta proutěná výztuž," ozval se hlas za zády Bábi Zlopočasné. "Ta má cenu své váhy ve zlatě."

Bábi si trpaslíky chvíli prohlížela a pak se usmála.

"Myslím, mládenci, že byste měli jít na chvilku dovnitř," zvala je. "Ráda bych vám položila pár otázek."

Trpaslíci velmi znejistěli.

"Nó," začal nervózně jejich mluvčí.

"Nemáte moc chuť vstoupit pod jednu střechu s čarodějkami, co?" usmála se na něj znovu Bábi Zlopočasná.

Mluvčí trpaslíků přikývl a zrudl jako pivoňka. Magráta si se Stařenkou vyměnily za Bábinými zády významný pohled. Tady naprosto jasně něco nebylo v pořádku. Trpaslíci v horách se čarodějek nikdy nebáli, ani co by se za nehet vešlo. Naopak, často jste měli potíže s tím, jak jim zabránit, aby vám nepřekopávali podlahu v obýváku.

"Řekla bych, že jste z hor odešli už před delším časem, že?" pokračovala Bábi v řeči.

"Je tady velmi slibná uhelná žíla," mumlal mluvčí trpaslíků a žmoulal v rukou klobouk.

"V tom případě se vsadím, že už je to hodně dlouho, co jste naposled ochutnali pravý trpasličí chléb," zapředla Bábi.

Trpaslíkům se z hrdel vydralo něco jako kolektivní povzdech.

"Tady ho prostě neseženete," odpověděl posmutněle mluvčí trpaslíků s očima upřenýma k zemi. "Je to vodou nebo čím. Začne se rozpadat kolikrát už za pár roků."

"Jo, oni do něj dávají mouku!" ozval se za ním hlas plný nevole.

"A občas je to ještě horší. Pekař v Genově do něj dává dokonce i sušené ovoce," postěžoval si další trpaslík.

"No tohle! Víte, ale tak mě napadá," zamnula si Bábi ruce, "že bychom vám možná mohly pomoci. Možná že tady máme nějaký trpasličí chléb, který bychom mohly postrádat."

"To těžko. To nemůže být pravý trpasličí chleba," zavrtěl smutně hlavou mluvčí trpaslíků. "Správný trpasličí chleba musí být hozen do řeky, pak se musí vytáhnout a usušit, někdo na něm musí sedět, taky se na něj každý den dívat a zase ho ukládat a ještě další věci. Něco takového tady prostě nedostanete, kdepak, ani náhodou."

"Možná," řekla Bábi Zlopočasná, "že dnes máte svůj výjimečně šťastný den."

"Abych už vám řekla všechno," naklonila se k trpaslíkovi důvěrně Stařenka Oggová, "myslím dokonce, že ho část alespoň jednou počurala kočka!"

Mluvčí trpaslíků vzhlédl a oči mu zazářily.

"To jsem z toho hin!"

Drahý Jasoni a všichni,

to je fajn šivot, děje se všecko možné, přestavte si mluvící fíky a svlečínky, co spějí v zamknu a mají podestláno na růžích, to vám řeknu! Až se vrátím, řeknu vám jednu nebo dvě histerky, to se těšte! A taky bych neřáda slyšela o dřevěných domkách, to mi připomíná, pošlete někoho k pánu Vernisážoví do Dílůch. Vyřiďte mu komplementy pí Oggové a jaký uďal skvělý klobuk. Ten posel může říct, že on může říct "Jak potvrzeno paní Oggovou", tento klobuk zadrží 100 % všech domůch. Taky když někdy napíšete takovým lidem a firmám, jak je jejich zposi prima jakost, dostanete nějaké zposi gratis, to by mohlo pro mě snamenat nový klobuk, tak ajť mi na to dohlídnete.

MÁMA

Lilith vyšla ze své zrcadlové síně. Za ní se jako mnohočetné stíny táhly a mizely její odrazy.

Čarodějka, které padne na hlavu dům, byl to měla mít za sebou, to Lilith věděla. Měla by být rozplácnutá a zpod domu by měly vyčnívat jen její nohy v červených botách.

Byly chvíle, kdy si opravdu zoufala. Jak se zdálo, lidé nedokázali pořádně zahrát své úlohy.

Napadlo ji, jestli neexistuje protějšek kmotřičky sudičky. Koneckonců, většina věcí má své protiklady nebo opaky. No i kdyby, ani tak by nebyla zlou sudičkou, protože to je vlastně jen dobrá sudička viděná z jiného úhlu.

Protějšek kmotřičky sudičky musí být ten, kdo ničí a otravuje příběhy, a to je, pomyslela si Lilith, ta nejhorší bytost na celém světě.

Dobrá, tady v Genově se ale odvíjí jeden příběh, který nikdo nezastaví. Ten už má svou setrvačnost. Jen ať ho někdo zkusí zastavit nebo změnit, a příběh ho pohltí, přetvoří ho na součást sebe sama. Ona při tom nemusí hnout ani prstem. Příběh to udělá za ni. A navíc měla tu příjemnou jistotu, že nemůže prohrát. Vždyť, koneckonců, ona byla ta hodná sudička. Přešla kolem hradeb a sestoupila po schodech do své komnaty, kde čekaly dvě sestry. Uměly dokonale čekat. Dokázaly sedět celé hodiny a ani nemrknout. Aga s nimi odmítal být v jedné místnosti. Když vešla, obrátily k ní hlavy. Nikdy jim nedala hlas. Bylo to zbytečné. Stačilo, že byly krásné a že jí rozuměly.

"Tak, teď musíte jít do domu," přikázala jim. "A ještě něco velmi důležitého. Dobře mě poslouchejte. Zítra přijdou nějaké ženy za Eliškou. Musíte jim to dovolit, rozumíte?"

Pozorovaly její rty. Pozorovaly všechno, co se pohybovalo.

"Budeme je potřebovat do toho příběhu. Děj by nebyl správný, kdyby se ho nepokusily zastavit nebo změnit. A potom… možná, že vám dám hlasy. To byste si přály, že?"

Podívaly se jedna na druhou, pak obě najednou na Lilith a nakonec na klícku v rohu pokoje.

Lilith se zasmála, sáhla dovnitř a vytáhla dvě bílé myši.

"Ta mladší čarodějka vypadá, jako kdyby byla přesně váš typ," řekla. "Podívám se na to, co by se s ní dalo dělat. A teď… hezky otevřete…"

Košťata plachtila v odpoledním vzduchu.

V této chvíli se čarodějky nehádaly.

Trpaslíci, to byla připomínka domova. Jenže srdce každého poctivého člověka bez rozdílu by se muselo zaradovat ve chvíli, kdy by spatřil to nadšení hraničící s vytržením, v němž seděli kolem stolu a zírali na trpasličí chleba. Doslova ho hltali očima, což mezi námi je ten nejlepší způsob, jak trpasličí chleba konzumovat. Ať už je k honu za rudě zbarvenými botami vyštvalo cokoliv, jejich touha pod vlivem chleba mizela jako tající sníh. Jak řekla Bábi, museli byste dlouho hledat, než byste našli trvalejší hodnotu, než je trpasličí chléb.

Pak si vzala vůdce trpaslíků stranou, aby si s ním chvilku povyprávěla.

Ostatním neřekla, co se od něj dozvěděla, a její dvě společnice byly natolik soudné, že se zatím neptaly. Teď letěla kousek před nimi.

Občas k nim přinesl vítr úryvky vět, které si Bábi mumlala pro sebe, jako: "Sudičky!" nebo "Nácvik!"

V téhle chvíli už cítila Genovu i Magráta, která zdaleka neměla tolik zkušeností jako její dvě kolegyně. Bylo to stejné, jako když barometr cítí změnu tlaku. V Genově pohádky ožívaly. V Genově ge někdo setsakra snažil, aby se sny staly skutečností.

Pamatujete si vy některé ze svých snů?

Genova se uhnízdila v deltě řeky Oldman, která se stala zdrojem městského bohatství. A Genova byla opravdu bohatá. Genova kdysi kontrolovala ústí řeky a vybírala poplatky způsobem, o kterém se nedá říci, že by to bylo pirátství, protože je vybírali zástupci městské vlády. To znamená, že se jednalo o prozíravé ekonomické opatření, a tudíž bylo všechno v nejlepším pořádku. Rozlehlé močály v deltě řeky pak dodávaly plovoucí, plazící se i létající kuchyňské přísady, které by jistě světově prosluly, kdyby, jak už jsme se zmínili, v té době lidé více cestovali.

Genova byla bohatá, líná a mírumilovná. Pravda je, že kdysi strávila mnoho času tím zvláštním druhem občanské politiky, která je pro některé městské státy druhou přirozeností. Tak například byla doba, kdy si Genova mohla dovolit největší pobočku cechu vrahů s výjimkou Ankh-Morporku a členové té instituce byli tak zaměstnaní, že se na jejich služby muselo často čekat celé měsíce.

Jenže vrahové se odstěhovali už před lety. Z některých věcí by se chtělo zvracet i šakalům.

Město bylo pro čarodějky šok. Z dálky vypadalo jako mnohoplošný bílý krystal vyrůstající z hnědi a zeleně močálu.

Zblízka se rozčlenilo na rozlehlý vnější kruh menších budov, vnitřní kruh velmi působivých velkých domů a přímo ve středu stál palác. Byl překrásný, měl množství věží a věžiček, jako kdyby pocházel z některého výstředního hračkářského obchodu. Zdálo se, že každá z mnoha věží je navržena tak, aby mohla ukrývat věznënou princeznu.

Magráta se otřásla. Ale pak si vzpomněla na hůlku. Kmotřičky sudičky mají svou zodpovědnost.

"To mi připomíná další z historek o černé Alisse," ozvala se Bábi Zlopočasná. "Vzpomínám si, jak zamkla to děvče s dlouhými copy zrovna do takové věže, jako jsou tyhle. To děvče se jmenovalo Rapunzel nebo Rampelnik nebo tak nějak."

"Ale ta se z toho nakonec dostala," zavzpomínala Magráta.

"Jo, člověku vždycky udělá dobře, když si nechá trochu povyrůst vlasy," přikývla Stařenka.

"Pch. Venkovské povídačky," zabručela Bábi.

Přiblížily se k městským hradbám. Magráta řekla: "Támhle u brány je strážný. Přeletíme dovnitř přes hradby?"

Bábi upřela oči na nejvyšší věž. "Ne," odpověděla nakonec pomalu. "Přistaneme a dovnitř vejdeme jako každý. Abychom nevystrašily obyčejné lidi."

"Támhle za těmi stromy je pěkná rovná loučka," upozornila je Magráta.

Bábi pokusně udělala několik kroků na jednu a pak zas na druhou stranu. Její boty čvachtaly, bublaly a vydávaly další zvuky plné obvinění.

"Podívejte, vždyť už jsem řekla, že je mi to líto," opakovala už bůhví pokolikáté Magráta. "Vypadalo to tak rovně!"

"Voda tak většinou vypadá," přikývla Stařenka, která seděla na pahýlu uschlého stromu a ždímala si vodu z podolku šatů.

"Ale vždyť jste ani vy nepoznaly, že je to voda," bránila se Magráta. "Vypadá to tak… tak travnatě, se všemi řasami, stulíkem a těmi ostatními věcmi, které plavou po hladině."

"Tak mi to připadá, že si voda a zem tady v okolí nejsou jisté, která jsou která," zabručela Stařenka. Rozhlédla se po nezdravě vyhlížejícím okolí.

Stromy vyrůstaly přímo z močálu. Měly podivný cizokrajný vzhled, nezvyklou kůru, ostře dělené listy a zdálo se, že hnijí současně s tím, jak rostou. Tam, kde byla vidět hladina, nezakrytá zeleným příkrovem, byla voda černá jako tuš. Čas od času se na hladině objevilo několik pukajících bublin jako fazolový duch za večera povinné lázně. A někde kus odsud byla řeka, jestli si ovšem mohl být člověk v tomhle kraji husté vody a vlnící se země vůbec něčím jist.

Stařenka zamrkala.

"To je zvláštní," prohlásila.

"Co?" zeptala se Bábi.

"Zdálo se mi…, že jsem támhle… zahlédla něco běžet…" zamumlala Stařenka. "Támhle, mezi těmi stromy."

"Tak na takovém místě to musela být jedině kachna."

"To bylo větší než kachna," odporovala Stařenka. "Víte, je to psina, ale ono to vypadalo skoro jako dům."

"Jasně," šlehla po ní Bábi pohrdavým pohledem, "a z komína se mu kouřilo."

Stařenka se rozveselila. "Tys to viděla taky, Esme?"

Bábi obrátila oči v sloup.

"Pojďte," řekla, "musíme se dostat na cestu."

Podívaly se na daný prostor mezi jejich relativně suchým útočištěm a cílovou cestou. Byl nažloutlý. Po jeho povrchu plavaly kusy dřeva a chomáče podezřele zelené trávy. Stařenka ulomila větev z pahýlu, na kterém seděla, a hodila ji několik metrů před sebe. Dřevo dopadlo s vlhkým šplouchnutím a ponořilo se s chroptivým zvukem, jaký vydává brčko, kterým se pokoušíte z poháru vysát poslední zbytek mléčného koktajlu.

"My ho samozřejmě přeletíme," prohlásila sebevědomě Stařenka.

"Vy dvě můžete," odsekla Bábi. "Jenže já tady nemám dost místa, abych se s tím mým rozeběhla a nastartovala ho."

Nakonec se Magrátě podařilo Bábi převézt na tandemu, zatímco Stařenka tvořila zadní voj a ve vleku měla Bábino svéhlavé koště.

"Já jenom doufám, že nás nikdo neviděl," starala se Bábi, když dosáhly bezpečí cesty.

K cestě vedoucí močálem se postupně připojovaly další cesty a cestičky. Po všech putovaly hloučky lidí a u městské brány byla slušná fronta.

Ze země vypadalo město ještě úžasněji. Proti parami naplněnému močálu zářilo jako vyleštěný kámen. Všude na hradbách vlály pestrobarevné vlajky.

"Vypadá to opravdu vesele," libovala si Stařenka.

"A čistě," dodávala Magráta.

"No, ono to tak vypadá jenom zvenčí," poučila je Bábi, která už v jednom městě byla. "Ale když se dostanete dovnitř, zjistíte, že je tam spousta žebráků, hluku, zápachu, špíny a stoky plné bůhví čeho, věřte mi."

"Vracejí celou řádku lidí," upozornila své společnice Stařenka.

"Už na lodi jsem slyšela, že sem hodně lidí jede na svátek Tučného oběda," řekla Bábi. "Pravděpodobně se najde dost lidí, kteří pro ty oslavy nejsou ti praví," uvažovala.

Když se blížily k bráně, pozorovalo je alespoň půl tuctu strážných.

"Jsou odmítnuti velmi slušně," pobrukovala si Bábi zálibně. "Tak na to se ráda podívám. To jistě není jako u nás doma."

V celém Lancre bylo jen šest kompletů brnění, vyrobených podle zásady "větší a menší už si nějak poradí". K tomu, aby svým dočasným majitelům alespoň drželo na těle, se často musely použít kusy provázků a drátu, protože místa stráží v Lancre většinou zastávali občané, kteří momentálně neměli co na práci.

Tihle strážní byli jeden vedle druhého dvoumetroví chlapíci a - to musela připustit i Bábi - ve svých veselých červenomodrých uniformách vypadali skvěle. Jediní jiní skuteční strážní, které Bábi viděla, byli členové městské hlídky v Ankh-Morporku. Pohled na ankh-morporskou hlídku však nutil bystřejší lidi k zamyšlení, zda by je mohl obtěžovat ještě někdo horší než městští ochránci práva. Městská hlídka Ankh-Morporku rozhodně nebyla potěšením pro oko.

Když Bábi vstoupila pod oblouk brány, přehradily jí k jejímu úžasu cestu dvě zkřížené píky. "My na město neútočíme," oznámila vojákům.

Desátník jí zasalutoval.

"To jistě ne, madam," odpověděl. "Ale máme příkaz, abychom sporné případy kontrolovali."

"Sporné případy?" podivila se Stařenka. "Co je na nás sporného?"

Desátník polknul. S pohledem Bábi Zlopočasné nebylo radno si zahrávat.

"No, víte…" vypravil ze sebe nakonec, jste trochu… umouněné."

Zavládlo dunivé ticho. Bábi se zhluboka nadechla.

"Měly jsme malou nehodu v močálech," řekla rychle Magráta.

"Jsem si jistý, že to bude v pořádku," ošíval se desátník. "Kapitán tady bude hned. Pochopte, když do města pustíme ty nesprávné lidi, vznikají všechny možné potíže. Byly byste překvapeny, kdybyste věděly, jací se nám sem občas vetřou lidé."

"Tak to by opravdu nešlo, abyste dovnitř pouštěli kdekoho," přikývla s pochopením Stařenka Oggová. "To bychom opravdu nechtěly, aby se do města dostali nevhodní lidé. Já se dokonce odvážím říct, že my bychom ani nechtěly vstoupit do města, které dovnitř pustí kdekoho, viď že ne, Esme?"

Magráta ji kopla do kotníku.

"Ještě dobře, že my nejsme kdekdo, ale ti správní lidé," pokračovala Stařenka neochvějně dál.

"Co se to tady děje, desátníku?"

Obloukem brány prošel kapitán stráží a přistoupil k čarodějkám.

"Tyhle… dámy chtějí do města, pane," hlásil gardista.

"No a?"

"Jsou tak trochu… nejsou stoprocentně čisté, pane," odpověděl desátník a zazmítal se pod Bábiným pohledem. "A jedna z nich má neupravené vlasy -"

"No tohle -" vyštěkla Magráta. "- a jedna mi připadá, jako kdyby byla schopná použít sprostá slova."

"Cože?" zamračila se Stařenka a široký úsměv jí zmizel z tváře jako kouzlem. "Já ti, myslím, budu muset trochu zvalchovat hřbet, ty užalovanej špiclíku!" řekla potichu.

"Ale desátníku, copak nevidíte, že s sebou mají košťata?" usmál se kapitán. "Pro uklízečky je dost těžké být neustále bez poskvrnky."

"Uklízečky?" zablesklo Bábi nebezpečně v očích.

"Jsem si docela jistý, že se chtějí dát do pořádku stejně jako vy, desátníku," pokračoval kapitán.

"Promiňte," obrátila se k němu Bábi Zlopočasná a pronesla ta slova tónem, který by slušel spíše výkřikům "na zteč!" nebo "smrt nepřátelům!", "promiňte, ale ten špičatý klobouk, který mám na hlavě, vám nic neříká?"

Vojáci na ni upírali lhostejné pohledy.

"Nemohla byste mi laskavě napovědět?" řekl nakonec kapitán.

"To znamená -" nadechla se Bábi.

"No tak my bychom tedy vyrazily dál, jestli vám to nevadí," vskočila jí do řeči Stařenka Oggová. "Máme před sebou spoustu uklízení." Pozvedla své koště. "Pojďme, dámy!"

Pak chytila Bábi pod jednou paží, Magráta jako na povel pod druhou a pronesly ji pod městskou branou dřív, než jí doutnák dohořel. Bábi Zlopočasná se řídila poučkou, že člověk má vždycky nejdříve napočítat do deseti a teprve pak vybuchnout. Nikdo nevěděl proč, protože jediný důsledek takového počínání je ten, že tlak ve vás neúměrně vzroste a následující výbuch je mnohem horší.

Čarodějky nezastavily, dokud nebyly z dohledu brány.

"No tak, Esme," začala Stařenka uklidňujícím tónem, "nesmíš si to brát tak osobně. Vždyť nakonec musíš připustit, že jsme trochu ušmudlané. Dělají akorát svou práci, ne? Nemyslíš?"

"Zacházeli s námi, jako kdybychom byly obyčejní lidé," prohlásila Bábi šokovaným hlasem.

"Nezapomeňte, že tohle je cizí země," přidala se ke Stařence Magráta. "Vzpomeňte si, vždyť jste sama říkala, že ti mužští na lodi taky váš klobouk nepoznali."

"Ano, ale to jsem nechtěla, aby ho poznali," odpověděla Bábi. "V tom je rozdíl."

"Je to jenom taková… nehoda, Bábi," snažila se dál Magráta. "Vždyť to byli jen obyčejní hloupí vojáci. Balící, kteří ani nepoznají moderní účes, když nějaký vidí."

Stařenka se rozhlédla. Míjely je zástupy lidí, které kolem procházely v naprostém tichu.

"Ale musíš připustit, že je to hezké čisté město," dodala.

Začaly se důkladněji rozhlížet po svém okolí.

Bylo to skutečně to nejčistší místo, které kdy viděly. Zdálo se, že i dlažební kameny jsou vyleštěné.

"Tady by sis klidně mohla dát čaj na zemi," zabručela obdivně Stařenka Oggová, když vykročily ulicí.

"To ano, ale ty bys byla schopná sednout si na ulici kdekoliv, hlavně kdyby ti dali nějaký ten žvanec," odsekla jí Bábi.

"No, to se tedy mýlíš. Dokonce i stoky jsou čisté. V dohledu ani jediný Holand, koukněte."

"Gyto!"

"Vždyť jsi přece vyprávěla, že v Ankh-Morporku -"

"Ale tohle je něco jiného!"

"Je to tak čisté," vrtěla hlavou Magráta. "Člověk se skoro stydí, že si nevyčistil boty."

"No jo," přikývla Stařenka, která se rozhlížela ulicí. "Jeden si skoro přeje být lepším člověkem."

"Mohly byste mi vy dvě říct, proč vlastně šeptáte?" zeptala se Bábi.

Sledovala jejich pohledy. Na rohu ulice stál strážný. Když viděl, že ho pozorují, krátce se na ně usmál a zvedl ruku k helmici.

"Dokonce i strážní tady mají slušné vychování," libovala si Magráta.

"A je jich tady taky podezřele mnoho," upozornila ji nezištně Bábi.

"Je to úžasné, vážně, že ve městě, kde jsou všichni lidé tak čistí, tiší a ukáznění, potřebují tolik strážných."

"Třeba je potřeba ve městě rozšířit tolik dobra, že na to musí dohlížet opravdu hodně lidí," uvažovala Stařenka Oggová.

Čarodějky procházely zaplněnými ulicemi.

"A ty domy jsou taky moc pěkné," rozhlížela se Magráta. "Velmi ozdobné a tak roztomile starodávné."

Bábi Zlopočasná, která žila v domku tak starodávném, že kdyby měl být starodávnější, musel by se změnit na kus pazourku, její výlev nekomentovala.

Zanedlouho si začaly stěžovat nohy Stařenky Oggové.

"Měly bychom si najít nějaké místo, kde bychom se mohly uložit na noc," řekla. "Po tom děvčeti se můžeme podívat ráno. Ráno moudřejší večera, a když se na to pořádně vyspíme, půjde nám to líp od ruky."

"A koupel," vzdychla Magráta. "S utišujícími bylinkami."

"Dobrý nápad. Koupel bych si taky dala," zaradovala se Stařenka.

"Koukám, jak nám ten podzim rychle utekl," zabručela Bábi Zlopočasná kysele.

"Jo? A kdy ses naposled koupala ty, Esme, hm?"

"Jak to myslíš, naposled?"

"Vidíš? Nikdo ti nestojí o komentáře k mým lázeňským zvykům!"

"Koupele jsou nehygienické," prohlásila Bábi. "Víš dobře, že jsem nikdy s koupelemi nesouhlasila. Co to je za zvyk, vysedávat ve své vlastní špíně?"

"A jak to tedy děláte vy?" nedalo to Magrátě.

"Já se prostě pořádně umyju," odpověděla jí Bábi klidně. "Kousek po kousku. Rozumíš. Aspoň ty, které jsou momentálně dosažitelné."

Ať už byly příslušné partie Bábi Zlopočasné dosažitelné jakkoliv, a je třeba říci, že Bábi další informace v tomto směru neposkytla, rozhodně byly dosažitelnější než ubytování v Genově před svátkem Tučného oběda.

Všechny hospody i zájezdní hostince byly přeplněné. Tlak zástupů je postupně vytlačil z hlavních ulic do méně vznešených částí města, ale místo, kde by mohly tři čarodějky složit hlavy, se stále ještě nenašlo.

Bábi Zlopočasná už toho měla dost.

"Tak," procedila zaťatými zuby, "a do příští hospody, na kterou narazíme, vlezem. Jak se jmenuje támhleta hospoda?"

Stařenka Oggová zamžourala na velkou ceduli u vchodu hotelu.

"Hotel… No… Va… cancies," zabručela si pro sebe a pak se jí tvář rozjasnila. "Hotel Nova Cancies," opakovala. "To znamená v cizí řeči ‚Nová', ehm, ‚pohádka'," dodala na vysvětlenou.

"To nám bude stačit," přikývla Bábi.

Strčila do dveří. Od recepčního pultu zvedl hlavu kulatý muž s červenou tváří. Byl v tomhle zaměstnání nový a byl velmi nervózní; jeho předchůdce zmizel, protože nebyl dost kulatý a jeho tvář nebyla dostatečně červená.

Bábi nemařila čas.

"Vidíš tenhle klobouk?" naklonila se přes pult. "Vidíš to koště?"

Muž upřel oči na ni, pak na na koště a znovu zpět na Bábi.

"Ano," přikývl. "A co to znamená?"

"To znamená, že chceme tři pokoje," oznámila mu Bábi a vrhla na své dvě společnice lišácký pohled.

"S klobásou," dodala Stařenka.

"A jedním vegetariánským jídlem," nezůstala pozadu Magráta.

Muž si trojici pozorně prohlédl. Pak vyšel zpoza pultu a přešel ke dveřím.

"Vidíte tyhle dveře? Vidíte tenhle nápis?" zeptal se. "My se o nějaké nápisy nestaráme," odpověděla mu Bábi.

"V tom případě," odpověděl jim muž, "se vzdávám. Tak mi řekněte, co opravdu znamená špičatý klobouk a koště?"

"To znamená, že jsem čarodějka," zašklebila se na něj vítězoslavně Bábi.

Muž za pultem naklonil hlavu ke straně.

"Jo?" zamžoural na ně. "Tak se teď říká hloupým starým ženským?"

Drahý Jasoni a všichni, psala Stařenka Oggová. Kdybyste vjeděli, oni tady nesnají čarodějky, to vidíte, jak jsou v tom cizozemsku zaospalí. Jeden tady, říkají mu Receptář, hrozně rozlobil Bábi a ona by ztratila trpělivost, tak já a Magráta jsme ji musely držet a vynést ji na ulici, páč když uďáš, že si někdo myslí, že se někdo na něco proměnil, jsou s tím vždycky jenom trapte. Vzpomeň si, jak jsi musel minule jít a kopat rymníček pro pána Pilkina, aby měl kde přebejvat, když to na něj…

Nakonec se jim podařilo najít si v jedné hospodě stůl, který měly samy pro sebe. Místnost byla nabita příslušníky všech oficiálních ras. Všeobecný hovor dosahoval téměř síly pokřiku a vzduch houstl kouřem. "Přestala bys laskavě škrábat tou tužkou, Gyto Oggová? Leze mi to hrozně na nervy," štěkla Bábi. "Vždyť tady taky musí mít čarodějky," opakovala už poněkolikáté nešťastně Magráta. "Všude přece mají čarodějky. I v cizozemsku přece musí mít čarodějky. Čarodějky najdeš všude."

"Jako šváby," přikývla vesele Stařenka Oggová, "ty taky."

"Měly jste mě nechat, abych ho přinutila myslet si, že je žába," zahuhlala vyčítavě Bábi.

"To nemůžeš dělat, Esme. Nemůžeš se potloukat po městě a měnit lidi v žáby jenom proto, že si na tebe otvírali hubu a nevěděli, kdo jsi," chlácholila ji Stařenka. "To bychom byly za chvíli jediné, kdo po městě chodí, ostatní by skákali."

Navzdory mnoha výhrůžkám Bábi Zlopočasná nikoho v žábu neproměnila. Ona to viděla tak, že existuje mnohem jednodušší, technicky méně krutý a levnější způsob, jak to provést, který jednomu navíc přinese mnohem větší uspokojení. Necháte je v lidské podobě a vnuknete jim přesvědčení, že jsou žáby, což navíc poskytne neobvyklou zábavu a povyražení všem kolemjdoucím.

"Pana Pilkina mi vždycky přijde tak trochu líto," prohlásila Magráta s pohledem pochmurně upřeným na stolní desku. "Bylo to tak smutné, pozorovat, jak se tím svým krátkým jazykem pokouší ulovit mouchu."

"Neměl říct, co řekl," zpražila ji krátce Bábi.

"Myslíš to, že jsi panovačná stará čmuchalka?" prohodila Stařenka s nevinným výrazem.

"Mně kritika nevadí," pokračovala Bábi, jako by ji neslyšela, "znáte mě. Nikdy jsem nepatřila k těm, kteří se nafouknou, když jim někdo něco vyčítá. Nikdo nemůže říct, že bych si nevyslechla názor někoho jiného nebo že se mě hned tak něco dotkne -"

"Nikdo, to máš pravdu," přikývla souhlasně Stařenka, "rozhodně ne víc než jednou, pak už může jenom pouštět bubliny."

"Je to jenom v tom, že nesnáším bezpráví," nedala se přerušit Bábi. "A přestaň se tak hloupě šklebit! Já nevím, proč z toho hned děláte takovou tragédii. Po pár dnech je to stejně přejde."

"Paní Pilkinová mi říkala," začala opatrně Magráta, "že její muž ještě teď chodí často plavat. Prý si z toho udělal úplně nového koníčka.

Třeba tady ve městě mají nějaké jiné čarodějky," pokračovala Magráta po chvilce s beznadějí v hlase. "Možná chodí nějak jinak oblékané."

"Existuje jenom jeden druh čarodějek," zavrtěla rezolutně hlavou Bábi. "A to jsme my."

Rozhlédla se po místnosti. Samozřejmě, pokud se někdo staral o to, aby se čarodějky nedostaly do města, tak

o nich lidé vědět nemohli. Je to někdo, kdo nechce, aby se mu tady někdo jiný pletl. Jenže nás do města pustila…

"No, když nic, tak jsme alespoň v suchu," řekla Stařenka. Jakýsi žíznivec stojící v zástupu za ní se rozesmál, a když s hýkavým řevem zaklonil hlavu, polil jí pivem celá záda.

Tiše něco zamumlala.

Magráta viděla, jak muž sklonil hlavu ke džbánku, aby se znovu napil a vytřeštil oči dovnitř. Pak džbán odhodil jako uhranutý a s rukou přitisknutou na ústa se začal prodírat davem k východu.

"Co jsi mu to udělala s pitím?" zeptala se Magráta Stařenky.

"Na takové věci jsi ještě moc mladá," odbyla ji Stařenka.

Když tam u nich, doma, chtěla čarodějka stůl sama pro sebe, tak… tak tam prostě byl. Stačil jediný pohled na špičatý klobouk. Lidé udržovali uctivý odstup, občas jí někdo objednal něco k pití. Dokonce i Magráta měla patřičný respekt, ne snad proto, že by se jí někdo bál, ale spíš proto, že újma způsobená jedné čarodějce byla újmou způsobenou všem čarodějkám a nikdo nestál o to, aby mu to Bábi Zlopočasná přišla osobně vysvětlit. Tady do nich všichni strkali, jako kdyby byly obyčejné ženské. Jenom konejšivá ruka Stařenky Oggové, svírající téměř neustále paži Bábi Zlopočasné, uchránila tucet bodrých opilců od stavu nepřirozeného obojživelnictví, ale je třeba říci, že i Stařenčina obvykle velmi elastická trpělivost začínala drnčet. Vždycky se pyšnila tím, že je venkovská a obyčejná ženská, tak obyčejná jako dřeváky od hnoje, jenže ono je obyčejná a obyčejná. Bylo to s ní tak trochu jako s tím princem Jaksejmenoval ze známé dětské říkačky, který se rád toulal svým královstvím převlečený za obyčejného člověka. Stařenka měla silné podezření, že ten malý perverzník si předem dobře zajistil, aby se to vědělo, pro případ, že by se k němu někdo pokoušel chovat příliš obyčejně. Spadnout do bláta, když víte, že vás čeká teplá koupel a čisté oblečení - to je legrace k popukání; spadnout do bláta, když víte, že vás nečeká nic jiného než další bláto, pukl by z toho člověk maximálně vzteky. Nakonec došla k jistému rozhodnutí.

"Poslyšte, proč bychom si nedaly hlt něčeho k pití?" nadhodila Stařenka vesele. "Hned by nám bylo líp!"

"Ó, to ne," zavrtěla hlavou Bábi. "Posledně jsi mě s tím bylinkovým pitím dostala. Jsem si skoro jistá, že v tom musel být nějaký alkohol. Už po šesté sklenici jsem měla pocit, že mi těžkne jazyk. Mě už k pití žádné takové cizozemské břečky nepřinutíš."

"Ale něčeho byste se napít měla," přimlouvala se i Magráta. "Já mám každopádně žízeň." Nejistě se podívala k přeplněnému baru. "Třeba tady budou mít něco s ovocem."

"Zjistím to," prohlásila Stařenka Oggová. Vstala, podívala se na dav u baru a nenápadně si vytáhla z klobouku jehlici. "Hned budu zpátky."

Obě zbývající čarodějky byly ponechány svým soukromým chmurám. Bábi seděla a nepřítomně zírala na stůl.

"Vážně byste si to neměla tak brát jenom proto, že vám lidé neprojevují respekt a patřičnou úctu," snažila se Magráta uhasit plameny, které sžíraly Bábino nitro. "Mně lidé neprojevují respekt a úctu skoro nikdy. Není to tak hrozné."

"Když nemáš respekt, nemáš nic," odpověděla jí Bábi nepřítomně.

"To si nejsem tak docela jistá. Vždycky se mi nakonec podařilo s lidmi vyjít."

"To proto, že jsi obyčejná zmoklá slepice, Magráto Česneková," odpověděla jí Bábi.

Nastalo krátké, doutnající ticho zvonící ozvěnou slov, jež nebyla pronesena, a několika užaslými bolestivými vyjeknutími, která se postupně ozývala ze zástupu u baru.

Věděla jsem, že si o mně vždycky říkala něco takového, pomyslila si Magráta, uzavírající se v rostoucích stěnách svých rozpaků. Jenže jsem nevěřila, že by to řekla nahlas. A ona se mi neomluví, protože to nikdy nedělá. Čeká, že lidé tyhle věci prostě zapomenou. Pokoušela jsem se jenom chovat jako její přítelkyně. Pokud ona kdy nějakou přítelkyni vůbec měla.

"Tak tady se to nese," hlaholila Stařenka Oggová, která se vynořila z davu s tácem v rukou. "Ovocný nápoj."

Sedla si ke stolu a podívala se z jedné čarodějky na druhou.

"Je to z banánů," svěřovala se v naději, že z některé ze svých společnic výkrese aspoň jiskřičku zájmu. "Pamatuju si, jak náš Štěpán taky kdysi přivezl domů banán. Holky, jak my jsme se nad tím nasmály! Povídám tomu chlápkovi za pultem: ‚Jaký druh ovoce tady lidi pijou?' a on mi dal tohle. Je to z banánů. Banánový nápoj. Bude vám to chutnat. To tady pije každý. Všichni. Má to v sobě banány."

"No… má to velice… velice silnou chuť," řekla Magráta, když opatrně usrkla ze své sklenice. "Je v tom i cukr?"

"Asi jo," přikývla Stařenka. Chvíli se dívala na Bábin napůl nepřítomný výraz, pak zvedla tužku a s výrazem profesionála olízla tuhu.

Každopárně jedna dobrá vjec je, že pití je tady opravdu zapapku. Tady mají jedno, co hojmenujou banánánové dejjikry, což je hlavně rum s banáná-nánem v sobě. Už teďkom cítím, jak mi dělá dobře. Tady je moc vlchko. Doufám, že najdeme nějaké místo nad hlavu dnes v noci, Esme vždycky sotva stoji na nohouch, a když ne na svých, tak na cizích. Nakrejslila sem vám oprázek banánánového dejjikry, můžete vidět, že je už sklenice prázdná až do dna. S láskou MAMI.

Nakonec našly stáj. Byla to, jak poznamenala Stařenka se svým neutuchajícím optimismem, pravděpodobně teplejší a čistší stáj než kdejaká hospoda a na světě bylo jistě bůhví kolik milionů lidí, kteří by dali pravou ruku, kdyby se mohli vyspat na tak pohodlném a suchém místě. Její výrok měl na všeobecnou náladu stejný vliv jako pantomima na kulturu v márnici.

Netrvalo dlouho a všechny čarodějky se uložily ke spánku.

Magráta, která si dala pod hlavu svůj vak, ležela s otevřenýma očima a poslouchala měkké šumění deště na střeše.

Všechno se to zvrtlo ještě předtím, než jsme se vůbec vydaly na cestu, pomyslila si. Nechápu, proč jsem jim dovolila, aby jely se mnou. Jsem přece schopná alespoň pro jednou věci vyřídit sama, ale ony se mnou vždycky zacházejí, jako kdybych byla… mokrá slepice. Nevím, proč bych měla pořád snášet, jak se na mě v jednom kuse mračí a utrhuje. Copak ona je něco extra? Jen málokdy udělá něco kouzelného, ať si Stařenka říká co chce. Ona vážně jenom pořád křičí a zastrašuje lidi. A Stařenka? Ta to sice většinou myslí dobře, ale nemá absolutně žádnou zodpovědnost. Myslela jsem, že umřu, když v té hospodě začala zpívat Ježčí píseň, jenom tajně doufám, že místní cizozemci nerozuměli slovům.

Já jsem tady kmotřička sudička. Teď nejsme u nás doma. Tady, v cizině, jistě existuje nějaký jiný způsob, jak věci řešit.

Vstala při prvním náznaku svítání. Její dvě společnice spaly, i když "spáti" je slovo, které by se jen těžko srovnalo se zvuky, které Bábi Zlopočasná vydávala.

Magráta si oblekla své nejlepší šaty, ty ze zeleného hedvábí, které se ovšem bohužel během cestování strašlivě pomačkaly. Z vaku pak vytáhla papírový sáček a opatrně vybalila svou okultní bižuterii. Magráta si kupovala okultní bižuterii, aby sama sebe přesvědčila, že není jen Magrátou. Už těch krámů měla tři velké truhličky, ale byla pořád tou stejnou osobou.

Udělala, co mohla, aby si vybrala z vlasů všechnu slámu. Pak vybalila svou kouzelnou hůlku.

Byla by si přála, aby tady bylo zrcadlo a ona se mohla prohlédnout a zkontrolovat.

"Hůlku jsem dostala já," řekla tiše. "Nevím, proč by mně měl někdo pomáhat. Desideráta mi přímo napsala, abych jim řekla, že mi nemají pomáhat." Napadlo ji, že v tomhle bodě nebyla Desideráta příliš prozíravá. Jediné, čím si můžete být jistí, je to, že když Bábi Zlopočasné a Stařence Oggové řeknete, že vám nemají pomáhat, rozběhnou se vám na pomoc, i kdyby se jim ani v nejmenším nechtělo. Magrátu velmi překvapilo, že někdo tak chytrý jako Desideráta na takovou věc zapomene. Možná že to taky brala podle té psychologie - ať už to bylo co bylo.

Pohybovala se velmi tiše, aby nevzbudila ostatní. Opatrně otevřela dveře a rychle vyšla ven do vlhkého rána. Hůlku nesla v ruce a byla připravena dát jí pokyn, kdykoliv to bude třeba.

Hůlka jí jistě pomůže, když od ní bude žádat dýně.

Když se s tichým zaskřípěním zavřely dveře, otevřela Stařenka Oggová jedno oko.

Sedla si, zažívala a poškrabala se. Zašmátrala ve svém klobouku a vytáhla dýmku. Pak strčila Bábi Zlopočasnou do žeber.

"Já nespím," odpověděla Bábi.

"Magráta někam odešla."

"Pch!"

"A já jdu ven, abych sehnala něco k jídlu," zabručela Stařenka. Když byla Esme v téhle náladě, bylo zbytečné na ni mluvit.

Když vyšla ven, seskočil z trámu nade dveřmi Silver a usadil se jí na rameni.

Stařenka Oggová, jeden z největších životních optimistů, vykročila kupředu, aby se chopila toho, co se jí chystala budoucnost nabídnout.

Byla by nejraději, kdyby to bylo s rumem a banány.

Ten dům nebylo těžké najít. V tomto směru byly Desidérátiny poznámky velmi přesné.

Magráta přeletěla pohledem vysoké bílé zdi a balkony s ozdobným kovovým zábradlím. Pokusila se uhladit si pomačkané šaty, vytáhla si z vlasů další zbytky slámy a nakonec vykročila po příchodové cestě a zabušila na dveře.

Klepadlo se zlomilo a zůstalo jí v ruce.

Vyplašeně se rozhlédla kolem, aby zjistila, zda někdo zahlédl ten strašlivý vandalismus, kterého se dopustila, a pak se pokusila klepadlo připevnit zpět. Tentokrát jí upadlo na zem a urazilo kus mramorového schodu.

Nakonec opatrně zaklepala klouby ruky. Ze dveří se vznesl mrak prachu a pomalu klesal k zemi. To bylo vše, čeho docílila.

Magráta uvažovala o tom, co by měla udělat teď. Byla si skoro jistá, že kmotřičky sudičky nestrkají lidem pode dveře lístečky, na kterých by bylo napsáno něco jako "zaskočila jsem, ale nebyla jste doma, spojte se s naším střediskem a dohodněte si další schůzku". A navíc, tohle nebyl typ domu, který by lidé nechávali úplně prázdný. Takové místo musí být doslova zamořeno sloužícími.

Tiše přeskřípala po štěrkové cestičce a nahlédla za roh domu. Možná že by se dostala k zadním dveřím… u zadních dveří byly čarodějky častokrát více doma…

Stařenka Oggová vždycky. Mířila teď k těm, které vedly zezadu do paláce. Dostat se dovnitř bylo celkem jednoduché. Tohle nebyl hrad jako ty u nich doma, které měly velmi přesné představy o tom, co je to "uvnitř" a "venku" a byly stavěny tak, aby to od sebe oddělily. Jenže tohle byl… jednoduše pohádkový zámek, podezdívka a základy jako z cukru a všude spousta malých věží a věžiček. Malých starých dam si vůbec nikdo nevšímal. Malé staré dámy byly podle klasické definice absolutně neškodné, i když obyvatelé řetězu horských vesnic o nějakých pár tisíc kilometrů dál tuhle definici průběžně doplňovali novými poznatky.

Zámky se podle zkušenosti Stařenky Oggové podobaly labutím. Vypadaly, jako kdyby se nevšímavě a majestátně vznášely na vlnách Času, ale vespod, pod hladinou, ve skutečnosti panoval po čertech čilý ruch. Bude tady celé bludiště spíží, skladišť, kuchyní a prádelen, taky stájí a možná i malý pivovar - Stařenka milovala malé pivovary - a lidé si málokdy všimnou staré ženské, která tudy projde, zvláště když uždibuje z každého jídla, které se jí

ocitne na dosah.

Kromě toho, tady se taky dostane ke spoustě drbů. Drby - to byla další věc, kterou Stařenka Oggová milovala.

Bábi Zlopočasná se bezcílně potulovala čistými ulicemi. Nehledala své dvě společnice. Tím si byla naprosto jistá. Jistě, mohlo se čirou náhodou stát, že by na některou z nich narazila a vrhla na ni významný pohled, ale docela jistě je nehledala.

Na konci ulice uviděla zástup lidí. Vyšla z celkem logické úvahy, že by středem srocení mohla být Stařenka Oggová, a vydala se tím směrem.

Stařenka tam nebyla. Zato se tam zvedalo pódium a na něm malý človíček v řetězech. A několik gardistů v čistých a veselých uniformách. Jeden z nich držel v rukou velkou sekeru.

Nemuseli jste být zkušeným cestovatelem na to, abyste rychle poznali, že lidé na pódiu tam nejsou od toho, aby malému mužíkovi vystavili osvědčení o bezúhonnosti a předali mu výtěžek dobročinné sbírky.

Bábi opatrně strčila do jednoho z diváků.

"Co se to tady děje?"

Muž na ni vrhl zvláštní pohled koutkem oka.

"Stráže ho chytily při krádeži," odpověděl.

"Aha. No, zdá se, že vypadá dost vinen," přikývla. Lidé v řetězech mají sklon vypadat jako viníci. "Takže, co s ním teď udělají?"

"Dají mu lekci."

"A jak to chtějí provést?"

"Vidíte tu sekeru?"

Bábi z ní celou dobu nespustila oka.

Teď obrátila oči k zástupu a zachycovala úryvky myšlenek.

Mravenčí mysl se čte snadno. Protéká jí jediný mohutný proud jednoduchých myšlenek: Nést, Nést, Štípnout, Dostat se k tomu chlebíčku, Nést, Jíst. Takový tvor jako pes už je mnohem složitější - pes dokáže myslet na několik různých věcí najednou. A člověk? Lidská mysl je obrovský, blesky křižovaný temný mrak plný myšlenek a každá z nich zabírá určitý zlomek mozkové operační kapacity. Zjistit v té temné cloně předsudků, vzpomínek, obav, nadějí a strachu, co si jejich majitel myslí o tom či onom, je téměř nemožné.

Jenže když si větší množství lidí myslí jedno a totéž, jejich myšlenka se zesiluje a dá se zachytit. Bábi Zlopočasná si uvědomovala, že se ti lidé bojí.

"Vypadá to, že tuhle lekci hned tak nezapomene," zabručela. ,

"Naopak, já si myslím, že ji zapomene tak rychle, že ho to už teď mrzí," odpověděl jí její soused a pak se od Bábi odšoural pryč způsobem, jakým lidé těsně před bouří nenápadně mizí z okolí hromosvodu.

V tom okamžiku zachytila Bábi v tom jednotném orchestru myšlenek falešnou notu. Ve středu zástupu byly dvě bytosti, jejichž vědomí nebylo lidské.

Tvar jejich myšlenek byl jednoduchý, čistý a účelný jako tasená čepel. Pronikla do podobných vědomí už dříve a nevzpomínala na ten zážitek ráda.

Začala pečlivě probírat zástup a zanedlouho našla vlastníky těch podivných myšlenek. Zírali nehybně na skupinu na pódiu.

Byly to dvě ženy, nebo alespoň dvě stvoření ve tvaru žen; obě byly vyšší než Bábi, štíhlé jako pruty, a obě měly na hlavách široké klobouky s hustými závoji, které jim zakrývaly obličej. Šaty se jim ve slunci blýskaly kovovým leskem - někdo by řekl, že modrým, jiný, že nažloutlým, dalšímu by se zdál zelený. S tmavším vzorkem. Nedalo se to říci přesně. Při sebemenším pohybu se barvy měnily.

Nedokázala jim nahlédnout do tváří.

Takže v Genově byly čarodějky. V každém případě alespoň jedna.

Zvuk od pódia ji přiměl se otočit.

A už věděla, proč jsou občané Genovy tak tiší a hodní.

Bábi už předtím slyšela, že v cizozemsku existují země, kde zlodějům usekávají ruce, aby už nikdy nemohli krást. Tenhle nápad se jí nikdy moc nelíbil.

Něco takového v Genově nedělali. Tady jim usekli rovnou hlavu, aby je už ani nenapadlo něco ukrást.

Teď už věděla, kde by našla genovské čarodějky.

Vládly městu.

Magráta došla k zadním dveřím domu. Byly dokořán.

Sebrala se.

Znovu zaklepala na rám dveří, teď takovým zvláštním, velmi slušným způsobem.

"Ehm -" začala.

Do tváří jí vletěl obsah umyvadla plného špinavé vody. Hukotem příbojové vlny, která jí kolem uší odplavovala zbytky pomyjí, zaslechla jakýsi hlas, který říkal: "Propána, já neměla ani tušení, že tady někdo stojí!"

Magráta si vytřela vodu z očí a pokusila se zaostřit na nezřetelnou postavu před sebou. V její mysli se začala tvořit jakási neochvějná jistota, daná fabulí příběhu.

"Jmenujete se Eliška?" zeptala se.

"Jmenuju. A kdo jste vy?"

Magráta si prohlédla svou nově nalezenou kmotřenku od hlavy k patě. Byla to jedna z nejatraktivnějších

mladých žen, které kdy Magráta viděla - pokožku hnědou jako lískový ořech, vlasy tak světlé, Že v kontrastu k pokožce vypadaly skoro bílé. Tahle kombinace se v takových trochu frivolních městech, jakým Genova ještě donedávna bezesporu byla, objevovala poměrně často.

Co se tak říká v takových okamžicích?

Odstranila si z nosu kus bramborové slupky.

"Já jsem tvoje kmotřička sudička," řekla. "Je to legrační věc, vím, že to zní hloupě, když mám někomu vykládat, že -"

Eliška na ni upírala pátravý pohled.

"Vy?"

"No. Ano. Mám kouzelnou hůlku a tak dále." Magráta zamávala hůlkou pro případ, že by to pomohlo. Nepomohlo.

Eliška naklonila hlavu ke straně.

"A já myslela, že vy lidé od fochu se vždycky objevíte v záplavě hvězdiček a zlatého prachu a za zvuků stříbrných zvonečků," řekla s podezřením.

"Podívej, to prostě dostaneš kouzelnou hůlku," vysvětlovala jí Magráta zoufale. "Nedají ti k ní instruktážní brožurku."

Eliška na ni vrhla další pátravý pohled. Pak řekla: "Předpokládám, že by v tom případě bylo lepší, kdybyste šla dovnitř. Objevila jste se tady právě včas. Stejně jsem si před chvilkou postavila na čaj."

Měňavě lesklé ženy nastoupily do otevřeného kočáru. Bábi si všimla, že i když byly neobyčejně krásné, chodily velmi neohrabaně.

Bodejť, pomyslela si Bábi. Nejsou na nohy zvyklé.

Všimla si také, jak většina lidí od kočáru odvracela pohledy. Ne že by ho neviděli. Nedovolili očím, aby na něm spočinuly, jako kdyby jim pouhý fakt, že se na něj zadívali, mohl způsobit nepříjemnosti.

Také si všimla koní zapražených do kočáru. Jejich smysly byly mnohem lepší než ty lidské. Věděli, co mají ve voze za sebou, a vůbec se jim to nelíbilo.

Sledovala vůz. Koně se sklopenýma ušima a divokými pohledy pomalu klusali ulicemi. Nakonec vůz zahnul do průjezdu velkého a zchátralého domu nedaleko paláce.

Bábi pomalu prošla kolem a všímala si podrobností. Ze zdí opadávala omítka a ze dveří dokonce upadlo klepadlo.

Bábi Zlopočasná nevěřila na atmosféru místa. Nevěřila na psychickou auru. Byla toho přesvědčení, že být čarodějkou spočívá především v tom, čemu nevěříte. Jenže teď byla ochotná uvěřit tomu, že tenhle dům skrývá něco velmi ošklivého. Ne zlo. Ty dvě ženy-neženy nebyly zlé, stejně jako není zlem dýka nebo příkrý útes. Být zlý, to znamená mít na výběr. Zlá může být jen ruka, která bodne dýkou nebo postrčí svou oběť z útesu, a tady se jednalo o něco podobného.

Úpěnlivě si přála, aby nevěděla, kdo za tím vším stojí.

Lidi jako Stařenku Oggovou najdete všude. Je to, jako kdyby existoval jakýsi zvláštní tajemný tvůrce, který zasvětil život výrobě starších žen, které se rády smějí a nikdy neodmítnou nějaký ten půllitr, zvláště když v něm šplouchá nápoj, jaký se obvykle podává ve velmi malých skleničkách. Najdete je všude a většinou v párech.

Přitahují jedna druhou. Možná vysílají neslyšitelné signály, které ohlašují okolí, že "tady je někdo, kdo je bez nucení ochotný dělat ‚óóó' nad obrázky vnoučat cizích lidí".

Stařenka Oggová si našla přítelkyni. Jmenovala se paní Příjemná, byla to kuchařka a první osoba černé pleti, se kterou Stařenka v životě mluvila, patřila ke kuchařkám toho výjimečného druhu, které většinu času stráví v pohodlné židli uprostřed kuchyně a zdánlivě si téměř nevšímají dění kolem sebe.

Občas vydají nějaký příkaz. A takové příkazy jsou zapotřebí jen výjimečně, protože po všech těch letech, kdy vládnou v kuchyni, se lidé naučili, že buď budou dělat věci po jejich, neboje nebudou dělat vůbec. Jednou nebo dvakrát s určitou obřadností vstanou, ochutnají to či ono a tamto možná trochu přisolí.

Takoví lidé si vždycky rádi popovídají s podomními obchodníky, kořenáři nebo malými kulatými stařenkami s kočkou na rameni. Silver seděl na Stařenčině rameni tak elegantně, jako kdyby právě zhltnul papouška.

"Takže vy jste sem přijela na Tučný oběd?" zeptala se paní Příjemná.

"Ale, jsem tady s přítelkyní, která potřebuje něco vyřídit ve městě a požádala mě o pomoc," odpověděla Stařenka jen tak mimochodem. "Páni, tyhle sušenky jsou vážně samá chuť!"

"Chtěla jsem říct," pokračovala paní Příjemná a přistrčila talířek se sušenkami blíž ke Stařence Oggové, "že je vám na očích vidět, že jste magického založení."

"Pak vidíte víc než většina ostatních obyvatel tohohle města a okolí," prohlásila Stařenka. "Víte, co by ty sušenky ještě nesmírně vylepšilo? Kdyby se do něčeho namočily, co myslíte?"

"Co takhle něco s banánovou příchutí?" odtušila se zájmem paní Příjemná.

"Banány! To by bylo to pravé!" rozzářila se šťastně Stařenka. Paní Příjemná velitelsky mávla na jednu z pomocnic, která se hned pustila do práce.

Stařenka seděla na své židli, kývala buclatýma nožkama a se zájmem se rozhlížela po kuchyni. Zástup kuchařů vykonával své úkoly s prostomyslnou přesností dělostřelecké roty pokládající přehradnou palbu. Místa, kde vyrůstaly velké dorty, vypadala doslova jako staveniště. Na ohništi se pekla stažená těla celých zvířat. Ve velkých bubnech, které byly připojeny k rožňům, pádili psi, a otáčeli tak pečeněmi. Obrovský holohlavý muž s jizvou, která mu děsivě

hyzdila celou tvář, pečlivě a trpělivě špejloval jitrnice.

Stařenka nesnídala. Silver sice něco ke snídani měl, ale to nic neznamenalo. Oba procházeli jakýmisi kulinárními mukami.

Oba se jako na povel obrátili, aby sledovali pár kuchtíků, kteří kolem nesli obrovský podnos plný jednohubek.

"Vidím, že jste velmi všímavá žena, paní Oggová," řekla paní Příjemná.

"Jen tak na chuť," přikývla bezmyšlenkovitě Stařenka.

"Také vidím," pokračovala paní Příjemná po chvilce, "že máte na rameni neobvyklou kočku znamenitého rodu."

"To asi máte pravdu."

"Já vím, že mám pravdu."

V tom okamžiku se před Stařenkou objevila mísa plná husté nažloutlé pěny. Podívala se na ni a pokusila se vrátit k původnímu předmětu hovoru.

"Takže," pokračovala, "co myslíte, kam by tady měl člověk jít, kdyby chtěl zjistit, jak se dělá magie tady u vás v -"

"Nedala byste si něco k jídlu?" přerušila ji paní Příjemná.

"Cože? To se ví, proč ne, božíčku!"

Paní Příjemná zakoulela očima.

"Tohle ale ne. Tohle bych nikdy nejedla," oznámila jí paní Příjemná zatrpkle.

Stařenčina tvář byla dokonalým obrazem hlubokého zklamání.

"Ale vždyť to sama vaříte," upozornila paní Příjemnou.

"Protože mi řekli, abych to vařila. Starý baron, ten věděl, co je to dobré jídlo. Tohle? To není nic jiného než vepřové, hovězí, skopové a další věci, které tomu ani v nejmenším nepomůžou. Jediný čtyřnohý tvor, který stojí za snědení, je aligátor. To je skutečné jídlo."

Paní Příjemná se rozhlédla po kuchyni.

"Sáro!" zvolala

Jedna z pomocných kuchařek se obrátila.

"Ano, madam?"

"My tady s tou dámou si na chvíli vyjdeme ven. Dohlídni mi na všechno, rozumíš?"

"Ano, madam!"

Paní Příjemná vstala a významně kývla na Stařenku hlavou.

"Stěny mají uši," prohlásila.

"Fíha! Vážně?"

"Vyjdeme si na malou procházku."

Jak se teď Stařence Oggové zdálo, existovala dvě města Genovy. Bylo tady jednak to bílé - nové domy a paláce s namodralými střechami - a kolem něj, někdy dokonce pod ním, bylo město staré. Tomu novému se možná přítomnost toho starého vůbec nelíbila, ale obejít se bez něj nemohlo. Někdo a někde vařit musel.

Stařenka Oggová vařila docela ráda, ovšem za předpokladu, že měla k ruce pár lidí, kteří jí očistili a nakrájeli zeleninu, umleli strouhanku, oškrábali brambory a nakonec umyli nádobí. Vždycky byla pyšná na to, že dokázala s pěkným kouskem hovězího udělat věci, o kterých by se býčkovi jistě ani nesnilo. Teď si však uvědomila, že to vlastně nebylo žádné vaření. Ne v porovnání s tím, jak se vařilo v Genově. Tam totiž šlo především o to, zařídit si tak příjemný život, jak to jen šlo. Vaření kdekoliv za hranicemi Genovy znamenalo jen zahřívat věci, jako byly kusy zvířat, ptáků, ryb a zeleniny, dokud nezhnědly.

A přitom ta nejpodivnější věc spočívala v tom, že v Genově nic jedlého k vaření nebylo, rozhodně ne nic, o čem by Stařenka uvažovala jako o surovině vhodné k vaření. Podle jejího přesvědčení se jídlo pohybovalo po dvou párech nohou, někdy i po jednom páru nohou a s pomocí jednoho páru křídel. Nebo na sobě mělo v nejhorším případě ploutve, představa jídla, které běhá po více než čtyřech nohou, to byla jiná ká… jiný hrnec plný rozličných plovoucích věcí.

V Genově nebylo mnoho věcí, které se daly vařit. Proto se v Genově vařilo všechno. Stařenka nikdy neslyšela o krevetách, racích ani humrech. Připadalo jí to, jako kdyby obyvatelé Genovy systematicky prohledali dno řeky a uvařili všechno, co tam našli.

Podstata věci spočívala v tom, že dobrý genovský kuchař víceméně dokázal vzít to, co vymáčkl z hrsti říčního bahna, přidat k tomu pár suchých listů a špetku nebo dvě nedefinovatelných bylin a stvořit z toho jídlo. Skvost, nad kterým by každý gourmet nejen ronil slzy vděčnosti, ale navíc by byl ochoten přísahat, že když mu dají ještě jeden nášup, bude z něj po celý zbytek života mnohem lepší člověk.

Stařenka Oggová se loudala vedle paní Příjemné, která ji vedla napříč trhem. Kuchařka nahlížela do košíků s hady a do polic s tajemně pokroucenými bylinami. Skláněla se nad bedýnkami ústřic. Zastavila se na kus řeči s dámou stařenkovitě oggovitého tvaru, která stála za stánkem plným poliček, z nichž vám za pár šestáků nabrala do kornoutu rýžovou směs s masem nebo podala chobotnici v rohlíku. Stařenka ochutnávala všechno. Byl to pro ni životní zážitek. Genova, město kuchařů, našlo chuť, kterou si zasloužilo.

Stařenka dojedla talíř rybiček a vyměnila si úklonu a úsměv s malou stařenkou, které stánek s rybími pochoutkami patřil.

"No, musím říct, že to všechno -" obrátila se Stařenka k paní Příjemné.

Paní Příjemná zmizela.

Někteří lidé by začali zmateně pobíhat zástupem nebo vykřikovat její jméno, ale Stařenka Oggová zůstala klidně stát a uvažovala.

Ptala jsem se jí na magii, pomyslela si, a ona mě dovedla sem a zmizela. To asi kvůli těm ušatým stěnám, řekla bych. Takže o zbytek už se musím postarat sama.

Rozhlédla se kolem. Kousek za stánky, na břehu řeky stál hrubý stan. Ani před ním, ani na něm nebyl žádný nápis, ale na ohni před vchodem stál kotel a v něm cosi tiše bublalo. Vedle kotle stál sloupek hliněných misek. Občas se ze zástupu někdo oddělil, nabral si misku toho, co bublalo v kotli, a pak vhodil na talíř vedle vchodu hrst mincí.

Stařenka přistoupila ke kotli a nahlédla do něj. Na povrch vyplouvaly podivné věci, které se vzápětí zase nořily do bublajících hlubin. Základní barva byla hnědá. Na hladině se pomalu zvedaly bubliny, rostly a nakonec s mastným "plop" pukaly. V tom kotli se mohlo dít cokoliv. Mohl tam dokonce samovolně počínat život.

Stařenka Oggová byla ochotná alespoň jednou vyzkoušet cokoliv. Byly věci, které byla ochotná zkoušet tisíckrát.

Uchopila naběračku, vzala si misku a posloužila si.

Netrvalo dlouho a zvedla plachtovinu zakrývající vchod a nahlédla do temného nitra stanu.

V šeru seděla na zkřížených nohou postava a kouřila dýmku.

"Nevadilo by, kdybych zašla dovnitř?" zeptala se Stařenka.

Postava přikývla.

Stařenka vstoupila a sedla si. Po jisté odpovídající chvilce vytáhla vlastní dýmku.

"Předpokládám, že paní Příjemná je vaše přítelkyně."

"Zná mě."

"Aha."

Zvenčí do stanu občas dolehlo cinkání, když si další a další lidé nabírali z kotle.

Kolem Stařenčiny dýmky se zatočily proužky namodralého dýmu.

"Řekla bych," zamyslela se Stařenka, "že jen málokdo odejde bez placení."

"Pravda."

Po další odmlce znovu promluvila Stařenka. "Předpokládám, že někteří z nich se pokoušejí zaplatit zlatem, drahými kameny, ambrou, mošusem a takovými věcmi?"

"Ne."

"Úžasné."

Stařenka Oggová seděla další chvilku mlčky, naslouchala vzdálenému šumu hlasů na trhu a soustřeďovala síly.

"Jak se to jmenuje?"

"Gumbo."

"Je to dobré."

"Já vím."

"Řekla bych, že člověk, který takhle dokáže vařit, dokáže všechno -" Stařenka se soustředila, "- paní Gogolová."

Čekala.

"To byla skvělá úvaha, paní Oggová."

Obě ženy zíraly na nejasné obrysy svého protějšku jako spiklenci, kteří si vyměnili tajné heslo a teď čekají, co se bude dít dál.

"Tam, odkud přicházím, tomu říkáme čarodějnictví," řekla tiše Stařenka.

"A na místech, odkud pocházím já, tomu říkáme vúdú," přikývla paní Gogolová.

Stařenčino vrásčité čelo se svraštilo dvojnásob. "Není to takové to kouzlení s propíchanými figurkami, oživenými mrtvolami a tak dál?"

"Nespočívá čarodějnictví hlavně v tom, že někdo pobíhá nahý po nocích a sem tam někomu uhrane krávu, aby dojila krev?" odpověděla paní Gogolová nevzrušeně.

"Aha," přikývla Stařenka. "Je mi jasné, co myslíte."

Nejistě si poposedla. Byla od přírody poctivá ženská. "No, musím ale připustit…" dodala, "že tu a tam… když je někdo lump… nějaká ta kráva…"

Paní Gogolová vážně přikývla.

"Dobrá. Někdy… jedna zombie… nějaký ten špendlík…" přiznala. "Ale jen tehdy, když není vyhnutí."

"Samozřejmě. Když není vyhnutí." "Jen když… vždyť to znáte…, když lidé nemají ten správný respekt."

"Když dům potřebuje vymalovat." Stařenka se usmála bezzubými dásněmi. Usmála se i paní Gogolová, a co se zubů týče, trumfla Stařenku v počtu jedenatřiceti kousků.

"Celým jménem se jmenuju Gyta Oggová," řekla Stařenka. "Lidé mi říkají Stařenka."

"Já se jmenuju celým jménem Erzulie Gogolová," přikývla paní Gogolová, "a lidé mi říkají paní Gogolová."

"Víte, já se na to dívám tak," začala rozvážně´Stařenka, "tady je to jiný kraj, takže je možné, že tady funguje i jiný druh magie. Bylo by to celkem pochopitelné. Stromy jsou jiné, lidé jsou jiní, pití je jiné a jsou v něm banány, takže magie by měla být taky jiná. Proto jsem si řekla… Gyto, holka zlatá, člověk nikdy není tak starý, aby se nemohl naučit něco nového."

"To je jisté."

"S tímhle městem něco není v pořádku. Poznala jsem to, jen co jsme sem vkročily."

Paní Gogolová přisvědčila.

Na nějakou dobu zavládlo mlčení, přerušované jen občasným zapukáním dýmky.

Pak venku cinkla miska, chvilku bylo zamyšlené ticho a nakonec se ozvalo:

"Gyto Oggová? Vím, že jsi vevnitř."

Silueta paní Gogolové zvedla ruku a vytáhla si dýmku z úst.

"To bylo skvělé," poznamenala. "Tady je vidět velmi vytříbenou chuť."

Plachtovina u vchodu se odhrnula.

"Požehnání budiž tomu… stanu," řekla Bábi Zlopočasná a rozhlížela se šerem.

"Tady to je paní Gogolová," představila Stařenka majitelku stanu. "Ona je, aby bylo jasno, vúdú dáma. Tak se v místních krajích říká čarodějkám."

"No, nejsou to jediné čarodějky v okolí," odpověděla s jistou dávkou profesionální hrdosti Bábi.

"Na paní Gogolovou udělalo velký dojem, jak jsi mě tady odhalila," řekla Stařenka.

"To nebylo těžké," odpověděla Bábi. "Jakmile jsem zahlédla Silvera, který se olizoval před stanem, zbytek už byl jen přesná dedukce."

V přítmí pod plátěnou střechou si Stařenka v duchu vytvořila obraz paní Gogolové jako staré dámy. Rozhodně nečekala pohled, který se jí naskytl, když vúdú dáma vyšla ze stanu na denní světlo. S úžasem zjistila, že paní Gogolová je půvabná žena středního věku, vyšší než Bábi Zlopočasná. V uších měla těžké zlaté náušnice a oblečená byla do bílé blůzy a široké červené sukně s volány. Stařenka cítila Bábin nesouhlas. To, co se říkalo o ženách v červených sukních, bylo ještě horší než to, co se říkalo o těch, které nosily červené boty, ať už se o těch říkalo cokoliv.

Paní Gogolová se zastavila a zvedla ruku. Ozvalo se zapleskání křídel.

Silver, který se podlézavě otíral Stařence o nohu, zvedl hlavu a zasyčel. Paní Gogolové se na rameno snesl největší a nejčernější kohout, jakého kdy Stařenka viděla. Pak na ni upřel ten nejchytřejší pohled, jaký kdy viděla u ptáka.

"Na mou duši," prohlásila užasle, "to je největší pták, kterého jsem kdy viděla, a já jich už v životě viděla požehnaně."

Paní Gogolová pozvedla v nesouhlasu obočí.

",Ona' nemá pořádné vychování," omlouvala Stařenku Bábi.

"Protože jsem prožila mládí v sousedství drůbeží farmy, jsem chtěla právě dodat," prohlásila klidně Stařenka.

"Tohle je Legba, temný a nebezpečný duch," řekla paní Gogolová. Naklonila se kupředu a nenápadně, jen tak koutkem úst, ucedila: "Mezi námi, je to jenom obyčejný černý kohout, ale znáte to a víte, jak to chodí."

"Trochu reklamy nikdy neuškodí," souhlasila

Stařenka. "Tohle je Silver. Mezi námi, to je zplozenec pekla."

"Vždyť je to kocour," přikývla paní Gogolová, "co jiného by od něj člověk čekal?"

Drahý Jasoni a všickni,

není to úžasné, jak se věci stanou, když je ani nečekáte, příkladně my jsme potkaly pí Gogolovou, ona přes den vaří na trhu, ale je to vodou čarodějka, nesmíte věřit všemu, co se povídá o černé magii atd. atd., to říkají zaslepnutí, ona je zrovínka jako my, akorát úplně jiná. O těch zompích je to recht, ale nesmíte si myslet, co si myslíte, to si nemyslete, protože…

Stařenka došla definitivně k závěru, že Genova je zvláštní město. Uhnete z hlavní ulice, dáte se postranní ulicí, projdete malou brankou a najednou jsou všude stromy porostlé mechem a těmihle…, jak se to jmenuje… liánami, které z nich visí až na zem, a najednou se vám začne houpat zem pod nohama a už to není zem, ale močál. Po obou stranách stezky byla temná jezírka, obrostlá lekníny, v nichž ležely dlouhé nehybné klády, jaké čarodějky ještě nikdy neviděly.

"To jsou nějací zvlášť velcí salamandři," nadhodila Stařenka.

"To jsou aligátoři."

"Ale jděte. To musí být maso!"

"Věrná pravda!"

Dům paní Gogolové vypadal jako jednoduchý výtvor vyrobený ze dřeva, které naplavila řeka. Střechu měla chatrč pokrytou mechem a celá konstrukce stála na čtyřech silných kůlech. Příbytek byl umístěn tak blízko středu města, že Stařenka až sem slyšela hluk z ulic a klapot koňských podkov, ale sama budova se ve svém malém močálu halila závojem zeleného ticha.

"Neobtěžují vás tady lidé, paní Gogolová?" zeptala se Stařenka.

"Ti, se kterými se nechci setkat, určitě ne." Pole leknínů se rozvlnilo. Po hladině nedalekého temného jezírka se pomalu přesunula vlna ve tvaru písmene "V".

"Sebedůvěra," ozvala se Bábi Zlopočasná souhlasně. "Ta je vždycky velmi důležitá."

Stařenka pozorovalaoboj živelné plazy odhadujícím pohledem. Pokoušeli se jí to oplatit, ale vzdali to v okamžiku, kdy jim začaly slzet oči.

"Myslím, že by se mi jich párek doma docela hodil," řekla nakonec zamyšleně, když ještěři zmizeli. "Náš Jasoň by prostě vykopal další bazén, žádný problém. Čímpak jste to říkala, že se živí?"

"Vším, na co dostanou chuť."

"Já znám o aligátorech jeden vtip," ozvala se nečekaně Bábi Zlopočasná tónem, který jako by uváděl velkou a závažnou pravdu.

"No to mě podrž!" podívala se na ni s úžasem Stařenka Oggová. "Já tě za celý život neslyšela říct jediný vtip!"

"To, že je nevyprávím, neznamená, že je neznám," odpověděla jí povýšeně Bábi Zlopočasná. "Je to o tom mužském -"

"O kterém mužském?" vyzvídala Stařenka.

"No o tom, co vešel do hospody, Ano, byla to určitě hospoda. A tam měli pověšenou tabuli s nápisem ‚Připravíme vám chlebíček přesně podle vašeho přání'. A on povídá: Tak mi udělejte chlebíček s aligátorem, a ať je to rychle!"

Všechny se na ni podívaly. Pak se Stařenka Oggová obrátila zpět k paní Gogolové.

"Takže… vy tady žijete úplně sama, pravda?" řekla společenským tónem. "Nikde ani živá duše?"

"To je v pravém slova smyslu pravda."

"Ale počkejte, vtip je v tom, že aligátoři jsou… nejsou…" začala Bábi zvýšeným hlasem, ale pak se zarazila.

Dveře chýše se otevřely.

Tohle byla další velká kuchyň. Kdysi dávno jistě zaměstnávala půl tuctu kuchařů. Teď z ní byla jeskyně, vzdálené kouty se utápěly ve stínech, pánve a kotlíky rozvěšené po zdech zasedly prachem. Velké stoly někdo odstrčil ke straně a skoro ke stropu zarovnal starým nádobím. Sporáky a trouby, dost velké na to, aby se na ně - či do nich - vešli celí volové, a schopné uvařit, upéct a podusit jídlo pro půl armády, byly studené a narudlé rzí.

A ve středu té šedivé beznaděje někdo prostřel na malém stolku vedle ohniště. Stolek stál na kusu veselého koberce. Sklenice od marmelády obsahovala kytici aranžovanou podle jednoduchého způsobu "urvi jich hrst a dej je do vody". Výsledkem byl malý, mírně sentimentální ostrůvek jasu v nedohledné pláni pochmurnosti.

Eliška v zoufalém úsilí chovat se zcela normálně přerovnala několik věcí, upřela oči na Magrátu a na tváři se jí objevil napůl stydlivý a napůl nedůvěřivý úsměv.

"Já vím, že je to ode mě hloupé. Vy jste na takové věci určitě zvyklá," vypravila ze sebe nakonec.

"Hm. Ano. Jistěže. Pořád," odpověděla jí nepříliš jistě Magráta.

"Víte, to je jenom tím, že já jsem si vás představovala tak nějak trochu… starší? Takže vy jste byla u toho, když jsem se narodila?"

"Ano. Ano?" znejistěla Magráta. "Víte, ono je to takhle -"

"No, ale já si myslím, že vy stejně můžete vypadat tak, jak si právě přejete, že?" snažila se jí Eliška pomoci z rozpaků.

"Ah. Ano. Ehm."

Eliška se na okamžik zatvářila nejistě, jako kdyby přemýšlela, proč se Magráta, když může vypadat, jak se jí zlíbí, rozhodla vypadat právě jako Magráta.

"Dobrá," řekla po chvilce. "Co budeme dělat teď?"

"Říkala jsi něco o čaji," snažila se získat čas Magráta.

"Ó, jistě," přikývla dívka. Otočila se k ohništi, kde visela začernalá konvice nad tím, co Bábi Zlopočasná vždycky nazývala Ohněm optimisty.

"Jak se jmenujete?" zeptala se přes rameno.

"Magráta," odpověděla Magráta a opatrně si sedla.

"To je… hezké jméno," podotkla Eliška uctivě. "Vy moje samozřejmě znáte. Věřila byste, že jsem strávila prohrabáváním a čištěním tohohle mizerného ohniště tolik času, že mně paní Příjemná říká Popelka? Hloupé, že?"

Popelka, pomyslela si Magráta. Tak já jsem kmotřičkou děvčete, jehož jméno zní, jako kdyby bylo chloubou party popelářů.

"No, pro děvče by se jistě našla i pěknější přezdívka."

"Já neměla to srdce jí to vymlouvat, protože ona je přesvědčená, že je to takové veselé," pokračovala dívka. "Jenže si myslím, že podobnou by se mohla chlubit akorát tak parta popelářů."

"Jak tě něco takového napadlo! Mně se to zas tak hrozné nezdá," utěšovala ji spěšně Magráta. "Hm. Kdo je paní Příjemná?"

"Ona vaří v zámku. Chodí sem za mnou, aby mě trochu rozveselila, když jsou pryč…"

Najednou se Eliška otočila a konvici držela před sebou jako nějakou zbraň.

"Já na ten ples nepůjdu!" vykřikla. "A prince si taky nevezmu! Rozumíte?"

Slova řinčela jako kovové pruty. "Správně! Správně!" přitakala Magráta, kterou síla dívčina odporu zaskočila.

"Vypadá slizce. Když se na něj podívám, naskakuje mi husí kůže," řekla Popelka s odporem. "Taky se říká, že má divné oči. A každý ví, co dělá v noci!" Každý, jenom já ne, pomyslela si Magráta. Mně takové věci nikdo neřekne.

Nahlas řekla: "No to by mělo jít zařídit celkem snadno. Víš, co myslím, obvykle je na tom nejtěžší ten kousek, kdy se máš vdát za prince."

"Tak to je omyl, já o to vůbec nestojím," zavrtěla hlavou Popelka. "Jenže už to bylo všechno domluveno. Moje druhá kmotřička říká, že to musím udělat. Říká, že je to předurčeno osudem."

"Druhá sudička?" nechápala Magráta.

"Každý má přece alespoň dvě sudičky," podívala se na ni vyčítavě Eliška. "Dobrou a zlou. To přece víte? Která jste vy?"

Magrátiny myšlenky se rozeběhly jako splašené.

"Oh, přece ta dobrá," odpověděla. "Zaručeně."

"Zvláštní věc," řekla Eliška. "To je přesně to, co tvrdí i ta druhá."

Bábi seděla s koleny pevně u sebe a lokty přitisknutými k tělu. Tuhle pózu zaujímala vždycky, když se snažila přijít co nejméně do styku s okolním světem.

"U všech všudy, tohle je ale pochutnáníčko," prohlásila Stařenka Oggová a vytírala talíř něčím, o čem Bábi

Zlopočasná tajně doufala, že je to chléb. "Měla bys aspoň trochu okoštovat, Esme."

"Dáte si ještě trochu, paní Oggová?" zeptala se paní Gogolová.

"A víte, že bych mohla, paní Gogolová?" Stařenka strčila Bábi do žeber. "Ty, Esme, je to fakt moc dobrý. Skvělá omáčka!"

Paní Gogolová si změřila Bábi s hlavou na stranu.

"Já si myslím, že paní Zlopočasné nevadí to jídlo," řekla nakonec. "Myslím, že paní Zlopočasné spíš dělá starosti obsluha."

Na Stařenku Oggovou padl velký stín. Objevila se šedá ruka a vzala jí talíř.

Bábi Zlopočasná si odkašlala.

"Víte, já proti mrtvým lidem opravdu nic nemám. Mnoho mých nejlepších přátel je už taky mrtvých. Jenže se mi tak nějak nezdá správné, aby mrtví chodili sem a tam po světě."

Stařenka Oggová zvedla oči k postavě, která jí právě sběračkou nalévala třetí talíř tajemné omáčky.

"A co si o tom myslíte vy, pane zombie?"

"Je to skvělý život, paní Oggová," odpověděla jí zombie.

"No prosím. Vidíš, Esme? Jemu to nevadí. Vsadím se, o co chceš, že je to lepší než být celý den zavřený v plesnivý rakvi."

Bábi se podívala na zombii. Byl to - nebo přesněji řečeno býval to - vysoký a hezký muž. Stále ještě byl, jenže teď vypadal, jako když prošel místností plnou pavučin.

"Jak se jmenujete, mrtvý muži?" zeptala se.

"Říkají mi Sobota."

"Muž řečený Sobota, co?"

"Ne, jenom Sobota, paní Oggová. Jenom Sobota."

Bábi Zlopočasná se mu zadívala do očí. Byly mnohem citlivější než oči mnoha lidí, s nimiž se v minulosti setkala a kteří byli, tedy technicky, živí.

Měla jakousi nejasnou představu o tom, že jsou jisté věci, které musíte udělat, když chcete mrtvé tělo změnit v zombii, i když to bylo odvětví magie, které si nepřála blíže zkoumat. Jistě je k tomu zapotřebí něco víc než spousta vnitřností podivných ryb a otep vzácných kořínků - ta osoba se především musí chtít vrátit nazpět. Musí mít nějaký obrovský sen, strašlivou touhu nebo děsivý důvod, jako je třeba pomsta, a jeho vůle mu umožní uniknout i z hrobu…

Sobotovy oči plály.

Bábi došla k rozhodnutí. Natáhla k němu ruku.

"Velmi mě těší, že vás poznávám, pane Soboto," řekla. "A vím jistě, že si na té skvostné omáčce pochutnám."

"Jmenuje se to gumbo," informovala ji Stařenka, "a jsou v tom ženské prsty."

"Vím dobře, že ženské prsty se říká jedné kořeněné bylině, děkuju ti za upozornění," odpověděla jí Bábi klidně. "Nejsem zas tak úplně nevzdělaná."

"Tak jo, ale dbej na to, abys ve své dávce měla aspoň nějakou hadí hlavu," radila jí Stařenka Oggová, "ty jsou z toho všeho nejlepší."

"A co je to za rostlinu, ta ‚hadí hlava'?"

"No, myslím, že bude lepší, když se nejdřív najíš," zamlouvala celou věc Stařenka.

Čarodějky seděly na kryté dřevěné verandě za chýší paní Gogolové, odkud byla dokonalá vyhlídka na močál. Téměř z každé větve visely mechové závěsy. V zeleni bzučelo bezpočet neviditelných tvorů. A všude po hladině vody se pohybovaly vlny ve tvaru písmene "V".

"Řekla bych, že to musí být moc hezké místo, když trochu vysvitne sluníčko," poznamenala Stařenka.

Sobota zmizel v chatrči a vzápětí se vrátil s provizorním rybářským prutem, na jehož háček připevnil návnadu, a šňůru hodil přes zábradlí do vody. Pak se tak trochu vypojil; nikdo nemá větší trpělivost než zombie.

Paní Gogolová se pohodlně opřela ve svém houpacím křesle a zapálila si dýmku.

"Tohle bývalo velké a staré město," řekla.

"A co se to s ním stalo?" zavrtěla Stařenka nechápavě hlavou.

Silver měl velké potíže s kohoutem Legbou.

Tak především, ten pták se odmítal dát terorizovat. Silver dokázal zterorizovat téměř většinu živých tvorů, kteří se pohybovali na tváři Zeměplochy, dokonce i tvory mnohem větší a tvrdší, než byl on sám. A přece - v tomto případě všechny z jeho tolikrát vyzkoušených taktik - zívání, upřený pohled, a především jeho proslulý škleb -, jak se zdálo selhávaly. Legba se na něj prostě a jednoduše díval přes svůj špičatý zobák a jakoby mimochodem se několikrát přehrábl v zemi, což mu umožnilo předvést své skoro čtyřcentimetrové ostruhy.

To znamenalo, že zbýval jenom bleskový skok. Ten zabíral téměř vždy. Jen málokterý tvor zůstal klidný tváří v tvář zuřivě naježené chlupaté kouli plné drápů. Silver však měl podezření, že v případě tohoto ptáka by se zmíněná koule mohla rychle proměnit v chlupatý karbanátek.

Ta věc se však musela rozhodnout. Jinak by se mu mohly celé budoucí generace koček vysmívat.

Kocour a kohout kolem sebe kroužili močálem, přičemž jeden druhému zdánlivě nevěnovali sebemenší pozornost.

Ve větvích stromů štěbetali neznámí tvorové. Vzduchem poletovali malí pestrobarevní ptáčci. Silver si je letmo změřil. S těmi si to vyřídí později.

A kohout náhle zmizel.

Silver přitiskl uši k hlavě.

Vzduchem stále ještě zněla ptačí píseň a bzukot hmyzu, ale teď odkudsi zdáli. Tady bylo ticho - horké, šeré a

neodbytné - a taky okolní stromy rostly mnohem hustěji, než si pamatoval.

Silver se rozhlédl.

Byl na mýtině. Na jejích okrajích visely věci zavěšené na větve stromů. Kousky stužek. Vybělené kosti. Cínové hrnky. Byly to dokonale obyčejné věci. Kdyby byly jinde.

Uprostřed té mýtiny stálo něco jako strašák. Do země zaražený kůl s příčným břevnem, na které někdo natáhl starý černý kabát. Nad kabátem, na vrcholu svislého kůlu, byl nasazen cylindr. Na klobouku seděl Legba a pozoroval Silvera zamyšleným pohledem.

Silver si najednou vzpomněl na den, kdy pronásledoval krysu do větrného mlýna za vesnicí a najednou zjistil, že to, co mu zpočátku připadalo jen jako velký pokoj s množstvím podivného nábytku, je obrovský stroj, kde stačí jediný chybný krok a on, Silver, bude rozdrcen na kaši.

Vzduch tiše syčel. Cítil, jak se mu srst zvedá vlivem neznámé síly.

Silver se otočil a pyšně kráčel pryč. Pyšně kráčel až do chvíle, kdy usoudil, že je bezpečně z dohledu, a v tom okamžiku zabral nohama tak silně, že mu krátkou chvilku prokluzovaly na místě.

Pak šel a šklebil se chvíli na pár aligátorů, ale jeho srdce v této oblíbené zábavě nebylo.

Zatím se černý kabát na mýtině krátce pohnul, jakoby ve vánku, ale pak znovu znehybněl. Z jakéhosi podivného důvodu to bylo ještě horší.

Legba pozoroval okolí. Vzduch náhle zhoustl jako před bouří.

"Tohle bývalo velké město. Šťastné. Nikdo ho nenutil, aby bylo šťastné. Prostě bylo šťastné jen tak, samo od sebe," vyprávěla paní Gogolová. "To bylo ještě v dobách, kdy žil starý baron. Jenže ten byl zavražděn."

"Kdo to udělal?" zeptala se Stařenka.

"Všichni vědí, že to byl ten černý pták," odpověděla paní Gogolová.

Čarodějky se po sobě podívaly. Jak se zdálo, byly v cizích krajích odlišné i královské pikle.

"Cože? Uzobal ho k smrti?" zajímala se Stařenka.

"Konec, který bychom nepřály ani svému nepříteli?" dodala Bábi.

"Tím jsem myslela prince, to jen takový slovní obrat," vysvětlovala trpělivě paní Gogolová. "Barona otrávili. Byla to strašná noc. A ráno se v paláci objevil princ. Pak ještě ta záležitost s poslední vůlí."

"Nic mi neříkejte," ozvala se Bábi. "Vsadila bych se, že se našla závěť, ve které baron všechno odkazoval právě tomuhle princi. A vsadila bych se taky, že inkoust ještě nestačil oschnout."

"Jak to víte?" zeptala se paní Gogolová.

"To je naprosto logické," odpověděla jí Bábi s výrazem mírné převahy.

"Baron měl mladičkou dceru," pokračovala paní Gogolová.

"Ta je ale pořád ještě naživu," přikývla spokojeně Bábi.

"Zdá se, že víte opravdu mnoho, paní," podívala se na Bábi paní Gogolová téměř s úctou. "Jak jste zase přišla na tohle?"

"No…" začala Bábi. Už už chtěla říci: Protože vím, jak fungují příběhy, jenže ji přerušila Stařenka Oggová.

"Poslyšte, jestli byl baron takový, jak říkáte, musel mít ve městě hodně přátel, ne?"

"To je pravda, lidé ho měli rádi."

"Dobrá. Kdybych byla já nějaký princ, jehož nárok na trůn by potvrzovala jen nějaká ušmudlaná poslední vůle a lahvička s inkoustem, do které jsem ještě ani nestačila zastrčit špunt, hledala bych jakoukoliv možnost, jak tu věc zlegalizovat," pokyvovala Stařenka při řeči spokojeně hlavou. "Nejlepší by bylo vzít si skutečnou dědičku trůnu, řekla bych. Pak by mohl na všechny klidně udělat dlouhý nos. Vsadila bych se, že to děvče ani neví, co je ve skutečnosti zač, že?"

"To je pravda," přikývla paní Gogolová. "Princ má také jisté přátele. Nebo spíš ochránce. Jsou to lidé, které by si málokdo odvážil podvést nebo ošidit. Vychovali ji a prakticky nikam ji nepouštějí."

Čarodějky nějakou chvíli seděly mlčky.

Bábi si pomyslela: Ne. To není v pořádku. Tak by se to objevilo v učebnici dějepisu. Ale není to pohádka.

Nakonec se zeptala: "Promiňte, paní Gogolová, ale jak jste k tomu všemu přišla vy? Nechtěla bych se vás dotknout, ale mám dojem, že tady venku v močále by vám mohlo být úplně jedno, kdo vlastně ve městě vládne."

Poprvé od chvíle, kdy se s ní setkaly, vypadala paní Gogolová poněkud nejistě.

"Baron byl… můj… můj přítel," odpověděla po krátkém zaváhání.

"Ach," vydechla Bábi s pochopením.

"On nikdy nesouhlasil se zombiemi. Vždycky říkal, že podle něj by se měli mrtví nechat na pokoji, protože si zaslouží svůj poslední odpočinek. Ale byl v tom směru docela tolerantní. Zatímco tenhle nový…"

"Nesympatizuje s Tajemným uměním?" nadhodila Stařenka.

"Hm, naopak, myslím si, že až příliš," odpověděla jí místo paní Gogolové Bábi. "Musí se o ně zajímat. Ne o tu naši magii, ale má kolem sebe magie až až."

"Proč to říkáte, paní?" podívala se na ni užasle paní Gogolová.

"No," řekla najednou Stařenka, "i já chápu, že vy, tak chytrá moudrá a pravdymilovná dáma, byste tohle všechno nestrpěla, kdybyste s tím mohla něco udělat. Mohly by se stát věci, které by celou situaci vyřešily jednou provždy. Náhody, myslím. Já si myslím, že když vy nemáte někoho ráda, mohlo by se mu náhodou stát všechno možné. Třeba by mu mohly docela nečekaně uhnít nohy nebo by našel v botách jedovatého hada…"

"Alejgátora pod postelí…" nedala se zahanbit Bábi.

"Ano, je to tak. Má mocnou ochranu," přikývla paní Gogolová.

"Aha."

"Mocnou magii."

"Ještě mocnější, než je ta vaše?" nadhodila Bábi.

Zavládlo dlouhé a tíživé mlčení.

"Ano."

"Aha."

"Prozatím," dodala paní Gogolová.

Nastala další odmlka. Neexistovala čarodějka, která by ráda připustila, že její moc na něco nestačí, čarodějky dokonce velmi nerady slyšely, že to některá z nich připustila.

"Předpokládám, že se pokoušíte získat čas," nadhodila Bábi Zlopočasná kupodivu nezvykle laskavě.

"Dolaďujete síly," přikývla Stařenka.

"Je to opravdu mocná ochrana," opakovala paní Gogolová.

Bábi se na svém křesílku narovnala. Když promluvila, chovala se jako někdo, kdo má jisté záměry a rád by zjistil, kolik toho vědí ostatní zúčastnění.

"Jakého druhu přesně?" zeptala se.

Paní Gogolová sáhla do potahu houpacího křesla, a když se chvilku přehrabovala v jeho záhybech, vytáhla kožený sáček a dýmku. Nacpala si, zapálila a vyfoukla do ranního vzduchu obláček šedivého kouře.

"Jak často se v posledních dnech díváte do zrcadel, paní Zlopočasná?"

Bábi sebou v křesílku trhla tak, že se nešťastný kus nábytku naklonil dozadu a Bábi málem přepadla z verandy dolů do vody. Naštěstí v poslední chvíli získala ztracenou rovnováhu a do temné vody spadl jen její klobouk. Přistál mezi trsy leknínů.

Stačila si všimnout, jak dopadl na hladinu, chvilku se tam vznášel a pak - byl sežrán. Objevil se obrovský aligátor, otevřel čelisti, zuby třeskly a plaz upřel zelenavě zlomyslný pohled přímo na Bábi.

Byla to úleva, když měl člověk konečně záminku, proč si zakřičet.

"Můj klobouk! On sežral můj klobouk! Jeden z těch vašich alejgátorů sežral můj klobouk! To byl ale můj klobouk. Poručte mu, ať mi ho okamžitě vrátí!"

Strhla z blízkého stromu kus liány a švihala s ní do vody.

Stařenka Oggová o krok ustoupila.

"To bys neměla dělat, Esme! To bys neměla!" zadrmolila poněkud poplašeně. Aligátor zuřivě rozvířil vodu a couvl.

"Takového drzého přerostlého niloka si můžu mlátit, kdy chci!"

"Můžeš, to víš, že můžeš," uklidňovala ji Stařenka Oggová, "ale možná…, že bys to neměla… dělat… tím hadem…"

Bábi pozvedla kus liány, kterou svírala v ruce, aby si ji prohlédla. Středně velký žlutohnědý tygří korálovec se na ni vyděšeně zadíval a na okamžik zapřemýšlel o tom, jestli ji nemá kousnout do nosu pak si to ale raději rozmyslel, sevřel čelisti ze všech sil a doufal, že tím dostatečně naznačuje své mírumilovné úmysly. Bábi ho pustila na podlahu. Had dopadl na prkna a rychle zmizel v nejbližší škvíře.

Paní Gogolová se ve své houpací židli ani nepohnula. Teď se napůl otočila. Sobota stále ještě trpělivě seděl a pozoroval svou udici.

"Soboto, běž a dones paní Zlopočasné její klobouk."

"Ano, paní."

V tom okamžiku zaváhala dokonce i Bábi Zlopočasná.

"Přece ho nemůžete nutit k něčemu takovému!" řekla.

"Ale vždyť je stejně mrtvý," odpověděla jí paní Gogolová.

"No dobrá, ale ono už je špatné, když je někdo mrtvý, nemusí k tomu být ještě na kousky," trvala na svém Bábi. "Nechoďte tam, pane Soboto!"

"Byl to váš klobouk, paní," upozorňovala paní Gogolová.

"To ano, ale…" odpovídala váhavě Bábi, " …byl to přeci jen klobouk. Do aligátoří tlamy bych nikoho neposlala pro žádný klobouk."

Stařenka Oggová vypadala zděšeně.

Nikdo nevěděl lépe než Bábi Zlopočasná, jak je takový klobouk důležitý. To nebyla jen součást oděvu. Klobouky definovaly hlavy. Klobouky určovaly, kdo jste. Nikdo nikdy neslyšel o mágovi, který by na hlavě neměl svůj špičatý klobouk, přinejmenším žádný mág, který stál aspoň za slovo. Dokonce i Magráta měla klobouk, i když jej, díky tomu, že se chovala jako zmoklá slepice, nosila jen tu a tam. Ale na tom vlastně nezáleželo, nebylo to přímo nošení klobouku, jako to, že jste jeden měli, abyste ho nosit mohli. Každá profese, každé řemeslo mělo svůj klobouk. Proto mají klobouky i králové. Vezměte králi korunu, a zbude vám někdo, kdo je dobrý jen k tomu, aby měl slabošskou bradu a v příhodný čas kynul zástupům. V klobouci byla síla. Klobouky byly důležité. Lidé ovšem také.

Paní Gogolová několikrát popotáhla z dýmky.

"Soboto, běž a dones můj nejlepší klobouk, ten, který si beru, když jedu jednou za čas na cesty," řekla.

"Ano, paní Gogolová,"

Sobota na okamžik zmizel v chatrči a pak se objevil s velkou kulatou, otlučenou krabicí, převázanou provázkem.

"To nemohu přijmout," řekla Bábi. "Nemohu si vzít váš nejlepší klobouk."

"Ale ano," přikývla paní Gogolová. "Já mám ještě jiný. Ó ano. Mám ještě jeden jiný, skvělý klobouk."

Bábi opatrně položila krabici na zem.

"Tak se mi zdá, paní Gogolová," řekla, "že zdaleka nejste to, na co vypadáte."

"Ale ano, jsem, paní Zlopočasná. Nikdy jsem nebyla nic jiného, právě tak jako vy."

"To vy jste nás sem přivedla?"

"Ne tak docela. Vy jste se sem přivedly samy. Přišly jste sem ze svobodné vůle. Abyste někomu pomohly, je to tak? Samy jste se rozhodly, že to uděláte, mám pravdu? Nikdo vás do toho nenutil, že? Kromě vás samotných."

"V tomhle má pravdu," souhlasila Stařenka. "Byly bychom cítily, kdyby v tom byla magie."

"Pravda," přikývla Bábi. "Nikdo nás nenutil, jen my samy. Jakou hru to hrajete, paní Gogolová?"

"Já nehraju žádnou hru, paní Zlopočasná. Chci jen zpět to, co mi patří. Chci spravedlnost. A hlavně chci zastavit ji."

"Ji koho?" naklonila se kupředu Stařenka Oggová.

Bábina tvář ztuhla jako maska.

"Tu, která za tím vším stojí," odpověděla paní Gogolová. "Aga by na nic z toho všeho nepřišel, ten nemá v hlavě ani piliny, paní Oggová. To ona. Ona s tou svou zrcadlovou magií. Ona, která touží po moci a po tom, aby mohla všechno kontrolovat. Ta, která tady vládne. Ta, která si zahrává s osudem. Ta, o níž paní Zlopočasná všechno ví."

Stařenka Oggová propadla naprostému zmatku.

"O čem to mluví, Esme?"

Bábi něco zabrumlala.

"Cože? Já ti nerozuměla," zesílila Stařenka hlas.

Bábi Zlopočasná zvedla hlavu a bylo vidět, že má tvář rudou vztekem.

"Ona myslí moji sestru, Gyto! Slyšíš? Rozumíš? Pochopila? Došlo? Moji sestru! Chceš, abych ti to opakovala ještě jednou? Mám ti říct, o kom to mluví? Chceš, abych ti to napsala? Zatancovala? Moje sestra! O té mluví! O mé sestře!"

"Ony jsou sestry?" užasla Magráta.

Čaj už jí dávno vystydl.

"Já nevím," odpověděla Eliška. "Vypadají tak… jedna jako druhá. Většinu času tráví spolu a jen spolu. Ale cítím, jak mě pozorují. V tom jsou dokonalé."

"A ony tě nutí dělat všechnu práci?" zeptala se.

"No, musím jen uvařit pro sebe a pro přespolní sloužící," vysvětlovala Eliška. "A úklid a praní mi tak moc nevadí," pokračovala.

"Takže ony si vaří samy?"

"Myslím, že ne. Chodí po domě večer, když si lehnu. Kmotřička Lilith říká, že na ně musím být hodná a litovat je, protože neumějí mluvit, a také že mám dohlédnout, abychom měli ve spíži vždycky dostatek sýra."

"Cože? Ony nejedí nic jiného než sýr?"

"Já myslím, že to tak není," zavrtěla Eliška hlavou.

"Člověk by si myslel, že na takovémhle místě sýr nevydrží, protože ho sežerou myši a krysy," uvažovala Magráta.

"Víte, to je na tom to legrační," pokračovala Eliška, "ale za celý ten čas jsem v domě nezahlédla jedinou myš."

Magráta se otřásla. Měla pocit, že ji někdo pozoruje.

"A proč se prostě nesebereš a neodejdeš? Já bych to udělala."

"Kam? A i kdyby, ony mě vždycky najdou. Nebo pro mě pošlou kočího a sloužící."

"To je hrozné!"

"Řekla bych, že si myslí, že se dříve nebo později provdám za kohokoliv, jen abych se dostala z tohohle domu a od téhle práce," uvažovala Eliška nahlas. "A to ne že by se tady praly princovy šaty," dodala trpce. "Myslím si, že ty se nejspíš pálí, když už si je nechce vzít na sebe."

"Je mi jasné, že by sis chtěla život zařídit po svém," řekla Magráta rozhodným hlasem, aby dívce dodala odvahu. "Chceš patřit sama sobě a být soběstačná žena. Chceš se emancipovat."

"Ale já si myslím, že to vůbec nechci," zavrtěla Eliška hlavou a mluvila velmi opatrně pro případ, že by bylo hřích odporovat kmotřičce sudičce.

"Ale ano, je to tak, jenže si to neuvědomuješ."

"Myslíte?"

"Jistě!"

"Oh."

"Nemusíš si vzít nikoho, koho nechceš."

Eliška se narovnala.

"Jak moc jste hodná?" zeptala se.

"Ehm… no… řekla bych…"

"Šaty přišly včera," vysvětlila jí Eliška. "Jsou v horním patře, v tom velkém pokoji do ulice. Stojí tam na krejčovské panně, aby se náhodou nepomačkaly. Aby byly bezchybné. Sloužící už dokonale vyleštili kočár. Taky najali zvláštní dveřníky a komorníky."

"Ano, ale třeba -"

"Myslím si, že si budu muset vzít někoho, koho, koho si ani v nejmenším vzít nechci," prohlásila Eliška rezolutně.

Bábi Zlopočasná chodila rozčileně po verandě sem a tam a pod jejími kroky se otřásala celá chýše. Domek se zmateně kýval na vodě a na všechny strany se šířily poplašené vlnky.

"Samozřejmě že si ji nepamatuješ!" vykřikovala. "Naše máma ji vyhodila z domu, když jí bylo třináct. Obě jsme byly ještě děti. Ještě dnes si vybavuju ty strašlivé hádky! Vždycky jsem to poslouchala z postele a zakrývala si hlavu peřinou! Byla to sobecká a bezohledná poběhlice!"

"Ale vždycky jsi přece říkala, že když jsme byly mladší, byla jsem poběhlice já!" vskočila jí Stařenka do řeči.

Bábi zaváhala, protože Stařenčina slova ji momentálně vyvedla z rovnováhy. Pak popuzeně zamávala rukou.

"To jsi samozřejmě byla," řekla přezíravě, "ale ty jsi k tomu nikdy nepoužívala magii, nebo ano?"

"Já to nepotřebovala," odpověděla jí Stařenka s pyšným úsměvem. "Většinou stačilo, když jsem si na sebe vzala takové ty šaty, které mi padaly z ramen, a bylo to."

"Já vím, dolů z ramen a plác sebou do trávy, co?" prskla Bábi. "Jenže ona k tomu používala magii! A k tomu ještě ne nějakou obyčejnou magii. Oh, jak ta byla svéhlavá a umíněná!"

Stařenka Oggová se už už chystala říci: Cože? To myslíš, jako že nebyla zásadová a cílevědomá jako ty, Esme? Jenže se zarazila ještě včas. Nikdo s trochou rozumu nebude škrtat sirčičkami v továrně na výbušniny.

"Chodili si k nám stěžovat otcové různých mladíků z okolí," pokračovala Bábi.

"No, na mě si nikdy nikdo stěžovat nepřišel," vzdychla si spokojeně rozzářená Stařenka.

"A pořád se prohlížela v zrcadlech," nevšímala si jí Bábi. "Byla pyšná jako kočka. Ta se raději dívala do zrcadla než z okna, to byste ji měly vidět."

"Jak se jmenuje?"

"Líza."

"To je docela hezké jméno," poznamenala Stařenka.

"Jenže teď si říká jinak," upozornila je paní Gogolová.

"To bych se vsadila, že si říká jinak!"

"A to ona, tedy je-li to ona, vládne tomuhle městu?" podivila se Stařenka.

"Jo, panovačná, to taky byla vždycky!"

"Ale proč by chtěla vládnout městu?"

"Má své plány," odpověděla paní Gogolová.

"A marnivá? Ta byla marnivá," sdělovala Bábi dál jen tak všeobecně světu.

"Věděla jsi, že je tady?" zeptala se Stařenka

"Měla jsem takový pocit. Zrcadla!"

"Zrcadlová magie není tak špatná," protestovala Stařenka. "Udělala jsem s pomocí zrcadla různé věci. Se zrcadlem si může člověk užít spoustu psiny."

"Ona nepoužívá jedno zrcadlo," upozornila ji paní Gogolová.

"Oh?"

"Používá dvě."

"Oh! Tak to je něco jiného."

Bábi Zlopočasná zírala na hladinu vody. Z temné plochy se na ni dívala její vlastní tvář.

Tedy, ona alespoň doufala, že to je její tvář.

"Cítila jsem, že nás celou tu dobu, kdy jsme byly na cestě sem, pozoruje," řekla. "Tam je nejšťastnější, uvnitř zrcadel. Uvnitř zrcadel, kde přizpůsobuje lidi k obrazu svých pohádek a příběhů."

Strčila do obrazu na hladině holí. "Musela se na mě dokonce podívat i v Desiderátině domě těsně před tím, než přišla Magráta. Není to příjemná věc, když místo svého vlastního obrazu najednou vidíte někoho jiného."

Odmlčela se. "A kde je vlastně ta Magráta?"

"Myslím že kmotřičkosudičkuje," odpověděla jí Stařenka. "Tvrdila, že s tím nebude potřebovat pomoci."

Magráta se cítila poněkud dotčená. Jenže byla taky trochu vystrašená. Když byla Magráta dotčená, bylo to pro lidi dost nepříjemné. Bylo to, jako kdyby na vás útočila vlhká utěrka.

"Dávám ti své čestné slovo," prohlásila. "Na ten ples nemusíš, jestli se ti tam nechce."

"Nedokážete je zastavit," odpověděla Eliška zachmuřeně. "Já dobře vím, jak to v tomhle městě chodí."

"Podívej, vždyť už jsem ti řekla, že nikam chodit nemusíš!"

Pak se na chvilku zamyslela.

"A není tady náhodou někdo jiný, koho by sis vzala raději?" zeptala se nakonec.

"To ne. Já moc lidí neznám. Nemám možnost se seznámit."

"Dobrá," přikývla Magráta. "Tím lip. Myslím, že nejlepší bude, když tě vezmeme s sebou a odvezeme tě někam… někam jinam."

"Není nikde jinde, už jsem vám to řekla. Tady je kolem jen bažina. Jednou nebo dvakrát jsem to sama zkusila, a oni pro mě pokaždé poslali vozku. Oni nebyli zlí. Myslím vozku, sloužící a tak. Oni mají jenom strach. Všichni se bojí. Myslím, že se bojí dokonce i sestry."

Magráta se rozhlédla po stínech, které halily celou místnost.

"Čeho?" zeptala se.

"Říká se, že tady mizí lidé. Když nějak rozzlobí prince. Něco se jim prostě stane. V Genověje každý velmi slušný," vysvětlovala Eliška kysele. "A nikdo nekrade a nikdo nemluví nahlas a v noci nikdo nevychází z domu, jedině na Tlusté úterý." Povzdechla si. "Tedy řeknu vám, že tam bych se šla podívat hrozně ráda. Na karneval. Jenže oni mě

vždycky drží zavřenou doma. Já jen slyším, jak se to odehrává ve všech ulicích města, a myslím si, že to je den a noc, kdy Genova vypadá tak, jak by měla vypadat pořád. Ne pár lidí, kteří tančí v palácích, ale všichni lidé a roztančené město."

Magráta se otřásla. Najednou měla pocit, že domů je to hrozně daleko.

"No, možná že s touhle věcí budu potřebovat trochu pomoct," řekla.

"Máte přece kouzelnou hůlku," upozornila ji Eliška.

"Občas jsou chvíle, kdy ti pouhá kouzelná hůlka nestačí," zavrtěla hlavou Magráta. Vstala.

"Ale řeknu ti jedno," pokračovala. "Tenhle dům se mi nelíbí. Tohle město se mi taky nelíbí. Popelko?"

"Prosím?"

"Ty na ten ples jít nesmíš. Na to sama dohlídnu -"

Obrátila se.

"Říkala jsem vám to," zamumlala Eliška se sklopenýma očima. "Nikdy je neslyšíte."

Jedna ze sester stála na vrcholu schodiště vedoucího do kuchyně. Její nehybný pohled se upíral přímo na Magrátu.

Říká se, že každý člověk se alespoň vzdáleně podobá nějakému zvířeti. Magráta měla možná v duchu blízko nějakému malému chlupatému tvorečkovi. Pocítila hrůzu všech malých hlodavců, kteří se ocitli tváří v tvář nehybnému pohledu smrti. Tím výhružným pohledem byla k Magrátě vysílána i další poselství: marnost pokusu o útěk, nesmyslnost odporu, nevyhnutelnost zapomnění.

Věděla, že není s to udělat cokoliv. Nohy jí vypověděly poslušnost. Bylo to, jako kdyby s tím nehybným pohledem přicházely povely, které přijímala její mícha. Ten pocit naprosté bezmocnosti hraničil s dokonalým klidem a šťastnou odevzdaností…

"Nechť požehnání navštíví tento dům."

Sestra se otočila mnohem rychleji, než by to dokázal kterýkoliv člověk.

Bábi Zlopočasná otevřela dveře dokořán. "Ale jeminkote," zahřměla. "A božíčku."

"Jasně," přisvědčila Stařenka Oggová, která vyplnila dveřní rám za Bábi. "Božíčku taky."

"Jsme jen dvě ubohé žebračky," pokračovala Bábi a rázným krokem si vykračovala napříč kuchyní.

"Prosíme od domu k domu o nějakou almužnu," sekundovala jí Stařenka Oggová. "Ne že bysme šly rovnou sem, to ani nápad, aby si někdo náhodou nemyslel."

Chytily Magrátu z každé strany pod paží a zvedly ji do vzduchu.

Bábi otočila hlavu.

"A co vy, slečno?"

Eliška zavrtěla hlavou, aniž zvedla oči.

Bábiny oči se zúžily. "Myslím, že máte pravdu," přikývla. "Všichni mají před sebou určitou cestu, kterou musí projít, alespoň to tak někdo řekl. Já to nebyla. Pojď, Gyto."

"Jako kdybysme tady nebyly," přikývla Stařenka rozjařeně.

Otočily se.

Ve dveřích nad schodištěm se objevila druhá sestra.

"U všech bohů," prohlásila Stařenka. "Já ji vůbec neviděla přijít!"

"Právě jsme se chystaly k odchodu," oznámila Bábi Zlopočasná. "Takže, pokud vám to nevadí, milady?"

Její pohled se srazil s pohledem sestry ve dveřích.

Vzduch zapraskal.

Pak Bábi Zlopočasná procedila sevřenými zuby: "Až řeknu běž, Gyto, tak -"

"Slyším tě."

Bábi o kousek ustoupila a napůl se ukryla za Stařenčina záda. Uchopila konvici, ze které Magráta, právě když přišly, dolévala do šálků vodu. Potěžkala ji v ruce a přitom se snažila, aby všechny její pohyby vypadaly klidně a nenápadně.

"Připravená, Gyto?"

"Čekám, Esme."

Bábi vyhodila konvici širokým obloukem napříč kuchyní. Hlavy obou sester se otočily za letícím předmětem.

Stařenka Oggová vystrčila Magrátu ze dveří. Bábi Zlopočasná je zabouchla ve chvíli, když se k nim jedna ze sester s doširoka otevřenými ústy vrhla. Bylo pozdě.

"Vždyť jsme tam nechaly to děvče," vykřikla Stařenka Oggová, když pádily ulicí.

"Ony ji hlídají," odpověděla jí Bábi přes rameno. "Neublíží jí."

"V životě jsem neviděla, že by měl někdo takové zuby!" svěřovala se jí Stařenka.

"To je tím, že ony nejsou někdo. Jsou to hadi!"

Dosáhly relativního bezpečí vedlejší ulice a opřely se o zeď.

"Hadi?" sípala Stařenka. Magráta otevřela oči.

"To všechno Líza," vysvětlovala Bábi. "V těchhle věcech byla vážně dobrá."

"Opravdoví hadi?"

"Jistě," přikývla Bábi zachmuřeně. "Ta si dokázala udělat přátele na to šup."

"No maucta! Tak tohle bych já nedokázala."

"Ona to taky tenkrát nedokázala na déle než několik vteřin. Teď už víš, co všechno ti umožňují zrcadla."

"Já - já -" koktala Magráta.

"Ty jsi v pořádku," oznámila jí Stařenka. Pak se podívala na Bábi Zlopočasnou.

"Říkej si, co chceš, ale to děvče jsme tam neměly nechávat. V domě, kde chodí hadi a myslí si, že jsou lidé," dodala.

"Je to ještě horší, než si myslíš," mračila se Bábi. "Ony tam chodí v lidské podobě a myslí si, že jsou hadi."

"No dobrá, tak nebo tak. Ani ty jsi nikdy neudělala něco takového. To nejhorší, co jsi kdy provedla, bylo, že jsi lidem tak trochu popletla představu o tom, co vlastně jsou."

"To je tím," odpověděla jí Bábi trpce, "že já jsem ta hodná."

Magráta se otřásla.

"Takže co, pokusíme se ji dostat ven?"

"Ještě ne. Počkáme, až na to bude ten nejvhodnější čas," zavrtěla Bábi hlavou. "Slyšíš mě, Magráto Česneková?"

"Ano, Bábi."

"Musíme si někde v klidu sednout a promluvit si," sdělila jí Bábi. "O příbězích."

"A co je s příběhy?" nechápala Magráta.

"Líza je používá," poučovala ji Bábi. "Copak to nevidíš? Je to přece cítit v celé téhle zemi. Všechny ty příběhy, pohádky, známé děje se stahují sem, protože cítí, že tady najdou cestu ven. Ona je sytí podívej, ona chce, aby si mladá Eliška vzala prince nejen kvůli politice a tak dále. To je jen jakési ... vysvětlení. Není to ovšem důvod. Ona chce, aby si to děvče vzalo prince, protože to vyžaduje příběh."

"A co z toho má ona?" zeptala se Stařenka.

"Ve středu většiny těch příběhů se pohybuje kmotřička sudička nebo zlá čarodějka… pamatuješ? To je to místo, kde do příběhu vstupuje Líza jako… jako…" Bábi se odmlčela a pokoušela se najít ten správný výraz. "Pamatujete si, jak před nějakým Časem přijela do Lancre taková ta věc, co si říkala cirkus?"

"Vzpomínám si," přikývla Stařenka. "Ty holky v blýskavých kalhotách a ti chlápci, co si polévali kalhoty vápnem. Akorát jsem nikdy neviděla slona. Říkali, že tam budou mít i slony, a žádní tam nebyli. Jenže na plakátech slony měli. Utratila jsem celé dva šesťáky a v celém tom jejich prom… prg… pogromu nebyl jediný si -"

"Dobře, dobře, ale já se vám tady snažím říct," pokračovala Bábi, jak spěchaly ulicemi, "že tam byl uprostřed takový mužský v černém, vzpomínáte si? Měl knírek a velký klobouk!"

"Ten? Ale ten tam vlastně nedělal skoro vůbec nic," přikývla Stařenka. "Stál jen tak uprostřed toho stanu, občas zapráskal bičem a všechna ta čísla se točila kolem."

"A to je právě to, proč tam byl ze všech nejdůležitější," řekla Bábi. "Právě všechny ty věci, které se točily kolem, z něj udělaly toho nejdůležitějšího."

"A čím vlastně krmí Líza ty příběhy?" zeptala se Magráta.

"Lidmi," zněla stručná odpověď. Bábi se zamračila. "Příběhy!" řekla. "Tak na to se ještě podíváme..."

Genovu pokryl nazelenalý šerosvit. Z močálů se do města pomalu plížila mlha.

Na ulicích zaplály pochodně. Na mnoha dvorech se pohybovaly tmavé postavy a stahovaly plachty z vozů. Ve tmě zableskly ozdoby z drobných mincí a zacinkaly rohlíčky.

Genovští obyvatelé byli celý rok hodní a tiší. Jenže historie vždycky a v každém kalendáři povolovala utlačovaným jednu noc, ve které mohli alespoň pro danou chvíli poopravit vyšinutou rovnováhu světa. Ta noc se mohla jmenovat Svátek hlupců, nebo Svátek krále fazolí. Nebo dokonce Samedi Nuit Morte, kdy i ti nejubožejší, nejvysávanější a nejzodpovědnější mohli chvíli kopat kolem a užít si legrace.

Alespoň většina z nich…

Kočí a lokajové seděli ve své boudě na jedné straně dvora se stájemi, chystali se k jídlu a stěžovali si na to, že musí pracovat i v podvečer Mrtvé noci. Také se bavili rituálem, který si v minulých dobách vypěstovali a teď ho každý večer téměř obřadně provozovali. Spočíval především v tom, že postupně odhalovali, co jim jejich ženy připravily k večeři, a hned potom záviděli jeden druhému, protože podle jednoho vedle druhého se ženy jejich druhů o své manžely staraly pečlivěji a líp.

Hlavní sloužící opatrně zvedl horní krajíc chleba ze své večeře.

"Já mám kuřecí krk a kyselou zeleninu," oznámil. "Nemáte náhodou někdo sýr?"

Druhý kočí prozkoumal svou krabici s jídlem. "Už zase mám vařený bůček," stěžoval si. "Ona mi pořád dává vařený bůček, protože ví, že ho nesnáším - dokonce z něj ani neokrojí tu horní silnou vrstvu tuku."

"A je to takový ten bílý voňavý tuk?" zeptal se první vozka.

"Jo. Přesně. Strašný. Je to snad jídlo vhodné na sváteční večeři?"

"Vyměnil bych ho s tebou za kousek salátu a nějaký rajče."

"Fajn, beru. A co máš ty, Jakube?"

Druhý sloužící stydlivě otevřel svůj překrásně zabalený balíček. V něm byly čtyři dvojité obložené chleby, přepůlené a s odříznutou kůrkou. Na nich byla na ozdobu položená snítka petržele. Byl u nich přiložený dokonce i ubrousek.

"Uzený losos a třená niva s máslem," řekl.

"A pořád ještě další kousek svatebního dortu," rozhlédl se po ostatních první vozka. "Copak ho vůbec nejíte?"

"Děláme to večer co večer," bránil se druhý sloužící.

Bouda se rozezněla hlasitým smíchem. Je všeobecně známá skutečnost, že jakákoliv a sebenevinnější poznámka, kterou pronese čerstvě ženatý či provdaný člen libovolné pracovní komunity, vyvolá okamžité záchvaty veselí mezi jeho, nebo jejími, staršími a cyničtějšími kolegy. To se stává i v případech, že všichni zúčastnění mají po

osmi nohou a žijí na dně čpavkového oceánu na velké a studené planetě. Tak to prostě ve vesmíru chodí.

"Hlavně si to co nejvíc užij," radil mladíkovi druhý vozka zachmuřeně," když se všichni usadili k jídlu. "Začíná to polibky na rozloučenou, koláči, odkrojenými kůrkami, a než se vzpamatuješ, jsou to zbytky od oběda, studenej zadek a přemoudřelá tchýně."

"Jak já to vidím," začal první vozka, "všechno záleží na tom, jak si to -"

Ozvalo se zabušení na dveře.

Pomocný sloužící, který byl ve společnosti nejmladší, vstal a šel otevřít.

"Je to nějaká baba," oznámil. "Co chceš, babo?"

"Co takhle hlt pití?" zaskřehotala Stařenka Oggová. Pozvedla džbán, kolem kterého se šířil mrak odpařujícího se voňavého alkoholu, zamávala s ním a zapískala na papírovou pískačku.

"Cože?" zeptal se sloužící.

"To je ale ostuda, že musíte dnes večer pracovat, mládenci. Vždyť je svátek! Jupíí!"

"Co se to tam děje," začal starší vozka a v tom okamžiku dostihl alkoholový mrak i jej. "U všech bohů! Co je v tom džbáně?"

"Voní to jako rum, pane Travisi."

Starší kočí zaváhal. Z ulic do boudy doléhala hudba a smích, protože první průvody lidí už se vydaly na cestu. Na nebi se rozzářily první pestrobarevné rakety. Tohle nebyla noc, která se dala prožít bez hltu alkoholu.

"Jaká roztomilá stařenka," prohlásil.

Stařenka Oggová znovu zamávala džbánem. "Na zdraží!" zvolala. "Šábles hoře! Rum vás skol!"

To, čemu by se dalo říkat klasická čarodějka, se objevuje ve dvou základních druzích. V složitém a jednoduchém nebo řečeno trochu jinak: ta první má dům plný magických předmětů a ta druhá ne. Magráta měla od přírody sklony patřit do té první kategorie. Vlastnila kompletní sbírku magických nožů, z nichž každý měl střenku příslušné barvy a čepel pokrytou runami. S těmi noži se dalo dělat všechno, co se obvykle s magickými noži dělá, a ještě jste s nimi mohli nakrájet zeleninu či ukrojit chleba.

Ve většině kuchyní, které nějakou dobu fungují, najdete jeden prastarý nůž, jehož rukojeť je už silně ohmataná, čepel obroušená do podoby banánu a je tak ostrý, že sáhnout potmě do zásuvky s noži je totéž jako lovit plovoucí jablka v akváriu s piraňami.

Magráta měla ten svůj zastrčený za opasek. V tomto okamžiku se vznášela deset metrů nad zemí, jednou rukou se držela násady koštěte a druhou okapové roury. Nohy jí visely v prostoru. S létajícím koštětem by mělo být vloupání hračka. Jak se ale zdálo, tohle nebyl ten případ.

Nakonec se jí podařilo sevřít rouru oběma nohama a rukou se zachytit kamenného chrliče. Zasunula nůž mezi obě křídla okna a poměrně rychle vyhákla západku. Po jisté dávce vzdychání a mručení se dostala dovnitř, opřela se o stěnu a lapala po dechu. Před očima se jí dělaly modré hvězdičky, jako kdyby jí na sítnici doznívaly ohňostroj, který křižoval oblohu venku.

Bábi se jí několikrát znovu ptala, jestli si je vážně jistá, že chce tohle dobrodružství podniknout. A Magráta překvapila sama sebe, když si uvědomila, že si je skutečně jistá. I v případě, že by se hadí ženy potulovaly po domě. Být čarodějkou, to mimo jiné znamená chodit i na místa, kam se vám ale ani trochu nechce.

Otevřela oči.

Tamhle byly šaty, navlečené na krejčovské panně uprostřed místnosti.

Nad Genovou se rozzářila klačská svíce. V sametové temnotě vybuchly zelené a rudé hvězdy a hedvábí pošité drahým kamením se v barevném příšeří zalesklo.

Byly to nejkrásnější šaty, jaké kdy Magráta viděla.

S ústy vyschlými jako troud se plížila kupředu.

Nad močálem se převalovala vlahá mlha.

Paní Gogolová zamíchala obsahem kotle.

"Co dělají?" zeptal se Sobota.

"Snaží se zastavit ten příběh," odpověděla. "A nebo… možná, že ani ne…"

Vstala.

"Tak nebo tak, teď nadešel náš čas. Pojďme na mýtinu."

Podívala se Sobotovi do tváře.

"Máš strach?"

"Já… vím, co přijde pak," odpověděl muž-zombie. "I když vyhrajeme."

"Oba to víme. Ale měli jsme dvanáct let."

"Ano, to je pravda. Měli jsme dvanáct let."

"A Eliška se stane vládkyní města."

"Ano."

V boudě kočích a sloužících se zatím Stařenka Oggová skvěle bavila s personálem. Vycházeli, jak později řekla, jako maison en flambé.

Pomocný sloužící se nepřítomě usmál na stěnu a sesul se k zemi.

"Tyhle mladý nneska," prohlásil první kočí, který se pokoušel ze džbánu vylovit svou paruku, "neumyj … neujme… nevědí, jach pít…"

"Nemáte psí chlup, pane Travisi?" zeptala se Stařenka a znovu mu naplnila sklenici. "Nebo šupinu z aligátora, nebo jak tomu říkáte ve zdejším kraji?"

"Řek bychsem," prohlásil první sloužící, "neměli bysme zašít připravovad chošár, so říchášˇ?"

"Já bych řekla, že máte dost času dát si ještě jednu," odpověděla mu Stařenka Oggová.

"S…rávně," přikývl energicky vozka, "Do je velko… ryse. Ob…ravdu velko…ryse. Tak a tejďkom na vás pa...pa…ní Ohohó…"

Magráta o takových šatech často snila. Kdesi v hlubinách své duše, vždycky pozdě v noci, tančila s princi. Ne s takovým zakřiknutým, upracovaným princem, jako byl Verence tam u nich doma, ale s těmi skutečnými, kteří mají nebesky modré oči a bílé zuby. A v takových chvílích na sobě mívala právě takové šaty. A seděly jí.

Prohlížela si nabírané rukávy, bohatě zdobený živůtek, jemnou bílou krajku. Jak daleko byla tahle nadýchaná krása od jejích… no… Stařenka Oggová jim začala říkat "Magráty", ale byly to kalhoty, a nesmírně praktické.

Jako kdyby záleželo na tom, jestli něco je, nebo není praktické.

Stála tam dlouho a prohlížela si tu krásu.

Když jí pak po tváři začaly stékat slzy, které ve světle raket měnily barvy, vytáhla nůž a začala šaty řezat na malé kousky.

Prvnímu kočímu klesla hlava přímo do jeho obložených chlebů.

Stařenka Oggová poněkud nejistě vstala. Rozhlédla se po ležících tělech. Protože byla ve své podstatě velmi laskavá, podložila ještě mladšímu sloužícímu hlavu parukou. Pak vyšla z boudy.

K nedaleké zdi se tiskla temná postava.

"Magráto?" sykla Stařenka.

"Stařenko?"

"Postarala ses o šaty?"

"A postarala ses ty o sloužící?"

"Takže výborně," přikývla Bábi Zlopočasná, která se vynořila ze strnu jako duch. "Teď už zbývá jen kočár."

Po špičkách a s přehnanou opatrností přešly do přístřešku, pod nímž stál kočár, a Bábi otevřela dvířka. Závěsy hlasitě zaskřípaly.

"Pssst!" zasykla Stařenka.

Na polici u stěny byl kus svíčky a balíček sirek. Magráta po několika pokusech svíčku zapálila.

Kočár se rozzářil jako vánoční stromeček.

Byl strašlivě přezdobený, jako kdyby někdo vzal docela obyčejný kočár a pak ho v uměleckém šílenství přeplácal záplavou dřevořezeb a kbelíky zlaté barvy.

Bábi Zlopočasná ho obešla kolem dokola.

"Trochu okázalý," zněl její komentář.

"Mně to připadá jako věčná škoda, zničit něco takového," ozvala se Stařenka smutně. Vyhrnula si rukávy, zamyslela se, zvedla sukni a její lem si zastrčila do flanelových spodních kalhot.

"Někde tady musí být kladivo nebo palice," řekla a začala se rozhlížet po policích.

"To nemůžeš! To by dělalo příliš mnoho hluku!" varovala ji Magráta. "Počkej chvilku…"

Vytáhla od pasu tolik pohrdanou hůlku, pevně ji sevřela a mávla s ní směrem ke kočáru.

Na zlomek vteřiny se v přístřešku roztočil vzdušný vír.

"Tak to mě vopláchni," zabručela užasle Stařenka Oggová. "Něco takového by mě nikdy nenapadlo."

Na podlaze ležela velká oranžová dýně.

"To nic nebylo," odpověděla Magráta a dovolila si do hlasu přimíchat jistou dávku pýchy.

"Aha! Tak tady máme kočár, který už nikdy nevyjede," zajásala Stařenka.

"Hej… poslyš, nemohla bys to udělat i s koňmi?" zeptala se Magráty Bábi.

Magráta zavrtěla hlavou. "Hm, já si myslím, že by to bylo příliš kruté."

"Máš pravdu, děvče, máš pravdu," přikývla Bábi. "Nic neomluví krutost páchanou na bezbranných zvířatech."

Oba hřebci ji pozorovali s jistou dávkou koňské zvědavosti, když otvírala plaňková dvířka jejich stání.

"Tak marš ven," řekla. "Tam někde venku jsou velké louky plné šťavnaté zelené trávy." Vrhla rychlý pohled na Magrátu. "Dostali jste magrátskou amnestii."

Nezdálo se, že by to na koně mělo nějaký vliv.

Bábi si povzdechla. Pak vylezla na dřevěnou stěnu oddělující stání, natáhla se, každou rukou chytila jednoho koně za ucho a pomalu a ohleduplně si přitáhla jejich hlavy tak, aby měla uši v úrovni úst.

Něco jim zašeptala.

Hřebci otočili hlavy k sobě a podívali se jeden na druhého.

Pak se obrátili k Bábi.

Ta se na ně ušklíbla a přikývla.

Pak…

Je naprosto nemožné, aby kůň zrychlil z klidu do trysku v jediném okamžiku, ale těmhle se to skoro podařilo.

"Co jste jim to, pro všechno na světě, řekla?" zeptala se užaslá Magráta.

"Kouzelné koňské slovo," odpověděla Bábi. "To se Jasoň Ogg naučil od svého předchůdce a já zase od Jasoně. Vždycky to zabere."

"On to prozradil?" zeptala se Stařenka.

"Ano," přikývla spokojeně Bábi.

"Cože, řekl ti je celý, doslova?"

"Jo," přikývla Bábi s kamenným výrazem podruhé.

Magráta zastrčila hůlku nazpět za pas. Jak to udělala, snesl se k zemi čtverec bílé látky.

Ve světle svíčky zazářily lesklé kamínky a zablýsklo hedvábí. Magráta se rychle sehnula a sebrala látku ze země, jenže Bábi Zlopočasné uniklo máloco.

Povzdechla si.

"Magráto Česneková…" začala.

"Ano," přikývla odevzdaně Magráta. "Já vím. Jsem zmoklá slepice."

Stařenka ji konejšivě popleskala po rameni.

"Nic si z toho nedělej," řekla. "Dnes večer za sebou máme skvělý kus práce. Elišce hrozí nebezpečí, že by ji poslali na ples, asi tak, jako že… že… že se stane královnou."

"Šaty nemá, sloužící nemá, vozkové nejsou k použití, z kočáru je dýně a koně jsou tytam," libovala si Bábi. "Chtěla bych ji vidět, jak se dostane z tohohle. Příběhy? Pch!"

"Co uděláme teď?" zeptala se Magráta, když se vyplížily ze dvora.

"Vždyť je Tučný oběd!" upozornila je Stařenka. "Nejžhavější noc v roce!" Ze tmy se pomalu vyloudal gilver a začal se Stařence třít o nohy.

"Já myslela, že se ten svátek Líza pokouší zničit, zadupat do země," řekla Magráta.

"To by se zrovna tak mohla pokusit zašlápnout potopu," ušklíbla se Stařenka, "nebo se postavit na hlavu a tančit kankán."

"Mně osobně se to tancování po ulicích moc nelíbí," řekla Bábi. "Kolik jsi vlastně vypila toho rumu?"

"Ale jdi, Esme, no tak," odbyla ji Stařenka. "Říká se, že ten, kdo si nedokáže v Genově užít, je pravděpodobně mrtvý." Pak si vzpomněla na Sobotu. "A já mám dojem, že si v Genově může člověk užít nějakou tu psinu, i když je mrtvý."

"A neměly bychom přece jen raději zůstat tady. Pro jistotu?" zeptala se Magráta.

Bábi Zlopočasná zaváhala.

"Co myslíš, Esme?" nadhodila Stařenka Oggová. "Myslíš, že ji pošlou na ples v dýni, co? Chytnou pár myší, připřáhnou a hurá… co? Hehehe!"

Myslí Bábi Zlopočasné přeběhl obrázek obou hadích sester a ona znovu zaváhala. Ale koneckonců, byl to opravdu dlouhý den. A bylo přece nesmyslné, když jste se nad tím zamysleli, aby to děvče…

"Tak dobrá," souhlasila. "Ale já žádný kankán netančím, rozumíš, Gyto Oggová?"

"Na ulici se tančí všechno možné," přikývla Stařenka. "A tanců je."

"A taky banánového pití, co?" řekla Magráta.

"Máme šanci milion k jedné, že na nějaké narazíme," odpověděla jí Stařenka se šťastným úsměvem.

Lilith de Tempscire se usmála sama na sebe do dvojitého zrcadla.

"Ach bože, no tohle!" řekla. "Žádný kočár, žádné šaty, žádné koně. Co si teď ubohá stará kmotřička počne? Božíčku. A asi taky jemináčku."

Otevřela malé kožené pouzdro, takové, v jakém by skvělý hudebník nosil svou nejdražší pikolu.

Uvnitř byla hůlka, dvojče té, kterou opatrovala i Magráta. Vytáhla ji a několikrát zatočila jejími konci, a tak posunula zlaté a stříbrné prstence do nové polohy.

To zacvakání zaznělo mnohem ošklivěji než kterýkoliv známý opakovací mechanismus.

"A nemám nic jiného než jedinou dýni," politovala se ještě Lilith.

Je tady totiž podstatný rozdíl mezi živými a neživými věcmi. Ty první se sice mění na něco jiného velmi těžko, ale není to zcela nemožné. Je to otázka toho, upravit vlastně mentální podobu živého tvora, a té se pak už snadno přizpůsobí zbytek. Jenže neživé věci, jako například dýně - a těžko by si kdo dokázal představit něco méně živého než dýni - se nedají proměnit na něco jiného obyčejným kouzlením. Na to je třeba skutečná, plnohodnotná a velká magie.

Pokud si ovšem molekuly onoho předmětu nepamatují čas, kdy ještě nebyly dýní…

Zasmála se a bilion jejích odrazů, zmenšujících se v křivce zrcadlového vesmíru, se zasmálo s ní.

Tučný oběd se už v posledních letech neslavil ve středu Genovy. Zato chýše a chatrče obklopující vnějším kruhem velké bílé budovy byly plné pochodní, ruchu a veselí. Všude byli tanečníci, pojídači ohně, barevné peří a lesklé penízky. Čarodějky, jejichž představa o tom, jak se rozšoupnout, pocházela z domova a omezovala se na velmi umírněný Morrisův tanec, stály na přeplněném chodníku a zíraly s pokleslými bradami na průvod, který procházel kolem.

"Támhle jsou tančící kostlivci!" upozorňovala Stařenka, když se středem ulice zatočilo několik strašidelných postav.

"To nejsou kostlivci," vysvětlovala jí Magráta, "ale jenom lidé v černých trikotech, na kterých mají namalované kosti."

Bábi Zlopočasnou někdo strčil do boků. Zvedla oči do rozesmáté tváře neznámého černého muže. Podával jí kamenný džbán. "Dej si, kotě, a pošli to dál." Bábi si džbán vzala, na krátkou chvilku zaváhala, ale pak si dala pořádný hlt. Strčila do Magráty a podala jí džbán. "Frght! Džisiíra!"

"Cože?" vykřikla Magráta do zvuku březkné kapely procházející právě kolem.

"Ten muž si přeje, abychom se napily a poslaly to dál."

Magráta se podívala na hrdlo džbánu. Pokusila se je zcela nesmyslně otřít okrajem svých šatů navzdory evidentní skutečnosti, že jakékoliv bacily byly tou strašnou lihovinou vypáleny už dávno. Sotva do kapaliny namočila jazyk a pak strčila do Stařenky Oggové.

"Kvíízathuuunáá!" zasípala a začala si rychle osušovat oči.

Stařenka přitiskla džbán k ústům a pozvedla ho dnem hodně vysoko. Po nějaké chvilce do ní Magráta strčila podruhé.

"Myslela jsem, že ho máme podat dál," upozornila Stařenku.

Stařenka si otřela ústa a podala teď už podstatně lehčí džbán jednomu ze sousedů - vysoké postavě stojící po její levici.

"Tak, tady je to, příteli," řekla.

DĚKUJI VÁM.

"Máte překrásný kostým. Ty kosti jsou namalovány tak, že vypadají jako živé."

Stařenka se otočila a chvíli pozorovala procesí žonglérů s pochodněmi a polykačů ohně. Pak jí kdesi vzadu v hlavě zacvakalo a něco jí došlo. Rychle se otočila.

Vysoký cizinec byl pryč.

Pokrčila rameny.

"Co budeme dělat teď?" zeptala se.

Bábi Zlopočasná upřeně pozorovala skupinku tanečníků limba, kteří se pohybovali těsně nad zemí. Mnoho tanců na podobných karnevalech má jednu vlastnost - velmi otevřeně předvádějí to, co takové věci jako například májky jen vzdáleně naznačují. A dělají, jako že to zakrývají lesklými penízky.

"Teď už se nebudeš nikdy na záchodku cítit v bezpečí, co?" ušklíbla se na Bábi Stařenka. U nohou jí seděl Silver, napjatě pozoroval tanečnice oblečené jen do trochy peří a pokoušel se přijít na to, co by s tím měl dělat.

"Ale ne, já myslela na něco jiného. Myslela jsem na to, jak… jak žijí příběhy. A teď… myslím, že bych si docela ráda dala něco k jídlu," odpověděla jí Bábi slabým hlasem. Mírně se zapotácela. "A myslím opravdu pořádné jídlo, ne zbytky vyškrabané ze dna nějakého jezírka. A nestojím taky o žádné ty noblesy ala cuisine."

"Když vy máte hrozně malý smysl pro dobrodružství, Bábi," obrátila se k ní Magráta.

"Já nejsem proti dobrodružství, do určité míry," bránila se Bábi, "ale jsem proti němu zásadně, když jím."

"Kousek odsud je místo, kde dělají chlebíčky s aligátorem," řekla Stařenka a odvrátila pohled od průvodu. "Věřily byste tomu? Aligátor v chlebíčku."

"To mi připomíná jeden vtip," řekla Bábi Zlopočasná. V jejím podvědomí něco hlodalo.

Stařenka Oggová začala kašlat, ale marně.

"Ten muž vešel do hostince," začala Bábi a pokoušela se ignorovat svou rostoucí nejistotu, "tam uviděl velkou ceduli a na té bylo napsáno ‚Podáváme chlebíčky všech druhů'. A on povídá: Tak mi udělejte chlebíček s aligátorem a mrskněte sebou."

"Já si myslím, že takové chlebíčky nejsou příliš laskavé k aligátorům," upustila Magráta svůj názor do těžké odmlky, která nastala.

"A já vždycky říkám, že není nad to pořádně se zasmát," přikývla Stařenka.

Lilith se usmála na Elišku stojící ztraceně mezi hadími sestrami.

"A takové ošklivé šaty," říkala právě. "A dveře do pokoje byly zamčeny. C-c. Jak se to jenom mohlo stát?"

Eliška upírala pohled do země.

Lilith se usmála na sestry. "Dobrá," řekla, "budeme si muset poradit co nejlépe s tím, co máme. Hmm? Sežeňte mi… sežeňte mi dvě krysy a dvě myši. Vím, že vy dvě vždycky najdete nějakou krysu a myš. A přineste taky tu velkou dýni."

Zasmála se. Nebyl to šílený vzteklý jek zlé víly, která byla poražena, ale naopak příjemný smích člověka, který si právě vychutnal dobrý žert.

Podívala se na hůlku.

"Ale ze všeho nejdříve," řekla a upřela pohled do bledé Eliščiny tváře, "sem přiveďte ty ošklivé mužské, kteří se nechali tak ošklivě opít. To je neuctivé. A když člověk nemá úctu, nemá nic."

Cvakání hůlky byl jediný zvuk, který rušil hrobové ticho kuchyně.

Stařenka Oggová zírala na nápoj ve vysoké sklenici, který stál před ní na pultě.

"Vůbec nechápu, proč do toho musí strkat to malé paraple," odfoukla si a vstrčila si do úst koktajlovou třešni. "Víte, jak to myslím, to chtějí, aby do toho pití nenapršelo, nebo co?"

Usmála se spokojeně na Magrátu s Bábi, které nevesele zíraly na průvod procházející kolem.

"Tak se trochu seberte," zahlaholila. "V životě jsem neviděla pár tak protažených ksichtů, jako máte teď vy."

"To, co piješ, je čistý rum," upozornila ji Magráta.

"Mně to budeš povídat," rozzářila se Stařenka a bohatýrsky si přihnula. "Šup s tím pod kravatu!"

"Bylo to příliš snadné," prohlásila najednou Bábi.

"Bylo to tak snadné, protože jsme to udělaly my," vysvětlila jí pyšně Stařenka. "Když je třeba něco udělat, my jsme na to ty správný holky! Ukaž mi někoho jiného, kdo by s tím byl hotový tak rychle jako my? Zvláště s tím kočárem, no?"

"To není dobrý příběh," vrtěla hlavou zamyšlená Bábi.

"Ale, vytentuj se na příběhy," odpověděla jí Stařenka rozmarně. "Příběh se dá vždycky změnit."

"Jenom na těch správných místech," vrtěla hlavou Bábi. "A co když jí sehnali nové šaty a koně a kočár a prostě všechno?"

"Kde? A kdy?" vykulila na ni oči Stařenka. "Je svátek. A už na to stejně nebyl čas. Ples začíná každou chvilku."

Prsty Bábi Zlopočasné vybubnovávaly do okraje malého stolku složitý rytmus.

Stařenka si povzdechla.

"A co teda?"

"Takhle se ty příběhy nechovají," nedala se odbýt Bábi.

"Poslyš, Esme, jediná magie, která tady teď funguje, je magie hůlky. A hůlku má Magráta." Stařenka hodila bradou k Magrátě. "Nemám pravdu, Magráto?"

"Hm," přikývla Magráta.

"Neztratila jsi ji, že ne?"

"Ne, ale -"

"Tak vidíš."

"Jenže… hm…, jak bych vám to… Eliška mi řekla, že má dvě kmotřičky…"

Ruka Bábi Zlopočasné dopadla se zaduněním na stůl. Stařenčina sklenička vyskočila a převrátila se.

"To je pravda!" vykřikla Bábi.

"Byla skoro plná. Vždyť jsem z toho sotva upila," stěžovala si Stařenka popuzeně.

"Pojďte!"

"Bylo tam víc než dvě třetiny a ty -"

"Gyto!"

"Copak jsem řekla, že nejdu? Já jenom říkala, že -"

"Okamžitě!"

"A nemohla bych tomu chlápkovi říct, aby mi rychle donesl ještě jednu novou -"

"Gyto!"

Čarodějky byly zhruba v půli ulice, když z vjezdu velkého domu vyjel kočár a rychle se pustil směrem k paláci.

"To přece není možné!" vyděsila se Magráta. "Vždyť jsme se ho zbavily!"

"Měly jsme ho nasekat na drobno," zabručela Stařenka. "Z dýně se dá upéct skvělý -"

"Doběhli nás," řekla pomalu Bábi a zastavila se.

"Nemůžete proniknout do vědomí koní?" zeptala se Magráta.

Čaroděky se soustředily.

"Ale to nejsou koně," ozvala se po chvilce Stařenka. "Mám takový pocit, jako kdyby to byly…"

"Krysy proměněné v koně," doplnila ji Bábi, která uměla lézt lidem do hlav ještě lépe než jim lézt na nervy. "Cítí se stejně jako ten nešťastný vlk. Vědomí jako ukázkový ohňostroj." Zamrkala při pocitech, do kterých se vcítila.

"Vsadila bych se," řekla Bábi po chvilce zamyšleně, když kočár zahnul smykem za roh, "že bych dokázala udělat to, aby kočáru upadla všechna čtyři kola."

"To není ono," ozvala se Magráta, "a navíc je uvnitř Eliška!"

"Možná že by tady byl ještě jeden způsob," ozvala se Stařenka. "Znám někoho, kdo jim dokáže udělat v hlavě pořádný zmatek."

"Kdo?" vyzvídala Magráta.

"No, ještě že máme pořád svoje košťata," nevšímala si jí Stařenka. "Tak je alespoň snadno dohoníme, co?"

Čarodějky přistály v uličce těsně vedle paláce několik minut před tím, než tam dorazil kočár.

"Mně se to nelíbí," vrtěla hlavou Bábi. "Něco tahového by udělala Líza. To po mně nemůžete chtít. Vzpomeňte si na toho vlka!"

Stařenka zvedla Silvera z jeho pelechu mezi štětinami koštěte.

"Vždyť Silver je stejně napůl člověk," řekla. "Pch!"

"A kromě toho to bude jenom na krátký časek, i když se na tom budeme podílet všechny tři," pokračovala Stařenka. "A navíc bude zajímavé zjistit, jestli to skutečně funguje."

"To ano, ale není to správné" trvala na svém Bábi.

"No, mně se zdá, že ve zdejším kraji to správné je," odporovala jí Stařenka.

"Kromě toho," přihlásila se Magráta s dalším argumentem, "nemůže to být špatné, když to děláme my. My jsme ty dobra!"

"Oh, to je pravda," přikývla Bábi. "Já na to na minutku skoro zapomněla."

Stařenka ustoupila. Silver, který si uvědomil, že se od něj něco očekává, se posadil.

"Uznáte, že nás v téhle chvíli těžko napadne něco lepšího, Bábi," řekla Magráta.

Bábi zaváhala. Ale pod veškerým odporem, který cítila, se začínal zvětšovat plamínek zájmu o ten nápad. Kromě toho se ona a Silver už několik let srdečně a z celého srdce nenáviděli. Takže on je skoro lidský, ano? Tak mu toho dejme líznout a uvidíme, jak se mu to bude líbit… Při téhle myšlence se zastyděla. Ale opravdu jenom trošičku. "No tak dobrá." Soustředily se. Jak věděla i Líza, změnit tvar nějakého objektu je jedna z nejsložitějších magií vůbec. Ale když je onen objekt živý, je to snazší. Vždyť každý živý tvor ví, jak vypadá. Stačí mu změnit vědomí.

Silver zazíval a protáhl se. Ke svému úžasu zjistil, že se protahuje pořád dál.

Dráhy jeho kočičího vědomí zaplavil příliv víry. Najednou pevně věřil tomu, že je člověkem. Neměl jen dojem,

že je člověk, věřil tomu naprosto bezvýhradně. Nesmírná síla neochvějné víry zaplavila jeho morfologické pole, překonala jeho námitky a přepsala konstrukční plány jeho samého.

Zpět proudily nové instrukce a pokyny.

Jestliže je člověk, nepotřebuje srst. A měl by být větší…

Čarodějky ho fascinovaně pozorovaly.

"Nevěřila jsem, že to dokážeme," ozvala se Bábi.

… nepotřebuje špičaté uši, vousy jsou příliš dlouhé…

... potřebuje víc svalů a většina kostí není v pořádku, mají nesprávný tvar, tyhle nohy musí být delší…

A pak bylo všechno hotovo.

Silver se rozvinul z klubka a poněkud nejistě vstal.

Stařenka na něj zírala s otevřenými ústy.

Pak jí oči o něco klesly.

"Můj ty Tóny kolenatej!" vyrazila ze sebe.

"Myslím, že dobře uděláme, když si na něm raději hned představíme ještě nějaké šaty."

To už bylo celkem snadné. Když byl Silver oblečen k její spokojenosti, Bábi přikývla a ustoupila o krok.

"Dobrá," řekla, "Magráto, už můžeš otevřít oči," řekla.

"Já je ještě nezavřela."

"No, tak to jsi měla."

Silver se pomalu otočil a na zjizvené tváři mu pohrával slabý, líný úsměv. Jako člověk měl přeražený nos a slepé oko mu překrývala černá páska. To zdravé oko mu však planulo jako hříchy andělů a v jeho úsměvu se ukrýval pád svatých. Alespoň těch ženského pohlaví.

Možná to byly feromony, nebo snad způsob, jakým se mu vlnily svaly pod černou koženou kazajkou. Silver vysílal do okolí jistý druh temně ďábelské sexuality, a to v síle mnoha megawattů. Stačilo se na něj jen podívat a karmínovou nocí zapleskala temná křídla hříchu.

"Oh, Silvere," vzdychla Stařenka.

Otevřel ústa. Zableskly špičáky.

"Vrauuul," zavrčel.

"Rozumíš mně?"

"Jisstě, Sstařennkoo."

Stařenka Oggová se musela opřít o zeď.

Ozval se zvuk přibližujícího se spřežení. Na konci ulice se objevil kočár.

"Běž a zastav ten kočár!"

Silver se znovu pomalu usmál a vyrazil uličkou.

Stařenka se začala ovívat kloboukem.

"Fiíí," vypravila ze sebe. "Když si představím, že jsem ho škrabala na břiše… Žádný div, že ty jeho kočičí dámy po nocích tak ječí."

"Gyto!"

"Hele, ty jsi nám ale pořádně zčervenala, Esme."

"Nemůžu jenom popadnout dech," ohradila se Bábi.

"To je ale psina. Dýcháš úplně jinak, než kdybys kus cesty běžela."

Kočár drkotal ulicí.

Kočí a sloužící si vůbec nebyli jistí tím, co jsou vlastně zač. Mysli jim divoce kmitaly sem a tam. V jedné chvíli byli muži a mysleli na sýr a kusy slaniny, a vzápětí byli myši a nechápali, proč na sobě mají kalhoty.

A co se týkalo koní… koně jsou často tak trochu nepříčetní a to, že byli současně krysami, jim situaci ani v nejmenším neulehčovalo.

To znamená, že mysl ani jednoho z nich nebyla v tom nejstabilnějším stavu, když ze stínů vystoupil Silver a zašklebil se na ně.

"Vrrraou," prohlásil.

Koně se pokusili zastavit, jenže když se vám na paty mačká kočár, je to nemožné. Oba vozkové ztuhli hrůzou.

"Vrrraou?"

Kočár sjel ke kraji ulice, zavadil bokem o zeď domu a vozkové s výkřiky spadli z kozlíku. Silver jednoho z nich zvedl za límec kabátu a několikrát s ním zatřásl, zatímco se splašení koně pokoušeli vysvobodit z postraňků.

"Chtěl jsi prrchnout, ssrsstnatá hrrračičko?" ušklíbl se.

Za vyděšenýma očima bojovali o nadvládu muž a myš. Jenže se snažili zbytečně. Prohráli by, ať by zvítězil ten či ten. Jak se zmítali mezi oběma póly svého vědomí, viděli střídavě buď rozšklebeného obrovského kocoura, nebo dvoumetrového svalnatého a jednookého rváče.

Myš omdlel. Silver do něj několikrát strčil pro případ, že by se ještě pohnul…

"Prroberr sse, myššiččko…" …a ztratil o něj zájem.

Dvířka kočáru zaskřípala, na okamžik se zasekla a pak se otevřela.

"Co se děje?" zeptala se Eliška, jejíž hlava se objevila v temném otvoru. "Vraouuú!"

V tom okamžiku zasáhla Silvera do temene hlavy bota Stařenky Oggové.

"Tak to tedy ne, hošku," prohlásila rezolutně. "Já chci," odsekl jí Silver zamračeně. "To ty vždycky, v tom je celý tvůj problém," ušklíbla se Stařenka a usmála se na Elišku. "Vystup si, má drahá."

Silver pokrčil rameny a pak se dal pomalu na odchod, přičemž za sebou jednou rukou vlekl bezvědomého vozku. ,

"Co se to děje?" stěžovala si Eliška. "Oh. To je Magráta. To jsi udělala ty?"

Magráta si dovolila kratičký okamžik stydlivé pýchy.

"Řekla jsem ti přece, že nebudeš muset na ples."

Eliška se rozhlédla kolem pochroumaného kočáru a pak se obrátila zpět k čarodějkám.

"Nemáš s sebou ve voze některou z těch hadích žen, že ne?" zeptala se Bábi. Magráta sevřela hůlku. "Šly napřed," odpověděla Eliška. Na něco si vzpomněla a tvář se jí zachmuřila.

"Lilith proměnila skutečné kočí v brouky," zašeptala. "Víte, oni nebyli tak zlí! Přinutila sestry donést nějaké myši a ty přeměnila v lidi a pak řekla, že rovnováha je rovnováha, a sestry přitáhly vozky a ona je proměnila v brouky a potom… potom je rozšlápla…"

Zděšeně se odmlčela.

Na nebi vybuchla další vlna pestrobarevných raket, ale v ulici visela bublina zděšeného ticha.

"Čarodějky přece lidi nezabíjejí," vydechla Magráta.

"Tady jsme v cizích krajích," zamumlala Stařenka Oggová a odvrátila se.

"Já si myslím," řekla Bábi Zlopočasná, "že bys odsud měla co nejrychleji zmizet, mladá dámo."

"A oni jí pod nohou jen tak zapraskali…"

"Máme koštata," navrhla Magráta. "Můžeme odsud zmizet všechny."

"Ona by za vámi něco poslala," zavrtěla malomyslně hlavou Eliška. "Znám ji. Něco ze zrcadla."

"Tak s tím budeme bojovat," rozohnila se Magráta.

"Ne," zamyslela se Bábi. "Ať už se má stát cokoliv, má se to stát tady. Pošleme tuhle mladou dámu někam do bezpečí a pak… pak uvidíme."

"Jenže když někam odjedu, ona to hned pozná," bránila se Eliška. "Dnes večer mě čeká na plese. A když se neobjevím, začne mě hledat."

"To má asi pravdu, Esme," obrátila se Stařenka k Bábi. "Když se jí chceš postavit, bude lepší, když se to stane na místě, které si vybereš sama. Nestojím o to, aby nás v noci, jako je tahle, pronásledovala. Chtěla bych ji vidět, až se k nám bude blížit."

V temnotě nad nimi se ozvalo pleskání křídel. Ze tmy se snesl velký černý stín a klouzavým letem přistál na dlažbě. I v temnotě bylo vidět, jak mu blýskají oči. Zíral na čarodějky pohledem plným očekávání. V jeho očích se odráželo mnohem víc inteligence, než by se u zástupce drůbeže předpokládalo.

"To je kohout paní Gogolové," řekla Stařenka.

"Nikdy si nejsem tak docela jistá, co to je," zabručela Bábi. "Hrozně bych si přála vědět, kde vlastně stojí."

"Myslíte, jestli na straně dobra, nebo zla?" zeptala se Magráta.

"Je dobrá kuchařka," uvažovala nahlas Stařenka. "Nevěřím, že člověk, který umí vařit jako ona, může být nějak zvlášť zlý."

"Mluvíte o té ženě, která žije v močálech?" zeptala se Eliška. "Slyšela jsem o ní vyprávět všechno možné."

"Je trochu příliš ochotná měnit mrtvé lidi v zombie," přemítala Bábi. "A to není správné."

"No, my jsme právě proměnily kocoura v osobu - teda v lidskou osobu," opravila se Stařenka, ta neúnavná zastánkyně a milovnice koček, "a to taky není zrovna v pořádku. Myslím, že to má hodně daleko k něčemu, co by bylo správné."

"Ano, ale my jsme to udělaly s těmi nejlepšími úmysly," ohradila se Bábi.

"Dobře, ale samy zatím nevíme, jaké úmysly měla paní Gogolová -"

Z temné uličky se ozvalo zavrčení. Stařenka vykročila tím směrem a vzápětí se ze tmy ozval její přísný hlas.

"Fuj! Okamžitě ho polož!"

"Můůj! Můůj!"

Legba popošel kousek po ulici, pak se zastavil a s pohledem plným očekávání k nim otočil hlavu.

Bábi se poškrabala na bradě, kousek poodstoupila a prohlédla si Magrátu s Eliškou. Pak se otočila a rozhlédla se kolem.

"Hmm," zabručela. "Líza čeká, že vás uvidí, že?"

"Umí vyhlédnout z každého zrcadla nebo zrcadlové plochy," upozornila ji nervózně Eliška.

"Hmm," broukla znovu Bábi. Strčila si prst do ucha a zatřepala s ním. "No, Magráto, ty jsi tady kmotrička sudička. Co je nejdůležitější věc, kterou musíme udělat?"

Magráta v životě nehrála karty.

"Postarat se, aby byla Eliška v bezpečí," odpověděla okamžitě, i když v duchu nesmírně užasla nad tím, jak Bábi náhle připustila, že to byla přece jen ona, Magráta, kdo dostal kouzelnou hůlku. "To je přece základem kmotřičkovství."

"Myslíš?"

Bábi Zlopočasná se zamračila.

"Víš," začala po chvilce, "vy dvě jste asi tak stejně velké…"

Magrátě ještě zlomek vteřiny prodlel na tváři nechápavý výraz, ale ten se vzápětí změnil v masku hrůzy.

Rychle o krok ustoupila.

"Někdo to udělat musí," zapředla Bábi.

"Ne! Ne! To se nemůže podařit! To se opravdu nemůže povést! Ne!"

"Magráto Česneková," prohlásila Bábi Zlopočasná se slavnostním výrazem, "ty půjdeš na ples!"

Kočár proletěl kolem rohu po dvou kolech. Na kozlíku stál Silver, kýval se sem a tam a s divokým úsměvem práskal bičem. Tohle bylo ještě lepší než jeho klubíčko s rolničkou…

Uvnitř kočáru seděla Magráta, vklíněná mezi obě starší čarodějky, a hlavu si svírala v dlaních.

"Co když se Eliška ztratí v močálech'?"

"S tím kohoutem, který jí ukazuje cestu? Těžko. Ta bude v močále paní Gogolové bezpečnější než na plese, to jsem si naprosto jistá," uklidňovala ji Stařenka.

"Tak to ti pěkně děkuju!"

"Nemáš zač," umála se na ni Stařenka. "Každý musí poznat, že to není ona, ale já!"

"S tou maskou to nepozná nikdo," odbyla ji Bábi.

"Ale moje vlasy! Mají špatnou barvu!"

"To maličko přibarvíme, žádný problém," poklepala ji Stařenka po paži.

"Nemám ty správné… tvary!"

"Mohly bychom -" Bábi zaváhala. "Nemohla by ses… no víš… trochu víc nadechnout a vypnout?"

"Ne!"

"Máš zásobní kapesník, Gyto?"

"No, myslím, že bych si mohla utrhnout kus spodničky, Esme."

"Ohó!"

"Tu máš!"

"A ty skleněné střevíce mi vůbec nesedí!"

"Zato mně sedí jako ulité," libovala si Stařenka. "Zkoušela jsem si je."

"Možná, ale já mám mnohem menší nohu než ty!"

"To je pravda," přikývla Stařenka. "Natáhni si ze dva ze tři páry mých punčoch a budou ti akorát."

Když byla Magráta tímto způsobem zbavena všech argumentů, použila v zoufalství ještě ten poslední.

"Ale já nevím, jak se mám na takovém plese chovat!"

Bábi Zlopočasná připustila, že to neví ani ona. Obrátila se ke Stařence a tázavě pozvedla obočí.

"Ty jsi chodívala po tancovačkách, když jsi byla mladší," řekla.

"No," zamyslela se společenská poradkyně Stařenka Oggová, "je to jednoduché. Klepneš vždycky toho mužského vějířem - máš svůj vějíř? - a říkáš věci jako ‚Ale jděte!' nebo ‚I vy jeden!'. Taky je dobře se hodně chichotat. A mávat řasami. A špulit pusu."

"Co to je ‚špulit pusu'?"

Stařenka Oggová jí to názorně předvedla.

"Kuk!"

"Nic se neboj," utěšovala ji Bábi, "budeme tam taky."

"A to by mě mělo podle vás uklidnit, ano?"

Stařenka za Magrátinými zády natáhla ruku a poklepala Bábi na rameno. Rty nehlasně vyslovila: "To nepomůže. Má nervy nadranc. Nemá dost sebedůvěry."

Bábi přikývla.

"Možná že bych to měla udělat já," ozvala se Stařenka nahlas. "Já se na plesech vyznám. Vsadím se, že kdybych měla dlouhé vlasy, masku a na nohou ty skleněné střevíce a ty šaty kdybychom o čtyřicet čísel založily, nikdo by nic nepoznal, co myslíte?"

Magráta byla natolik zaskočena představou popsaného obrázku, že bezmyšlenkovitě poslechla, když jí u ucha zazněl přísný hlas Bábi Zlopočasné.

"Podívej se na mě, Magráto Česneková."

Dýňový kočár se nebezpečnou rychlostí vřítil na palácové nádvoří, rozhodil chodce i povozy na všechny strany a v dešti štěrku zastavil přímo před vchodem.

"To byla psina," zavrčel spokojený Silver. A pak ho kočár přestal zajímat.

Několik sloužících pospíchalo ke kočáru, aby otevřeli dvířka a vlna nafoukaného pohrdání, která se vyhrnula z temného nitra kočáru, je málem porazila na záda.

"Pospěšte si, troubové!"

Magráta vyplula ven a odstrčila majordoma stranou. Přizvedla si sukně a rychle vykročila po rudém koberci. Na vrcholu schodiště stál dveřník a ten byl natolik nemoudrý, že ji požádal o pozvánku.

"Ty nevychovaný poskokul"

Dveřník, který okamžitě poznal klasicky špatné chování lidí s dokonalou výchovou, rychle ustoupil.

Stařenka Oggová, která stála s Bábi vedla kočáru, se obrátila ke své společnici a řekla: "Poslyš, Esrne, jestlipak tys to trochu nepřehnala?"

"Musela jsem," přikývla Bábi. "Jako kdybys neznala Magrátu."

"Jak se dostaneme dovnitř? Pozvánky nemáme. A nejsme na to navíc ani oblečené."

"Stáhni z nosiče košťata," přikázala jí Bábi. "Vlítneme do toho odshora."

Snesly se na vrcholku nejvyšší věže, ze které se dal přehlédnout celý palác. Zespoda sem vítr zanášel útržky taneční hudby a nad řekou se stále ještě tu a tam rozzářily nějaké rakety.

Bábi otevřela dvířka ve věži a sestoupila po spirálovém schodišti na nejvyšší odpočívadlo.

"To je ale nóbl koberec na té zemi, co?" mlaskla si zálibně Stařenka. "A proč je koberec i na zdech?"
"To jsou popelíny" poučila ji Bábi s přehledem.
"Ty bláho!" podivila se Stařenka. "Žijem, abychom se učili. Já teda rozhodně."
Bábi se zastavila s rukou na klice.
"Co tím myslíš?"
"Nó, jako že jsem nikdy nevěděla, že máš sestru."
"Nikdy jsme o ní spolu nemluvily."
"Je to ostuda, když se rodina rozejde tímhle způsobem," zavrtěla Stařenka hlavou.
"Pch! Ty jsi mi vyprávěla o tom, že tvoje sestra Beryl byla lakomá nevděčnice s inteligencí ústřice."
"To jo, ale pořád je to moje sestra."
Bábi otevřela dveře.
"Dobrá, dobrá," přikývla.
"Tak co je? Co se děje? Nestůj v těch dveřích!" Stařenka se pokoušela nahlédnout Bábi přes rameno do další místnosti.
"No maucta," vydechla.

Magráta se na chvilku zastavila ve velké předsíni potažené rudým sametem. V hlavě jí vybuchovaly podivné a nezvyklé myšlenky, tak zvláštně už se necítila od chvíle, kdy popíjely to bylinkové víno. Jenže mezi všemi těmi vzletnými myšlenkami typu psychedelických chryzantém se kutálela jedna tvaru a barvy malé prozaické brambory, která ječela z plna hrdla něco o tom, že Magráta neumí dokonce ani tančit. A když, tak jenom chorovod.
Ale když to dokázali všichni ostatní, nemůže na tom být nic těžkého.
Ta malá a roztřesená vnitřní Magráta, která se pokoušela udržet rovnováhu pod přílivem nadutého sebevědomí, přemýšlela, jestli se takhle Bábi Zlopočasná cítí pořád.
Pozvedla lem šatů a podívala se na své střevíce.
Nemohou být z opravdového skla, jinak by už touhle dobou kulhala k místu nějaké první pomoci. Nebyly dokonce ani průhledné. Lidská noha od kotníku dolů je velmi užitečný orgán, ale když pomineme určité lidi s neobvykle vyhraněnými sklony, není to nic, na čem by lidské oko spočinulo se zvláštním zalíbením.
Ty střevíčky - to byla zrcadla. Několik plošek současně odrazilo světlo.
Dvě zrcadla na nohou. Magráta si vzdáleně vzpomněla na něco o… o čarodějkách…, že se čarodějka nesmí dát chytit mezi dvě zrcadla, nebylo to tak nějak? Nebo to snad bylo, že nemá nikdy důvěřovat muži s oranžovým obočím? Určitě ji to učili ještě v době, kdy byla obyčejnou osobou. Něco jako, že čarodějka se nikdy nesmí postavit mezi dvě zrcadla, protože ta osoba, která by potom z toho místa odešla, by nebyla ona, ale úplně jiná osoba. Nebo co. Jako, že…, že se člověk rozdělí mezi vlastní odrazy, duše se vám vytáhne do slaboučké blanky, a když nejste opravdu opatrní, oddělí se z vás tam v hlubině zrcadel vaše špatné já a začne vás hledat. Tak nějak.
Rychle tu myšlenku zahnala. Na tom přece nezáleží.
Vykročila kupředu, k místu, kde se do sálu právě chystala vstoupit skupinka dalších hostí.
"Lord Jindřich Hnilobný a lady Hnilobná!"
Plesový sál vůbec nebyl sál, ale rozlehlé nádvoří otevřené vlahé letní noci. Klesalo k němu široké schodiště. Na vzdálenějším konci z něj vedlo další, ještě širší schodiště, lemované blikajícími pochodněmi, a teprve to vedlo do vlastního paláce. Na vzdálené stěně, ze všech stran viditelné, visely obrovské hodiny.
"Vznešený Douglas Nepřetrhlý!"
Na hodinách bylo tři čtvrtě na osm. Magráta si vybavila několik nesouvislých vzpomínek na jakési staré ženy, které na ni křičely něco o čase, ale… na tom přece taky nezáleželo…
"Lady Valencie Aranžmánová!"
Došla na vrchol schodiště. Lokaj, který ohlašoval příchozí, si ji prohlédl od hlavy k patě a pak jako někdo, koho celé odpoledne poučovali a cvičili právě pro tento okamžik, zvolal:
"Ehm… překrásná tajemná cizinka!"
Od paty schodiště se začalo šířit hrobové ticho jako rozlitá barva. K Magrátě se obrátilo přinejmenším pět set hlav.
Ještě den předtím by Magráta při pouhém pomyšlení, že se k ní otočí pět set hlav, změkla jako kus másla na rozpálené plotně. Teď se však usmála, opětovala nejbližší pohledy a pyšně pozvedla bradu.
Její vějíř se otevřel se zvukem připomínajícím výstřel.
Překrásná tajemná cizinka, dcera Simplicity Česnekové, vnučka Araminty Česnekové, jejíž sebevědomí bylo tak přesycené, že začalo krystalizovat na okrajích její osobnosti…
... vykročila kupředu.

O chvilku později kolem obřadníka prokráčel další host.
Lokaj zaváhal. Něco na té postavě ho zneklidňovalo. Jako by se mu neustále rozostřovala a zaostřovala. Uvědomil si, že si vlastně není jistý, jestli před ním vůbec někdo stojí.
Pak se vrátil jeho smysl pro logiku, který předtím zmizel a chvíli se za něčím schovával, a znovu se ujal velení. Koneckonců, vždyť to byla Samedi Nuit Morte -předpokládalo se, že se lidé oblečou tak, aby vypadali strašidelně. Takové lidi jste vidět směli.
"Promiňte, ehm, pane," řekl sloužící, "koho mám ohlásit?"
JSEM ZDE INKOGNITO.

Dveřník si nebyl tak docela jistý, co slyšel, ale tím, že slyšel slova, si jistý byl.

"Hm… dobrá…" zamumlal. "Tak račte dál… tedy, hm." Pak se mu tvář poněkud rozjasnila. "Skvělá maska, pane."

Pozoroval, jak temná postava sestoupila po schodišti, a pak se pro jistotu opřel o nejbližší sloup.

Dobrá, tak to by bylo. Vytáhl z kapsy kapesník, sundal si napudrovanou paruku a otřel si čelo. Cítil se, jako kdyby právě jen o vlas unikl, a nejstrašnější na tom bylo to, že nevěděl čemu.

Opatrně se rozhlédl kolem a nenápadně vycouval do předpokoje, kde se napůl ukryl za sametovým závěsem, protože to bylo místo, kde si mohl vychutnat vlastnoručně ubalenou cigaretu.

Tu však vzápětí málem spolkl, když před ním po červeném koberci tiše jako duch přešla další postava. Byl to muž v masce divokého piráta, který jako by právě přepadl loď s nákladem černého koženého zboží určeného pro ty nejnáročnější zákazníky. Přes jedno oko měl černou pásku. Druhé mu blýskalo jako zlomyslný smaragd.

Sloužící si rychle strčil nedopalek za ucho pod paruku.

"Promiňte, milorde," zvolal, rozběhl se za mužem a jemně, ale rozhodně ho uchopil za paži. "Musím vidět vaši po… vaši po…"

Muž sklopil pohled k ruce, která mu spočívala na předloktí. "Vrrraaou?"

"Vaši… pozvánku…"

Muž otevřel ústa a zasyčel.

"Zajisté," vypravil ze sebe sloužící a ustoupil s rychlostí člověka, který v žádném případě není placen za to, aby bránil ve vstupu šílenci v černé kůži a se zuby ostrými jako jehly, "předpokládám, že jste jeden z Agových přátel, že?"

"Vrrraou."

"Pak je všechno v pořádku… v nejlepším pořádku…, ale pán zapomněl na masku…"

"Vrrraou?"

Sloužící zoufale ukázal k vedlejšímu stolu, na němž se kupily masky připravené pro hosty.

"Princ trvá na tom, aby měl na dnešním plese každý masku," pokračoval zpocený sloužící. "Ehm. Třeba by tady i pán našel něco, co by se mu líbilo?"

Vždycky se najde nějaký takový, pomyslel si v duchu. Na pozvánce je sice velkým ozdobným písmem napsáno "vlastní masku" a ještě je to vyzlaceno, ale vždycky se najde pár idiotů, kteří si myslí, že to se mluví o někom, kdo má půjčovnu kostýmů. A tenhle pravděpodobně plenil města v čase, kdy se měl raději učit číst.

Snědý muž se zastavil nad maskami. Ty lepší už byly rozebrány dřívějšími hosty, ale nezdálo se, že by to hromotlukovi vadilo.

Ukázal.

"Chci tu," řekl.

"Ehm… to… skvělý výběr, můj pane. Dovolte, já vám ji pomohu -"

"Vrrraou!"

Sloužící ucouvl a svíral si vlastní paži.

Muž se na něj chvilku zle díval, pak si natáhl masku přes obličej a podíval se na sebe očními otvory do zrcadla.

To je, k sakru, opravdu zvláštní, pomyslel si sloužící. Teda, já myslím, že to není ten druh masky, jakou si chlapi vybírají. Ti mají sklony spíš k lebkám, kohoutům, býkům a takovým věcem. Ale masku kočky?

Ještě podivnější na tom bylo, že když maska ležela na stole, vypadala právě jen jako papírová hlava rezavé kočky. Jenže teď, když šiji nasadil tajemný cizinec, to byla… no, pořád ještě hlava kočky, ale zároveň něco víc, byla o poznání více kočičí a mnohem zlověstnější, než se původně zdálo.

"Vždyccky jssem ssi přřál být zrrzavý," řekl muž.

"Na vás vypadá skvěle, pane," zatrylkoval sloužící.

Muž v masce natáčel hlavu hned na tu, hned na onu stranu a bylo na první pohled jasné, že se mu ten pohled líbí.

Silver si sám pro sebe tiše a šťastně zamňoukal a vmísil se do plesajícího davu. Toužil po tom dát si něco k jídlu, s někým se poprat a pak… no dobrá, to se uvidí.

Pro vlky, prasata a medvědy, kteří si myslí, že jsou lidé, je to tragédie. Pro kočku je to zkušenost.

A navíc, v téhle nové podobě byla mnohem větší legrace. Už nejméně deset minut po něm nikdo nehodil starou botu.

Obě čarodějky se rozhlédly po místnosti.

"To je divné," zavrtěla hlavou Stařenka. "To vůbec není to, co bych očekávala od královské ložnice, věříš?"

"A tohle je královská ložnice?"

"Na dveřích je koruna."

"Aha."

Bábi si prohlížela výzdobu.

"A co ty vůbec víš o královských ložnicích?" nadhodila pak spíš proto, aby řeč nestála. "Vždyť jsi nikdy v žádné nebyla."

"A co když ano?" nedala se Stařenka vyvést z klidu.

"Ale nebyla!"

"Pamatuješ si na korunovaci mladého Verence? Když nás všechny pozvali do paláce?" zeptala se jí Stařenka.

"Když jsem si odskočila na - napudrovat nos, zahlídla jsem otevřené dveře, takže jsem tam vlezla a tak trochu se tam porozhlídla."

"To je zrada na králi. Za to by tě mohli vsadit do vězení," oznámila jí Bábi odměřeně a dodala zvědavě: "A jak to tam vypadalo?"

"Moc nóbl. Mladá Magráta ani neví, o co přichází. A bylo to tam mnohem útulnější a pohodlnější než tady, to tedy musím říct."

Základní barva pokoje byla zelená. Zelené stěny, zelená podlaha. V místnosti byla velká skříň a noční stolek. Dokonce i malá postelová předložka, která byla také zelená. Světlo dovnitř pronikalo oknem, ve kterém bylo zasazeno nazelenalé sklo.

"Je to jako na dně rybníka," ušklíbla se Bábi. Zamračila se. "A všude je tady plno much!" Chvilku se zastavila, jako kdyby o něčem velmi vážně přemýšlela, a řekla: "Hmm…"

"Agův rybník," zabručela Stařenka.

Všude kolem byla skutečně mračna much. Bzučely na okně a bezcílně poletovaly sem a tam pod stropem.

"To bude asi krasavec, když má takovýhle vkus!" ušklíbla se Stařenka. "Určitě bude vypadat jako nějaká stará ropucha!"

"Já tě slyšela," přikývla Bábi. Ohnala se po tlusté masařce.

"No, nevím jak ty, ale mě ani nenapadlo, že by v královské ložnici byly mouchy," zabrumlala Stařenka.

"Postel by tady ale na druhou stranu zase být měla," doplňovala ji Bábi.

Jenže ta tam nebyla. Zato tam bylo něco, co jim nedávalo pokoje. Byl to velký kulatý dřevěný poklop zasazený v podlaze. V průměru měl něco přes dva metry. Byla na něm dvě obyčejná madla.

Přistoupily k němu. Ze dřeva se vzneslo další hejno much a s bzukotem se rozptýlilo po místnosti.

"Myslím na jednu pohádku," řekla Bábi Zlopočasná.

"Taky mě napadla," přiznala Stařenka a hlas jí zněl o něco vážněji než obvykle. "Je o tom děvčeti, co si vzalo toho muže a on jí řekl: můžeš si v paláci chodit kam chceš a nesmíš otevřít tady ty dveře. A ona je otevřela a zjistila, že zamordoval všechny své předchozí…"

Hlas se jí vytratil.

Bábi upřeně pozorovala poklop a zamyšleně se při tom škrabala na bradě.

"Podívej, vezmi to takhle," řekla Bábi, která se v poslední chvíli pokoušela chabou logikou obelstít silnou pravděpodobnost. "Co bychom tam mohly najít, aby to bylo ještě horší než to, co si už teď představujeme?"

Přistoupily k poklopu a každá se chopila jednoho madla.

O pět minut později vyšla Bábi Zlopočasná se Stařenkou Oggovou z Agovy ložnice. Bábi za sebou zavřela velmi potichu. Mlčky zíraly jedna na druhou.

"A sakra mejdlo," ulevila si Stařenka a obličej měla stále ještě nezdravě bílý.

"Tak je to," přikývla Bábi. "Příběhy!"

"Už jsem o takových… lidech, jako je on, slyšela, abys věděla, ale nikdy jsem tomu nevěřila. Fuj. Moc by mě zajímalo, jak vypadá."

"No, takhle od pohledu se to většinou nepozná," zavrtěla hlavou Bábi.

"No, alespoň to vysvětluje ty mouchy," pokračovala Stařenka.

Najednou vyděšeně zvedla ruku k ústům.

"A naše Magráta je tam dole s ním!" zasténala. "A dobře víš, co se nakonec stane. Oni se potkají a -"

"Vždyť jsou tam stovky dalších lidí," uklidňovala ji Bábi. "O tom se nedá říct, že by to bylo nějak intimní. Než se všichni potkají a než -"

"Ano… jenže když si pomyslím, že by na ni měl jenom sáhnout… víš, co myslím? Muselo by to být, jako když sáhneš na -"

"Myslíš, že se dá Eliška považovat za princeznu?" zamyslela se Bábi.

"Cože? Aha. Jo. Pravděpodobně ano. Tady v cizích krajích. Proč?"

"To znamená, že se tady jedná o víc než jeden příběh. Líza si jich nechává odehrávat několik najednou," usoudila Bábi. "Vzpomeň si. Tady se nejedná o to, aby se jeden druhého dotkli. Musí se políbit."

"Musíme okamžitě tam dolů!" prohlásila Stařenka bojovně. "Musíme to zastavit! Tedy, podívej, víš dobře, že já nejsem nijak prudérní, ale… fuj… to…"

"Hej, vy tam, stařeno!"

Čarodějky se obrátily. Malá tlustá žena v červené róbě a přehnaně vysoké bílé paruce na ně nadutě zírala přes okraj lišší masky.

"No?" vyštěkla Bábi.

"Ano, má paní," zpražila ji tlustá dáma. "Jak se to chováš? Poroučím ti, abys mě okamžitě dovedla do dámské úpravny! A vy! Co to děláte? Co si to dovolujete?"

To platilo Stařence Oggové, která ji pomalu obcházela a kritickým pohledem studovala její šaty.

"Máte velikost padesát, možná dvaapadesát, že?" usmála se na ni nakonec Stařenka.

"Cože? To je ale drzost!"

Stařenka si zamyšleně zamnula bradu. "No, nevím," řekla nakonec. "Mně se nikdy červená na šaty nelíbila. Nemáte náhodou něco v modré, že ne?"

Rozzuřená žena se otočila a pokusila se Stařenku udeřit vějířem, ale v té chvíli jí na rameno poklepala štíhlá ruka.

Otočila se a zírala přímo do tváře Bábi Zlopočasné.

Ještě když upadala jakoby do sna, slyšela z dálky hlas, který říkal: "Dobrá, takže já mám vystaráno. Ale má určitě větší číslo než padesátku. Kromě toho, kdybych já měla takový obličej, ani ve snu by mi nenapadlo vzít si na sebe červenou…"

Lady Valencie Aranžmánová odpočívala v prostorách vyhrazených ženám, které se potřebovaly upravit. Sejmula si masku a vylovila z hlubin výstřihu zatoulanou pihu krásy. Pak se natáhla za sebe a dolů a pokusila se upravit si honzíka, který jí při tanci sklouzl stranou. Tím začala provádět jedno z nejkurióznějších ženských cvičení, jaká se ve vesmíru objevila. Vynechat můžeme jen ty planety, na kterých někdo vymyslel kalhotkový podvazkový pás.

Kromě toho, že byla lady Aranžmánová stejně přizpůsobivý příživník jako například bršlice - kozí noha, byla všeobecně celkem neškodná osoba. Vždycky navštěvovala různé podniky pro vyšší třídu, jejichž výtěžky byly určeny na charitativní účely, a chlubila se tím, že zná křestní jména téměř všech svých sloužících - alespoň těch čistších. A vzato kol a kolem byla laskavá ke zvířatům, a někdy, když byly umyté a nepříliš hlučné, dokonce i k chudým dětem. Jedno s druhým, vlastně si ani nezasloužila to, co na ni teď čekalo. Byl to však osud, který měla dnešní noci Matka Příroda v zásobě pro kteroukoliv ženu přibližně stejných proporcí jako Bábi Zlopočasná. Smůla lady Aranžmánové byla v tom, že ona byla první žena vhodné velikosti.

Uvědomila si, že se za ní někdo objevil.

"Promiňte, paní."

Jak se ukázalo, byla to malá nechutná žena z té nejnižší společenské vrstvy, které na tváři pohrával široký podlézavý úsměv.

"Co chceš, stará?" řekla lady Valencie.

"Promiňte," usmála se Stařenka Oggová ještě víc. "Ale moje přítelkyně támhle, by s vámi ráda prohodila pár slov."

Lady Valencie se otočila a její pyšný pohled…

…se srazil s modrookým hypnotickým zapomněním.

"Co je tady ta věc, co se tváří jako druhý zad-, ehm, zadní díl?"

"To je honzík, Esme."

"Je to pěkně nepohodlné, to ti řeknu. Pořád mám pocit, že se na mě zezadu někdo mačká."

"No ale ta bílá ti opravdu sluší."

"To tedy ne! Jediná barva pro správnou čarodějku je černá. A v té paruce je pekelné horko. Koho napadlo nosit na vlastní hlavě pětatřicet centimetrů cizích vlasů?"

Bábi si nasadila masku. Byla to orlí hlava z bílého peří přizdobená penízky.

Stařenka si poopravila jakési těžko popsatelné drobnosti kdesi pod svou krinolínou a narovnala se.

"Heršoft, že nám to ale sekne!" zabroukala spokojeně. "To peří, co máš na hlavě vypadá skvěle."

"Nikdy jsem nebyla marnivá," Bábi Zlopočasná si přihladila sukni. "Ty to víš nejlíp, Gyto. O mně nikdo nemohl říct, že bych byla marnivá."

"To je pravda, Esme," přikývla Stařenka.

Bábi se zatočila dokola.

"Dobrá. Takže, jste připravena, madam Oggová?"

"Jistě. Pojďme, lady Zlopočasná."

Taneční parket byl přeplněný. Z každého sloupu a stěny visely bohaté ozdoby, ale všechny byly v černé a stříbrné, což byly barvy festivalu Samedi Nuit Mort. Orchestr hrál na balkoně. Tanečníci vířili sem tam. Hluk byl ohlušující.

Číšník s podnosem plným nápojů najednou zjistil, že je číšníkem s podnosem prázdných sklenic. Rozhlédl se kolem a pak, když sklopil oči, padl mu zrak na malou lišku v rudých šatech a vysoké bílé paruce.

"Mrskni sebou, synu, a naservíruj nám další," požádala ho Stařenka mile. "Vidíte ji, vaše milosti?"

"Je tady příliš mnoho lidí."

"Dobrá a vidíte alespoň prince?"

"Jak to mám vědět? Všichni na sobě mají masky."

"Ty, poslyš, a není támhleto stůl s jídlem?"

Množství méně pohyblivých nebo více hladových genovských šlechticů se shromáždilo kolem dlouhého stolu se studeným bufetem. Většina z nich vzápětí utržila nějakou tu ránu do žeber a zaslechla zhruba ve výši své hrudi monotónní huhlání: "...pozor na ty záda… uhněte prosím… procedila bych se… dovolte…"

Stařenka Oggová se protlačila až ke stolu a lokty vybojovala místo i pro Bábi Zlopočasnou.

"To je sortiment, mrkáš na drát, co?" zaradovala se. "Hele koukni, co říkáš tomu, jaký tady mají malý kuřata?" Uchopila talíř.

"To jsou křepelky."

"Vážně? Dám si tři. Hej, čárlí čan!"

Obrátil se k ní jeden z lokajů.

"Máte nějakou nakládanou zeleninu?"

"Obávám se, že nikoliv, madam."

Stařenka Oggová vrhla pátravý pohled na dlouhý stůl, obsahující všechno od pečených labutí a pávů, kteří

by se asi necítili líp, ani kdyby věděli, že jim potom někdo nastrká ocasní pera zpátky, přes cizokrajné ovoce, vařené humry, ústřice, ořechy až k dortům pěnám, krémům a dalším sladkým maličkostem.

"A co nějakou studenou omáčku?"

"Ne, madam."

"Kečup?"

"Ne, madam."

"A tomu říkají germánský ráj," prohlásila pohrdavě Stařenka, když orchestr začal další kousek. Strčila do vysoké postavy vedle sebe, která si právě nakládala na talířek pěknou porci humra. "Fajn místo, co?"

MOC HEZKÉ.

"Máte skvělou masku."

DĚKUJI VÁM.

Stařence náhle sevřela rameno štíhlá ruka a ona usednou cítila, jak si ji Bábi Zlopočasná otáčí k sobě.

"Támhle je Magráta!"

"Kde? Kde?" stavěla se Stařenka na špičky.

"Támhle… sedí vedle těch kytek v květináči."

"Aha, už ji vidím. Na té ‚chasis longue'," přikývla Stařenka. "To je v cizozemské řeči ‚sofa', abys věděla," dodávala.

"Co dělá?"

"Snaží se být atraktivní pro muže, zdá se."

"Co? Magráta!"

"No jo. Ty jsi v tom hypnotismu čím dál tím lepší, to ti fakt řeknu."

Magráta několikrát máchla vějířem a zvedla oči ke Kompotu de Jojovi.

"Ale, no tak jděte, pane," řekla. "Jestli už to tedy opravdu musí být, můžete mi donést ještě i vyjeden talířek skřiváncích vajíček."

"Budu zpět jako střela, drahá lady!" Starý pán vyrazil směrem k bufetu.

Magráta přeletěla pohledem armádu svých obdivovatelů a nakonec natáhla ladným pohybem ruku ke kapitánu de Viantovi, důstojníkovi palácové gardy.

"Drahý kapitáne," zacukrovala, "vy budete mít to potěšení vyzvat mě k následujícímu tanci."

"Chová se jako husa," zabručela Bábi nespokojeně.

Stařenka na ni vrhla zvláštní pohled.

"Ani ne," odpověděla. "A kromě toho, trocha podobné zábavy ještě nikdy nikomu neuškodila. Alespoň žádný z těch mužů nevypadá jako princ. Hej, co to děláte?"

Ta slova patřila malému holohlavému muži, který se před ně pokoušel komplikovaným způsobem postavit malou trojnožku.

"Tedy… jaksi…, kdyby dámy chvilku klidně postály," odpověděl poněkud stydlivým hlasem. "Uděláme dřevořez?"

"Jaký dřevořez?" nechápala Bábi Zlopočasná.

"Ale vždyť víte," švitořil mužík a vytahoval z kapsy sadu rydel a nožíků. "Každý rád vidí svůj obrázek v Místních arších, zvláště po takovém plese, jako je ten dnešní. ‚Madam Taata ve veselém rozhovoru s lordem Tímatím', co říkáte?"

Bábi Zlopočasná už už otvírala ústa k odpovědi, ale Stařenka Oggová jí položila dlaň na paži. Bábi se poněkud uvolnila a rychle zapřemýšlela o vhodnější konverzaci.

"Znám jeden vtip o chlebíčcích z aligátora," začala nakonec a setřásla Stařenčinu ruku. "Byl jeden muž a ten vešel do hostince a řekl ‚prodáváte aligátoří chlebíčky?" a ten druhý muž řekl ‚ano' a ten první nato řekl ‚tak mi dejte jeden aligátoří chlebíček a ať to netrvá dlouho!'"

Vítězoslavně se na mužíčka zadívala.

"Ano?" přikývl maličko nepřítomně umělec, pod jehož rydly odletovaly třásničky dřeva. "A jak to bylo dál?"

Stařenka Oggová rychle odtáhla Bábi stranou a snažila se ji rychle nějak rozptýlit.

"Někteří lidé prostě nepoznají vtip, když ho slyší," posteskla si Bábi.

Když se orchestr pustil do další skladby, zašmátrala Stařenka Oggová v kapsáři a našla v něm taneční pořádek, který patřil původní majitelce róby. Ona dáma teď mírumilovně a tvrdě spala ve vzdálené místnosti.

"Tak teď přijde," otočila pořádek kolem dokola a rty se jí nehlučně pohybovaly, "sir Roger O'Baleney?"

"Madam?"

Bábi Zlopočasná se ohlédla. Ukláněl se před ní obtloustlý muž vojenského vzezření s mohutnými licousy. Vypadal jako člověk, který si svého času vychutnal tu lepší stránku života.

"Ano?"

"Poctila jste mne tou ctí, že jste mi slíbila tento tanec, madam."

"To tedy těžko."

Muž vypadal zaraženě. "Ale já vás ujišťuji, lady Aranžmánová… váš taneční pořádek… jmenuji se plukovník Moutarde-Senft…"

Bábi na něj vrhla pohled plný podezření, ale pak nahlédla do tanečního pořádku, který byl připevněn k jejímu vějíři.

"Oh."

"Umíš vůbec tančit?" sykla na ni Stařenka koutkem úst.

"Samozřejmě."

"Nikdy jsem tě tančit neviděla."

Bábi Zlopočasná už se rozhodla, že plukovníka odmítne tak slušně, jak to jen půjde. Teď se ovšem vzdorně narovnala.

"Čarodějka dokáže všechno, na co se opravdu soustředí, Gyto Oggová. Pojďme, pane plukovníku." Stařenka pozorovala dvojici, dokud se jí neztratila v davu.

"Zdravím vás, rusovlasá dámo," ozvalo se najednou za ní. Ohlédla se, ale tam nikdo nestál.

"Tady dole."

Sklopila oči.

Tam stál muž opravdu velmi malé postavy v uniformě kapitána palácové stráže a napudrované paruce, z jehož tváře na ni zářil neodolatelný úsměv.

"Jmenuji se Casanovlez, řekl. "Jsem proslulý tím, že jsem největší milovník na světě. Tak co říkáte?"

Střenka Oggová si ho prohlédla sem a tam, tedy přesněji řečeno odshora dolů a ještě níže.

"Vy jste trpaslík."

"Na velikosti nezáleží."

Stařenka Oggová zvážila svou situaci. Jedna z jejích kolegyň, proslulá svou stydlivou a uzavřenou povahou, se najednou začala chovat jako taják se k sakru jmenovala, ta pohanská královna, která zneužívala chlapy a koupala se v oslím mléce a dělala takové ty věci, a ta druhá už se chovala divně delší dobu, a teď šla dokonce tančit s mužským, přestože, co se tance týče, neměla ani ponětí o tom, která noha je která.

"Umíte stejně dobře i tančit?" zeptala se unaveně.

"Oh, jistě. Co takhle dostaveníčko?"

"Jak asi myslíte, že jsem stará?" podívala se na něj Stařenka.

Casanovlez chvilku uvažoval. "No dobrá. A co trochu zmladit?"

Stařenka si povzdechla a natáhla k němu dolů ruku. "Tak pojďme."

Lady Valencie Aranžmánová se zmateně potácela chodbou, opuštěný hubený tvor ve složité konstrukci z kostic a vycpávek a ve spodním prádle, které jí končilo někde u kolen.

Ani v nejmenším si nebyla jistá, co se vlastně stalo. Objevila se tam ta strašlivá žena a pak se jí vědomí dokonale rozostřilo a potom… seděla najednou na koberci a šaty byly pryč. Lady Valencie se v životě zúčastnila mnoha bálů, a proto věděla, že občas může nastat situace, kdy se probudíte v neznámém pokoji a moc toho na sobě nemáte, ale to většinou bývá až mnohem později večer a vy si alespoň vzdáleně vybavujete, co jste tam dělali…

Pomalu postupovala kupředu a opírala se při tom rukou o stěnu.

Tohle musí někomu ohlásit. Z vedlejší chodby se vynořila postava, která si ledabyle pohazovala s krocaním stehnem. Vyhazovala ho jednou rukou do vzduchu a druhou ho chytala a naopak.

"Poslyšte," začala lady Valencie, "napadlo mě, jestli byste nebyl tak laskav a - oh…"

Zvedla hlavu a očima přeletěla v kůži oblečenou postavu s páskou přes jedno oko, na jejíž tváři se rozlil úsměv pirátského nájezdníka.

"Vrrraou!"

"Oh. Co to… Počkejte!"

Na tom tancování ale opravdu nic není, pomyslela si Bábi Zlopočasná. Je to jen takové poskakování podle muziky.

Dost jí pomáhalo, že dokázala číst v myšlenkách svého partnera. Tanec je vlastně z větší části instinktivní záležitost, rozhodně od okamžiku, kdy překonáte ono stadium, během kterého neustále klopíte oči, abyste zjistili, co vám tam dole dělají nohy. Kromě toho jsou čarodějky ve čtení souznějících instinktů velmi dobré. Na začátku sice došlo ke krátkému zápasu, když se ji plukovník pokoušel vést, ale velmi rychle se vzdal, částečně tváří v tvář Bábině neústupné neochotě se podřídit, ale hlavně kvůli jejím botám.

Boty lady Aranžmánové jí neseděly. Kromě toho Bábi lpěla na botách vlastních. Měly složité kovové výztuhy a okutí a jejich špičky se daly použít jako dobývací berany. Když přišlo na tanec, šly boty Bábi Zlopočasné přesně tam, kam se rozhodly jít, bez ohledu na to, co jim stálo v cestě.

Tak řídila svého bezmocného a lehce zmrzačeného partnera ke Stařence Oggové, které už se podařilo vybudovat si kolem sebe dost úctyhodný volný prostor. Na to, co Bábi dokázala dvěmi kily onýtovaného synkopování, stačila Stařence její hruď.

Byla to hruď velká a zkušená a nepatřila k typům, které by se daly spoutat a omezit. Když Stařenka Oggová klesala dolů, její hruď stoupala vzhůru, když se Stařenka začala točit vpravo, její hruď to nejdříve zkusila vlevo. Kromě toho se Stařenčiny nohy pohybovaly v rychlém tanečním kroku zcela nezávislém na rytmu hudby, takže v praxi to vypadalo tak, že zatímco její tělo postupovalo kupředu rychlostí valtzu, nohy jí stepovaly v rytmu, který se blížil spíše odzemku. Celkový výsledek donutil jejího partnera tančit několik kroků od ní a mnoho párů v okolí přestalo tančit vůbec, aby s užaslými a fascinovanými výrazy pozorovalo tuto pozoruhodnou dvojici. Někteří začínali věřit, že narůstající ráz Stařenčiných vibrací by ji mohl zakrátko vymrštit vzhůru ke svícnům visícím od stropu.

Bábi se svým bezmocným partnerem provířila kolem.

"Přestaň se laskavě předvádět," zasyčela Bábi na Stařenku a znovu zmizela v chumlu tanečníků.

"Kdopak je ta vaše roztomilá přítelkyně?" zeptal se Casanovlez.

"To je -" začala Stařenka.

Najednou zazněly trubky.

"Tak to tedy pěkně vypadli z rytmu, co?" ušklíbla se Stařenka.

"Ne, to znamená, že přichází princ," vysvětlil jí Casanovlez.

Orchestr přestal hrát. Všechny páry se jako na povel zastavily a tanečníci se obrátili k hlavnímu schodišti.

Odshora po něm důstojně sestupovaly dvě postavy. Přísahám, pomyslela si Stařenka, je to štíhlý a půvabný lump. A umí se předvádět. Esme měla pravdu, na pohled se to na něm nepozná.

A ona…

…je to Líza Zlopočasná?

Žena neměla závoj. Přidejte a uberte sem tam nějakou tu vrásku a byla to Bábi Zlopočasná, jako když si z oka vypadne.

Téměř.

Stařenka zjistila, že se proti své vůli otáčí a hledá v davu masek bílou orlí hlavu. Všechny hlavy byly obráceny ke schodišti, ale jedna z nich vrhala k sestupující dvojici pohled podobný ocelové tyči.

Líza Zlopočasná byla oblečena v bílé. Až do této chvíle Stařenku nikdy nenapadlo, že by mohly existovat rozdílné druhy a odstíny bílé. Teď už si myslela něco jiného. Bílá ze šatů Lízy Zlopočasné jako by vyzařovala. Stařenka měla dojem, že i kdyby zhasla všechna světla, ty šaty by zářily dál. Byly dokonalé, měly nadýchané balonové rukávy a byly ozdobeny krajkou.

A Líza Zlopočasná - to musela Stařenka Oggová přiznat - vypadala mladší. V obličeji byly tytéž výrazné kosti a jemně řezané rysy rodiny Zlopočasných, ale zdálo se, že jsou méně… opotřebované.

Jestliže se vám tohle podaří, když jste zlí, pomyslela si Stařenka, možná že by mi pár let zlé pověsti taky udělalo dobře. Cena za hříchy je smrt, ale stejný honorář od vás bude požadovat i ctnost, a zlo a neštěstí mají tu výhodu, že se v pátek dostanou z práce dřív domů.

Ale ty oči byly stejné. Někde v genetickém kódu Zlopočasných muselo být kus safíru. Možná celé generace.

Aga byl až neuvěřitelně přitažlivý a půvabný. Ale to bylo celkem pochopitelné. Byl celý v černém. Dokonce i jeho oči byly v černém.

Stařenka se probrala a protlačila se zástupem k Bábi Zlopočasné.

"Esme?"

Chytila Bábi za předloktí.

"Esme!"

"Hmm?"

Stařenka si uvědomila, že se zástup mezi schodištěm a pohovkou na opačném konci sálu rozestupuje jako moře.

Klouby na rukou Bábi Zlopočasné zbělely jako její šaty.

"Esme? Co se děje? Co to děláš?"

"Pokouším… se… zastavit… ten… příběh," odpověděla jí přerývaně Bábi.

"A co potom dělá ona?"

"Ona… pomáhá věcem…, aby se… staly!"

Dav kolem nich pomalu mizel. Bylo to zcela podvědomé. Prostě se docela přirozeně a sama od sebe tvořila ulička.

Uličkou pomalu procházel princ Aga. Za Lízou viselo ve vzduchu několik bělavých obrysů, takže se zdálo, jako by ji následovalo procesí mizících duchů.

Magráta vstala.

Stařenka si uvědomila, že vzduch se zabarvil do odstínů duhy. Možná že se sálem na několik okamžiků rozeznělo dokonce i cvrlikání ptáčků.

Princ vzal Magrátu za ruku.

Stařenka se podívala na Lízu Zlopočasnou, která zůstala stát kousek od úpatí schodiště a teď se blahosklonně usmívala.

Pak se pokusila soustředit na budoucnost.

Bylo to strašlivě snadné.

Budoucnost se obvykle po každé události dělí a o tom, co se skutečně stane, můžete získat jen velmi mlhavou představu, i když jste časově citlivá čarodějka. Ale tady se všechno točilo pouze kolem tří událostí a budoucnost sama se ohýbala do nového tvaru.

Bábi Zlopočasná by nepoznala vzorec z kvantové statistiky, ani kdyby ho přistihla, jak jí ohlodává její vlastní večeři. Kdybyste před ní použili slova paradigmata vztahu vesmír-čas, pravděpodobně by vám odpověděla: "Cože?" Ale to neznamenalo, že je v tomto směru ignorant. Bylo to prostě tím, že v této oblasti neměla se slovy uzavřenou smlouvu o výměně informací. Věděla, že jsou věci, které se v lidské historii odehrávají pravidelně a často, jako třírozměrné kýče. Pohádky.

"A my tři jsme se teď staly součástí takové pohádky! A mně se ji nedaří zastavit," vysvětlovala Bábi. "Musí být jedno místo, kde se zastavit dá, ale já ho pořád nemůžu najít!"

Orchestr začal hrát a tentokrát to byl valtz.

Magráta s princem zavířili parketem a nespouštěli při tom oči jeden z druhého. Po chvilce se několik přihlížejících párů odvážilo k nim přidat. A pak, jako kdyby celý ples byl jediný dobře naolejovaný stroj, ve kterém

někdo natáhl pero, se parket zaplnil tančícími páry a zvuk rozhovorů a hudby se sléval do nekonečného bzukotu.

"Představíte mě své přítelkyni?" zeptal se Casanovlez odněkud z výšky Stařenčina lokte. Kolem nich se otáčeli lidé.

"Musí se to všechno stát," pokračovala Bábi bez ohledu na vyrušení, jež nebylo na její úrovni. "Všechno. Polibek, údery hodin odbíjejících půlnoc, Popelka na útěku ztrácí střevíček - všechno."

"Ale fuj," řekla Stařenka a opřela se přitom o hlavu svého partnera. "To bych laději olízla ropuchu."

"Zdá se, že je to přesně můj typ," ozval se Casanovlez mírně přitlumeným hlasem. "Vždycky mě přitahovaly dominantní ženy."

Čarodějky očima sledovaly vířící pár, v němž měli oba oči jen jeden pro druhého.

"Můžu jim podrazit nohy," navrhla Stařenka, "žádnej problém."

"Ne, to nemůžeš. Taková věc se stát nemůže."

"No dobrá, Magráta má přece rozum… více méně…" zkoušela to Stařenka dál. "Třeba si všimne, že něco není v pořádku."

"Když něco dělám, dělám to pořádně, Gyto Oggová," odsekla jí popuzeně Bábi. "Nevšimne si ničeho, dokud hodiny neodbijí půlnoc."

Obě se jako na povel otočily a zvedly pohledy. Bylo sotva devět.

"Ty, poslyš," ozvala se po chvilce Stařenka Oggová, "hodiny přece neodbíjejí půlnoc, já bych řekla, že jak v poledne, tak o půlnoci odbíjejí jenom dvanáct. Víš, co myslím? Že je to jenom otázka toho, kolikrát to bouchne."

Obě znovu zvedly hlavy k hodinám.

Zatím venku v bažinách zakokrhal Legba - černý kohout. Vždycky kokrhal za úsvitu.

Stařenka Oggová vydusala další patro schodů a opřela se o stěnu na odpočívadle; aby si vydechla.

Musí to být někde tady.

"To tě alespoň naučí příště držet jazyk za zuby, Gyto Oggová," zabrumlala si sama pro sebe.

"Předpokládám, že jsme ten taneční mumraj opustili proto, abychom si někde uspořádali intimní tetě á tetě?" ozval se hlas někde těsně za ní. Byl to Casanovlez, který jí oddaně cválal v patách.

Stařenka se pokusila nevšímat si ho a spěchala zaprášenou galerií. Na jedné straně bylo zábradlí ochozu, ze kterého bylo vidět dolů do sálu. A ve stěně o kousek dál…

…úzká dřevěná dvířka.

Stařenka je bez zaváhání vymáčkla ramenem. Uvnitř se téměř v tajemném protikladu k tančícím párům tam dole pohyboval hodinový stroj, který jako by poháněl všechny tanečníky, což bylo, v určitém metaforickém smyslu slova pravda.

Hodiny a hodinové stroje, pomyslela si Stařenka. Jakmile se jednou naučíte všechno o hodinách, naučíte se vlastně všechno.

K sakru, jak já bych si teď přála, abych o nich věděla alespoň něco!

"Velmi útulné," zabasoval Casanovlez.

Protáhla se úzkým vchodem dovnitř hodin. Kolem obličeje se jí točila ozubená kolečka, poskakovaly palečníky a vířil neklid.

Chvíli na ně mlčky zírala.

Božíčku. A to všechno jen proto, aby byl Čas rozsekán na co nejmenší kousky.

"Zdá se tady být o chloupek těsněji, než by si člověk představoval," ozval se jí Casanovlez odněkud z podpaždí. "Jenže nouze naučila i houslistu pískat kudlu. Pamatuji si na jeden velmi pikantní zážitek z Quirmu, byla tam taková velká klubovka…"

Tak se na to podívejme. Tenhle kousek je spojen s tamtím kouskem, tenhle se otáčí a tady ten se otáčí rychleji, tady ten špičatý kousek se pořád hýbe sem a tam…

Tak dobrá, pomyslela si. Jen se pořádně chyťte toho prvního kousku, který nahmátnete, jak řekl nejvyšší kněz té panně vestálce.

Stařenka Oggová si plivla do dlaní, vzala za největší ozubené kolo a zakroutila.

Točilo se dál a bralo ji s sebou.

No maucta! Takže holt…

Pak udělala něco, co by za podobných okolností ani Magráta, ani Bábi Zlopočasná neudělaly. Jenže cesty Stařenky Oggové, které podnikla po moři hrátek mezi pohlavími, ji zavedly mnohem dál než dvakrát kolem majáku a ona neviděla nic ponižujícího v tom, když zneužije ke své pomoci muže.

Zaculila se na Casanovleze.

"Věci by byly v té naší klícce mnohem útulnější, kdybyste mohl tohle kolečko o kus odstrčit," řekla. "Jsem si jistá, že vy to dokážete," dodala.

"Oh, v tom nevidím žádnou potíž, madam," odpověděl jí Casanovlez. Trpaslíci jsou na svou velikost až neuvěřitelně silní. Jak se zdálo, dokázal to bez sebemenších problémů.

Uvnitř mechanismu něco chvilku vzdorovalo a pak se ozvalo hlasité ping. Velká kola se váhavě rozběhla. Malá kolečka zaskřípala v ložiscích. Jakýsi malý, bezpochyby velmi důležitý kousek uvnitř mechanismu se ulomil, vyletěl a odrazil se Casanovlezovi od jeho malé holé lebky.

A velké ručičky se po ciferníku rozběhly mnohem rychleji, než kdy příroda zamýšlela.

Další zvuk kdesi nahoře přinutil Stařenku Oggovou zvednout hlavu.

Její spokojený výraz rychle zmizel. Kladívko, které odbíjelo hodiny, se pomalu zvedalo. Stařenka si uvědomila, že stojí přímo pod zvonem, a v tom okamžiku zazněl první úder.

Dim-dom…

"Já se z toho vopru-!"

…dim-dom…

…dim-dom…

…dim-dom…

Nad močálem se převalovala mlha. A s ní se pohybovaly i stíny. Jejich tvary byly v této zvláštní noci, kdy rozdíl mezi mrtvými a živými byl jenom záležitostí času, velmi nejasné.

Paní Gogolová je cítila mezi stromy. Ty bez domova. Ty hladové. Ty mlčenlivé. Ty zapomenuté lidmi i bohy. Lid mlhy a bahna, jejichž jediná síla se ukrývala kdesi na druhé straně slabosti; jejichž víra byla právě tak neumělá a domácká jako jejich domovy. A také ti lidé z města - ne ti, kteří žili ve velkých bílých domech a jezdili v nádherných kočárech na plesy, ale ti druzí. To byli ti, o nichž se pohádky nepsaly. Pohádky, až na nějaké výjimky, se nezajímají o pasáčky vepřů, kteří zůstanou pasáčky vepřů, nebo o chudičké a ponížené, byť chytré ševce, kteří zemřou ještě chudší, poníženější a zatrpklejší.

Tohle byli ti lidé, kteří umožňovali Kouzelnému království žít, kteří pro ně vařili jídla, leštili podlahy, vyváželi za nocí jeho odpadky, byli tvářemi v jeho zástupech a jejich sny a touhy, byť byly sebeskromnější, nikoho nezajímaly. Neviditelní.

Stejně jako já tady venku, pomyslela si. Připravuji past na bohy.

V mnohovesmíru je možno najít různé druhy vúdú, protože vúdú je víra, kterou můžete stvořit z přísad, jež právě leží kolem. A každý ten druh se nějakým způsobem pokouší přivolat boha do lidského těla.

To je hloupé, pomyslela si paní Gogolová. A nebezpečné.

Vúdú paní Gogolové působilo opačně. Co byl bůh? Ohnisko víry. Když lidé věřili, bůh nabýval na velikosti a síle. Zpočátku pomalu a nenápadně, ale jestliže mohly močály něčemu naučit, naučily trpělivosti. Ohniskem vhodným k přivolání boha mohlo být cokoliv - hrstka pírek ovázaných červenou stužkou, kloubouk a kabát pověšený na několika úlomcích větví… cokoliv. Protože když všichni lidé nebyli prakticky nic, mohlo být nic téměř všechno. A pak jste to museli živit, kolébat a chránit jako husu, kterou vykrmujete na játra. Nechali jste sílu růst, pomalu, opravdu pomalu, a když byl čas zralý, otevřeli jste cestičku… zadem. Člověk si dokázal osedlat boha snáz, než tomu bylo naopak. Jistě, později bude nutno zaplatit cenu, ale tak to bylo vždycky. Podle zkušeností paní Gogolové nakonec skončil na smrtelné posteli každý.

Napila se rumu a podala džbán Sobotovi.

Sobota upil další doušek a podal džbán něčemu, co snad mohlo být rukou.

"Začněme," řekla paní Gogolová.

Mrtvý muž zvedl tři malé bubínky a začal na nich vyklepávat rytmus odpovídající tepu lidského srdce.

Po nějaké chvíli cosi poklepalo paní Gogolovou po rameni a podalo jí džbán. Byl prázdný.

Takže můžeme opravdu začít.

"Dobrá Paní Anno, usměj se na mě. Pane Jistý Cesto, chraň mě. Proroku Dlouhokroku veďme. Hatalogo Andrewsi, chyť mě.

Stojím mezi světlem a temnotou, ale na tom nezáleží, protože jsem přesně na hranici.

Tady je váš rum. Tady váš tabák. Tady vaše jídlo. A tady váš domov.

A teď mě dobře poslouchejte…"

...dim-dom.

Pro Magrátu to bylo jako probudit se ze snu do snu. V jednom okamžiku snila o tom, že tančí s nejkrásnějším mužem v sále a… najednou tančila s nejkrásnějším mužem v sále.

Až na to, že měl na očích dvě kulatá, kouřem zabarvená skla.

I když měla Magráta měkké srdce a neodolatelné sklony ke snění s otevřenýma očima a přestože byla, jak říkala Bábi Zlopočasná, zmoklá slepice, nebyla by se mohla stát čarodějkou, kdyby neměla jisté instinkty a smysl, který ji nutil jim věřit. Zvedla ruku, a než se stačil Aga pohnout, strhla mu tu věc z očí.

Magráta už podobné oči v minulosti viděla, ale to bylo poprvé, kdy to bylo u tvora chodícího po dvou.

Její nohy, které se ještě před okamžikem s takovou elegancí pohybovaly po parketu, najednou zakoply jedna o druhou.

"Ehm…" začala.

A uvědomila si, že jeho ruce, růžové a s dokonalou manikúrou, jsou také studené a vlhké.

Magráta se otočila a rozeběhla a ve své touze dostat se od něj co nejrychleji co nejdál, rozrážela taneční páry jako kuželky. Nohy se jí zaplétaly do těch hloupých šatů. Ty pitomé skleněné střevíce klouzaly po podlaze.

Párek sloužících jí zastoupil cestu ke schodišti ze sálu.

Magrátě se zúžily oči. Důležité bylo dostat se ven.

"Hai!"

"Au!"

To už běžela dál. Na vrcholu schodiště uklouzla a po dlažbě proletěl skleněný střevíček, který jí spadl z nohy.

"Jak má člověk v tak příšerných botách chodit?" vykřikla vztekle. Okamžik poskakovala po jedné noze, stáhla si i druhou botu a vyběhla do noci.

Princ pomalu došel na vrchol schodiště a sebral ze země střevíček, který osaměle ležel na mramorové podlaze.

Pozvedl ho a světlo pochodní a svíček se odrazilo od skleněných plošek.

Bábi Zlopočasná se opřela ve stínu o zeď. Všechny pohádky mají jedno místo, ve kterém se najednou prudce mění k dobrému, ale musí to být opravdu v poslední chvíli.

Byla skvělá v tom, jak vstoupit do lidského myšlení, ale teď se potřebovala dostat především do toho svého. Soustředila se. Dolů a ještě hlouběji… přes každodenní myšlenky a zanedbatelné starosti, rychleji, rychleji… vrstvami hlubších myšlenek… hlouběji… přes věci, které byly zapečetěné nebo pokryté zatvrdlou skořápkou, přes staré viny a ztuhlé lítosti… na ty teď nebyl čas… ještě hlouběji… a tam… ano to je ona, stříbrná nit pohádkového příběhu. Bývala jeho součástí, byla jeho součástí, takže příběh musel být zároveň součástí jí samé.

Příběh ji v rychlém sledu míjel. Natáhla se kupředu.

Nenáviděla všechno, co omezovalo lidi a předurčovalo jejich osud, ohlupovalo je a dělalo z nich něco míň než lidské tvory.

Příběh letěl kolem jako ocelové lano. Pevně ho sevřela.

Oči se jí v úžasu otevřely. Pak vykročila kupředu.

"Promiňte, Vaše Veličenstvo."

Vytrhla Agovi střevíček z rukou a zvedla ho nad hlavu.

Výraz zlomyslné radosti, který se jí objevil na tváři, byl strašlivý.

Pak střevícem udeřila o zem. Dopadl na schodiště.

Po mramorovém dláždění se rozletělo tisíc lesklých střepů.

I když byl pohádkový příběh obtočen kolem celého želvovitě tvarovaného časoprostoru známého jako Zeměplocha, teď se otřásl. Jeden konec praskl, uvolnil se a začal se zmítat vesmírnou temnotou v zoufalé snaze najít nějakou pasáž, která by ho dosytila…

Zatím se stromy na mýtině pohnuly. Stejně tak stíny. Stíny by se neměly pohybovat, pokud se nepohne světlo. Tyhle to dokázaly.

Bubnování umlklo.

Zavládlo hrobové ticho, rušené jen občasným zasyčením, jak po zavěšeném kabátě přebíhaly vlny energie.

Sobota postoupil kupředu. Když uchopil kabát, aby si ho oblékl, vlévaly se mu z látky do rukou dva proudy zelených jiskřiček.

Jeho tělo sebou zazmítalo.

Erzulie Gogolová hlasitě vydechla.

"Jsi tady," řekla. "Jsi stále sám sebou. Jsi skutečně svým pravým já."

Sobota zvedl ruce se zaťatými pěstmi. Občas se mu zazmítala ruka nebo noha, protože načerpaná síla v něm pobíhala jako lapená veverka a pokoušela se najít místo, kudy by unikla. Bylo však vidět, že Sobota už ji začíná ovládat.

"Bude to čím dál tím snadnější," řekla už mnohem mírněji.

Sobota přikývl.

Pomyslel si, že se silou, která mu teď proudila tělem, v sobě má stejný oheň, jaký v něm plál zaživa. Věděla, že nebyl nijak zvlášť dobrý člověk. Genova za jeho časů nebyla modelem sociálního ráje. Ale alespoň nikdy lidem netvrdil, že je utlačuje proto, že to sami chtějí, a všechno, co dělá, že je pro jejich dobro.

Kolem stáli v kruhu lidé z Nové Genovy - tedy ze staré Nové Genovy - a ti se teď poklonili nebo poklekli.

Nebyl laskavým vládcem. Ale zapadal na své místo. A když byl despotický, arogantní nebo se prostě a jednoduše dopustil přehmatu, nikdy se to nesnažil ospravedlnit něčím jiným než tím, že je větší, silnější, ale především mnohem horší než většina ostatních lidí. Nikdy ho ani nenapadlo tvrdit, že je to tím, že je lepší. A také lidem nikdy nepřikazoval, že musejí být šťastní, a nevnucoval jim svůj druh štěstí. Neviditelní lidé věděli, že štěstí není přirozený stav lidstva a nikdy není dosaženo postupem zvenčí dovnitř.

Sobota znovu přikývl, tentokrát spokojeně. Když otevřel ústa, zajiskřily mu mezi zuby hvězdičky. Když pak vykročil močálem, rvali se aligátoři mezi sebou v zoufalé snaze dostat se mu co nejrychleji z cesty.

V palácových kuchyních teď už panovalo ticho. Obrovské podnosy plné pečeného masa, prasečích hlav s jablkem v rypáčku a dalších pochutin byly už dávno odneseny nahoru. Rozléhal se tady jen cinkot a šplouchání vody od obrovských dřezů na konci největší kuchyně, kde už několik pomocných kuchtiček začalo s mytím prvního nádobí.

Paní Příjemná, kuchařka, si připravila talíř červených pruhobřichů v račí omáčce. Nebyla nejlepší kuchařkou v Genově - nikdo se nedokázal přiblížit gumbu paní Gogolové - kvůli tomuhle gumbu by někteří lidé dokázali vstát i z mrtvých - , ale kdybychom porovnávali jejich výtvory, došli bychom k velmi malému rozdílu asi jako mezi, řekněme, brilianty a safíry. Udělala, co mohla, aby připravila dokonalou hostinu, protože měla svou profesionální hrdost, ale vnitřně stále cítila, že toho není mnoho, co by se dalo vytvořit z kusů obyčejného masa.

Genovská kuchyně, jako ostatně každá nejlepší kuchyně v celém mnohovesmíru, byla vytvořena lidmi, kteří vycházeli ze zoufalé nutnosti využít suroviny a přísady, o které jejich pánové nestáli. Nikdo v životě by se nepokoušel jíst vlaštovčí hnízda, kdyby nemusel. Jen hlad mohl přinutit člověka ochutnat prvního aligátora. A kdo by si vařil žraločí ploutve, kdyby si směl ukrojit pořádný kus žraloka?

Nalila si rum a právě zvedala lžíci, když ucítila, že ji někdo pozoruje.

Ze dveří na ni zíral obrovský muž oblečený v černé kůži a v jedné ruce nedbale svíral plesovou masku v

podobě rezavé kočičí hlavy.

Byl to velmi přímý pohled. Paní Příjemná zjistila, že si přeje, aby si byla něco udělala s vlasy a měla na sobě lepší šaty.

"Ano?" řekla. "Copak si přejete?"

"Rrráád bych něcco na zub, paní Přříjemnáá," odpověděl Silver.

Prohlédla si ho od hlavy k patě. Každé svátky se Genovou potulovaly dost podivné typy. Tenhle vypadá jako plesový host, ale bylo na něm něco… něco velmi známého.

Silver nebyl šťastný kocour. Lidé se rozhořčovali jen proto, že ze stolu odnesl celého pečeného krocana. Pak se na něj neustále afektovaně usmívala ta hubená zubatá ženská a požadovala, aby se později setkali v růžové zahradě. Jenže kočky to takhle nedělají a to ho zmátlo, protože neměl to správné tělo a ona už teprve ne. A všude kolem bylo příliš mnoho dalších kocourů.

Pak ale ucítil kuchyň. Kočky jsou přitahovány kuchyní jako kameny přitažlivostí.

"Už jsme se někdy setkali?" zeptala se paní Příjemná.

Silver mlčel. Nos ho táhl k velké míse na jednom stole.

"Rááád," řekl.

"Rybí hlavy?" podívala se po něm paní Příjemná po očku. Rybí hlavy byly prakticky odpad, i když ona měla v plánu upravit je spolu s rýží a několika speciálními omáčkami. Tato její osvědčená kombinace dokázala rybí hlavy změnit v jídlo, o které by ochotně svedli souboj i králové.

"Chcešš!" řekl Silver.

Paní Příjemná pokrčila rameny. "Jestli chcete, člověče, talíř syrových rybích hlav, tak si je vezměte," přikývla.

Silver nejistě zvedl mísu. On to prsty moc neuměl. Pak se spiklenecky rozhlédl a vzápětí zmizel pod stolem.

"Ozvaly se zvuky srkání, praskot kostí a skřípění mísy po kamenné dlažbě. Silver se vynořil zpod stolu. "Mlééékó?" nadhodil.

Paní Příjemná se v tichém úžasu natáhla pro džbán s mlékem a šálek -

"Talířřř," řekl Silver.

- a talíř.

Silver si vzal talíř, chvilku se na něj díval a nakonec ho položil na podlahu.

Paní Příjemná tiše zírala.

Silver dopil mléko a olízal si pečlivě jeho zbytky z plnovousu. Teď se cítil mnohem líp. A tamhle v krbu hořel velký oheň. Tiše k němu došel, sedl si, plivl do dlaně a pokusil si vyčistit uši, což se mu bohužel nepodařilo, protože ani ruce, ani uši neměly ten správný tvar. Nakonec se stočil do klubíčka, což vzhledem k nesprávnému druhu páteře nebylo nijak zvlášť pohodlné. Za okamžik paní Příjemná zaslechla hluboké astmatické zasípění.

Silver se pokoušel příst.

Neměl ten správný krk ani hlasivky.

Nebude to trvat dlouho, probudí se v mrzuté náladě a bude hledat někoho, s kým by se popral.

Paní Příjemná pokračovala v jídle. Navzdory tomu, že v její kuchyni, přímo před jejíma očima obrovský muž právě zhltal mísu rybích hlav, vylízal talíř mléka a pak se natáhl do velmi nepohodlné polohy ke krbu, zjistila, že necítí ani v nejmenším strach. Abychom řekli pravdu, musela se spíš vzpírat nutkání, které ji nutilo poškrabat ho na břiše.

Než se Magráta rozeběhla po dlouhém rudém koberci k bráně paláce a vytoužené svobodě, strhla si z nohy druhý střevíček. Dostat se odsud, to byla ta jediná důležitá věc. Od koho bylo mnohem důležitější než kam.

Pak najednou ze tmy vyklouzly dva stíny a postavily se jí do cesty. Když se k ní naprosto nehlučně přiblížily, pozvedla v zoufalém gestu střevíček, ale i v temnotě cítila jejich upřené pohledy.

Dav se rozestoupil. Uličkou proplula Líza Zlopočasná, provázená šustotem hedvábí.

Bez sebemenší známky překvapení si prohlédla Bábi od hlavy k patě.

"A také celá v bílém," prohlásila nakonec suše. "Lhala bych, kdybych řekla, že je mi to zvlášť příjemné."

"Ale zastavila jsem tě," odpověděla jí Bábi, stále ještě dýchající námahou. "Je rozbitý."

Líza Zlopočasná jí vrhla pohled přes rameno. Po schodišti stoupaly hadí sestry a mezi sebou vedly napůl bezvládnou Magrátu.

"Chraňme se lidí, kteří věří pohádkám," řekla Líza. "Ty zatracené věci jsou vždycky v páru."

Popošla k Magrátě a vytrhla jí z ruky druhý střevíček.

"S těmi hodinami to bylo zajímavé," řekla a obrátila se k Bábi. "To na mě udělalo skutečně velký dojem. Jenže to k ničemu není, víš? Tyhle věci prostě nezastavíš. Mají setrvačnost nevyhnutelnosti. Dobrý příběh prostě nezničíš. A já to vím nejlépe."

Podala střevíček princi, ale oči přitom nespustila z Bábi Zlopočasné.

"Padne jí," řekla.

Dva sloužící podrželi Magrátu, jeden jí zvedl nohu a princ jí na ni přes protestující prsty namáčkl střevíček.

"Vidíš?" usmála se Líza, aniž z Bábi spustila oči. "A přestaň na mě už konečně zkoušet ten pokoutní hypnotismus čarodějnic z krajů, kde lišky dávají dobrou noc, Esme."

"Padne jí," řekl princ, ale hlas měl plný pochybností.

"Jasně, bude vám pasovat cokoliv," zahlaholil veselý hlásek odněkud z pozadí zástupu, "když vám někdo dovolí, abyste si předtím navlekli dva páry tlustých podkolenek."

Líza sklopila oči k Magrátině noze. Pak je zvedla k Magrátině hlavě. Natáhla se a stáhla jí masku z obličeje.

"Ale!",

"Nesprávné děvče," zabručela Líza. "Ale na tom pořád nezáleží, Esme, tohle je ten správný střevíček. Takže nám jen stačí najít dívku, na jejíž nohu padne -"

V pozadí davu se začalo něco dít. Dvořané se rozestupovali a mezi nimi se objevila Stařenka Oggová, ušpiněná od oleje a pokrytá pavučinami.

"Jestli je to pětka úzká a má opravdu sedět, pak jsem váš muž," zubila se. "Jenom chviličku, než shodím tyhle křápy…"

"O vás jsem nemluvila, stará," odsekla chladně Líza.

"Ale jakpak ne?" nedala se odbýt Stařenka. "Všichni přece víme, jak to teď bývá dál. Princ obchází se střevíčkem celé město a hledá dívku, na jejíž nohu by střevíček padl. To máte v úmyslu, ne? Já vám můžu ušetřit spoustu chození a námahy, co vy na to?"

Lízin sebejistý výraz na okamžik zakolísal.

"Musí to být dívka," zamračila se, "vdavekschopného věku."

"V tom nevidím žádný problém," přikývla Stařenka.

Trpaslík Casanovlez pyšně dloubl lokty do kolen dva dvořany, kteří stáli vedle něj.

"Je to má velmi blízká osobní přítelkyně," nafoukl se důležitě.

Líza se podívala na sestru.

"To děláš ty," zasykla. Nemysli si, že to nevím."

"Já nic nedělám," odpověděla jí Bábi. "To dělá skutečný život, a sám od sebe."

Stařenka vytrhla princi z rukou střevíček, a než se stačil někdo pohnout, vsunula do něj nohu.

Pak několikrát zamávala nohou ve vzduchu.

Padl jí dokonale.

"No?" libovala si. "Vidíte? A vy byste s tím byli schopní probendit celý den."

"Zvlášť proto, že ženských, které mají nohu číslo pět -"

"- úzkou a akorát -"

"- musí být v městě téhle velikosti pár stovek," pokračovala Bábi. "Pokud jste ovšem už od začátku neměli v úmyslu jít přímo do nějakého konkrétního domu. A to by byla opravdu šťastná náhodička, co?"

"Ale taky by to byl podvod!" zahrozila Stařenka na Lízu prstem.

Strčila do prince.

"Ráda bych dodala," pokračovala, "že mi ani v nejmenším nevadí kynout davům, účastnit se slavnostních otevření a královských zábav, ale končím ve chvíli, kdy bych měla spát ve stejný posteli jako tuhle Vlhkej čumáček."

"Protože on nespí v posteli," dodala Bábi.

"Jasně, on totiž spí v rybníčku," chopila se narážky Stařenka. "Byly jsme se tam podívat. Má tam velký krytý bazén."

"On je totiž žába," přikývla Bábi.

"Po celé ložnici mu létají hejna much pro případ, že by se v noci vzbudil a dostal chuť zakousnout něco malého," pokračovala Stařenka.

"Já si to myslela!" vykřikla Magráta a vytrhla se sloužícím. "Má studené a upocené ruce!"

"Spousta mužských má vlhké a studené ruce," uklidňovala ji Stařenka, "ale tenhle je má takové proto, že je žába."

"Jsem princ královského rodu!" zvolal princ.

"A žába," připomněla mu Bábi.

"A mně to nevadí," ozval se Casanovlez odněkud zdola. "Miluju nekonvenční známosti. Jestli chcete chodit se žábou, co se mě týče, tak proč ne?"

Líza se rozhlédla po hustém okruhu tváří, který skupinku uprostřed obklopoval. Pak luskla prsty.

Bábi Zlopočasná si uvědomila, že v celém sále náhle zavládlo ticho.

Stařenka Oggová se podívala na lidi stojící kolem ní. Pak zamávala rukou před očima nejbližšího strážného.

"A jéje!" zabručela otráveně.

"To nemůžeš udržet dlouho," řekla Bábi. "Tisíc lidí v tomhle stavu dlouho neudržíš."

Líza pokrčila rameny. "Na těch nezáleží. Kdo si nakonec vzpomene, jak to na plese skutečně bylo? Budou si jen pamatovat Popelčin útěk a střevíček a šťastný konec."

"Už jsem ti svoje řekla. Nemůžeš s tím začít od začátku. A on je žába. Ani ty ho nedokážeš udržet v lidské podobě celých čtyřiadvacet hodin. Na noc se mění zpět do podoby vlastní. Musí mít ložnici s bazénem. Je prostě žába," odpověděla jí Bábi klidně.

"Jenom uvnitř," bránila se Líza.

"Jenže právě to uvnitř se počítá," zavrtěla hlavou Bábi.

"Ale zvenku je to taky dost důležité, když dovolíš," obrátila se k Bábi Stařenka.

"Spousta lidí je uvnitř vlastně zvířaty. Mnoho zvířat je uvnitř vlastně lidmi," řekla Líza. "Tak o co jde?"

"On je žába!"

"Zvláště v noci," dodala Stařenka. V té chvíli ji napadlo, že manžel, který by byl celou noc mužem a celý den žábou, by mohl být skoro snesitelný. Nedostali byste od něj sice výplatní pásku, ale kolik by se ušetřilo na jídle, ošacení a ostatních věcech! Nebyla také tak docela s to vypudit z hlavy jisté soukromé dohady, které se týkaly délky jeho jazyka.

"A zabili jste barona," vzpamatovala se konečně Magráta.

"Myslíte si, že to byl nějaký svatoušek nebo lidumil?" vykřikla Líza. "A mimo jiné, neprokazoval mi povinnou úctu. Když nemáte respekt, nemáte nic!"

Stařenka i Magráta se jako na povel otočily k Bábi Zlopočasné.

"Je to žába."

"Našla jsem ho v močále," řekla Líza. "Bylo hned vidět, že je velmi inteligentní. A já potřebovala někoho… někoho přístupného přesvědčování. Proč by neměly mít žáby šanci? Nebyl by horší manžel než mnoho jiných. Jeden jediný princeznin polibek zpečetí celé kouzlo navěky."

"Mnoho mužů je zvířaty," řekla Magráta, která si tenhle výrok někde přečetla.

"Možná, ale on je žába," trvala na svém Bábi.

"Podívej se na to mýma očima," začala Líza z jiného konce. "Všimla sis téhle země? Jsou to samé močály a mlha. Tady není ani směr. Ale já z toho místa mohu udělat velké město. Ne mokvající stoku, jako je Ankh-Morpork, ale místo, které dokonale funguje."

"To děvče se nechce provdat za žábu."

"Jak moc na tom bude záležet za sto let?"

"Teď na tom záleží."

Líza rozhodila ruce. "Co tedy vlastně chceš? Záleží jen na tobě. Buď já…, nebo ta žena v močálech. Světlo, nebo temnota. Sluneční svit, nebo mlha. Temnota, nebo šťastný konec."

"On je žába a ty jsi zabila starého barona," odpověděla Bábi.

"Ty bys udělala to samé," řekla Líza.

"Ne," zavrtěla hlavou Bábi. "Myslela bych si možná totéž, ale neudělala bych to."

"A jaký je v tom tam hluboko uvnitř rozdíl?"

"To chceš říct, že to opravdu nevíš?"

Líza se zasmála.

"Podívej se na vás tři," ušklíbla se. "Překypujete nesmyslnými dobrými úmysly. Panna, matka a stařena."

"Komu říkáš panna?" rozčílila se Stařenka Oggová.

"Komu říkáte matka?" vypískla Magráta.

Bábi Zlopočasná se zamračila jako člověk, který zjistil, že zbývá jen jediné stéblo a všichni ostatní už si vytáhli ta delší.

"Takže co teď s vámi?" pokračovala Líza. "Opravdu nerada zabíjím lidi, když to není nezbytně nutné, ale nemohu dovolit, abyste mi tady pobíhaly kolem a dělaly takové hlouposti…"

Významně si prohlédla nehty na rukou.

"Myslím, že bude nejlepší, když vás alespoň do chvíle, než to všechno skončí, uklidím na nějaké bezpečné místo. A pak… uhodly byste, co udělám pak?

Budu čekat, že uprchnete. Koneckonců, vždyť já jsem ta hodná."

Eliška opatrně procházela močálem, který ozařoval měsíc, a sledovala nezřetelný obrys černého kohouta Legby. Cítila, že se ve vodě něco pohybuje, ale nad hladinou se nic neukázalo - špatné novinky, jako je Legba, se šíří rychle, dokonce i mezi aligátory.

V dálce se objevilo oranžové světélko. Ukázalo se, že je to chatrč paní Gogolové umístěná na lodi, nebo co to vlastně bylo. Rozdíl mezi vodou a pevnou zemí v močálech byl vlastně jen otázkou subjektivního názoru.

"Haló? Je tam někdo?"

"Jen pojď dál, dítě. Sedni si a trochu si odpočiň."

Eliška opatrně vstoupila na rozkolébanou verandu. Paní Gogolová seděla ve svém houpacím křesle a na klíně chovala pannu oblečenou v bílých šatičkách.

"Magráta říkala -"

"Já vím. Pojď k Erzulii."

"Kdo jste?"

"Já jsem tvoje - přítelkyně, holčičko."

Eliška popošla kupředu, ale tak, aby se mohla dát co nejrychleji na útěk.

"Vy ale nejste žádná kmotřička, že ne?"

"Ne, nic takového. Jenom přítelkyně. Nesledoval tě nikdo?"

"Já… myslím, že ne."

"No, i kdyby, na tom nezáleží. Ale stejně si myslím, že bude lepší se přesunout trochu na řeku. Budeme mnohem bezpečnější, když všude kolem nás bude hlubší voda."

Chatrč se zatřásla.

"Raději si sedni. Nohy ji vždycky dost rozkývají, než se dostaneme na hlubokou vodu."

Eliška přesto riskovala rychlý pohled přes zábradlí.

Chatrč paní Gogolové kráčela močálem na čtyřech obrovských kachních nohách, které se střídavě zvedaly nad hladinu močálu. Chatrč pročvachtala mělčinami a pak tiše vyplula na hladinu řeky.

Silver se probudil a protáhl.

Pořád ještě měl ty nesprávné ruce a nohy!

Paní Příjemná, která seděla za stolem a pozorovala ho, odložila svou sklenici.

"Tak co byste si přál teď, pane Kocour?"

Silver tiše přešel ke dveřím vedoucím do vnějšího světa a zaškrábal na ně.
"Chcci ven, paní Přříjemnáá," řekl.
"Stačí jen zmáčknout tamtu kliku," vysvětlila mu.
Silver zašmátral po klice jako někdo, kdo se ve světě pokročilé techniky cítí jako v Jiříkově vidění, a pak na ni znovu vrhl prosebný pohled.
Nakonec mu dveře otevřela, ustoupila stranou, a když se jimi protáhl, zavřela je, zamkla a těžce se o ně opřela.

"Popelka bude s paní Gogolovou v naprostém bezpečí," řekla Magráta.
"Pch!" odfoukla si Bábi.
"Mně se docela líbila," řekla Stařenka.
"Nevěřím někomu, kdo pije rum a kouří dýmku," zamračila se Bábi.
"Stařenka taky kouří dýmku a pije cokoliv" upozornila ji Magráta.
"Jo, jenže to je proto, že je to nechutná stará škatule," odsekla Bábi, aniž zvedla hlavu.
Stařenka vytáhla dýmku z úst.
"To je pravda," přikývla přátelsky. "Jenže když si nevybuduješ ten správný imáge, nejsi nic."
Bábi zvedla hlavu od zámku, nad kterým se skláněla.
"Nemůžu s tím pohnout," oznámila. "Je z oktironu. Nedá se kouzlem otevřít."
"Je to pěkná pitomost, takhle nás tady zamknout," prohlásila otráveně Stařenka. "Já na jejím místě bych nás dala rovnou utratit."
"To je tím, že jsi ve své podstatě dobrá," vysvětlovala jí Magráta. "Dobří jsou nevinní, a stvořili spravedlnost. Zlí jsou vinní, a proto vymysleli milosrdenství."
"Tak to není," vskočila jim Bábi zasmušile do řeči. "Já vím, proč to udělala. Chce, aby vešlo ve všeobecnou známost, že jsme prohrály."
"Ale řekla přece, že uprchneme," zavrtěla hlavou Magráta. "Já tomu vážně nerozumím, vždyť musí vědět, že dobro nakonec vždycky zvítězí!"
"Jenže to platí jenom v pohádkách," zabručela Bábi Zlopočasná, která se pustila do prohlídky dveřních závěsů. "A ona si myslí, že pohádkám tady v okolí velí ona. Splétá je kolem sebe. A myslí si, že ta dobrá je ona."
"Promiňte," řekla Magráta, "ale já nenávidím močály. Kdyby se tady nejednalo o tu žábu a další věci, skoro bych chápala, kdyby se Eliška -"
"Pak nejsi nic jiného než přitroublá kmotřička sudička," vyprskla přes rameno Bábi, která se mezitím znovu vrátila k zámku. "Nemůžeš chodit sem a tam a budovat lidem lepší svět. Lepší svět pro lidi dokážou vybudoval zase jen lidé. Jinak je to jenom klec. Kromě toho, lepší svět těžko vybuduješ tím, že budeš sekat hlavy a předhazovat slušná děvčata žábám."
"Ale pokrok -" začala Magráta.
"Nemluv mi o pokroku! Pokrok znamená jen to, že se všechny špatné věci odehrávají rychleji. Nemáte některá ještě jednu jehlici do klobouku? Tahle je na nic."
Stařenka, která měla stejně jako Silver ten dar cítit se vkrátku doma kdekoliv, si sedla do kouta cely.
"Kdysi jsem slyšela takovou pověst o tom chlápkovi, co ho zavřeli do vězení a byl tam roky a roky a naučil se spoustu věcí o vesmíru a bůhvíco od jinýho vězně, kterej byl nesmírně chytrej a zdělanej a pak utekl a vychutnal si pomstu."
"A co tak strašně chytrého o tajemstvích vesmíru bys nás mohla naučit, Gyto Oggová?" loupla po ní okem Bábi.
"Houby s octem na kyselo," odpověděla jí Stařenka vesele.
"Tak v tom případě bude, k sakru, mnohem lepší, když odsud zmizíme co nejrychleji."
Stařenka vytáhla z klobouku kus kartonku a špačka tužky, olízla tuhu a na okamžik se zamyslela.
Drahý Jasoni unt so vítr (jak říkají v cizozemsku) ,
tak si představuj, že vaše stará mami už zasévaje bručí v kreminále, jinač už to nebude, než že sem stará recejdýva. Budeš mi muset zaslat buchtu s ampoulí a jedem! To je jen taková lekráce! Tady ti mauluju vješ, co je kreminál. Uďála sem X, kde smě, ale nejni vidět, protože my sme vevnitř, Magráta má epes ráres ohození, páč vystoupila jako záhladná princeska. Také zdehle přítomná Esme už začíná být nasejřená, jelikožto nemůže vodmiklikovat zámek, ale já myslím, že fsecko bude OK, protože dobro na konci pokaždý vyzraje. A je to kvůlivá tomu, že páč si jedno tady děvče nechce vzít printze, co je Aga, ale ten je žába a já se jí nic nedivím. Přetstav si, kdo by chtěl potomci, co mají takový ženy, teda jako dědictví myslím, že by mládí probendili ve sklínce od marmelády a pak houpsali sem a zaseje tam a lidi by je rožlapávali…
Její další písemný projev byl v té chvíli přerušen zvukem mandolíny, na kterou někdo docela obstojně hrál těsně za zdí. K hudbě se vzápětí přidal slabý, ale odhodlaný hlas, notující píseň.
"- si consuenti ďamoure, ventre dimo tondretu-ro-ooo -"
"Znám hlad, má lásko, toužící po jídelně tvé vlahé macerace," přeložila hbitě Stařenka, aniž zvedla hlavu.
"- della della ťozentro, audri ťdren vontarieeee -"
"Obchod, obchod, já mám kosočtverec a oblehaje růžová," pokračovala Stařenka.
Bábi s Magrátou na sebe vrhly poněkud zmatené pohledy.
"- guarunto dél taň, bella póre di larientos -"
"Raduj se, svíčkaři, máš velký silný -"
"Nevěřím ani slovu," přerušila ji Bábi. "Ty si to všechno vymýšlíš."

"Dokonalý překlad, slovo za slovem," protestovala Stařenka. "Sama dobře víš, že umím mluvit cizozemskými jazyky jako domorodec."

"Paní Oggová? Jste tam, má lásko?"

Všechny tři současně zvedly hlavy k zamřížovanému okénku. Za mříží bylo vidět drobnou tvář.

"Casanovlez?" zeptala se Stařenka.

"Ano, to jsem já, paní Oggová."

"Prý ‚má lásko'!" zahuhlala Bábi.

"Jak jste se dostal tam nahoru?" zeptala se Stařenka, která Bábina slova s přehledem ignorovala.

"Vždycky jsem věděl, jak se dostat k nějakému tomu provazovému žebříku nebo štaflím, paní Oggová."

"Jak se dostat ke klíči od téhle díry náhodou nevíte, co?"

"To by vám stejně nepomohlo. Přede dveřmi vašeho vězení stojí celá skupina stráží, paní Oggová. Je jich příliš mnoho, dokonce i pro tak vyhlášeného šermíře, jako jsem já. Její Urozenost vydala velmi přísné příkazy. Nikdo se na vás nesmí ani podívat, ani vám naslouchat."

"Jak to přijde, že jste členem palácové gardy, Casanovlezi?"

"Rytíř Štěstěny vezme tu práci, která se mu právě naskytne, paní Oggová," odpověděl Casanovlez upřímně.

"Ale vždyť všichni ostatní muži měří dva metry a vy jste úplný… poněkud menší postavy."

"Když jsem se o to místo ucházel, tak jsem jim o své výšce lhal. Jsem proslulý lhář, paní Oggová."

"Je to pravda?"

"Není."

"A co ten kousek o tom, že jste nejdokonalejší milenec na světě?"

"No, možná že jsem jenom dvojka," připustil Casanovlez. "Ale snažím se, co můžu."

"Nemohl byste se někde podívat po nějakém pilníku nebo něčem podobném, pane Casanovlezi?" ozvala se Magráta.

"Zjistím, co se dá dělat, slečno."

Obličej zmizel.

"Možná že bychom si sem mohly pozvat pár lidí na návštěvu a pak uprchnout v jejich šatech," nadhodila Stařenka s nadějí v hlase.

"Ták a teď jsem si vrazila jehlici do prstu," zabručela Bábi Zlopočasná.

"Nebo co kdybychom přemluvily Magrátu, aby svedla jednoho ze strážných," rozvíjela Stařenka dál své plány.

"A proč to nezkusíš ty?" odpověděla jí Magráta tak ošklivým tónem, jak to jen dokázala.

"Tak jo, abys věděla, že nejsem žádný vořezávátko!"

"Buďte zticha, vy dvě," zarazila je Bábi. "Pokouším se přemýšlet -"

U okna se ozval další zvláštní zvuk.

Byl to Legba.

Černý kohout chvíli zíral mezi mřížemi dolů do cely a pak s pleskáním křídel odletěl.

"Tenhle pták mi nahání hrůzu," prohlásila Stařenka. "Nemůžu se na něj podívat, abych si s touhou nevzpomněla na šalvěj, cibuli a restované brambory."

Její vráskitá tvářička se poskládala do ještě hustších vrásek.

"Silver! Kdepak jsme ho asi chudáka zapomněly?"

"Ale vždyť je to jenom kočka," odpověděla jí Bábi Zlopočasná. "Kočky se o sebe umějí postarat."

"Ale on je opravdu jen velký a zhýčkaný -" začala Stařenka, ale v tom okamžiku někdo začal bourat zeď.

V silné kamenné stěně se objevil otvor. V otvoru se objevila šedá ruka, chopila se dalšího obrovského balvanu a jako pírko ho vytáhla ven. Celou se rozšířil silný zápach říčního bahna.

Žulové kameny se pod stiskem šedivých prstů rozpadaly na prach.

"Dámy?" zazněl zvučný hlas.

"Tedy, pane Soboto," prohlásila Stařenka, jako že žiju a dýchám - s vaším prominutím pochopitelně - to bylo obdivuhodné"

Sobota něco zabručel a zmizel.

Ozvalo se bušení na dveře a někdo začal venku na chodbě chrastit klíči.

"Nemyslím, že bychom se tady měly zbytečně zdržovat," řekla Bábi. "Pojďme."

Pomohly si navzájem prolézt vybouraným otvorem.

Sobotu uviděly na opačné straně malého nádvoří. Jako by ho přitahovaly zvuky hudby a hlučného veselí, kráčel směrem ke schodišti do plesové síně.

Za sebou měl něco, co se mu táhlo v patách jako chvost vlasatice.

"Co je to?"

"To je práce paní Gogolové," procedila Bábi Zlopočasná zachmuřeně mezi zuby.

Za Sobotou se vinul pás temnoty hustší než noc, a jak postupoval od brány přes nádvoří, rozšiřoval se a sílil. Na první pohled se zdálo, že se v něm dají rozeznat jednotlivé tvary, ale bližší pohled odhalil, že to nejsou skutečné tvary, ale pouhopouhý náznak obrysů, které se tvořily, měnily a zase rozpadaly. Tu a tam v temných vírech zablýskly oči. Z podivné temnoty se ozýval cvrkot cvrčků, bzukot moskytů, byla z ní cítit vlhká vůně mechu a zápach říčního bahna.

"To je močál," zašeptala Magráta.

"To je srdce močálu," odpověděla jí Bábi. "To je to, co musíš mít ještě předtím, než budeš mít močál."

"No pozdrav tě," řekla Stařenka. Pak ale pokrčila rameny. "Takže? Eliška je z toho venku, my taky, tak teď přijde ta část, kdy se dáme na útěk, co? To se od nás přece čeká, ne?"

Ani jedna z nich se ale nepohnula.

"Ti lidé tam uvnitř nejsou právě výlupky ctností," ozvala se po chvíli mlčení Magráta, "ale aligátory si nezaslouží."

"Vy tři tam! čarodějnice!" zazněl jim náhle hlas někde za zády. "Ani se nehněte!" Kolem otvoru ve stěně vězení se tísnilo půl tuctu strážných.

"Fakt je, že v takovém městě se pořád něco děje," prohlásila Stařenka a nenápadně si vytáhla z klobouku další jehlici.

"Oni mají samostříly," varovala ji Magráta. "Proti samostřílům toho moc nedokážeš. Střelné zbraně jsou až v lekci sedm, a tam jsem se ještě nedostala."

"Nedokážou stisknout kohoutek, když si budou myslet, že mají místo rukou ploutve!" pronesla Bábi výhružně.

"Poslyš," začala smířlivě Stařenka, "nebylo toho už dost? Každý přece ví, že ti dobří vždycky vyhrajou, zvláště když jsou nepřátelé v přesile!"

Stráže se přiblížily.

V té chvíli ze zdi za jejich zády seskočila nehlučně postava,

"No prosím!" usmála se Stařenka, "Neříkala jsem, že by od svý paničky neutekl daleko?"

Jeden nebo dva strážní si uvědomili, že Stařenka pyšně zírá někam za jejich záda, a otočili se.

Zjistili, že proti nim stojí obrovský, širokoramený muž s hřívou černých vlasů, páskou přes jedno oko a zlomyslně se usmívá sevřenými rty.

Muž stál s rukama nedbale založenýma na hrudi.

Silver počkal, až mu budou strážní věnovat plnou pozornost, pak pomalu stáhl rty dozadu a odhalil zuby.

V tom okamžiku několik strážných ustoupilo.

Jeden z nich prohlásil: "Přece bychom se ho nebáli? To není žádná zbr-"

Silver zvedl jednu ruku.

Drápy se vysunují naprosto nehlučně, ale je to chyba. Měly by vydávat nějaký zvuk. Něco jako třeba "zinnggg".

Úšklebek na Silverově tváři se ještě rozšířil.

Výborně! Tak staré dobré drápy ještě fungují…

Jeden z vojáků byl natolik chytrý, že pozvedl svůj samostříl, ale natolik hloupý, že to udělal, aniž si všiml, že má v zádech Stařenku Oggovou svírající v prstech jehlici do kobouku. Její ruka se pohnula tak rychle, že mnohý v šafránu oděný mladík, hledající nekonečnou moudrost, by jistě založil Novou cestu Stařenky Oggové, kdyby byl svědkem oné události. Muž vykřikl a upustil kuši.

"Vrrraou…!"

Silver skočil.

Kočky jsou jako čarodějky. Nebojují proto, aby zabily, ale aby zvítězily. V tom je podstatný rozdíl. Je nesmysl zabít svého protivníka. Když to uděláte, nebude vědět, že prohrál, a k tomu, aby se člověk cítil opravdu jako vítěz, potřebuje protivníka, který je poražený a ví to. Nad mrtvolou si moc velký triumf neužijete; zato poražený protivník, který zůstane zdeptán celý zbytek svého smutného a beznadějného života - to je něco, co je třeba si chránit.

Kočky si to do takových podrobností samozřejmě neuvědomují. Jsou prostě jen rády, když před nimi nakonec někdo s kulháním, bez ocasu a bez pár čtverečních centimetrů kůže v hrůze prchá.

Silverova technika byla nevědecká a proti slušnému šermířskému umění by neměla naději na úspěch, ale v jeho prospěch hrála skutečnost, že je téměř nemožné držet se dobrého šermu, když máte dojem, že jste spadli do zapnutého mixéru a ten se vám právě snaží ukousnout uši.

Čarodějky se zájmem přihlížely.

"Myslím, že ho tady teď klidně můžeme nechat samotného," řekla Stařenka. "Zdá se, že to považuje za skvělou zábavu."

Spěšným krokem se vydaly k plesovému sálu.

Orchestr byl právě někde uprostřed jakési velmi složité skladby, když první houslista náhodou zabloudil očima ke vchodu do sálu a v tom okamžiku upustil smyčec. Čelista se otočil, aby zjistil, co se to děje. Sledoval upřený pohled svého kolegy - a v náhlém zmatku se pokusil hrát na zadní stranu svého nástroje.

Následovala krátká kakofonie skřípotu a falešných tónů a hudba zmateně umlkla. Pak začali zvedat hlavy všichni lidé přítomní v sále.

Na vrcholu schodiště stál Sobota.

A v nastalém tichu do sálu pomalu vniklo dunění bubnu, vedle kterého se zvuky umlklého orchestru zdály stejně nedůležité jako cvrkot cvrčků. Tohle byla ta pravá hudba, která se vám vpalovala až do duše, a každá jiná hudba, ať byla napsána kdekoliv, by vedle ní vypadala jako domácké pobrukování nahluchlého amatéra.

Vlila se do sálu a s ní se tam vplížilo i horko, vlhko a pach nahnilé vegetace. Ve vzduchu bylo tušit aligátory - ne jejich přítomnost, ale jejich úmysly.

Dunění zesílilo. Přidal se k němu složitý protirytmus, který se dal spíš vycítit než zaslechnout.

Sobota si odstranil smítko z klopy svého prastarého kabátu a natáhl ruku.

Zničehonic se mu v ní objevil cylindr.

Pak natáhl druhou ruku.

Jen tak odnikud se najednou v prostoru zhmotnila hůlka se stříbrným kováním, zavířila vzduchem a Sobota ji triumfálně zachytil.

Nasadil si klobouk. Zatočil hůlkou.

Buben zavířil. Jenže se zdálo… možná, že teď to nebyl buben, snad se to sám rytmus vtělil do podlahy sálu, do stěn i do vzduchu. Byl rychlý a žhavý a lidé na parketu zjistili, že se jim nohy pohybují samy od sebe, protože rytmus jim pronikl do nohou přímo zkratkou přes malý mozek, aniž se unavoval brát to oklikou přes uši.

Sobotovy nohy byly také v pohybu.

Tančil dolů po schodech.

Točil se. Skákal. Šosy jeho fraku zavířily vzduchem. Pak přistál u paty schodiště a zadunění jeho podrážek na vyleštěném mramoru zaznělo jako hrom zkázy.

Teprve teď se začali lidé tu a tam hýbat.

Princi poněkud selhal hlas a z hrdla se mu vydralo něco jako zakvákání.

"To nemůže být on! On je přece mrtev! Stráže! Zabte ho!"

S nepříčetným výrazem se otočil ke strážím, stojícím po stranách schodiště.

Velící kapitán zbledl.

"Já, ehm, tedy, jak bych to… nemyslím si, že…" začal.

"Udělejte to okamžit!."

Kapitán pozvedl nervózně kuši. Hrot šípu mu před očima opisoval velkou osmičku.

"Říkám okamžitě!"

Tětiva zadrnčela.

Ozval se náraz střely.

Sobota se podíval na hruď, ze které mu trčel opeřený konec střely, pak se usmál a pozvedl svou hůlku.

Kapitán ho pozoroval s výrazem zděšené hrůzy na tváři. Pak odhodil samostříl, otočil se a dal se na útěk. Stačil udělat pouhé dva kroky, než klopýtl a upadl na obličej.

"Ne," ozval se hlas za princem. "Takhle musíš zabít mrtvého."

Kupředu se prodrala Líza Zlopočasná, tvář pobledlou zuřivostí.

"Ty už sem nepatříš," zasyčela na Sobotu. "Nejsi součástí tohohle příběhu." Zvedla ruku.

Nezřetelné bílé obrysy za ní najednou zvýrazněly, takže ona sama byla ještě zářivější. Napříč sálem proletěl stříbrný blesk.

Baron Sobota napřáhl hůlku. Magie udeřila, ale hůlka ji přitáhla jako tyč hromosvodu a přes baronovo tělo svedla do země. Na černých šatech barona Soboty ještě chvíli probleskovaly stříbrné nitky, ale nakonec zhasly i ty.

"Ne, madam," odpověděl jí. "Neexistuje způsob, jak zabít mrtvého."

Tři čarodějky to všechno pozorovaly od vstupních dveří.

"Vždyť to jsem cítila i já" řekla Stařenka Oggová. "Mělo ho to roztrhat na kousky."

"Roztrhat na kousky co?" zeptala se Bábi. "Močál? Řeku? Svět? Co je to všechno! Ohó, ta má, panečku, za ušima, tahle paní Gogolová!"

"Cože?" nechápala Magráta. "Jak to myslíte ‚to všechno'?"

Líza o něco ustoupila. Znovu pozvedla ruku a vrhla na barona další stříbrný blesk. Ten zasáhl baronův klobouk a odrazil se od něj jako pouťová raketka.

"Ty hloupá, ty hloupál" zabručela Bábi. "Vidělas už poprvé, že to nezabírá, tak proč to zkoušíš dál?!"

"A já myslela, že jste proti ní?" řekla Magráta.

"To taky jsem! Ale nesnáším lidi, kteří se chovají jako hlupáci. Tenhle druh magie tady není k ničemu, Magráto Česneková, dokonce i ty bys dokázala. .. oh ne! Přece to nebudeš zkoušet ještě jednou…"

Když se i třetí výboj neškodně uzemnil, baron se spokojeně zasmál. Pak pozvedl svou hůlku. Dva dvořané padli k zemi.

Líza Zlopočasná, která pomalu ustupovala, dorazila k úpatí hlavního schodiště.

Baron popošel kupředu.

"Chcete zkusit ještě něco jiného, madam?" zeptal se.

Líza zvedla obě ruce.

Ucítily to všechny tři čarodějky - ten strašlivý podtlak, tu sací sílu, která vznikla v okamžiku, kdy se pokusila využít veškerou magickou energii v okolí.

Zatím venku zjistil jediný zbylý voják, že už nebojuje s mužem, ale s obrovským rozzuřeným kocourem. To mu ovšem situaci nijak neusnadnilo, naopak. Poskytlo to Silverovi výhodu dalšího páru drápů.

Princ vykřikl.

Byl to dlouhý, slábnoucí výkřik, který skončil zaskřehotáním někde na úrovni podlahy.

Baron Sobota udělal jeden dlouhý a rozhodný krok vpřed a kvákání umlklo v půli.

Bubny jako na povel umlkly.

Pak nastalo skutečné ticho rušené jen šustotem hedvábí, když se Líza rozeběhla vzhůru po schodech.

Za čarodějkami se najednou ozval hlas: "Děkuji vám, dámy. Mohly byste laskavě ustoupit stranou, prosím?"

Ohlédly se. Za nimi stála paní Gogolová a za ruku vedla Popelku. Přes rameno měla přehozenou nabitou kabelu zdobenou veselými výšivkami.

Všechny tři pozorovaly, jak vúdú dáma vede dívku dolů do haly a uličkou mezi mlčícími hosty.

"Tohle taky není správné," řekla tiše Bábi Zlopočasná.

"Cože?" zeptala se stejně tiše Magráta. "Co?"

Baron Sobota udeřil holí do země.

"Znáte mě," zvolal. "Vy všichni mě znáte. Víte, že jsem byl zabit. Ale teď jsem tady. Byl jsem zavražděn, a co jste udělali -?"

"A kolik jste toho udělala vy, paní Gogolová?" zahuhlala zase Bábi. "Ne, tohle nedovolíme!"

"Pst! Neslyším, co říká," okřikla ji Stařenka.

"Říká jim, že jestli chtějí, bude jim zase vládnout, on, nebo Popelka," vysvětlila jí Magráta.

"Oni si zvolí paní Gogolovou," zabručela Bábi. "Bude to jedna z těch Emperorumů magniftkanis, co se o nich tolik mluví."

"No, vždyť ona není zlá," pokývala Stařenka hlavou.

"V močále opravdu není tak špatná," přikývla Bábi. "Když s ní je někdo, kdo by ji tak trochu vyvažoval, tak opravdu není špatná. Ale aby paní Gogolová určovala, co má dělat celé město… to není správné. Koneckonců, podívejte se na to takhle - Líza dala ty lidi jenom zabít, ale paní Gogolová je pak poslala ještě štípat dříví a vykonávat domácí práce. Já osobně si myslím, že když má člověk za sebou život plný dřiny, má po smrti tak nějak nárok si v klidu odpočinout, ne?"

"Myslíš jako hezky se natáhnout a pěkně si poležet," nadhodila Stařenka.

Bábi se podívala na své bílé šaty.

"Přála bych si mít na sobě své staré šaty," řekla. "Černá, to je ta správná barva pro čarodějku."

Vykročila dolů ze schodů, přiložila ruce k ústům a zavolala:

"Halóó! Paní Gogolová!"

Baron Sobota umlkl. Paní Gogolová se k Bábi obrátila.

"Copak si přejete, slečno Zlopočasná?"

"Paní Zlopočasná," štěkla na ni Bábi, ale pak jí hlas o něco změkl.

"Poslyšte, tohle není v pořádku. Ona je ten člověk, který by měl vládnout, to připouštím. Použila jste mágii, abyste jí pomohla dostat se až sem, a to je taky v pořádku. Jenže tady to končí. Jen na ní záleží, jak to bude dál. S pomocí magie nepřinutíte věci, aby fungovaly správně. S pomocí magie můžete zabránit jen tomu, aby nefungovaly špatně."

Paní Gogolová se vztyčila do celé své - a přiznejme, že velmi impozantní - výšky. "Kdo jste, abyste mi říkala, co tady můžu udělat a co ne?"

"My jsme její kmotřičky sudičky," odpověděla jí Bábi.

"Bodejť," přikývla Stařenka. "A taky máme kouzelnou hůlku," přidala se Magráta.

"Ale vy přece kmotřičky sudičky nenávidíte, paní Zlopočasná," řekla paní Gogolová.

"Jenže my jsme ty druhé sudičky," odpověděla klidně Bábi. "My jsme ty kmotřičky, které dávají lidem to, o čem víme, že potřebují, ne to, co si myslíme, že by si měli přát."

Bylo vidět, jak v užaslém davu někteří lidé zmateně pohybují rty, když se v duchu rychle snažili přebrat si to, co právě slyšeli.

"V tom případě jste udělaly přesně to, co se od takových kmotřiček čeká," přikývla paní Gogolová, které to myslelo rychleji než ostatním. "Povedlo se vám to skvěle."

"Vy mě neposloucháte," trvala na svém Bábi. "V tom kmotřičkování se ukrývá všechno možné, ale tady by to mělo končit. Možná že z ní bude docela schopná panovnice. Nebo taky ne. Ale na to už musí přijít sama. A nikdo by se jí do toho neměl plést."

"A co když řeknu ne?"

"Obávám se, že pak bychom v tom kmotřičkování musely pokračovat," odpověděla jí Bábi.

"Víte, jak dlouho jsem pracovala k tomuhle vítězství?" řekla paní Gogolová, pyšně. "Víte vy vůbec, co všechno jsem ztratila?"

"Tak, teď jste tedy vyhrála, a je po všem," odpověděla jí Bábi.

"Snažíte se mě vyzvat, paní Zlopočasná?"

Bábi zaváhala a pak se narovnala v ramenou. Ruce se jí bez jejího vědomí maličko pozvedly od těla. Stařenka s Magrátou pomalu ustoupily stranou.

"Když to jinak nepůjde?"

"Moje vúdú proti vaší… hlavologii?"

"Jak myslíte."

"A co bude v sázce?"

"Už žádná magie v případě Genova," řekla Bábi. "Žádné další pohádky. Žádné kmotřičky sudičky. Jen lidé, kteří budou rozhodovat sami za sebe. V dobrém i zlém. Ať už správně, nebo chybně."

"Dobrá."

"A Lízu Zlopočasnou přenecháte mně."

Paní Gogolová se nadechla tak, že to bylo slyšet v celém sále.

"Nikdy!"

"Hmm?" zapředla Bábi jako kočka. "Nebo si myslíte, že prohrajete?"

"Nerada bych vám ublížila, paní Zlopočasná," odpověděla jí paní Gogolová.

"To je v pořádku," přikývla Bábi. "I já bych byla nerada, kdybyste mi ublížila."

"A já vůbec nestojím o žádný souboj," řekla Eliška.

Obě se na ni podívaly.

"Ona tady teď vládne, nebo snad ne?" řekla Bábi. "Měly bychom naslouchat tomu, co řekne."

"Budu se vyhýbat městu, ale Líza je moje," obrátila se paní Gogolová k Bábi, aniž si Elišky dál všímala. "Ale Líza je moje."

"Ne."

Paní Gogolová sáhla do své kabely a vytáhla z ní hadrovou pannu.

"Vidíte tohle?"

"Jistě. Vidím," přikývla Bábi.

"Měla to být ona. Dejte si pozor, abyste to nemusela být vy."

"Je mi líto, paní Gogolová," řekla Bábi pevně, "ale já vidím docela jasně, co je moje povinnost."

"Jste velmi chytrá žena, paní Zlopočasná. Jenže jste hrozně daleko od domova."

Bábi pokrčila rameny. Paní Gogolová uchopila pannu v pase a pozvedla ji do výše ramene. Panna měla safírově modré oči.

"Víte něco o kouzelných zrcadlech? Tohle je určitý druh mého zrcadla, paní Zlopočasná. Mohu ho přimět, aby se stalo vámi. A pak ho přinutím trpět. Nenuťte mě k tomu, prosím."

"Udělejte, jak uznáte za vhodné, paní Gogolová. Ale s Lízou si to vyřídím sama."

"Já bych na tvém místě byla aspoň trochu chytřejší," zašeptala jí Stařenka Oggová. "Ona je v těchle věcech opravdu moc dobrá."

"A myslím, že dokáže být velmi bezohledná," přidala se k ní Magráta.

"Jediný pocit, který chovám k paní Gogolové," řekla Bábi, Je hluboká úcta. Skvělá a příjemná žena. Jenže přece jen trochu upovídaná. Kdybych byla já na jejím místě, touhle dobou už bych v té panně měla zabodnutých několik jehel."

"To věřím," ušklíbla se Stařenka. "Ještě dobře, že jsi ta hodná, co?"

"Správně," přikývla energicky Bábi a znovu zvýšila hlas. "Teď jdu hledat svou sestru, paní Gogolová. Tohle je rodinná záležitost."

A bez zaváhání vykročila pevným krokem ke schodišti.

Magráta vytáhla hůlku.

"Jestli se pokusí Bábi něco udělat, stráví zbytek života kulatá, oranžová a plná semínek," prohlásila krvežíznivě.

"Nemyslím, že by se Esme líbilo, kdybys udělala něco takového," varovala ji Stařenka. "Neboj se. Ona na ty povídačky o pannách a jehlicích vůbec nevěří."

"Ona nevěří na nic. Ale na tom nezáleží!" odpověděla jí Magráta. "Jenže paní Gogolová ano! To je její síla! Záleží na tom, na co věří ona."

"A nemyslíš, že tohle ví i Esme?"

Bábi Zlopočasná došla k úpatí schodiště.

"Paní Zlopočasná!"

Bábi se otočila.

Paní Gogolová držela v ruce dlouhou třísku. Téměř zoufale potřásla hlavou a vrazila ji loutce do nohy.

Všichni viděli, jak Bábi Zlopočasná bolestivě zamrkala.

Další tříska vnikla do levé ruky hadrové loutky.

Bábi zvedla pravou ruku, a když se dotkla rukávu na levé paži, zachvěla se. Pak se slabým kulháním pokračovala dál vzhůru po schodišti.

"Příště bych ji mohla vrazit přímo do srdce, paní Zlopočasná!" vykřikla paní Gogolová.

"Věřím, že byste mohla, paní Gogolová. Vím, že jste v tom skvělá. A vy to víte také," odpověděla jí Bábi, aniž se ohlédla.

Paní Gogolová vrazila loutce další třísku do nohy. Bábi poklesla v kolenou a zachytila se zábradlí. Těsně nad hlavou jí hořela velká pochodeň, která ozařovala její bledý obličej.

"Ta další! Ta další už to bude," vykřikla paní Gogolová. "Věřte mi! Ta další tříska! Udělám to!"

Bábi se otočila.

Rozhlédla se po stovkách pozvednutých tváří.

"Vím, že to uděláte, paní Gogolová. Máte pevnou víru. Ale jen pro jistotu - hrajeme o Lízu, je to tak? A o město?"

"Co na tom teď záleží?" odpověděla paní Gogolová. "Nevzdáte se?"

Bábi Zlopočasná si vstrčila malíček do ucha a decentně s ním zatřepala.

"Ne," zavrtěla nakonec pomalu hlavou. "Myslím, že to neudělám. Dáváte pozor, paní Gogolová? Dávejte velký pozor!"

Bábin pohled přeletěl sálem a na zlomek vteřiny spočinul na Magrátě.

Pak se Bábi natáhla a vsunula ruku od prstů až po předloktí do plamene pochodně.

Panna v rukou Erzulie Gogolové vzplála jako vích.

Hořela i potom, co ji čarodějka s výkřikem odhodila na zem. Hořela až do chvíle, kdy se k ní přikolébala Stařenka Oggová. Ta si donesla z bufetu džbán ovocné šťávy, a zatímco si tiše hvízdala mezi zuby, hořící loutku uhasila.

Bábi vytáhla ruku z plamenů.

Byla bez zranění a rukáv bílých šatů ani nezahnědl.

"Tak tohle je hlavologie," prohlásila. "Je to ta jediná věc, na které opravdu záleží. Všechno ostatní věci jen

komplikuje. Doufám, že jsem vám neublížila, paní Gogolová."

Vydala se dál po schodech.

Paní Gogolová upírala pohled na mokré uhlíky. Stařenka Oggová jí přátelsky poklepala na rameno.

"Jak to dokázala?" vydechla paní Gogolová.

"To bylo jinak. Ona nechala vás, abyste to udělala sama," odpověděla jí Stařenka. "Víte, na Bábi Zlopočasnou si musíte dávat velký pozor. Moc bych si přála být při tom, až se dostane do sporu s jedním z těch sen-buddhistů, co chodí obtěžovat po domech."

"A ona je ta hodná?" zeptal se pro jistotu Sobota.

"Samozřejmě," přikývla Stařenka Oggová. "Je legrační, jak ty věci někdy fungují, co?"

Podívala se zamyšleně na prázdný džbán, který držela v ruce.

"Já si myslím," řekla nakonec jako někdo, kdo po dlouhé a pečlivé úvaze došel ke konečnému závěru, "že by to chtělo nějaký ten banán, rum a pár dalších drobností -"

Stařenka rázně vykročila směrem ke světu dejjikry, ale Magráta ji chytila za rukáv.

"Teď ne!" naléhala. "Měly bychom jít raději za Bábi! Mohla by nás potřebovat."

"Ani mě nenapadne," odpověděla jí Stařenka. "Nechtěla bych být v Lízině kůži, až si ji Bábi podá. Ani za nic."

"Jenže já ještě v životě neviděla Bábi tak rozzlobenou," pokračovala úzkostlivě Magráta. "Kdoví, co všechno se může stát."

"Čím víc se toho stane, tím líp," přikývla spokojeně Stařenka. Pak významně kývla na nejbližšího sloužícího, který se už díky pružnému myšlení zorientoval v situaci, a proto se okamžitě postavil do uctivého pozoru.

"Ale ona může provést něco - strašlivého!"

"To by bylo skvělé. Po tom celý život toužila," usmála se Stařenka spokojeně. "Ouklej. Další banánové dejjikry, mahátma grandi, cop, cop!"

"Ne. Nemyslím, že by to byl ten nejlepší nápad," trvala na svém Magráta.

"No tak dobrá," povzdechla si zklamaně Stařenka. Podala prázdný džbán baronovi Sobotovi, který jej přijal v jakémsi mírně hypnotickém transu.

"Odskočíme si jen na chvilku. Jsme tady hned, jen co to tam trochu srovnáme," řekla. "Promiňte. Pokračujte zatím v tom veselí… pokud ještě někomu nějaké zbylo."

Když čarodějky odešly, shýbla se paní Gogolová a sebrala ze země ohořelé zbytky panenky.

Jeden nebo dva lidé zakašlali.

"A to je všechno?" zeptal se baron. "Po dvanácti letech?"

"Princ je mrtev," odpověděla mu paní Gogolová, "stejně jako byl předtím."

"Ale slíbila jsi mi, že se jí budu moci pomstít," zamračil se baron.

"Myslím si, že k pomstě dojde," řekla paní Gogolová. Odhodila panenku na zem. "Lilith se mnou bojovala dvanáct let a nikdy mě neporazila. Ale ta druhá udělala to, co udělala, a ani se při tom nezapotila. Myslím, že na pomstu dojde."

"Nemusíte přece dodržet své slovo!"

"Ale ano, musím. Člověk musí alespoň něco dodržet." Paní Gogolová položila Elišce ruku kolem ramen.

"Tak tady to je, děvče," řekla. "Tvůj palác. Tvoje město. Není tady jediný člověk, který by ti to chtěl nebo mohl upřít."

Rozhlédla se po přítomných hostech. Jeden nebo dva z nich před tím pohledem ustoupili.

Eliška se podívala na Sobotu.

"Mám pocit, že bych vás měla znát," řekla. Obrátila se k paní Gogolové. "A vás také," dodala. "Oba jsem vás už viděla… dřív. Bylo to hodně dávno?"

Baron Sobota otevřel ústa a chtěl něco říci. Paní Gogolová zvedla ruku.

"Slíbili jsme," řekla. "Nikdo se do toho nebude plést."

"Ani my?"

"Ani my," přikývla. Pak se obrátila nazpět k Elišce. "Jsme prostě… obyčejní lidé."

"To chcete říct…" začala Eliška nejistě, "že jsem dřela celé roky v kuchyni… a teď… se ode mě čeká, že budu vládnout městu? Jen tak?"

"Tak už to chodí."

Eliška sklopila hlavu a hluboce se zamyslela.

"A lidé musí udělat všechno, co řeknu?" zeptala se nakonec s bezelstným výrazem.

Z davu se ozvalo několikeré nervózní zakašlání.

"Jistě," přikývla paní Gogolová.

Eliška chvilku stála, upírala oči k zemi a okusovala si nehet. Pak zvedla hlavu.

"Takže první věc, kterou bych chtěla, je, aby skončil tenhle ples. Teď hned! Půjdu se podívat na karneval. Vždycky jsem toužila po tom zatančit si na karnevalu." Rozhlédla se po okolních ustaraných tvářích. "Ale není to povinné. Kdo nechce jít na karneval, může dál tančit tady."

Genovská šlechta měla dost zkušeností na to, aby věděla, co to znamená, když panovník řekne, že něco není povinné.

Během několika málo minut byl taneční sál prázdný.

"Ale… ale... já chtěl svou pomstu," řekl baron. "Chtěl jsem smrt. Přál jsem si, aby naše dcera vládla městu."

DVĚ SPLNĚNÁ PŘÁNÍ ZE TŘÍ - TO NENÍ ŠPATNÉ.

Paní Gogolová a baron se otočili jako na povel. Smrť odložil sklenici a postoupil kupředu.

Baron Sobota se narovnal.

"Jsem připraven vydat se s tebou na cestu."

Smrť pokrčil rameny. Jako by naznačoval, že je-li někdo připravený nebo ne, jemu je to jedno.

"Ale dokázal jsem si tě držet od těla," dodal baron. "Celých dvanáct let!" Objal Erzulii kolem ramen. "Když mě zabili a hodili do řeky, okradli jsme tě o můj život."

PŘESTAL JSI ŽÍT. NIKDY JSI NEZEMŘEL. TENKRÁT JSEM PRO TEBE PROSTĚ NEPŘIŠEL.

"A proč ne?"

MĚL JSEM S TEBOU SCHŮZKU AŽ DNEŠNÍ NOCI.

Baron podal svou hůlku paní Gogolové. Sundal si černý cylindr. Setřásl z ramen frak.

Ve skladech látky tiše praskala energie.

"Už žádný baron Sobota," řekl.

NEJSPÍŠ TO TAK BUDE. TO JE MOC HEZKÝ KLOBOUK.

Baron se obrátil k Erzulii.

"Myslím, že budu muset jít."

"Ano."

"Co budeš dělat?"

"Vúdú dáma upřela pohled na klobouk, který svírala v rukou.

"Vrátím se zpět do močálů," odpověděla.

"Mohla bys zůstat tady. Já té cizí čarodějce nevěřím."

"Já ano. Proto se vrátím zpět do močálů. Většina příběhů musí končit. Ať už se má z Elišky stát cokoliv, musí se o to postarat sama."

K hustým hnědým vodám velké řeky to byl jen kousek.

Baron se zastavil na břehu.

"A bude žít šťastně až navěky?" zeptal se.

NAVĚKY V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ. ALE ROZHODNĚ VELMI DLOUHO.

Tak končí příběhy.

Zlá čarodějka je poražena, ušmudlaná kuchtička se stane princeznou, království je zachráněno. Znovu nastanou šťastné časy. Navěky šťastné. To znamená, že tady se zastavil život.

Příběhy chtějí skončit. Nestarají se o to, co bude potom…

Jak pospíchaly chodbou, Stařenka Oggová lapala po dechu.

"Máš pravdu," říkala zadýchaně Magrátě. V životě jsem Bábi neviděla v takové náladě. Moc legrační. Mohla by být nebezpečná sama sobě."

"V každém případě je nebezpečná pro všechny kolem," řekla Magráta. "Ona je -"

V chodbě před nimi se najednou jako zázrakem objevily hadí sestry.

"Podívej se na to takhle," špitla Stařenka do ucha Magrátě, "co by nám vlastně mohly udělat?"

"Nemůžu hady ani vystát," odpověděla jí stejně tiše Magráta.

"No, mají ty zuby, to je jasné," pokračovala Stařenka, jako kdyby vedla odbornou přednášku. "Spíš jsou to jedovaté tesáky. Tak pojď, děvče. Podíváme se, jestli bychom nenašly nějakou jinou cestu."

"Nenávidím je!"

"Stařenka zatahala Magrátu, která se nehýbala, za rukáv.

"Tak pojď už!"

"Já je fakt nenávidím."

"Budeš je moct nenávidět ještě líp, když od nich budeš dost daleko."

Sestry už byly skoro u nich. Nekráčely, klouzaly po podlaze. Možná že se na ně Líza právě teď příliš nesoustředila, protože se hadům podobaly víc než kdykoliv předtím. Stařenka měla dokonce dojem, že pod kůží jim zahlédla prosvítat kosé tvary šupin. Linie čelistí byla naprosto nesprávná.

"Magráto!"

Jedna ze sester natáhla ruku. Magráta se otřásla.

Hadí sestra otevřela ústa.

V tom okamžiku zvedla Magráta odhodlaně hlavu a skoro jako ve snu ji udeřila tak silně, že tělo hadí ženy odletělo chodbou několik metrů.

Nebyl to úder, který byste našli v nějaké Cestě, nebo Stezce. Ten úder ještě nikdy nikdo nerozfázoval v knize, ani ho s čelem ovázaným stuhou nenacvičoval před zrcadlem. Tenhle úder měla Magráta přímo z toho nejstaršího lexikonu, který má každý člověk uložený hluboko v podvědomí. Z lexikonu reflexů, kterými nás vybavila Matka Příroda pro přežití.

"Použij hůlku!" vykřikla Stařenka a vrhla se kupředu. "Neninžuj na ně a použij hůlku. Použij hůlku! Na to ji máš!"

Druhá hadí žena otočila hlavu, aby sledovala pohybující se Stařenku. V některých okamžicích nejsou pouhopouhé reflexy zárukou přežití, protože přesně v tom okamžiku ji Magráta udeřila do týla. Hůlkou. Hadí žena zvláčněla, klesla k zemi a v pádu změnila tvar.

Potíž s čarodějkami je v tom, že nikdy neprchají před věcmi, které opravdu nenávidí.

A potíž s malými chlupatými zvířátky zahnanými do kouta je v tom, že se z nich občas může vyklubat promyka.

Bábi Zlopočasná si vždycky říkala, cože je tak zvláštního na měsíci v úplňku. Byl to jen velký zářící kotouč. A měsíc v novu? To nebylo nic jiného než tma.

Jenže napůl cesty mezi těmi dvěma, v době, když byl měsíc na poloviční cestě mezi světy světla a tmy, kdy dokonce i ten měsíc žil jakoby na okraji čehosi… možná že to byl ten pravý čas, kdy v jeho moc mohla uvěřit i čarodějka.

Teď nad močálem plul přesně takový poloviční měsíc.

Lízino zrcadlové hnízdo odráželo studený svit stejně jako odráželo všechno ostatní. Hned vedle byla o stěnu opřená tři košťata.

Bábi uchopila to svoje. Nebyla oblečená do správné barvy a neměla na hlavě klobouk, proto potřebovala něco, co důvěrně znala.

Nic se nehýbalo.

"Lízo?" zvolala Bábi tiše.

Ze zrcadla na ni vyhlédla její vlastní podoba.

"Teď už to může všechno skončit," pokračovala Bábi. "Můžeš si vzít moje koště a já si vezmu Magrátino. Ta může letět se Stařenkou. Paní Gogolová už tě pronásledovat nebude. To jsem zařídila. A tam u nás by se nám další čarodějka moc hodila. Žádné další kmotřičkosudičkování. Žádné další zabíjení lidí jen proto, aby se z jejich dcery stal ubohý sirotek, který se hodí do pohádky. Dobře vím, že jsi to udělala jenom proto. Pojď a vrať se s námi domů. To je nabídka, kterou nemůžeš odmítnout."

Zrcadlo naprosto nehlučně sklouzlo stranou.

"Ty se pokoušíš být na mě hodná?" řekla Líza.

"No, nemysli si, že mě to nestojí pěkný kus sebezapření," odpověděla jí Bábi mnohem přirozenějším hlasem.

Ve tmě zašustily Líziny šaty a vzápětí vystoupila z temnoty na světlo.

"Tak," řekla. "Takže tys porazila tu ženskou z močálů."

"Ne."

"Jsi tady ale ty, a ne ona."

"Pravda."

Líza vzala z Bábiných rukou koště a pečlivě si ho prohlédla.

"Nikdy jsem něco takového nepoužívala," řekla nakonec. "Prostě si na to jen tak sedneš a letíš?"

"No, zrovna s tímhle se nejdřív musíš hodně rychle rozběhnout, než se rozhodne letět," odpověděla Bábi, "ale v zásadě jsi vystihla podstatu věci."

"Hmm. Víš něco o symbolismu košťat?" řekla Líza.

"Má to něco společného s májkami, lidovými písničkami a takovými věcmi?"

"Samozřejmě."

"Pak o tom ani nechci slyšet."

"Jasně," přikývla Líza. "To mě mělo hned napadnout."

Vrátila Bábi koště.

"Zůstanu tady," řekla. "Možná že paní Gogolová vymyslela nějaký nový trik, ale to ještě neznamená, že vyhrála."

"Nic takového. Všechno skončilo, rozumíš?" oznámila jí Bábi. "Tak to prostě musí být, když už jednou přeměníš obyčejný svět na svět pohádek. Nikdy jsi to neměla dělat. Neměla jsi svět měnit na pohádkové příběhy. Neměla jsi s lidmi jednat, jako kdyby to byly postavy z pohádky, jako nějaké věci. Ale když už s tím jednou začneš, tak bys taky měla vědět, kde příběh končí."

"Myslíš, že si člověk prostě musí obout červené střevíce a protancovat noc?" ušklíbla se Líza.

"Jo, něco takového si myslím."

"Zatímco všichni ostatní pak budou žít šťastně až do smrti?"

"O tom nic nevím," odpověděla jí Bábi. "To už záleží jen na nich. Já chci jenom říct, že už to prostě nemůžeš všechno zkusit znovu od začátku. Jednoduše jsi prohrála."

"Sama nejlíp víš, že Zlopočasné nikdy neprohrávají," upozornila ji Líza.

"Jedna z nich se to bude muset dnes večer naučit."

"Vždyť my už jsme mimo ten příběh," začala Líza z jiného konce. "Já, protože… jsem to médium, jehož prostřednictvím se příběhy dějí, a ty, protože na ně nevěříš a bojuješ proti nim. My jsme vlastně někde uprostřed. Ty svobodné a bez povinností -"

Za nimi se ozvaly jakési zvuky. Nad vrcholem schodiště se vynořil nejprve Magrátin a vzápětí i Stařenčin obličej.

"Nepotřebuješ pomoc, Esme?" začala Stařenka opatrně.

Líza se zasmála.

"Tak tady jsou tvoji hadi, co Esme?" řekla jízlivě.

"Víš," dodala, "ty jsi opravdu úplně stejná jako já. Neuvědomila sis to? Neexistuje myšlenka, která by mi prošla hlavou, aby tě také nenapadla. Nedokázala jsem nic, co bys také netoužila zkusit. Jenže jsi v sobě nikdy nenašla dost odvahy. To je právě ten rozdíl mezi lidmi, jako jsi ty a jako jsem já. My máme dost odvahy uskutečnit to, o čem vy jenom sníte."

"Ano?" nadhodila Bábi. "To si opravdu myslíš? Myslíš,si, že já také sním?"

Líza pohnula prstem. Magráta náhle vyplula ze schodištní šachty, přestože se bránila ze všech sil. Zuřivě

mávala hůlkou na všechny strany.

"To je to, co si nejraději prohlížím," řekla Líza. "Lidská přání. Já si v životě nic nepřála. Já jen dohlížela, aby se věci stávaly. To pro mě vždycky bylo to nejkrásnější."

Magráta zaskřípala zuby.

"Jako dýně bych určitě vypadala moc ošklivě, má drahá," řekla Líza. Netrpělivě mávla rukou a Magráta vzlétla do výše.

"Byla bys překvapená, co všechno dokážu," řekla Líza téměř zasněně, když mladší čarodějka tiše klouzala nad dlaždicemi. "Měla jsi taky zkusit zrcadla, Esme. Dělá to s duší skutečné zázraky. Tu ženskou v močále jsem nechávala přežít jen proto, protože její nenávist pro mě byla jisté vytržení z nudy, řekla bych, že byla skoro osvěžující. Mám ráda, když mě někdo nenávidí, abys věděla. Však ty to znáš. Je to určitý druh respektu. Když ti hloupí lidé zjistí, že jsou bezmocní, když se ve své nemohoucnosti dusí vzteky, když jsou beznadějně poražení a nezbývá jim nic než ten kysele hlodavý pocit v zauzleném žaludku - no, abych mluvila pravdu, je to pro mě jako modlitba. A ty příběhy… řídit příběhy… čerpat z nich sílu… pohodlí… být jejich tajným středem, hnacím mechanismem… Dokážeš to pochopit? Tu čiročirou radost z toho, když vidíš, jak se ty vzory neustále opakují. Vždycky jsem milovala vzory. Tedy, jen tak pro jistotu, jestli se ta Oggovic ženská okamžitě nepřestane plížit kolem té zdi, aby se mně dostala do zad, nechám vaši mladou přítelkyni vyletět nad nádvoří a pak, Esme, by mě taky mohla přestat zajímat."

"Já se jen tak procházela," zašklebila se na ni Stařenka Oggová. "To snad není zakázané, co já vím."

"Změnila jsi příběh podle svého a já ho teď změním znovu, tentokrát podle mého," pokračovala Líza. "A znovu ti říkám, stačí, když prostě odejdeš. Co se tady stane, na tom přece nezáleží. Je to město, o kterém skoro nic nevíš. Nejsem si tak docela jistá, že dokážu porazit tebe," připustila váhavě, "ale tyhle dvě… ty v sobě nemají ani špetku toho správného materiálu. Z těch klidně udělám marmeládu. Doufám, že to víš. Takže předpokládám, že dnes v noci se jedna ze Zlopočasných naučí prohrávat?"

Bábi chvíli mlčky stála a opírala se o své zbytečné koště.

"Dobrá. Spusť ji dolů," řekla nakonec. "Pak řeknu, že jsem prohrála."

"Moc ráda bych tomu věřila," odpověděla jí Líza. "Hmm…, ale vždyť ty jsi ta hodná, že? Ty vždycky dodržíš své slovo."

"Dívej se," řekla Bábi. Přešla k nízkému parapetu věže a podívala se dolů. Půlený měsíc stále ještě svítil natolik, že ozařoval kotouče mlhy, které obklopovaly celý palác jako šedivé moře.

"Magráto? Gyto?" řekla Bábi. "Je mi to líto. Vyhrálas, Lízo. Už není nic, co bych mohla udělat."

Vrhla se do hlubiny.

Stařenka Oggová se rozběhla k parapetu a naklonila se přes okraj právě včas, aby viděla, jak Bábin nezřetelný stín mizí v mlze o kus níž.

Všechny tři ženy zbývající na vrcholu věže se zhluboka nadechly.

"Je to jen trik, abyste odlákaly mou pozornost," prohlásila podezřívavě Líza.

"To není!" vykřikla Magráta a klesla na dláždění. "Vždyť měla svoje koště," trvala na svém Líza. "Jenže to nefunguje! Nenastartuje!" rozkřikla se na ni Stařenka. "Dobrá? zasyčela najednou a vykročila k štíhlé Lízině postavě. "My ti ten spokojený výraz z toho tvého ksichtíku brzo smažem -"

Zastavila se, když jí tělem projela stříbřitě ostrá bolest.

Líza se zasmála.

"Takže je to skutečně pravda?" řekla "Ano. Vidím vám to na tvářích. Esme byla dost chytrá na to, aby si uvědomila, že skutečně nemůže vyhrát. Nebuďte hloupé. A vy na mě neukazujte tou hloupou hůlkou, slečno Česneková. Stará Desideráta by mě zničila už dávno, kdyby mohla. Jenže lidé většinou ničemu nerozumějí."

"Měly bychom jít dolů," řekla zničeně Magráta. "Třeba tam leží a -"

"To je ono. Budete pěkně hodné. To je to, co umíte ze všeho nejlíp," přikývla spokojeně Líza, když se rozeběhly ke schodišti.

"Ale my se vrátíme," zavrčela na ni přes rameno Stařenka Oggová. "I kdybychom měly žít s paní Gogolovou v močále a živit se hadími hlavami!"

"Samozřejmě," přikývla Líza a pozvedla obočí. "Přesně o tom jsem mluvila. Člověk potřebuje mít někde poblíž takové lidi, jako jste vy. Jinak si nemůže být jistý, že pořád ještě pracuje. Je to takový způsob, jak kontrolovat vlastní výsledky."

Pozorovala, jak obě mizí dolů schodištěm.

Nad věží skučel vítr. Líza si jednou rukou přidržela sukni, došla až k ochozu, odkud viděla cáry mlhy převalující se kolem střech hluboko dole. Vítr s sebou tu a tam nesl útržky melodií, které sem doléhaly zezdola z ulic, jimiž se pomalu proplétal karnevalový průvod.

Brzo bude půlnoc. Pravá půlnoc, ne nějaká pouťová napodobenina, vyrobená stařenou, která se nepozorovaně vplížila do hodin.

Líza se pokusila proniknout pohledem mlhu u úpatí věže.

"Musím říct, Esme," zavrtěla hlavou, "že sis vytáhla moc mizerné karty."

Stařenka v běhu natáhla ruku a zpomalila Magrátu, která se hnala nebezpečnou rychlostí po spirálovitých schodech.

"Já bych trochu zpomalila," řekla.

"Ale ona tam může ležet zraněná!"

"To bys mohla i ty, kdybys zakopla," varovala ji Stařenka. "Kromě toho si vůbec nemyslím, že by tam Esme

ležela jako uzlíček hadrů nebo co. Tak by to ona nikdy neudělala. Řekla bych, že se snažila udělat všechno pro to, aby na nás Líza zapomněla a nezkoušela ty svoje triky. Já si myslím, že jsme v té chvíli byly její - jak se jmenoval ten chlápek z Tsortu, kterého jsi mohla zranit, jenom když jsi ho zasáhla do toho jednoho místa? Nikdo ho nikdy neporazil, dokud na to nepřišli. Bylo to, myslím, koleno. Byly jsme její tsortské koleno, rozumíš?"

"Ale vždyť obě víme, jak rychle bylo potřeba běhat, aby její koště nastartovalo!" vykřikla zoufale Magráta.

"Jo, to vím taky," přikývla Stařenka. "Přesně to jsem si nejdřív myslela. Jenže teď si říkám… Jak rychle se pohybuješ, když padáš? Tedy, myslím rovnou dolů?"

"Já… já nevím," zarazila se Magráta.

"Skoro bych řekla, že Bábi se rozhodla to zjistit," zabručela Stařenka. "Alespoň to si myslím já."

V ohybu schodiště se objevila postava, která pravidelným tempem vystupovala vzhůru. Obě čarodějky uctivě ustoupily stranou, aby ji nechaly projít.

"Kdybych si tak, do prkýnka, aspoň vzpomněla na ten kousek, kam bylo potřeba ho praštit," řekla Stařenka. "Teď mi to bude hlodat v hlavě celou noc."

BYLA TO PATA.

"Fakt? Tak díky."

POTĚŠENÍ NA MÉ STRANĚ.

Postava stoupala po schodech výš a výš.

"Ten měl opravdu skvělou masku, co?" nadhodila Magráta po chvíli.

Obě se na sebe podívaly a snažily se jedna druhé v tváři najít souhlas s tímto prohlášením.

Magráta zbledla. Pak zvedla pohled vzhůru.

"Myslím, že bychom měly běžet nazpět a -" začala.

Stařenka Oggová byla mnohem starší. "Já myslím, že bude stačit, když půjdeme," řekla.

Lady Valencie Aranžmánová usedla v růžovém sadě na úpatí velké věže a vysmrkala se.

Už tady čekala celou půlhodinu a měla toho akorát tak dost.

Očekávala romatické tetě a tetě: vypadal jako velmi zajímavý muž, tak trochu příliš dychtivý a současně jako by se styděl. Místo toho málem utržila ránu do hlavy, když se kolem ní v těsné blízkosti mihla jakási stará ženština na koštěti. Ta osoba se s hukotem vyřítila odněkud z mlhy, proletěla jako blesk kolem, a pokud to mohla lady Valencie v té strašlivé rychlosti posoudit, měla na sobě právě ty šaty, o něž lady Valencie v průběhu tohohle podivného večera tak nepochopitelně přišla. Boty té strašlivé osoby vyryly dva hluboké průseky v růžových keřích, než ji vzestupná křivka letu znovu zvedla mimo dohled lady Aranžmánové.

A kromě toho se jí už nějakou chvíli pokoušel o nohy otírat jakýsi páchnoucí kocour.

A přitom to všechno začalo jako skutečně překrásný večer…

"Dobrý večer, madam!"

Rozhlédla se po okolních keřích.

"Mé jméno je Casanovlez," ozval se znovu hlas plný naděje.

Líza Zlopočasná se obrátila, když zazněl řinkot rozbíjeného skla, který se ozval odněkud ze zrcadlového bludiště.

Obočí se jí nakrčilo. Rozběhla se po dláždění a otevřela dveře do svého zrcadlového světa.

Bylo ticho, do kterého zřetelně zaznívalo jen šustot jejích šatů a tichý zvuk jejího vlastního dechu. Rychle vklouzla na místo mezi zrcadly.

Zíraly na ni myriády jejích dalších já, jedno jako druhé, se spokojeným úsměvem. Uvolnila se.

Pak o něco zakopla. Podívala se pod nohy a uviděla na dláždění černý obrys koštěte, který se ostře odrážel od lesklých zrcadlových střepů.

Její zděšené oči se pozvedly, aby se podívaly na odraz v zrcadle.

Odraz jí pohled oplatil.

"Jaká může být radost z vítězství, když poražený nezůstane naživu, aby si svou porážku uvědomil?"

Líza o krok ustoupila a ústa se jí nehlasně otvírala a zavírala.

Bábi Zlopočasná vystoupila z rámu. Lízin pohled mířil do prázdného temného prostoru za ramenem její pomstychtivé sestry.

"Ty jsi rozbila mé zrcadlo!"

"Takže to je to jediné, k čemu to všechno sloužilo?" řekla Bábi. "Hrát si na královnu v nějakém malém, vlhkém městě? Sloužit příběhům? Co je to za podivnou moc?"

"Ty tomu nerozumíš… ty jsi rozbila zrcadlo…"

"Říká se, že to nosí smůlu," přikývla Bábi. "Ale já si řekla: co to je, dalších sedm let neštěstí?"

Bortil se obraz za obrazem, pukaly jeden za druhým po celé té nekonečné křivce zrcadlového světa a prasklina se šířila rychleji než světlo…

"Měla jsi ale rozbít obě, abys byla v bezpečí… teď jsi porušila rovnováhu…"

"Pch! Vážně?" Bábi vykročila kupředu a její oči zářily jako dvě safírová jezírka plná trpkosti. "Já ti teď dám výprask, jaký jsi nedostala ani od mámy, Lízo Zlopočasná. Ne s pomocí magie ani hlavologie, nenabiju ti holí, jak to dělal táta, a že občas odvedl dobrou práci, co si pamatuju. Já ti napráskám řemenem. A nebude to za to, že jsi byla ta špatná. Ani za to, že jsi předělávala příběhy. Každý má předurčenou cestu, po které se dříve nebo později stejně vydá. Já tě ztluču za to - a teď bych byla ráda, abys mě přesně pochopila -, že potom, co jsi odešla z domu, já musela být ta

hodná! Ty sis užila všechnu legraci. A neexistuje způsob, jak bych tě přinutila za to zaplatit, Lízo, ale věř, že teď to zkusím…"

"Ale… vždyť… vždyť… já… já jsem ta dobrá," zamumlala Líza a tvář jí v šoku zbledla. Já nemůžu prohrát. Já jsem kmotřička. Ty jsi ta zlá čarodějnice… a navíc jsi rozbila zrcadlo…"

…puklina podobná letící kometě dosáhla nejvzdálenějšího bodu své dráhy, stočila se zpět a znovu zrychlila na cestě nespočetnými světy…

"Musíš mi pomoci rychle postavit nové… odrazy musí být v rovnováze..," zamumlala omámeně Líza a ustupovala ke zbývajícímu zrcadlu.

"Dobrá? Ty dobrá? Ty, která jsi krmila své obludné příběhy lidmi? Překrucovala celé lidské životy? Tak to je podle tebe dobro, ano?" odsekávala Bábi slovo za slovem. "To chceš říct, že sis to ani neužila? Kdybych já byla tak špatná jako ty, byla bych mnohem horší. Byla bych o tolik lepší v tom, jak být špatná, že se ti o tom ani nezdálo!"

Napřáhla ruku.

… prasklina se vrátila do místa svého vzniku a s sebou nesla prchající odrazy všech zaniklých zrcadel…

V tom okamžiku se Bábiny oči rozšířily.

Sklo za Lízou Zlopočasnou zešílelo.

Její obraz v zrcadle za ní se náhle obrátil, šťastně se usmál a vyklonil se z rámu, aby uchopil Lízu Zlopočasnou do svého náručí.

"Lízo!"

Všechna zrcadla popraskala a rozpadla se. Vybuchla a tisíce úlomků a záplava skleněné tříště vyletěly z vrcholu věže, takže najeden krátký okamžik byla věž zahalena v jemném, jiskřivém oblaku.

Stařenka Oggová s Magrátou doběhly na vrchol věže jako dva andělé pomsty, kteří nastupují do služby po delším období, v němž byla zanedbána nebeská kontrola kvality.

Zastavily se.

Tam, kde bylo předtím zrcadlové bludiště, se teď černaly jen prázdné rámy. Podlaha byla pokryta úlomky zrcadel a na nich ležela nehybná postava v bílých šatech.

Stařenka postrčila Magrátu za sebe, a zatímco jí pod nohama skřípěly střepy, opatrně postoupila kupředu. Jemně strčila do nehybné postavy špičkou boty.

"Hoďme ji z věže," řekla s krvežíznivým výrazem Magráta.

"Fajn," přikývla Stařenka. "Jestli chceš, tak to udělej."

Magráta zaváhala. "No," řekla po chvilce, "když jsem řekla ‚hoďme ji z věže', nemyslela jsem tím, že ji já osobně hodím dolů, myslela jsem tím spíš, že kdyby byla nějaká spravedlnost, měla by být Líza shozena z věže a -"

"Takže už bych to na tvém místě dál nepitvala," zarazila ji Stařenka a opatrně si klekla na skřípající střepy. "Kromě toho jsem měla pravdu. Tohle je Esme. Tu tvář bych poznala kdekoliv. Sundej spodničku!"

"Proč?"

"Podívej se na její ruce, děvče!"

Magráta se podívala. Pak zděšeně zvedla ruce k ústům.

"Co to dělala?"

"Jak to vypadá, musela natáhnout ruce přímo do skla," řekla Stařenka. "Dolů s tou spodničkou! Pomůžeš mi ji natrhat na pruhy a pak půjdeš najít paní Gogolovou. Zeptáš se jí, jestli má nějaké masti a jestli nám může pomoct, a kdyby odmítla, tak řekneš, že jí radím, aby byla ráno co nejdál odsud." Stařenka uchopila Bábi za zápěstí. "Možná že by z nás Líza Zlopočasná dokázala udělat zavařeninu, ale jsem si naprosto jistá, že kdyby na to přišlo a muselo to být, dokázala bych já vyrazit paní Gogolové oko pohrabáčem."

Stařenka sundala z hlavy svůj patentní nezničitelný klobouk a zalovila v jeho špičce. Vytáhla kus sametu, rozbalila ho a odhalila malou podušku plnou jehel, špendlíků a několik cívek nití.

Naslinila nit pozvedla jehlu proti měsíci a přivřela jedno oko.

"Oh, Esme, Esme," řekla, když se sklonila k šití. "Musím říct, že ta svoje vítězství prožíváš velice těžce!"

Líza Zlopočasná se rozhlédla po mnohovrstvitém stříbřitém světě. "Kde to jsem?" V ZRCADLE. "Jsem mrtvá?"

ODPOVĚĎ NA TUHLE OTÁZKU, řekl Smrť, JE NĚKDE MEZI ANO A NE.

Líza se otočila a současně s ní se otočily biliony dalších postav.

"Kdy se dostanu ven?"

AŽ NAJDEŠ TO PRAVÉ ZRCADLO.

Líza Zlopočasná se rozběhla řadou nekonečných odrazů.

Dobrý kuchař je vždycky ráno v kuchyni první a večer odchází poslední.

Paní Příjemná zalila ohně. Rychle spočítala stříbrné příbory a teriny. Pak -

Uvědomila si, že ji někdo pozoruje.

Ve dveřích stál kocour. Byl velký a šedivý. Jedno oko mu plálo zlomyslnou zelení, to druhé bylo potažené šedobílou blankou. Co zbývalo z uší, vypadalo jako okraj poštovní známky. Ale přes to všechno v něm byla jakási nedbalá elegance a z jeho chování vyzařovalo něco jako tebe-klidně-položím-na-lopatky-levou-zadní, což jí bylo až neuvěřitelně povědomé.

Paní Příjemná kocoura chvilku pozorovala. Byla blízkou přítelkyní paní Gogolové a věděla, že podoba a tvar těla jsou jen záležitostí hluboce zakořeněného osobního zvyku, a když je člověk obyvatelem Genovy a ještě k tomu v době Samedi Nuit Mort, naučí se spoléhat více na svůj úsudek než na své smysly. "Mám takový dojem," řekla a zachvění v jejím hlase by si všiml opravdu jen málokdo, "že by sis dal další porci rybích nohou… é, rybích hlav jsem chtěla říct, co ty na to?"

Silver se protáhl a prohnul hřbet.

"A v lednici mám ještě nějaké mléko," pokračovala paní Příjemná.

Silver šťastně zazíval.

Pak se poškrabal zadní nohou za uchem. Humanita - to je krásné místo, když ji můžete na krátký čas navštívit, ale žít by tam nechtěl.

Bylo o den později.

"Zdá se, že hojivá mast paní Gogolové účinkuje," řekla Magráta. Zvedla kameninovou nádobu, která byla do poloviny plná čehosi bledě zeleného a podivně hrubého. Hmota měla slabou vůni, která, jak by každý přítomný lehce uvěřil, naplňovala snad celý svět.

"Jsou v tom hadí hlavy," poznamenala Stařenka.

"Nepokoušej se mě vyvést z míry," odpověděla Magráta. "Vím, že hadí hlava je určitý druh byliny. Řebčík se myslím jmenuje. Je až neuvěřitelné, co všechno se dá z květin udělat."

Stařenka Oggová, která strávila velmi poučnou, i když poněkud strašidelnou půlhodinku, během níž pozorovala, jak paní Gogolová mast připravuje, neměla to srdce Magrátě vysvětlit, jak se věci mají.

"To je pravda," přikývla. "Kytky. Vidím, že ti nic neunikne."

Magráta zazívala.

Řídil se podle nich prakticky běh celého paláce, i když ani jedna z nich neměla nejmenší chuť někam se rozběhnout. Bábi byla uložena ve vedlejší místnosti.

"Běž a trochu se vyspi," řekla Stařenka. "Já za chvíli vystřídám paní Gogolovou."

"Ale Stařenko… Gyto…" začala Magráta.

"Hmm?"

"Víš… to všechno… ty věci, které říkala, když jsme byly na cestě sem… bylo to takové nezúčastněné, chladné. Nemyslíš? Žádná splněná přání, žádná magie na pomoc lidem, žádné kouzelné ohně -a pak šla a všechno to udělala! Co si o tom mám myslet?"

"Jo tohle," usmála se Stařenka. "To všechno záleží na tom, jak to myslíš všeobecně a konkrétně, rozumíš?"

"Ne. Nerozumím," řekla Magráta a natáhla se na postel.

"To znamená, že když Esme používá pojmy jako ‚každý', a ‚nikdo', nemyslí tím sebe."

"Ale…, když se nad tím tak zamyslíš… není to strašné?"

"To je čarodějnictví. Občas je potřeba dojít až do konce. Ať už je jakýkoliv. A teď… spi."

Magráta byla příliš unavená, než aby se zmohla na odpor. Natáhla se a v několika minutách se pokojem rozlehlo tichoučké pochrupování.

Stařenka chvíli mlčky seděla, pokuřovala svou dýmku a upírala oči na stěnu.

Pak vstala a otevřela dveře do vedlejšího pokoje. Paní Gogolová, sedící na stoličce u lůžka, zvedla hlavu.

"Běžte a taky si chvíli zdřímněte," řekla Stařenka. "Já u ní teď zůstanu."

"Něco s ní není v pořádku," řekla paní Gogolová. "Ruce už jsou dobré, jenže se pořád neprobouzí."

"S Esme je to všechno otázka vědomí," odpověděla jí Stařenka.

"Mohla bych vytvořit nějaké nové bohy a přinutit všechny široko daleko, aby na ně věřili a přivedli ji zpět, co vy na to?" nadhodila paní Gogolová. Stařenka zavrtěla hlavou.

"Nemyslím, že by si Esme přála něco takového. Ona na bohy nijak zvlášť netrpí. Myslí si, že je to plýtvání prostorem."

"A co kdybych uvařila hezkou dávku gumba? Lidé jsou ochotni přijít i z velké dálky, aby ho ochutnali."

"To je lepší," přikývla Stařenka. "Každá pomoc, dobrá pomoc, říkám já. Postaráte se o to? Ten rum tady nechte."

Když za sebou vúdú dáma zavřela dveře, Stařenka chvíli pokuřovala dýmku a zamyšleně upíjela rum. Pohled přitom nespouštěla z nehybného těla na posteli.

Nakonec se naklonila k Bábi Zlopočasné a zašeptala jí do ucha:

"Nechceš přece prohrát, že ne?"

Bábi Zlopočasná se rozhlédla po mnohovrstvitém, stříbřitém světě.

"Kde to jsem?"

V ZRCADLE.

"Jsem mrtvá?"

ODPOVĚĎ NA TUHLE OTÁZKU, řekl Smrť, JE NĚKDE MEZI ANO A NE.

Esme se otočila a současně s ní se otočily biliony dalších postav.

"Kdy se dostanu ven?"

AŽ NAJDEŠ TO PRAVÉ ZRCADLO.

"Je v tom nějaký chyták?"

NE.

Bábi se podívala sama na sebe.
"Tohle je to pravé," odpověděla.

Příběhy prostě touží po šťastných koncích. Kašlou na to, kdo šťastně skončí.

Drahý Jasoni a citera,
tak užvá tady v Genově končíme, ale já se naučila od pí Gogolové tu její zombijáckou medocínu a taky mi dála repec repes řekla, jak udát bananana dejjikry a taky mi věnovala prasentem takovou vjec, jmenuje se to ba-ne-jo, to budeš čoumět, na to se dělá muzika. Ona je jednostak docela slušná člověk, dyž si ji ale jedna drží na oku. Vypadá to, že se nám podařilo přivézt Esme zpátky, ale nevím, nevím, chová se ňák divně a vůbec nějako ona sama normájlně, takže s ni nespušťám voko, to jako kdyby chtěla Líza ze zrcadla udát ňákou pesčovinu. Ale je to s ní krápět lepcí, páč dyž se proboudila, vypučila si od Magráty tu její chůlku, pak ňákej časek kroutila těma prstýnkama, co sou kolem ní a potom promněnila noční vázu v kytici. Magráta řekla, že ona nikdy nemohla přinutit tu chůlku, aby udala něco takovýho a Esme řekla, že bodeť, páč marnila kolik časůch na to, aby si přála pitomousti, místo aby přemejšlovala, jak to zařitit, aby makala. Teda já jenom říkám, jaký je štístko, že Esme nedostála takovou chůlku, dyž byla mládci. To by byla Líza dybys porovnal proti Esme jako pic-nic. Taky přikládám malovanej chřbitov a koukni, jak sou lidi pochřbění nad zemí, páč zem je tak vlchká, že tady nikdo nestojí vo to, aby byl jedním vrznutím mrtvěj a eště utopenej. Říká se přej, že cestování rozšiřuje opsory mysli, já si myslím, že já bych si svou mysl teďkom mochla klíďo píďo vytáhnout ušima a uvázat pod bradou na uzla, všechno nejhepčí, MAMI.

V té době paní Gogolová, vúdú čarodějka, natáhla starý frak zpět na jeho dřevěný stojan, na vrchol svislého kůlu nasadila cylindr a k jednomu konci příčného břevna připevnila kouskem drátu hůlku.
Pak o několik kroků ustoupila.
Ozvalo se zapleskání křídel. Odněkud z nebe se snesl Legba a usadil se na klobouku. Pak zakokrhal. Obvykle kokrhal jen večer, protože byl ptákem temných sil a moci, ale pro jednou byl nakloněn tomu přivítat nový den.
Později se vyprávělo, že o Samedi Nuit Mort, když bývá karneval v nejlepším, bubny duní nejhlasitěji a rum téměř dochází, objevuje se v ulicích Genovy obrovský muž ve fraku, s cylindrem na hlavě a šviháckou hůlkou v ruce, a s nevyčerpatelnou silou démona vede jako první tanečník maškarní průvod městem.
Koneckonců, každý příběh někde začíná.

Ozvalo se tiché šplouchnutí a kalné vody řeky se znovu zavřely.
Magráta se obrátila zády k řece a odcházela.
Hůlka se zabořila do hustého bahna, kde se jí jen občas dotkly nohy procházejících raků, kteří nemají kmotřičky sudičky, a proto jim nikdo žádná přání neplní. Hůlka se pomalu propadala hlouběji a hlouběji a nakonec se propadla, ostatně jako většina takových věcí, do hlubin minulosti.
Což bylo to nejlepší, co si mohli lidé přát.
Tři košťata vystoupala nad Genovu, zatímco narůžovělou východní oblohu stále ještě halila mlha.
Čarodějky se dívaly dolů, na zelené močály kolem města. Genova ještě dřímala. Dny po svátku Tučného oběda byly vždycky tiché, protože lidé dospávali, co zameškali. To zahrnovalo i Silvera, který se stočil do klubíčka v proutěných metlicích Stařenčina koštěte. Jeho loučení s paní Příjemnou bylo skutečně srdceryvné.
"Tak, tak to je celý ten vdolče vítal," prohlásila Stařenka filozoficky.
"Ani jsme se nerozloučily s paní Gogolovou," řekla Magráta.
"Já si myslím, že ona o našem odletu dobře ví," uklidňovala ji Stařenka. "Velmi chytrá a dobře informovaná žena, tahle paní Gogolová."
"A vy věříte, že dodrží své slovo?" zeptala se Magráta.
"Jistě," přikývla Bábi Zlopočasná.
"Je to svým způsobem velmi čestná žena," přidala se Stařenka Oggová.
"To máš pravdu," přikývla Bábi. "Kromě toho jsem jí naznačila, že bych se taky mohla vrátit."
Magráta se podívala na metlu Bábina koštěte. Mezi ostatními zavazadly tam byla přivázána velká černá kulatá krabice.
"Nikdy jste si ten klobouk, který vám dala, ani nezkusila," nadhodila.
"Já se na něj dívala," odpověděla Bábi odměřeně, "ale nesedí mi."
"Nevěřím, že by paní Gogolová někomu darovala klobouk, který by mu neseděl," zavrtěla Stařenka hlavou. "Co kdybychom na něj mrkly, co?"
Bábi si ztěžka povzdechla a sundala víko krabice. Když vytahovala klobouk, vypadlo z krabice několik velkých kusů zmačkaného hedvábného papíru, které zmizely v mlze hluboko dole.
Magráta i Stařenka Oggová na kloubouk zíraly s otevřenými ústy.
Samozřejmě že byly zvyklé na klobouky ozdobené nějakou tou květinou nebo kouskem ovoce - Stařenka sama vlastnila slamák zdobený třešněmi, který nosila ke zvláštním setkáním, kde se řešily otázky rodinné msty. Jenže tenhle klobouk byl ozdobený nejen třešněmi. Snad jediné ovoce, které bychom na něm nenašli, byl meloun.
"Je opravdu…, jak bych to řekla… tedy velmi.,, no… cizozemský," vypravila ze sebe Magráta.
"Tak honem," řekla dychtivě Stařenka, "nasaď si ho!"
Bábi to udělala s poněkud přihlouplým výrazem a zvětšila svou už tak dost slušnou výšku o dalších pětašedesát centimetrů, z nichž většinu tvořil ananas.

"Velmi barvité. Velmi… stylové," rozzářila se Stařenka. "Takový klobouk si nemůže dovolit nosit každý."

"Ta granátová jablka vám opravdu velmi sluší," řekla Magráta.

"A co teprve ty citróny," jásala Stařenka.

"Co? Neděláte si ze mě náhodou žolíky, vy dvě, že ne?" prohlásila Bábi Zlopočasná s podezřením.

"Nechtěla byste se na sebe podívat?" ozvala se Magráta. "Mám tady někde zrcadlo…"

Následující ticho se sneslo jako padající sekera. Magráta zrudla. Stařenka Oggová na ni vrhla výhružný pohled.

Obě se s jistou úzkostí zadívaly na Bábi.

"Áa-ano," odpověděla po chvilce, která jejím dvěma kolegyním připadala jako celá věčnost. "Myslím, že bych se měla skutečně podívat do zrcadla."

Magráta okamžitě ožila, přehrabala si kapsy a vytáhla malé ruční zrcátko v dřevěném rámečku. V letu ho podala Bábi.

Bábi Zlopočasná upřela pohled na svůj odraz. Stařenka Oggová nenápadně zamanévrovala svým koštětem co nejblíž k ní.

"Hmmm," broukla Bábi po chvíli.

"Myslím, že je to tím, v jak dokonalém úhlu ti visí přes ucho ten hrozen," dodávala jí sebejistotu Stařenka. "Abys věděla, jestli jsem kdy viděla klobouk, který vzbuzuje autoritu, pak je to tenhle."

"Hmm."

"Nemyslíte?" přidala se ke Stařence Magráta.

"No," protáhla Bábi váhavě, "možná, že je vhodný do cizozemska. Do míst, kde mě uvidí jen ti lidé, co mě neznají. A nikdo důležitý."

"Až přiletíme domů, můžeš ho pořád ještě snést," rozvíjela plány Stařenka.

Uvolnily se. Měly pocit, že překonaly vysokou horu a vyhnuly se nebezpečnému údolí.

Magráta upřela pohled dolů, kde se vinula nahnědlá stužka řeky, na jejíchž písčinách se povalovaly podezřelé klády.

"Víte, co bych chtěla vědět? Byla paní Gogolová zlá, nebo dobrá? Když si vezmete ty aligátory, mrtvé lidi a to všechno…"

Bábi se zadívala k vycházejícímu slunci, které se pracně prodíralo z mlhy.

"Víš, ono soudit, co je dobré a co zlé, je velice ošidné," řekla. "Já sama si často nejsem jistá, kde lidé stojí. Možná že je důležité, kterým směrem se dívá ten, kdo to posuzuje.

Poslyšte," dodávala, "věřte nebo nevěřte, mám dojem, že odsud vidím Okraj."

"Slyšela jsem takovou legrační věc," řekla Stařenka, "v některých cizozemských krajích prý žijí sloni. Řeknu vám, já si vždycky přála vidět slona. A v Klači jsou prý taky místa, kde nějaký člověk vyleze po provaze a zmizí."

"A proč?" nechápala Magráta.

"Jo, zeptej se mě ještě jednou, třeba mě něco napadne. Nevím. Možná pro to mají nějaký mazaný cizozemský důvod."

"V jedné Desiderátině knize se píše taková zajímavá věc," ozvala se Magráta. "Ona tam říká, že když na Stoských pláních někdo řekne, že se vydá na kraj světa, znamená to jednoduše, že chce vyrazit na nějakou cestu, protože už ho nebaví zůstávat na jednom a tom samém místě."

"Potíž není v tom zůstat na jednom místě," řekla Stařenka, "ale nedovolit vlastním myšlenkám, aby se zatoulaly příliš daleko."

"Já bych se zase chtěla podívat na Střed," zasnila se Magráta. "Chtěla bych navštívit ty prastaré chrámy, které jsou popsány například v první kapitole Cesty škorpiona."

"A oni tě tam naučí, co ještě neznáš, co?" ušklíbla se neobyčejně ostře Stařenka.

Magráta vrhla pohled na Bábi.

"Asi ne," odpověděla krotce. -

"No tak," obrátila se Stařenka k Bábi. "Tak co bude, Esme? Letíme domů? Nebo se vydáme na kraj světa?"

Bábino koště se ve větru mírně zakolébalo a změnilo směr.

"Jsi nechutná stará škatule, Gyto Oggová," zabručela Bábi.

"Jasňačka, celá já, jako když si z oka vypadnu," přikývla Stařenka spokojeně.

"A ty, Magráto Česneková -"

"Já vím," usmála se Magráta, kterou najednou zaplavila vlna úlevy, "já jsem zmoklá slepice."

Bábi upřela pohled směrem ke Středu a vzdáleným vysokým horám. Tam někde byl její starý domek s klíčem pověšeným na záchodku. Dělo se tam pravděpodobně všechno možné. Třeba se touhle dobou už rozpadá celé království, protože tam není ona, aby lidem říkala, co a jak mají dělat, a udržovala je v těch správných kolejích. To byla její práce.

Nikdo nemohl předvídat, jaké pitomosti lidi nadělají, když ona tam nebude…

Stařenka o sebe švihácky poklepala podrážkami svých červených bot.

"No, možná že máš pravdu," prohlásila. "Doma je doma. Domov je jediný."

"Ne," zavrtěla Bábi Zlopočasná pomalu hlavou. "Ne. Jsou miliony míst, jako je domov. Jenže je jen jediné, na němž žiješ."

"Takže se vracíme?" zeptala se Magráta.

"Ano."

... Letěly však velkou oklikou a viděly kraj světa.

Terry Pratchett
ČARODĚJKY NA CESTÁCH
Z anglického originálu Witches Abroad,
vydaného nakladatelstvím
Victor Gollancz Ltd.
v Londýně v roce 1991,
přeložil Jan Kantůrek.
Vydalo nakladatelství
TALPRESS, spol. s r. o.,
Na okraji 42,162 00 Praha 6,
jako svou 156. publikaci.
První vydání, Praha 1996.

ISBN 80-7197-006-9

V sérii Úžasná Zeměplocha
v nakladatelství Talpress dosud vyšlo:

BARVA KOUZEL (oceněno Ludvík'94)
LEHKÉ FANTASTIČNO (oceněno Ludvík '94)
ČAROPRÁVNOST
MORT
MAGICKÝ PRAZDROJ
SOUDNÉ SESTRY
PYRAMIDY
STRÁŽE! STRÁŽE!
ERIK
POHYBLIVÉ OBRÁZKY
SEKÁČ